

תוכניות לנוער

**תכנית לאומית
לילדים ולנוער בסיכון**

פברואר 2013

5	מועדוניות מתבגרים – מודלים חדשים
12	מועדון טיפולי לנערות במצוקה
13	מרכז טיפולי לנערים בסיכון ובמצוקה קשה (בית חם)
17	בית חם ויוצר לנערות
21	מרכז חינוכי – טיפולי לנוער עולה
23	מניעת אלימות וונדליזם בקרב בני נוער בסיכון ברמת השכונה
24	מרכזי נוער לניצול שעות פנאי לבני נוער יוצאי אתיופיה במצבי סיכון
27	מרכז מתבגרים – הורים – מודל חדש
29	מרכז נוער ישובי / שכונתי
34	מוקד נוער וצעירים טיפולי רב תחומי בעבור נערים וצעירים בסיכון
35	מית"ר – מרכז יום תומך רב-תחומי לנוער במצבי ניתוק
37	מפתן משולב מית"ר
42	מרכז יום לנוער מתמכר
43	הלנה חירומית - מענה משלים ברצף המענים לנוער מנותק בקהילה
45	תוכניות לעבודה עם נוער עולה במרכזי נוער
48	התערבות קבוצתית מודולרית לבני נוער מנותקים ו/או משפחותיהם
50	טיפול קבוצתי לנערים / צעירים ומשפחותיהם
53	לצבוע את החיים הפנים והפנים" – סדנת תדמית לנערות בסיכון
54	"משאלה חוויתית" – מניעת אלימות בקרב נוער בסיכון
55	קבוצות מניעה לנוער והורים עולים חדשים
56	קבוצת תמיכה לנערות עולות חדשות – למניעת שימוש בסמים
58	"קולנוער" – נוער בסיכון יוצר סרטים
62	"עוצמה" – לימוד מיומנויות שליטה לתלמידים בעלי בעיות התנהגות
65	תוכנית טיפול בבעלי חיים (רכיבה טיפולית)
66	מניעת אלימות בקרב נוער בסיכון באמצעות ספורט ימי
67	מניעת אלימות באמצעות רכיבה על אופניים
68	מניעת אלימות באמצעות רכיבה טיפולית על סוסים
70	טיפול באמצעות כלים יצירתיים – תיאטרון קהילתי, מוסיקה
71	סירת נוער
73	טיפול במתבגרים חשופים לאלימות במשפחתם
75	מנהיגות צעירה לנוער בסיכון - מצ"ע ומד"ס
78	נערי הגן
	"גשרים" - קידום נוער למניעת נשירת תלמידים בסיכון גבוה..... שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
82	סדנא לטיפול בחרדת בחינות בקרב מתבגרים הנמצאים בסכנת נשירה
84	מניפ"ה – מנוף לחיים באמצעות פרחי הוראה

אופ"י – אימון ופיתוח יכולות התמודדות - התערבות בית ספרית המיועדת לתלמידים בסיכון	
לשימוש באלכוהול ובסמים	87
נאס"א – נגד אלימות סמים ואלכוהול	89
תוכנית התערבות רגישת תרבות למניעת שימוש לרעה באלכוהול ובסמים לבני נוער עולים	
והוריהם	92
סיכויים	94
תוכניות "צדק מאחה בין פוגעים לנפגעים" – קבוצת דיון משפחתית לנוער עובר חוק (ק.ד.ם)	96
"דלת פתוחה" למתבגרים בסיכון או להורים למתבגרים בסיכון	100
תהל"ה לבגרות	102
תהל"ה טכנאים והנדסאים	104
תל"ם	106
הזדמנות ראשונה חורף / קיץ	108
טיוב תעודת הבגרות	109
תוכנית אופק לבגרות	110
פל"א - פעילות למידה אחרת	112
קורס הוראה מותאמת בקריאה לתלמידים מתבגרים עם קשיים וליקויי קריאה	113
מרכז למידה לנוער בסיכון	115
מרכזי למידה שכונתיים	116
תוכנית "מגן"	117
"עין ערך אני ישראלי"	118
קשר שואה תקומה (קש"ת)	121
תוכנית להקניית לימודי השואה לנוער מנותק	124
שליחי קטנוע	125
כשירות חברתית	126
תוכנית הכנה לצה"ל וכושר קרבי לנוער מנותק	128
הכנה לצה"ל	129
"אחריי! לצבא" – קורס הכנה לצה"ל	131
פיתוח חוסן נפשי לתלמידי כיתה י"ב	133
מפעל תעסוקה לבני נוער על רצף הסיכון	135
"נוער למען הקהילה" – פרויקט תעסוקה לנוער עולה בסיכון	137
יזמות עסקית לבני נוער בסיכון	138
קורסים להכשרה מקצועית (מיומנויות בקידום נוער)	139
ח"ן ברחוב - לחבורות נוער עולה מתגודד	141
"קידום נוער לעולם התעסוקה" שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.	
"תעשייחד"	146
מכינה לחיים – "מכינת כנפיים"	148

150	הדו"ס – הדרכה ומעורבות הורים
152	תוכנית הגישור (המקי"ף) להורים עולים
155	מוקד הורים לנוער עולה בסיכון
157	משפחה תומכת - ליווי הוריהם של בני נוער עולים עוברי חוק
159	בית ספר קהילתי להורים
160	סיירת הורים
162	איתור צעירים בסיכון אבדני באמצעות הכשרת מטפלים בגישות לאיתור, התערבות וטיפול
162	קידום נוער בסיכון. שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
165	העשרה אינסטרומנטלית קלאסית לחטיבת הביניים
167	פסיפס
169	התערבויות דרך שטח לנוער בסיכון ובמצבי סיכון
174	מרכז מידע וייעוץ לבני נוער
178	יישוג בקהילה
180	מועדון חינוכי טיפולי
182	עמ"ן – עיר מתנדבת נוער
184	תוכנית הכנה לשרות צבאי
186	נ.מ.ש – נערות מובילות שינוי
187	"פרויקט 'מלאכים בכחול'"
190	תוכנית אלכוהול list
192	הל"ב - השכלה לנוער בסיכון
194	המכון להעצמה חינוכית
198	תוכנית קידום וחינוך לבריאות למתבגרים והוריהם
200	נערות בעלייה
203	נערות עולות במרחב הפנאי
206	מעגלים
210	תוכנית קמ"פ - קבוצות מדע פעיל
213	מרכז מתבגרים הורים – מודל 60 נפשות
216	"שערי הישיבה"
220	בצוותא – פרויקט חונכים אינטנסיבי לנוער
223	עו"ס רחוב : טיפול במרחב הפתוח בקהילה
226	ניידת "כתובת רחוב"
230	מרכז ייעוץ לבני נוער - "דלת פתוחה"
234	נוער מוביל שינוי

מועדוניות מתבגרים – מודלים חדשים

סמל התוכנית: 1010101

תיאור התכנית

המועדונית הינה מסגרת טיפולית חינוכית הפועלת בשעות שאחרי ביה"ס ועד הערב. המועדונית משמשת "בית חם" ומתייחסת לצורכיהם הפיסיים, הרגשיים, החברתיים והלימודיים של המתבגרים. המועדונית מכוונת לסייע למתבגרים להתמודד עם משימות ההתבגרות ובכללם הצלחה בלימודים, בכדי לסייע בידם לגדול ולהשתלב בצורה נורמטיבית בחברה, לצאת ממעגל המצוקה ולממש את מלא יכולתם כאזרחים התורמים לעצמם ולחברה.

מטרות התוכנית

- השלמת צרכים בסיסיים ושיפור הרגלים בסיסיים וניהול סדר היום
- חיזוק כישורים חברתיים ושיפור יכולת לאינטראקציה בין אישית.
- שיפור תפקודם האישי והחברתי של המתבגרים.
- חינוך לחיי אחריות ואוטונומיה של המתבגר.
- שיפור במצב הרגשי.
- שיפור יכולות לימודיות והקניית כלים להצלחה בבית הספר.
- שיפור במערכת היחסים בין המתבגרים לבין הוריהם.
- העשרת עולמו של המתבגר - הרחבת אופקים ופיתוח מיומנויות חדשות.
- מניעת נשירה מבתי ספר ומניעת שוטטות.
- מניעת סידור חוץ ביתי

אוכלוסיית היעד

א. ילדים בני 11-18 המאופיינים ע"י שניים או יותר מהמאפיינים הבאים:
רצוי מועדונית נפרדת לגילאי 11-14 ולגילאי 14-18.

- מתבגרים החיים במשפחתם ושמצב הוריהם אינו מאפשר להם לגדל את ילדיהם כראוי ולספק להם את צרכיהם הרגשיים, החינוכיים וההתפתחותיים.
- מתבגרים הזקוקים לקשר אישי קרוב עם דמויות קבועות ודוגמא של חיי משפחה תקינים.
- מתבגרים המגלים קושי בקשר עם הוריהם.
- מתבגרים החסרים הרגלי חיים בסיסיים.
- מתבגרים המגלים קשיים בתקשורת בין-אישית.

- מתבגרים הסובלים מבעיות רגשיות כגון: התפרצויות זעם, התבודדות, מתבגרים אשר מכונסים בתוך עצמם, פסיביים בצורה בולטת, הנראים עצובים או מדוכאים, מתבגרים המבטאים תחושת חוסר תקווה או אדישים לסביבתם.
  - מתבגרים עם קשיי התנהגות: המגלים לעיתים תוקפנות, חוסר משמעת או אלימות, עסוקים בבדיקה מתמדת של גבולות או מתבגרים מתבודדים חברתית.
  - מתבגרים עם פערים לימודיים גדולים ביותר.
  - מתבגרים עם קשיים בקשב וריכוז.
  - מתבגרים עם מצוקות משבריות סביב גיל ההתבגרות.
- א.2. הורים המגלים מוכנות ראשונית להשתתף בתהליך הטיפול.

תיאור הפעלת התוכנית

- במועדונית יופעל סדר יום מובנה ומתוכנן, תוך שמירה על יצירת אקלים חם ומקבל למתבגרים והצבת דרישות וגבולות ברורים.
- ניתן להפעיל מולד מודולארי עם תכנון מראש בין יומיים לחמישה ימים בשבוע, ניתן לקלוט עד 25 מתבגרים אך במקביל מספר המתבגרים לא יעלה על 15 ביום. יש לבנות תוכנית ברורה להפעלה מודולארית.
- לכל ילד תבנה תוכנית אישית על פי צרכיו. התוכנית תתייחס לפן הרגשי, הלימודי, החברתי, ההתנהגותי והמשפחתי של המתבגר.
- במועדונית תתקיים פעילות לימודית קבועה, יועסקו מורים מקצועיים על מנת לענות על הצרכים הלימודיים של כל מתבגר במועדונית.
- המתבגרים יהיו שותפים בכל אשר נעשה במועדונית החל מחלוקת האוכל ועד קביעת תכנים לפעילות חברתית.
- עו"ס המועדונית תפעל לקידום הקשר שבין המתבגרים להוריהם.

היקף הפעילות

המועדונית תפעל בין יומיים לחמישה ימים בשבוע, 4 או 5 שעות ביום, בין השעות 14:30- 19:30. המועדונית תקלוט עד 25 מתבגרים ובתנאי שמספר המתבגרים ביום פעילות לא יעלה על 15.

כוח אדם

המודל ההפעלה של 5 ימים בשבוע 5 שעות ביום:
שני מדריכים 75% משרה כל אחד
עו"ס 25% משרה
מורה לשיעורי עזר שעתיים ביום

היקף המשרה של המדריכים משתנה במודלים השונים בהתאם למספר ימי ההפעלה ושעות ההפעלה.

תקציב ועלויות

סמל תעריף	היקף ימים ושעות	סכום למתבגר בחודש
9501	ל-5 ימים, 5 שעות ביום	1684 ש"ח
9502	ל-5 ימים, 4 שעות ביום	1488 ₪
9503	ל-4 ימים, 4- שעות ביום	1381 ₪
9504	ל-4 ימים, 5 שעות ביום	1224 ₪
9505	ל-3 ימים, 5 שעות ביום	1077 ₪
9506	ל-2 ימים, 5 שעות ביום	740 ₪
9507	ל-2 ימים, 4 שעות	661 ש"ח

כתובת לפנייה

המחלקות לשירותים חברתיים ביישובים

קבוצות ח"ן חיברות נערות

סמל התוכנית: 1110102

תיאור התוכנית

קבוצת ח"ן – חיברות נערות הינה מרכז טיפולי-חברתי-לימודי לנערות.

מטרות התוכנית

- * שיקום פרטני וקבוצתי.
- * העצמה וחיזוק הדימוי העצמי.
- * הקניית כישורי חיים.
- * הקניית הרגלי עבודה.
- * הכשרה מקצועית בסיסית.
- * השלמת השכלה.
- * שילוב בבתי ספר בקהילה.
- * שילוב במסגרות עבודה.

אוכלוסיית היעד

נערות בגילאי 13-18 אשר נשרו ממסגרות לימודים פורמליות ולא נמצאה להן מסגרת חלופית בקהילה.
נערות בעלות קשיי תפקוד והסתגלות.
נערות בסיכון ובמצוקה.
מספר משתתפות בו זמנית: 30 נערות בכל קבוצה.

היקף הפעילות

מסגרת יומית בקהילה מ-00:00-15:00.

משך התוכנית: שנה. אפשרות להארכה עד שנתיים.

תיאור התהליך

התוכנית נעה סביב שלושה צירים עיקריים: העצמה וכישורי חיים, השלמת לימודים והכשרה מקצועית.
כל אלה מתקיימים באמצעות עבודה וקשר פרטניים, עבודה קבוצתית, וכן באמצעים יצירתיים כמו דרמה, משחק, צילום ואיפור.
העבודה הקבוצתית הטיפולית מתרכזת בנושאים כמו חינוך מיני, ג'נדר, נערות נפגעות אלימות והתעללות, קשרי אם בת, וגישור בין תרבותי.
השלמת ההשכלה מתקיימת בקבוצות קטנות המותאמות לרמת הנערות ומופעלת

באמצעות תוכנית היל"ה של משרד החינוך.
בהכשרה המקצועית לומדות הנערות עיצוב שיער, איפור מקצועי ובניית ציפורניים.
פרוייקטים ייחודיים לדוגמא שהתקיימו במסגרת הפעילות: הפקת סרט ומשחק בנושא
בין תרבותי, התנדבות נערות בבתי חולים.

כח אדם

עו"ס – חצי משרה
רכזת חברתית 75%
רכזת למידה – משרד החינוך
מורים למקצועות העיוניים – מתוכנית הילה משרד החינוך.
מורים מקצועיים לפי שעות.

תקציב ועלויות

300,000 ₪ מופיע בתע"ס: תע"ס 17.1.

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

<u>פלאפון</u>	<u>מחוז</u>	<u>שם המפקחת</u>
050-6223039	ירושלים	ריקה אלקיים
050-6223469	בי"ש	רבקה תבל
050-6223513	ת"א	שוש קרק
050-6223502	ת"א	חנה שטקלר
050-6223166	צפון (מגזר ערבי)	נואל אבו – חטום
050-6223174	צפון (מגזר יהודי)	אתי פסי

עד"י – עוצמה, דאגה, ידידות

סמל התוכנית: 1110103

תיאור התוכנית

מרכז יום בקהילה לנערות במצוקה ובסיכון בקצה הרצף.

מטרות התוכנית

- * יישוג נערות במצוקה ובסיכון בקצה הרצף, אלטרנטיבה לסכנות הרחוב והתדרדרות.
- * הרחבת אפשרויות הטיפול והשיקום לנערות במצוקה בקצה הרצף.
- * מתן מענים הולמים לנערות במצוקה בקצה הרצף בתוך הקהילה.

אוכלוסיית היעד

- נערות במצוקה בגילאים 13-18 המנותקות ממערכות הנורמטיביות בקהילה.
- נערות חסרות עורף משפחתי שהמשפחה אינה מהווה עבורן מסגרת תומכת, מתקשה לספק את צרכיהן ההתפתחותיים והממשיים או אף אינה מספקת עבורן בית.
- נערות קורבנות התעללות נפשית פיזית או מינית, בעלות יחסים מעורערים עם המשפחה ועד חוסר בית וחיים ברחוב.
- נערות מעורבות בעבריינות לצורך הישרדות
- נערות שזקוקות להתערבות סמכותית.
- נערות הממתינות למסגרות נעולות או נמצאות בשלבי חזרה לקהילה ממסגרות אלה.

היקף הפעילות

המשרד מממן 22 הועדות.

המרכז פועל 5 ימים בשבוע. שעות הפעילות 00:19-00:10.

המרכז הוא אזורי, פועל תוך שילוב מענים בתחום היישוג, טיפול, חינוך, בריאות ותעסוקה תוך מתן דגש על אוירה ודרכי עבודה יחודיות ומותאמות לנערות.

התוכנית מאפשרת מספר מענים

1. בתחום הלימודים - עזרה פרטנית וקבוצתית, מסוגלות תעסוקתית והכשרה מקצועית.
2. בתחום ההעשרה - פעילות פנאי וחוגי העשרה שונים.
3. טיפול – מענים טיפוליים מותאמים לנערות על פי עקרונות של שיתוף, שיוויון בין המינים והגברת אפשרויות בחירה. נעשה שימוש בגישות טיפול מגוונות כמו: אומנות, דראמה, יצירה, שילוב טיפול קונבנציונאלי וגישות טיפול אלטרנטיביות ושימוש רב בעבודה קבוצתית להעצמה, חיזוק תחושת השייכות.

4. מענים ביו-פסיכו-חינוכיים למניעת שימוש בסמים אלכוהול ולמניעת התנהגות מינית לא מבוקרת. חינוך לבריאות ושילוב שרות רפואי שישפיעו על השפה הטיפולית ויתנו מענה לנערות על פי צרכיהן.
5. עבודה חדשנית עם סביבות הנערה – יצירת התערבויות עם אמהות, או עם חלקים ודמויות נוספות במשפחה.
6. מענה לינה זמני – "מלונית" – תפעל בשעות הלילה בלבד ותהווה מסגרת מגורים ומקלט לילה עבור נערות שנמצאות ללא קורת גג באופן זמני.

כח אדם

- מנהלת – 1 משרה
- רכז טיפול – 75% משרה / רכז תעסוקה
- עו"ס – 75% משרה
- אם בית – 1 משרה
- עובד נוער (מדריך) – 1 משרה
- רכזת מתנדבים – 1/2 משרה.
- פעולות העשרה והשכלה מגוונות.

תקציב ועלויות

987,096 ₪ **סמל תעריף** 2511 מופיע בתע"ס 17.1
עלות למשתתפת 3,739

כתובת לפניה

השרות למתבגרים צעירות וצעירים.
ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
מרים וייך – מפקחת ארצית – 050-6223241

מועדון טיפולי לנערות במצוקה

סמל התוכנית: 1110104

מטרות התוכנית

השלמת המעגל הטיפולי באמצעות טיפול קבוצתי; העצמה; אלטרנטיבה לרחוב; השתייכות; העשרה; גישור בין תרבותי; קשר אם-בת.

אוכלוסיית היעד

נערות בגילאי 13-18 הנמצאות על קשת המצוקה – אישית וחברתית, סכנה, הזנחה- רגשית ופיזית, קורבן להתעללות ומשתייכות לתרבות השוליים.

היקף הפעילות

מספר משתתפות: בו זמנית 20-15. שנתית 30-35.
המועדון פתוח פעם עד פעמיים בשבוע בשעות אחה"צ, 6-8 שעות שבועיות.
ההפעלה נעשית באמצעות עבודה קבוצתית, טיפולית, קבוצות העשרה, גישור בין תרבותי וחיזוק קשר אם בת ומשפחה ופעילויות חוויה ויצירה.
כל זאת תוך שימת דגש על נושאי המגדר, קבלה ותמיכה, העצמה, חיזוק והעלאת הדימוי והביטחון העצמי.

כח אדם

עו"ס נערות וצעירות – 1/4 משרה
פעילויות וחומרים בהתאם לתכניות הקבוצתיות שנבחרו.
מופיע בתע"ס: תע"ס 17.1.

תקציב ועלויות

₪ 40,000

כתובת לפניה

שם המפקחת	מחוז	פלאפון
ריקה אלקיים	ירושלים	050-6223039
רבקה תבל	ב"ש	050-6223469
שוש קרק	ת"א	050-6223513
חנה שטקלר	ת"א	050-6223502
נואל אבו-חטום	צפון (מגזר ערבי)	050-6223166
אתי פסי	צפון (מגזר יהודי)	050-6223174

מרכז טיפולי לנערים בסיכון ובמצוקה קשה (בית חם)

סמל התוכנית: 1040105

תיאור התוכנית

התוכנית מספקת רצף של שירותים תחת קורת גג אחת לנערים בסיכון ובמצוקה קשה. התוכנית כוללת שרותי טיפול סוציאלי פרטני וקבוצתי ובמקביל עבודת איתור ויישוג בזירות בקהילה. נערים אלה אינם צורכים את השירותים הממוסדים המוצעים להם ועל כן יש קושי רב להגיע אליהם ולטפל בהם. המרכז הטיפולי יפעל בשעות הערב והלילה, כשלב לא מתקיימת פעילות של מענים אחרים, ויתן מענים מידיים, לטווח קצר ולטווח ארוך לאוכלוסיית היעד.

יעדי התוכנית הלאומית

3. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער שמדווחים על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור והעדר עיסוק משמעותי בשעות הפנאי
4. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער המפגינים התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי
11. ירידה באחוז הילדים/בני הנוער המגיעים לגיל 18 ללא תעודה, כישורים ומיומנויות המאפשרים את השתלבותם בשוק העבודה
12. ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות
13. הורדת אחוז בני הנוער שבהגיעם לגיל 18 אינם משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית
15. הגדלת היקף הילדים ובני הנוער בסיכון שמקבלים הגנה מיידית הולמת

תוצאות טיפול מצופות:

- 60% מהנערים ישפרו תפקודם במסגרת למידה בפרמטרים של תפקוד במסגרת, התמדה והשתלבות חברתית.
- 60% מהצעירים ישתלבו במסגרת הכשרה מקצועית ותעסוקה (צעירים אשר לא שהו במסגרת טרם תחילת התוכנית).
- 60% מהנערים והצעירים ישפרו תפקודם ההתנהגותי:
  - יפסיקו מעורבות בפלילים ובפעילות עבריינית, יפסיקו שימוש מזדמן בסמים,
  - יפסיקו מעורבות כחברה שולית ושוטטות.
  - יפסיקו מעורבותם באלימות.

אוכלוסית היעד

בני נוער גילאי 15-18 המצויים במצוקה, בסיכון, בנשירה ממסגרות למידה והמנותקים ממסגרות תעסוקה. נערים אלו משוטטים סובלים ממצוקה רגשית, חברתית ומשפחתית ופועלים באופן אלים תוך חבירה לחברה שולית, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים וחלקם פוגעים מינית. בני נוער מפרופיל 7.

תיאור התהליך

במסגרת הפעילות יטופלו 30 נערים וצעירים במצוקה:

1. קבוצה אחת של 15 נערים המטופלים באופן קבוע במשך 12 שעות שבועיות, 3 ימים בשבוע 4 שעות בכל יום, בשעות הערב והלילה. בזמן זה יטופלו כ-15 נערים לאורך 12 שעות בשבוע. נערים אלה ילוו ויטופלו ע"י עו"ס לאורך שנה.
2. פעילות איתור יישוג קצרת מועד עבור 15 נערים נוספים (שאינם קבועים). העבודה עימם מתקיימת בזירות שונות בקהילה ולרב איננה פורמאלית. הפעילות נעשית במטרה להפנות את הנערים להמשך טיפול במסגרת צוות יחידת מתבגרים בישוב. פעילות זו תבוצע בשני ימים בהם פועל המרכז בשעות שלפני פתיחתו במשך 11 שעות שבועיות.

סך שעות פעילות הצוות לאורך השבוע 23 שעות.

יישוג ואיתור: פעילות זו הינה פעילות מתמשכת בזירות שונות בקהילה בהם נמצאים בני הנוער. האיתור מתבצע כל ידי צוות המרכז כולל העובד הסוציאלי כשהיעד הראשוני הינו קליטתם של בני הנוער במסגרת המרכז הטיפולי. שלב זה כולל תהליכי חיזור והכרות עם אוכלוסיית היעד, יצירת קשר ראשוני תוך דגש על "מפגש בגובה העיניים", נוכחות קבועה בזירות הימצאות הנערים, ויכולת לנגישות ומידיות לצורכי האוכלוסייה.

אבחון צורכי האוכלוסייה: האבחון מבוסס על התרשמות מתהליכים ברגע האמת (תצפית על בני הנוער) בעת התרחשותם וקבלת מידע משלים שנאסף ממקורות נוספים כגון מערכת החינוך, רווחה, גורמי משפחה וקהילה. במסגרת האבחון העו"ס מעריך את קשיי התפקוד המרכזיים של הנער כמו גם את הפוטנציאל והכוחות הגלומים בו.

טיפול קבוצתי: פעילות קבוצתית טיפולית חווייתית. הקבוצות מונחות ע"י עו"ס ויעדן פיתוח כישורי חיים ומיומנויות הסתגלות למסגרות חברתיות. הקבוצות כוללות רכישת מיומנויות טיפוליות מתחומים כגון אומנות, תיאטרון והעשרה. לאורך השנה יתקיימו כ-2 קבוצות טיפוליות במרכז. כל קבוצה תכלול בין 5-30 מפגשים בהתאם לצרכים.

טיפול פרטני: לכל נער נבנית תוכנית אישית על פי צרכיו. במסגרת הטיפול הפרטני יתקיים תהליך אבחון הבעיות, הדרכת הנערים, ליווי גישור ופישור בינם לבין מסגרות

קהילתיות וגורמי ממסד. ותכנון פעילות סגור. הטיפול יתקיים אחת לשבוע/שבועיים למשך 10-30 מפגשים לכל נער.

התערבות משפחתית – שיחות המתבצעות ע"י עו"ס בהשתתפות הנער ומשפחתו ויעודן שיפור תקשורת בינאישית, טיפול בדפוסים משפחתיים המשליכים על התנהגות הנער ושיפור דפוסי הקשר בן הנער ומשפחתו. יתקיימו עד 5 מפגשים לכל נער ומשפחתו

פעילות חברתית חינוכית משלימה במרכזי הטיפול: הקניית נורמות וערכים מעודדי הסתגלות חברתית באופן פרטני וקבוצתי תוך דגש על תכנים חוויתיים חינוכיים לימודיים ותוך שימוש באמצעים יצירתיים: דרמה, ספורט קולנוע ופעילות משחק, פעילות זו עשויה להתרחש לאורך כל זמן שהות הנער הצעיר במרכז ומהווה פעילות פתוחה להשתתפות בזמנים המתאימים לנער/צעיר. לאורך השנה יתקיימו כ- 3 תוכניות קבוצתיות חברתיות.

הדרכה:

הדרכה למדריך תינתן על ידי העו"ס – בהיקף של שעתיים אחת לשבועיים. ההדרכה לעו"ס תינתן על ידי עו"ס מתבגרים הפועל בישוב, בהיקף של שעתיים אחת לשבועיים

כוח אדם

* עו"ס – יעסוק באיתור, אבחון, מתן טיפול סוציאלי פרטני וקבוצתי ומתן ייעוץ.
* מדריך – א. עוסק באיתור בני נוער וצעירים – מתן סיוע אישי, יצירת אמון, פיתוח הערכה

עצמית וגיוס לטיפול במרכז.

ב. מתן הדרכה חינוכית, יעוץ חינוכי, פרטני וקבוצתי.

תקציב ועלויות

הפעילות תתקיים במבנה אשר יסופק ויתוחזק על ידי הרשות המקומית. עדיפות למבנה שהוא בית פרטי הכולל 4 חדרים - שני חדרי פעילות, חדר טיפול פרטני, חדר מנוחה, מטבח, שירותים וחצר. עדיפות למבנה במרכז היישוב הנגיש לבני הנוער.

סמל תעריף: 2563

עלות לילד לחודש: 1,088 ₪ (נכון ל-1.7.2012)

להלן פירוט כוח אדם והתקציב:

86,000 ₪	עו"ס מאתר - 66% משרה
34,000 ₪	מדריך מאתר - 50% משרה
20,000 ₪	כלכלה ומזון
50,000 ₪	פעילות קבוצתית חוויתית
ע"ח הרשות המקומית	הדרכה לעו"ס

190,000 ₪	

כתובת לפנייה :

אהרון שבי - סגן מנהל השרות למתבגרים צעירות וצעירים shabia@molsa.gov.il

0506223038

בית חם ויוצר לנערות

סמל התוכנית: 1110106

תיאור תוכנית

"הבית החם והיוצר" מהווה מסגרת יומית משלימה בקהילה, המותאמת לנערות במצבי מצוקה וסיכון. הבית החם פועל 5-2 ימים בשבוע. מעניק מקום שייכות באמצעות עבודה טיפולית פרטנית וקבוצתית ומגוון של מרחבי יצירה, פעילות העשרה וחוויה. כל נערה משתלבת בפעילויות השונות בהתאם לתוכנית עבודה ייחודית שנקבעת עברה ומתוך בחירתה, מתוך מגמה להתאמת המענה למצוקות. הדגש על דרכי עבודה ייחודיות ומותאמות לנערות.

מטרות התוכנית

- * מתן מענה הולם יחודי ומותאם לצרכי נערות במצוקה.
- * חיזוק מערך השירותים הקהילתיים הניתנים לנערות בסיכון ובמצוקה.
- * חיזוק אוכלוסיית הנערות בסיכון, הוצאתן ממעגל השוליות ומתן אפשרות לחיים יצירתיים ויצרניים בקהילה.
- * הגברת הערך והדימוי העצמי של הנערות.
- * התערבויות בעלות דגש על רגישות תרבותית.
- * יצירת מגוון אפשרויות להתמודדות ולבחירה על פני הרחוב והחיים בשוליות ובמצוקה.
- * חיזוק הקשר עם המשפחה והאם כבסיס ליצירת תחושת שייכות לקהילה ולחברה.

אוכלוסיית יעד

- * נערות במצוקה וסיכון בגילאי 13-18.
- * נערות שנמצאות על סף נשירה ממערכת החינוך או בנשירה סמויה.
- * נערות מנותקות שנמצאות ללא כל מסגרת.

עלויות התוכנית

בהתאם למודל המתאים לישוב.

כח אדם

היקפים ועלויות על פי המודל הנבחר

{

- עובדת סוציאלית
- אם בית
- מנטורית / מדריכה
- מדריכים בהתאם לפעילויות

מודל א' - יומיים בשבוע - סמל תעריף 2552

	15	מס' נערות
	10 ש"ש	יומיים בשבוע
הערות	תאור המשרה	הקף משרה
	אם בית	0.33
	עו"ס	0.25
	מנטורית/מדריכה	0.2
	סה"כ כ"א	
	הוצאות שוטפות	
12 נה לארוחה * 2 * 4.3 * 12 חודשים 15* נערות	כלכלה וארוחות	
15% מאחזקת בית בתעריף הוסטל	הוצאות אחזקה והחזקת מבנה	
	סה"כ הוצאות שוטפות	
	שרות קנוי	
150 נה עלות חוג לחודש לנערה 12 חודשים, 15 נערות	חוגים, סדנאות העשרה וטיולים	
4*251 ש"ח*10 חודשים על פי תעריפי חשכ"ל	כישורי חיים, יזמות עיסקית	
191 נה לשעה X12 בחודש חודשים על פי תעריפי חשכ"ל	הדרכת צוות	
	סה"כ שרות קנוי	
	137,880	עלות המודל לשנה
		עלות המודל לחודש
	766	עלות נערה לחודש

מודל ב' - 3 ימים בשבוע - סמל תעריף 2553

	15	מס' נערות
	15 ש"ש	3 ימים בשבוע

הקף משרה	תאור המשרה	הערות
0.5	אם בית	
0.33	עו"ס	
0.33	מנטורית/מדריכה	
	סה"כ כ"א	
	הוצאות שוטפות	
	כלכלה וארוחות	12 ש"ח לארוחה * 2 * 4.3 * 12 חודשים 15* נערות
	הוצאות אחזקה והחזקת מבנה	15% מאחזקת בית בתעריף הוסטל
	סה"כ הוצאות שוטפות	
	שרות קנוי	
	חוגים, סדנאות העשרה וטיולים	150 ש"ח עלות חוג לחודש לנערה 12 חודשים, 15 נערות
	שעורי עזר	39 ש"ח * 3 ש"ח * 4.3 * 12 *
	כישורי חיים, יזמות עיסקית	4*251 ש"ח*10 חודשים על פי תעריפי חשכ"ל
	הדרכת צוות	191 ש"ח לשעה בחודש X12 חודשים על פי תעריפי חשכ"ל
עלות המודל לשנה	191,340	
עלות המודל לחודש		
עלות נערה לחודש	1063	

מודל ג' - 5 ימים בשבוע – סמל תעריף 2554

מס' נערות	30	
5 ימים בשבוע	25 ש"ח	
הקף משרה	תאור המשרה	הערות
0.75	אם בית	
0.5	עו"ס	

	מנטורית/מדריכה	0.5
	סה"כ כ"א	
	הוצאות שוטפות	
12 ש' לארוחה * 5 * 4.3 * 12 חודשים 15* נערות	כלכלה וארוחות	
30% מאחזקת בית בתעריף הוסטל	הוצאות אחזקה והחזקת מבנה	
	סה"כ הוצאות שוטפות	
	שרות קנוי	
150 ש' עלות חוג לחודש לנערה 12 חודשים, 30 נערות	חוגים, סדנאות העשרה וטיולים	
39 ש' * 5 ש"ש * 4.3 12 *	שעורי עזר	
10*251 ש"ח*4 חודשים על פי תעריפי חשכ"ל	כישורי חיים, יזמות עיסקית	
191 ש' לשעה X12 חודשים על פי תעריפי חשכ"ל	הדרכת צוות	
	סה"כ שרות קנוי	
	284,400	עלות המודל לשנה
		עלות המודל לחודש
	790	עלות נערה לחודש

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382

שבי אהרון – סגן מנהלת השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

פלאפון - 050-6223038.

מרכז חינוכי – טיפולי לנוער עולה

סמל התוכנית: 4410110

תיאור התוכנית

במהלך השנים אחרונות הצטברו עדויות ונתונים רבים על הניתוק והמצוקה הגוברת בקרב בני נוער יוצאי אתיופיה וחבר העמים. המרכז החינוכי – טיפולי – לנוער עולה משמש כמקום המרכזי לאיתור בני הנוער במצוקה. המרכז משתף פעולה עם חוקרי הנוער והשיטור הקהילתי, עם מחלקות הרווחה והחינוך. בני נוער פונים אל אנשי הצוות עם מקרים קשים כמו איומים בהתאבדות, ניצול מיני ומעשי אונס, זנות, אלימות, קשיים עם הורים ובתי הספר, סחיטה ואיומים וכו'.

מטרות התוכנית

- איתור ופעילות למניעת שוטטות של בני נוער יוצאי חבר העמים ואתיופיה.
- איתור בני נוער ברחוב ובמקומות בילוי ליצירת קשר רגשי-טיפולי באמצעות עבודת רחוב בשעות הערב והלילה.
- חיזוק הזהות והדימוי העצמי של בני הנוער.
- מתן אפשרות לבני הנוער לעבד את החוויות הרגשיות, חברתיות לשם צמיחה.
- הכוונת בני הנוער למסגרות חינוכיות ותעסוקתיות.
- חיזוק הקשר בין בני הנוער לבין הוריהם על ידי שיחות וקבוצות הורים.
- פיתוח כישורים אישיים בתחום הספורט והאומנות ליצירת אפשרויות להצלחה ולהצטיינות

אוכלוסיות היעד

בני נוער בסיכון ומצוקה בין הגילאים 13-18, חלקם ברמות ניתוק ומצוקה שונות: בני נוער משוטטים, מנותקים ממסגרות לימודיות ותעסוקתיות, ובני נוער הנמצאים בסכנת נשירה מבתי הספר, מעורבים בפעילות פלילית וחשופים לניצול. כמו כן פעילים במרכז בני נוער בעלי מאפיינים נורמטיביים, המהווים השפעה חיובית על שאר בני הנוער.

תיאור התהליך

במסגרת המרכז החינוכי – טיפולי – לנוער עולה מתקיימות פעילויות חינוכיות, חברתיות וטיפוליות עבור בני הנוער, שכוללות שיחות אישיות, פעילויות קבוצתיות, פעילות כף, פעילות ספורט, קבוצת מנהיגות, מיניות וכיו"ב. בעקבות השיחות עם הנוער מופנים הנערים והנערות לפי הצורך לטיפול לעו"ס נוער וצעירים ושירות לנערה, קב"סים, צוותי בתי ספר, משטרה וכו'. המרכז החינוכי – טיפולי – לנוער עולה משמש כמקום המרכזי

לאיתור בני הנוער בסיכון ומצוקה. בנוסף, המקום משמש הורים ומבוגרים המגיעים לתת מידע על זירות של בני נוער, אלימות וכו'.

צוות המרכז מבצע עבודת רחוב בשעות הלילה פעמיים בשבוע לאחר סגירת המרכז, מטרת פעילות היישוג היא איתור בני נוער נוספים והזמנתם לבקר במקום וכן שמירת צוות העובדים "עם היד על הדופק" בכל האמור בנעשה בשכונה בלילות.

פרוט לדוגמא על חלק מפעילות המרכז :

- קבוצת מנהיגות צעירה – קבוצה של כעשרה בני נוער מובילים חברתית, עוברים הכשרה של מנהיגות צעירה.

- קבוצת האתלטיקה

- סדנת דרמה

- תחרות ציורי גיר

תקציב ועלויות

324,450 ₪ לשנה.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה

02-6752624, sarac@moia.gov.il

מניעת אלימות וונדליזם בקרב בני נוער בסיכון ברמת השכונה

סמל התוכנית: 5530111

תיאור התוכנית

איתור בני נוער עולה הנמצאים ברמת סיכון גבוהה לאלימות ופשיעה הבאתם למועדון שיועד לנושא ושופץ ע"י הרשות המקומית, ושילובם בפעילות ערכית חברתית לניצול נכון של שעות הפנאי.

מטרות התוכנית

מניעת וונדליזם ופשיעה ברמת השכונה.

אוכלוסיית יעד

כ-100 בני נוער עולה בסיכון

היקף הפעילות

10 חודשים, 4 מפגשים שבועיים של 7 שעות למפגש.

כוח אדם

מדריך צמוד ב-1/2 משרה
4 מרצים לסדנאות.

תקציב ועלויות

₪ 40,000

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה (מצילה),
המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1, 050-6272070.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאיזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה.
תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת הישובים
בנספח ד').

מרכזי נוער לניצול שעות פנאי לבני נוער יוצאי אתיופיה במצבי

סיכון

סמל התוכנית: 4410113

תיאור התוכנית

מרכזי נוער הפועלים בשכונות עתירות עולים.

מטרות התוכנית

מטרת העל של התוכנית היא צמצום מימדי הסיכון והניתוק בקרב נוער עולה באמצעות הקמת מרכזי נוער לפעילות חברתית, הכוונה ותמיכה. יעדי התוכנית:

1. מניעת הידרדרות הנערים וצמצום תופעת העבריינות, האלימות וביטויים נוספים של קשיי הסתגלות.
2. התערבות והפניית הנערים לגופים מטפלים.
3. חיזוק הנערים והעצמה אישית וחברתית.
4. העשרת והעצמת בני נוער בהרחבת ידע העולם בהתערותן בחברה הישראלית.

אוכלוסיית היעד

בני נוער עולים בסיכון גילאי 13-18.

היקף הפעילות

תוכניות שמופעלות במרכזי נוער- חוגי העשרה והעצמה:

1. פעילות בתחום המחשבים – כיום המחשב הוא כלי תקשורת חיוני וללא ידע בסיסי בהפעלת תוכנות שונות, לא ניתן להתקדם ולפתח כישורים שונים. בכל מרכז ומרכז קיים חדר מחשבים מצויד במחשבים כולל תוכנות שונות כגון: הכרת המחשב, OFFICE, אינטרנט, שפות וכו'. בנוסף מתקיימים שיעורים לקבוצות וליחידים אשר מועברים באמצעות מדריכים מיומנים בני העדה.
2. פעילויות חברתיות: קורסים מגוונים – צילום, D.J, תקשורת, אומנות אתיופית, צופי ים ועוד – פעילויות חברתיות שונות הם גרעין בסיסי בכל מרכז נוער. פעילויות אלה מטרתן להעשיר את עולמם של הנערים, ליצור מודעות לתחומים מגוונים כגון: אקטואליה, מדע, טכנולוגיה, מעורבות חברתית ואומנות.
3. פעילות ספורטיבית – קט-רגל, כדורסל, כדורגל, אתלטיקה קלה, ריקוד ועוד – ידוע כי פעילות ספורטיבית מהווה דרך לפריקת מתחים מצטברים והפניית אגרסיות לטובת

פעילויות חיוביות. נערים רבים מתעניינים בתחום הספורט ולכן באמצעות פעילויות אלה ניתן למשוך אותם למרכז הנוער ובכך למנוע שוטטות ברחובות ומעשי ונדליזם ואלימות.

4. סדנאות – במסגרת הפעילויות במרכז הנוער נערכות סדנאות מגוונות בנושאים רבים. הסדנאות מטרתן להעשיר את בני הנוער וליצור דינאמיקות קבוצתיות תוך ליבון ודיון בנושאים שנוגעים לחיי היום יום של בני הנוער. הסדנאות עוסקות בנושאים כגון: בריאות, חינוך מיני, מנהיגות צעירה וזהות אישית.

5. תוכניות חשיפה – מטרתן של התוכניות הללו היא לחשוף את הנערים לאפשרויות הקיימות בעולם הסובב אותם ובעיצוב תמונת עתידם. לטובת המחשת פעילויות אלה הנערים יוצאים לסירי חוץ במוסדות אקדמאיים, במפעלים, במוזיאונים, במוסדות שלטון וכד'. דוגמה: בעקבות תוכנית חשיפה שנערכה בחדרה נפתח קורס ליזמים צעירים ואחת מהתוצאות הייתה הפקת ספר אשר שמו "לגלות עולם" שכולל בתוכו מידע על מורשת יהודי אתיופיה, מנהיגיה, מאכליה וכו'. ספר זה נמכר בכ- 500 עותקים עד כה בעלות של 40 ₪ לעותק.

6. פעילות קיץ וחגים – בתקופות בהם בני הנוער אינם נמצאים במסגרות פורמאליות מתגייסים מרכזי הנוער לביצוע פעילויות שימנעו מבני הנוער לשוטט חסרי מעש ברחובות. שוטטות זו עשויה להוביל אותם להידרדרות, למעשי אלימות ועבריינות אשר נפוצים בקרב בני נוער בכלל.

הפעולות המבוצעות ע"י המרכזים הן:

- איתור (Reaching Out) - עובדי הנוער במרכז פועלים לאיתור נערים והגעתם למרכז. במקביל מקיימים עובדי הנוער פגישות עם בני נוער במטרה לחשוף בפניהם את פעולות המרכז ותרומתם האפשרית.
- מעורבות הורים - במקביל לאיתור הנערים מתקיימות פגישות ושיחות עם הורים וגופים השותפים לתוכנית כדי להביאם למודעות לפעילות ולהגביר מעורבותם.
- חוגי העשרה - המרכז מקיים מגוון חוגי העשרה בהתאם לצרכי הנערים ומאפייני היישוב, במסגרת ההעשרה יחשפו הנערים לתחומים שונים שיחזקו את ביטחונם העצמי והרחבת האופקים.
- טיפול - הצוות המקצועי של המרכז מפנה את הנערים הזקוקים לכך לגורמים המטפלים שיוכלו לתת מענה לצרכים. הצוות עוקב מקרוב אחר התקדמות הטיפול ופועל לשילובו של הנער במסגרת. הצוות מלווה את הנער גם לאחר כניסתו למסגרת.
- ייעוץ והכוונה - הצוות קשוב לצרכיו ורצונותיו של קהל היעד ומייעץ לבאי המרכז ע"פ הצורך.
- איגום משאבים - צוות המרכז פועל לאיגום פעילויות ומשאבים של כל השותפים ביישוב כדי לנצל בצורה אפקטיבית את המשאבים המושקעים ביישוב לטובת הנערים.

המענה שמרכזי הנוער מציעים :

- שיחות אישיות ואוזן קשבת.
- מציאת מסגרת לימודית.
- גישור בין בני המשפחה.
- הפנייה לגורמים מטפלים ומעקב.
- פעילויות שוטפות – 5 ימים בשבוע.

חסר כוח אדם

תקציב ועלויות

עלות תקציב שנתית למרכז נוער 350,000 ₪ (העסקת כוח אדם מקצועי, חוגי הפעלה, הצטיידות).

כתובת לפניה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה, sarac@moia.gov.il,
02-6752624.

מרכז מתבגרים – הורים – מודל חדש

סמל התוכנית: 1010117

תיאור התוכנית

מרכז טיפולי למתבגרים והוריהם בקהילה נחוץ לאור הצורך לפתח מענה טיפולי חדשני בקהילה שיצמצם את מצבי הסיכון של המתבגרים, יבטיח את התפתחותם התקינה, יפעל לשיפור התפקוד ההורי ויסייע בשמירת שלמות המשפחה בקהילה.

מטרות התוכנית

- צמצום מצבי סיכון של מתבגרים
- שיקום היחסים בין הילדים לבין הוריהם ושיפור תפקוד ההורים סביב הטיפול וההתייחסות למתבגר.
- טיפול בבעיות הרגשיות וההתנהגותיות של המתבגרים על מנת לאפשר התפתחות נורמטיבית והשתלבות תקינה במסגרות השונות.
- סיוע בשמירת שלמות המשפחה בקהילה (מניעת סידור חוץ ביתי).
- גיוס שירותים נוספים בקהילה (חונך, בריאות, מתנ"ס וכו') לטיפול במתבגרים והוריהם.
- לשמש משאב מקצועי לאנשי מקצוע בשירותים לילדים בסיכון בקהילה.

אוכלוסיית היעד

- מתבגרים בגילאי 13 – 18 עם קשיים רגשיים ו/או התנהגותיים. המתבגרים האלה משולבים במסגרות נורמטיביות (לא נוער מנותק/עברין)
- הורים המתקשים בתפקוד ההורי אך בעלי פוטנציאל לשיפור אם יקבלו סיוע טיפולי.
- קהילת העובדים הסוציאליים המטפלים בילדים בסיכון ואנשי מקצוע משירותים טיפולים אחרים בקהילה.

היקף הפעילות

100 נפשות בו זמנית (מתבגרים והורים)

תיאור התהליך

- תכני הטיפול מתמקדים במערכת היחסים בין המתבגר להוריו. ההתייחסות היא לצרכי כל פרט ולצורכי המערכת הורים – מתבגרים.
- המרכז מפעיל צוות רב מקצועי: עו"ס, פסיכולוג, מטפלים פארא רפואיים שונים (בעלי חיים, דרמה, מוסיקה ועוד) ומדריכים.

- מגוון שיטות טיפוליות (טיפול בשיחה, טפול חוויתי וכו').
- דגש על חשיבות המתודה הקבוצתית (קבוצות מתבגרים, קבוצות הורים) כמתאימה לגיל ההתבגרות וכחשובה למתן תמיכה להורים.
- שותפות המתבגרים וההורים בעיצוב התוכנית הטיפולית והערכת השינויים וההתקדמות.
- ההרצאות/סדנאות בנושאים רלוונטיים (לאוכלוסיית המרכז ולאחרים) כמו: יחסים בין אישיים, אהבה ומין, לבוש ואופנה, ניהול כספים ועוד.
- המרכז בשותפות עם מחלקה לשירותים חברתיים מגייס שירותים נוספים ביישוב בהתאם לצורכי המתבגר להוריו.

כוח אדם

מנהל - עו"ס (כולל 50 ש.ג.)

1 עו"ס

1 פארא-רפואיים (פסיכולוג, דרמה, אמנות וכו')

0.5 מזכיר

1 מדריך

6 ש"ש אחות

6 ש"ש ניקיון

6 ש"ש הרצאות מומחים (לפי שעה)

תקציב ועלויות

עלות משוערת חד פעמית עד - 300.000 ₪.

ציוד בסיסי

70 - 50 אלף ₪ לציוד בסיסי אינו כלול בתעריף

סמל תעריף: 9204 סכום בש"ח לנפש בחודש 649 ₪ נכון ל-1.9.2011.

מקורות מידע וכתובת לפנייה

המחלקה לשירותים חברתיים ביישוב

מרכז נוער ישובי / שכונתי

סמל התוכנית: 2220118

תיאור התוכנית

בני נוער ביישוב חשופים למגוון פעילויות מזדמנות ביישובים, החל מפעילות תנועות נוער, ועד לפעילות חוגית במרכזים קהילתיים באם הם קיימים ביישוב. מרכז נוער ישובי מיועד לתת מענה כוללני לבני הנוער בגילאים שבין 12-18 ברצף על פני רצף הסיכון. בני הנוער בגילאים אילו חשופים למגוון דילמות וקשיים שמזמן להם גיל ההתבגרות בד בבד עם תהליך גיבוש הזהות האישית שלהם, כמו גם התלבטות לגבי עתידם הקרוב והרחוק. לפיכך קיים צורך לתת מענה רחב ככל הניתן כמתבקש ממכלול הצרכים הקיימים.

המרכז מכיל בתוכו מגוון שירותים ומענים לבני הנוער בשכונה/ יישוב. כאשר הרעיון המנחה הוא שלכל נער יהיה מענה לצרכיו במקום המרכז את הפעילות, ובכך לאפשר מפגשים אקראיים בין בני הנוער, כשמתוכם ניתן לצאת לפעילויות מובנות.

מטרות התוכנית

לאפשר לנערים / הנערות לקבל מענה לבעיותיהם בהיבטיהם השונים תחת קורת גג אחת.

יעדי התוצאה של 360 התוכנית הלאומית עליהם מכוונת התוכנית:

1. הקטנת אחוז הילדים החיים בנסיבות משפחתיות הפוגעות ברווחתם (יעד 2)
2. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער שמדווחים על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור והעדר עיסוק משמעותי בשעות הפנאי (יעד 3)
3. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער המפגינים התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי (יעד 4)
4. צמצום אחוז הילדים המתקשים מאוד או אינם שולטים במיומנויות יסוד (יעד 8)
5. הפחתת אחוז הנכשלים או החלשים ביותר במבחני המיצ"ב (יעד 9)
6. הקטנת אחוז הילדים/בני נוער בכיתות ו-י"ב שאינם במסגרת כלשהי (יעד 10)
7. ירידה באחוז הילדים/בני הנוער המגיעים לגיל 18 ללא תעודה, כישורים ומיומנויות המאפשרים את השתלבותם בשוק העבודה (יעד 11)
8. ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות (יעד 12)
9. הורדת אחוז בני הנוער שבהגיעם לגיל 18 אינם משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית (יעד 13)
10. הגדלת היקף האיתור של ילדים במצבי סיכון (כולל איתור של בעיות התפתחות, בעיות קשב וריכוז וליקויי למידה)

אוכלוסיית היעד

בני נוער מגילאי 12-18 על פני רצף הסיכון

התוכנית מיועדת לטפל בתחומי חיים הבאים

השתייכות למשפחה

למידה ומיומנויות

רווחה רגשית

התמודדות עם סיכון מפני אחרים

התמודדות עם התנהגויות סיכון

תיאור התהליך

מרכז הנוער המוצע יהווה יחידת בסיס לפעילות רחבה יותר שיצמח מאיגומי משאבים ביישוב. בשל האופי הכוללני של המרכז יש לאגד משאבים כספיים, ואנושיים ולאפשר פעילות רחבה תחת קורת גג אחת. המודל המוצע כאן הינו מודל מודולארי הניתן להרחבה ולצמצום עפ"י צורכי הישוב והמשאבים העומדים לרשותכם. המרכז ייתן מענה רחב ככל הניתן בכל מגוון הדרכים. לכל נער/ה המשתתפים במרכז תהיה תוכנית עבודה שחלקה קבוצתית וחלקה פרטנית. התוכנית תתבסס על הכרות עם הנער תחומי הצורך והכוחות שלו.

בצוות המלווה של המרכז יכללו גם נציגי הורים ונציגי נוער.

המרכז יפעל 5 ימים בשבוע לא פחות מ 4 שעות כל פעם

המרכז נותן מענה ל- 40-70 נערות ונערים

במקרה שעולה צורך ביישובים גדולים או באגדי יישובים, ניתן לפצל מרכז לשניים באישור מפקח.

שירותים בסיסיים לכל מרכז

- **קבוצות חברתיות**: פועלות באופן קבוע פעם בשבוע למשך שעה וחצי. בכל קבוצה בין 15-25 בני נוער מלא יותר משתי שכבות גיל. הקבוצות יופעלו על ידי מדריכי נוער או אנשי מקצוע מתחומי החינוך או הרווחה בעלי ניסיון בהדרכת נוער.
- **למידה**: בכל מרכז יוקם מרחב למידה בו יינתן סיוע לימודי על בסיס קבוע לנערים/ות הזקוקים לכך על פי תוכנית העבודה. בנוסף, יכול המרכז לתת גם סיוע לימודי נקודתי על פי צרכי הנערים. כל הפעילות הלימודית תעשה בתיאום עם

בתי הספר בהם לומדים התלמידים. תוך היזון חוזר של מידע והנחיה. המרכז יכול להעסיק מורים, סטודנטים וכד' או לתת סיוע באמצעות מתנדבים (כגון: פר"ח, ש"ש וכד').

• **התערבויות טיפוליות** בכל מרכז יופעלו התערבויות טיפוליות, פרטניות או קבוצתיות בהם ישולבו נערים ונערות שזקוקים לכך על פי תוכנית העבודה. הטיפול ינתן על ידי מטפלים מוסמכים (עו"ס, פסיכולוג, מרפאים ביצירה והבעה).

בנוסף, יכולים המרכזים להקצות או לאגם משאבים על מנת להפעיל פעילויות מהסוגים הבאים:

- **קבוצות עפ"י תחומי עניין** של בני הנוער (כולל פעילויות בתחום התזונה והבישול)
- **פעילות הסברה ופעילות שיא** משותפות לבני הנוער והוריהם.
- **פעילות קהילתית** עפ"י אופי השכונה.
- **טיולים ופעילות אתגרית**

כל מרכז יגבש תוכנית עבודה שנתית בהתאם לצרכי הנערים והנערות המשתתפים בפעילות. התוכנית תגובש בצוות המלווה ותאושר על ידי מפקח מחוזי. התוכנית תכלול את הקצאת המשאבים לכל אחד מסוגי הפעילות למהלך השנה כולה. שינויים בתוכנית הפעילות השנתית יבוצעו באופן חריג באישור המטה.

הדרכה

היישובים נדרשים לגייס מדריך מלווה ולגבש תוכנית הדרכה. המדריך ותוכנית ההדרכה יאושרו על ידי המטה. היקף ההדרכה לא יעלה על 7,500 ₪ לשנת לימוד שלמה.

המטה והמחוזות יהיו אחראים להדרכת המנחים ולבקרת איכות על תוכניות ההדרכה באמצעות נציגיו במחוזות.

המשרד יקיים מפגשים במטה ובמחוזות של המדריכים וצוותי המרכזים.

סכום של 2,500 ₪ ישאר במטה משרד החינוך.

תקציב

התקציב יעשה בהתאמה לגודל המרכז, כמות בני הנוער, הפעילות במרכז ומגוון שירותים. מרכז המונה כ 50 בני נוער מצריך חצי משרת רכו. בשאר התפקידים ייגזר אחוז המשרה עפ"י הפעולות.

עלות	דרישות והיקף	
₪ 70,000	חצי משרה	מנהל המרכז
₪ 135,000	העסקה על פי תעריפי נש"ם או תעריפי הרשויות המקומיות	כוח אדם (כולל: מדריכים, מורים, עו"ס, פסיכולוגים מטפלים ביצירה והבעה)
פעולות		
25,000	קבוצות עניין, טיולים, פעולות שיא, פעולות קהילתיות, הסעות	פעילות
₪ 20,000	בשנה הראשונה : ציוד בסיסי : כסאות שולחנות משחקים פינת קפה על פי נהלי המשרד בשאר השנים תקציב הציוד מיועד להצטיידות שוטפת לצורך הפעלה רציפה של המרכז. או לחילופין ניתן להמיר את תקציב ההצטיידות לפעילות .	הצטיידות. בשנה הראשונה ציוד בר קיימא. בשנים הבאות חומרים מתקלים ומזון
₪ 7,500	היישובים נדרשים לגייס מדריך מלווה ולגבש תוכנית הדרכה . המדריך ותוכנית ההדרכה יאושרו על ידי המטה היקף ההדרכה לא יעלה על סכום זה לשנת לימוד למרכז שלם	הדרכה לצוותי המרכז ביישוב
₪ 2,500	מפגשים במטה ובמחוזות של המדריכים וצוותי המרכזים . באחריות מטה משרד החינוך	הדרכה ברמת מטה ומחוז
₪ 260,000		סה"כ

רשויות מקומיות המעוניינות להקים מרכז נוער בהדרגה, בהתאם להבשלת התקציב, חייבות לתקצב חצי משרה לפחות למנהל מרכז ולגבש תוכנית פעילות מצומצמת הכוללת את כל המרכיבים, בהתאם למספר הנערים במרכז ובאישור מפקח.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

תמר פתחיה – רווחה ושיקום, 02-5603770.

מוקד נוער וצעירים טיפולי רב תחומי בעבור נערים וצעירים בסיכון

סמל התוכנית: 1040119

תיאור התוכנית

במוקד נוער וצעירים ניתן מענה טיפולי לבני נוער וצעירים מנותקים. במוקד מרוכזות פעילויות שונות לבני נוער וצעירים והוא מהווה כלי עזר לבצוע יישוג. המוקד פועל בתוך מבנה הממוקם במקום מרכזי בקהילה והוא נגיש לאוכלוסיית היעד. המוקד מנוהל ע"י עו"ס נוער וצעירים ופועלים בו אנשי צוות נוספים.

מטרת התוכנית

- ישמש כמוקד טיפול חינוכי כולל לנערים בסיכון גבוה.
- ביצוע תוכניות טיפוליות פרטניות קבוצתיות קהילתיות + יישוג + הכוונה לתעסוקה והשמה במסגרות.
- הפעלת רכזים ומטפלים בתחומי חינוך, הכנה לצה"ל, לשכת תעסוקה, שרות מבחן לנוער.

אוכלוסיית יעד

נערים בסיכון גבוה גילאי 16-18 בעלי מאפיינים של ניתוק ופעילות עבריינית ושימוש מזדמן בסמים ואלכוהול.

היקף פעילות

איתור וטיפול בשנת עבודה של 60 מטופלים בישוב. המוקד יפעל בשעות הערב ולילה.

כח אדם

עו"ס מטפל, מדריך מרכז, רכז תעסוקה

תקציב ועלויות

מימון ציוד להפעלה.
פעילות קבוצתית טיפולית.
עלות תקציבית: 300,000 ₪ למוקד בישוב.

כתובת לפניה

דינה שלום – מפקחת ארצית השרות לנוער וצעירים dinasha@molsa.gov.il

מית"ר – מרכז יום תומך רב-תחומי לנוער במצבי ניתוק

סמל התוכנית: 1050120

מטרות התכנית

צמצום תופעת הניתוק בקרב בני-נוער במצבי סיכון וסכנה באמצעות מענה טיפולי, חינוכי – רב-תחומי משולב בקהילה.
באמצעות תכנית קיצרת טווח במטרה להביא להחזרתם של בני הנוער למערכות משלבות בקהילה.

יעדים

1. פיתוח וחיזוק היכולות האישיות של בני הנוער לקראת החזרתם למערכות נורמטיביות בקהילה.
2. חיזוק הקשר של בני הנוער עם משפחותיהם.
3. פיתוח מיומנויות בתחומי התפקוד השונים: רגשי, חברתי, התנהגותי ותעסוקתי.

אוכלוסיית היעד

1. בני נוער בין הגילאים 12-18, בעלי אינטליגנציה תקינה, ללא מחלת נפש פעילה, במצבי סיכון וסכנה, על קצה רצף הניתוק בקהילה.
2. בני נוער הסובלים מהזנחה פיזית, רגשית וחינוכית מתמשכת ונמצאים במצבי עזובה המובילים לביטויים התנהגותיים של קשיים בהסתגלות חברתית, שוטטות, הפרעות התנהגות קשות, דפוסי עבריינות, עבריינות, התמכרויות, ועוד.
3. בני נוער הנמצאים בהליכים משפטיים ולגביהם מופעל צו מעון יומי.

היקף פעילות

1. המרכז יפעל 12 חודשים בשנה, שישה ימים בשבוע, בין השעות: 07:00 – 22:00 ויהיה ערוך לספק צרכים בסיסיים כהזנה, היגיינה, וביגוד.
2. דרכי העבודה במית"ר משלבות תשומות של כלל המערכות בקהילה וכוללות שלושה שלבים:
  - א. איתור, פניה, קליטה ואבחון.
  - ב. עבודה עפ"י תכנית אישית.
  - ג. ליווי ותמיכה בתהליך השילוב המחודש במערכות הנורמטיביות.
3. המית"ר מחויב בקבלה ללא תנאי וללא טופס הועדה, תוך מתן מענה ראשוני לכל נער ונערה במצבי מצוקה ומשבר אשר יגיעו אליו.

4. המית"ר יפעל על-פי עקרונות של זמינות, נגישות, מיידיות, יצירתיות, וזמניות תוך התייחסות לשלושת מעגלי החיים של בני הנוער: האישי, המשפחתי, והקהילתי.
5. מורכבות הקשיים והצרכים של אוכלוסיית מתבגרים בסיכון, מחייבת את המית"ר לתפיסת עבודה טיפולית חינוכית רחבה, המחייבת יצירת "סביבה טיפולית" עבור בני הנוער באמצעותה יתאמנו במיומנויות התפקוד השונות.
6. תכנית התערבות תבנה לכל נער ונערה במית"ר, תוך ראייה דיפרנציאלית של קשיו, צרכיו, ויכולתו בשותפות מלאה של הנערה/הבניית התכנית.
7. במית"ר יפעלו המרחבים: מרחב טיפול, מועדון חברתי, מרחב פעילות ספורט, מרחב הכנה לחיי עבודה, מרחב למידה, מרחב מולטימדיה, יזמות עסקית ומרחב מוסיקה באופן מתואם ומשולב בסביבה פיזית, טיפולית וחברתית גמישה ופתוחה.
8. תכניות העבודה במית"ר תבנינה תוך רגישות רב-תרבותית.
9. מית"ר רואה בהורים ובמשפחה המורחבת משאב מרכזי בתהליך השיקום.
10. המית"ר מופעל באמצעות צוותים רב מקצועיים. עבודת הצוות הרב מקצועי מחייבת הבנה טיפולית, פיתוח שפה משותפת, התערבות והתייחסות לצרכים ולקשיים הרב ממדים של בני הנוער.
11. במית"ר יפעלו לפחות שתי קבוצות של בני נוער – אשר כל אחת מהן תימנה 12 בני נוער. השאיפה היא להפעיל ארבע קבוצות בעת ובעונה אחת – 48 בני נוער.

משירותי המית"ר ייהנו כ-50 נערים נוספים, חלקם בשלבי קליטה ראשונית במית"ר, חלקם בשלבי שילוב שונים בקהילה, כשמית"ר מלווה אותם בתכניות תמיכה

כוח אדם

כוח אדם מחושב לפי מפתח של שתי קבוצות, 12 נערים בכל קבוצה. שתי קבוצות הן מינימום לפתיחת המית"ר.

המית"ר יעסיק: מנהל, שני רכזי בית, שני עו"ס ב-75% כל אחד, רכז מתנדבים 50% משרה, מדריכים מקצועיים למרחבי הפעילות, עובד מנהל. מבנה וציוד: יש צורך במבנה אשר יאפשר הפעלת מרחבי הפעילות

תקציב ועלויות

התעריף ייגזר עפ"י היקף שעות הפעילות של המית"ר

סמל תעריך תעריף

4104 3351 ש"ח לחניך לחודש נכון ל-1.9.2011

כתובת לפניה

יהודית קדרון, מנהלת השירות לשיקום נוער, 02-6708144/3

מפתן משולב מית"ר

סמל התוכנית: 1050121

מטרות התכנית

מסגרת טיפולית שיקומית חינוכית יומית, אשר תפעל מבוקר עד ערב ותשלב שני כלים טיפוליים, מפתן ומית"ר אשר ישמשו רשת ביטחון קהילתית לבני נוער במצבי סיכון, על קצה רצף החינוך והטיפול בקהילה, אשר המערכות הפורמליות לא יכולות לתת מענה לצרכיהם הרב-מימדיים בתחומים הרגשי, חברתי, לימודי, ומשפחתי, המסגרת מכוונת לצמצום תופעת הניתוק בקרב בני הנוער, להחזרתם של בני הנוער במסגרות משלבות בקהילה, ושיקומם ושילובם כבוגרים מתפקדים בחיי עבודה, משפחה וקהילה.

יעדים:

- מניעת שוטטות, התדרדרות לעבריינות ועבריינות.
- מניעת הוצאה של נער/ה מהבית ומסביבתו הטבעית.
- פיתוח מיומנויות בתחומי התפקוד השונים: רגשי, חברתי, התנהגותי, לימודי ותעסוקתי באמצעות תכנית אישית אינטגרטיבית.
- חיזוק הקשר של בני הנוער עם משפחותיהם.
- פיתוח וחיזוק היכולות האישיות של בני הנוער לקראת השתלבותם התקינה והמהירה במערכות נורמטיביות בקהילה.
- השמת בוגרים במסגרת נורמטיבית/ צה"ל/ תעסוקה.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בין הגילאים 12-18 שנים, במצבי סיכון וסכנה, בעלי אינטליגנציה תקינה וללא מחלת נפש פעילה המאופיינים רב-מימדיות של קשיים:

התנהגות א-סוציאלית:

- קושי בקבלת סמכות וחוקי מסגרת.
- קשיים בהסתגלות חברתית
- הפרעות התנהגות קשות.
- שוטטות, עזובה.
- דפוסי עבריינות.
- מפירי חוק.
- שימוש בחומרי פסיכו-אקטיביים.
- בנים ובנות למשפחות עם קשיי תפקוד.

- בני נוער הנמצאים בהליכים משפטיים ולגביהם מופעל צו מעון יומי.

קשיים רגשיים:

תסכול, דימוי עצמי נמוך, היסטוריה של כישלונות, קושי בדחיית סיפוקים, ניכור, קשיים ביצירת קשר ובניית אמון בסיסי.
פער השכלתי משמעותי ולקויות למידה.

תיאור התהליך

המסגרת הכוללת "מפתן משולב מית"ר" מייצרת רצף טיפולי המיועד לתת מענה רחב לצרכים שונים ומורכבים של בני נוער הנמצאים בנקודות שונות על ציר הסיכון והניתוק. לתכנית כוללת זו "מפתן משולב מית"ר, ניתן להיכנס בכמה "דלתות": בני נוער המשתלבים במפתן – בשעות הבוקר בלבד. בני נוער המשתלבים במית"ר – בשעות אחה"צ והערב בלבד. בני נוער המשתלבים הן במפתן והן במית"ר כתכנית התערבות כוללת. כלי ההתערבות, המפתן והמית"ר הינם מודולריים, ומאפשרים תנועה גמישה ביניהם, בהתאם לקשיים ולצרכים של כל אחד מהנערים המטופלים במסגרת. הצוות הרב מקצועי העובד במסגרת הכוללת: "מפתן משולב מית"ר", הינו צוות אחד העובד באופן אינטגרטיבי. עבודת הצוות מחייבת הבנה טיפולית, פיתוח שפה משותפת, התערבות והתייחסות לקשיים ולצרכים הרב מימדיים של בני הנוער. נער שנמצא מתאים להיקלט במפתן, יתקבל לאחר שמולא עבורו טופס הועדה. עבור נער שאינו מוכר במחלקת הרווחה יש למלא טופס נתוני יסוד.

דרכי העבודה במפתן:

1. דרכי העבודה במפתן נגזרות מצרכי בני הנוער ומושתתות על עקרונות הסביבה הטיפולית:

- לכל נער/ה נבנית תכנית אישית מותאמת בכל תחומי התיפקוד: הרגשי, חברתי, מקצועי ולימודי
- הנער/ה שותפים לבניית התכנית האישית.
- הצוות במפתן הינו צוות רב-מקצועי.
- הצוות שותף לקבלת ההחלטות ולמדיניות המפתן.

2. במפתן מופעלות תכניות המשלבות שלושה תחומים:

- תכניות המקנות כלים להסתגלות חברתית ומענים לצרכים הרגשיים של בני הנוער.

- הכנה לחיי עבודה.
  - השכלה.
3. המפתן מטפל בו זמנית בין 60 ל-80 בני נוער.
המפתן פועל 11 חודשים בשנה (למעט אוגוסט), בין השעות: 08:00 – 16:00, שישה ימים בשבוע.
  4. הצוות הטיפולי במפתן הכולל עו"ס, יועץ חינוכי, אחראי על הובלת האוריינטציה הטיפולית על יצירת סביבה טיפולית, כמו גם על פיתוח תכניות התערבות ברמה המערכתית, קבוצתית, ופרטנית.
  5. תכנית ההתערבות רלוונטיות לקשיים ולצרכים של בני הנוער ברמת הפרט וברמת הקבוצה. תכניות ההתערבות באות במטרה לפתח יכולת קבלת סמכות וחוקי מסגרת, התמודדות עם תוקפנות ואלימות, מניעת שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, ועוד.
  6. תכנית ההכנה לחיי עבודה במפתן מבוססת על עבודה יצרנית ורווחית בסדנאות מקצועיות העובדות באוריינטציה טיפולית.
הסדנאות המקצועיות באמצעות רכישת מקצוע מקנות מיומנויות לקראת השתלבות בתעסוקה כמו: עבודת צוות, ניהול זמן, פתרון בעיות, תכנון, קבלת סמכות, שמירה על כללי בטיחות, ועוד.
הקניית המקצוע מאפשרת קבלת תעודת מקצוע מוכרת- סיווג מקצועי.
שילוב בני הנוער בעולם התעסוקה באמצעות תכנית של יזמות עסקית המאפשרת התנסות מאתגרת תוך הדמיה של עולם העבודה.
  7. ההשכלה במפתן עוסקת הן בהקניית מיומנויות יסוד והן בתכנית הליבה של משרד החינוך לקראת קבלת תעודה מוכרת של 12 שנות
  8. הלימודיים העיוניים גם הם מבוססים על מודל התכנית האישית הלוקחות בחשבון את כוחותיו, קשיו, והישגיו של הנער.
באמצעות הלימודים העיוניים מתפתח הנער להיות לומד עצמאי ואחראי תוך חוויה של קשר משמעותי עם המורה.
  9. במפתן בני הנוער מקבלים 2 ארוחות ביום, המשמשות כהזנה פיזית ובאמצעותה רוכשים בני הנוער הרגלים.

דרכי העבודה במית"ר:

1. המרכז יפעל 12 חודשים בשנה, שישה ימים בשבוע, בין השעות: 07:00 – 22:00 ויהיה ערוך לספק צרכים בסיסיים כהזנה, היגיינה, וביגוד.
2. דרכי העבודה במית"ר משלבות תשומות של כלל המערכות בקהילה וכוללת שלושה שלבים:
  - א. איתור, פניה, קליטה ואבחון.

- ב. עבודה עפ"י תכנית אישית.
- ג. ליווי ותמיכה.
3. המית"ר מחויב בקבלה ללא תנאי וללא טופס הועדה, תוך מתן מענה ראשוני לכל נער ונערה במצבי מצוקה ומשבר אשר יגיעו אליו.
4. המית"ר יפעל על-פי עקרונות של זמינות, נגישות, מיידיות, יצירתיות, וזמינות תוך התייחסות לשלושת מעגלי החיים של בני הנוער: האישי, המשפחתי, והקהילתי.
5. מורכבות הקשיים והצרכים של אוכלוסיית מתבגרים בסיכון, מחייבת את המית"ר לתפיסת עבודה טיפולית חינוכית רחבה, המחייבת יצירת "סביבה טיפולית" עבור בני הנוער באמצעותה יתאמנו במיומנויות התפקוד השונות.
6. תכנית התערבות תבנה לכל נער ונערה במית"ר, תוך ראייה דיפרנציאלית של קשיו, צרכיו, ויכולתו בשותפות מלאה של הנערה/הבניית התכנית.
7. במית"ר יפעלו המרחבים: מרחב טיפול, מועדון חברתי, מרחב פעילות ספורט, מרחב הכנה לחיי עבודה, מרחב למידה, מרחב מולטימדיה, יזמות עסקית ומרחב מוסיקה באופן מתואם ומשולב בסביבה פיזית, טיפולית וחברתית גמישה ופתוחה.
8. תכניות העבודה במית"ר תבנינה תוך רגישות רב-תרבותית.
9. המית"ר רואה בהורים ובמשפחה המורחבת משאב מרכזי בתהליך השיקום.
10. המית"ר מופעל באמצעות צוותים רב מקצועיים. עבודת הצוות הרב מקצועי מחייבת הבנה טיפולית, פיתוח שפה משותפת, התערבות והתייחסות לצרכים ולקשיים הרב ממדים של בני הנוער.
11. במית"ר יפעלו לפחות שתי קבוצות של בני נוער – אשר כל אחת מהן תימנה 12 בני נוער.
12. במסגרת מותאמות תוכניות טיפול: טיפול באמצעות בעלי חיים, גינון טיפולי, קבוצות למניעת שימוש לרעה בחומרים פסיכו-אקטיביים, תכניות ייחודיות לנערות, תכניות העצמה לעולים חדשים, טיפול באמצעות אומניות, תכניות טיפול באמצעות ספורט, ספורט אתגרי וספורט ימי, פיתוח מנהיגות צעירה, טיפול באמצעות ביבליותרפיה, חינוך לתעבורה ויזמות עסקית.

מבנה וציוד

- יש צורך במבנה אשר יאפשר הפעלת תכנית המפתן והמית"ר
- יש צורך ברכישת ציוד עפ"י הסדנאות ומרחבי הפעילות

תקציב ועלויות

התעריף להפעלת המפתן יהיה עפ"י סמל תעריף: 4103 - 1278 ש"ח לחניך לחודש

התעריף להפעלת המיתר ייגזר מהיקף שעות ההפעלה
סמל תעריף: 4104 3351 ₪ לחודש.

כתובת לפניה

יהודית קדרון, מנהלת השירות לשיקום נוער, 02-6708144/3

מרכז יום לנוער מתמכר

סמל התוכנית: 1030122

מטרות התוכנית

הקמת מסגרת מעבר גשר בין התמכרות לחומרים לעולם ללא חומרים, סיוע לבני נוער להישאר נקיים מחומרים תוך שילובם חזרה בביה"ס או בעבודה.

אוכלוסיית היעד

בני נוער משתמשים קבוע ומכורים לסמים שבעייתם המרכזית הינה שימוש בחומרים ומעוניינים לעבור תהליך שינוי.

היקף הפעילות

מרכז טיפולי חינוכי ל-20 בני נוער בנקודת זמן מכורים לחומרים, המסגרת תפעל 5 ימים בשבוע מהבוקר עד הערב. בני הנוער ישתלבו במסגרת היום בקבוצות טיפוליות, לימודים והעשרה, הכשרה מקצועית ותעסוקה, ספורט ועוד'.

הצוות במקום יכלול מנהל מסגרת, עו"ס, מדריכים, אם בית, מזכירה, מורים ומדריכי חוגים.

מיקום התוכנית: רשויות מקומיות ובאחריות עמותות.

תקציב ועלויות

655 אש"ח למרכז.

כתובת לפניה

איריס פלורנטין, מנהלת השירות לטיפול בהתמכרויות
רקפת בן גיא, סגנית מנהלת השירות לטיפול בהתמכרויות
משרד הרווחה, יד חרוצים 10 ירושלים טלפון: 02-6708174

הלנה חירומית - מענה משלים ברצף המענים לנוער מנותק

בקהילה

סמל התוכנית: 1040124

תיאור התוכנית

ניסיון העבודה בשנים האחרונות מצביע ע"כ שמסי לא מבוטל של מתבגרים זקוק לפסק זמן קטן ביותר (ימים) של שינה מחוץ לבית כתוצאה ממצב חירומי אליו הם נקלעים – סכסוך, איום על חייהם, בריחה נטולת תכנון וכד'. אוכלוסייה זו בחלקה משולבת במסגרת יום (לימודים, עבודה) ומחפשת פסק זמן קצר, מיידי, מתוך מגמה להמשיך בסידור קבוע. חלקה האחר זקוק להפרדה מתערבת (סמכותית) מידיית עד יעבור זעם וחלקה האחר מעדיף פסק זמן קטן לחשיבה והתארגנות. מענה משלים ברצף המענים לנוער מנותק בקהילה, זמין, תואם צרכים הלנתי חרומי מוקצב בימים. בדמות דירה או חדר המיועד ל – 4 עד 6 נערים או נערות בו זמנית.

מטרות התוכנית

- מניעת החרפה במצב אוכלוסיות היעד.
- להוות מענה זמין תואם צרכים (מענים אינסטרומנטליים).
- השארת בני הנוער בקהילתם.

אוכלוסיית יעד

מתבגר בגילאי 14-18 שנה שניקלע למצב של סכנה או חירום ואינו יכול ללון בביתו.

תיאור התהליך

- שהיה החל משעות אחה"צ המאוחרות עד שעות הבוקר 10:00
- במהלך היום המקום אינו פעיל.
- במקום יוצע – מקלחת, ארוחות ערב ובוקר ולינה.
- השהיה למסי ימים קצוב. (עד שבוע)
- הגעה עצמית או הפניה ע"י גורמי קהילה ורווחה.
- הליכים מינימליים של קבלה.
- בשעות הבוקר יתחייב המתבגר לא לשהות במקום ולהשתלב בתוכנית יום בין אם זה מיוזמה אישית או באמצעות גורם קהילה.

כח אדם

איש צוות אחד שישהה משעת פתיחת הדירה ועד סגירתה (סה"כ משרה שתחולק בין מס' אנשים).

המקום יופעל באחריות הרשות המקומית.

תקציב ועלויות

לדירה המאכלסת עד 6 מתבגרים :

שכר דירה	40,000	אש"ח
הפעלה שוטפת	72,000	אש"ח
משרת צוות	120,000	אש"ח
סה"כ	232,000	אש"ח
הצטיידות ראשונית	100,000	אש"ח
עלות לשנה ראשונה	332,000	אש"ח.
עלות אחזקה חודשית של מתבגר 3,150 ₪.		

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382

תוכניות לעבודה עם נוער עולה במרכזי נוער

סמל התוכנית: 4410125

תיאור התוכנית

התמודדותם של בני הנוער העולים הינה מורכבת. משבר ההגירה מצטרף אל משבר גיל ההתבגרות ומקשה מאוד על תהליך החיפוש אחר זהות והגדרה עצמית, המאפיין את שלב התפתחותי זה. רבים מבני הנוער העולים מאתיופיה, חבה"ע ולאחרונה גם מצרפת, חשים בתהליך הסתגלותם תחושות ניכור, זרות, חוסר השתייכות וקושי להזדהות עם ערכים, נורמות ומיתוסים של החברה הישראלית. צומת זו של משברים ומשימות מובילה לתפיסה על פיה כל מתבגרת/עולה, מצוי במידה זו או אחרת במצב סיכון. התוכנית מבוססת על מודל עבודה שפותח במסגרת פעילות מרכזי "הפוך על הפוך" של עמותת עלם, בשיתוף עם המשרד לקליטת העלייה והופעל ב 10 שנים האחרונות עם אלפי בני נוער. **התוכנית ניתנת להפעלה חלקית או מלאה בכל מרכז נוער הנותן שירות לאוכלוסיית נוער עולה.** התוכנית השונות מכוונות לסייע לבני הנוער העולה לעמוד במשימות הקליטה וגיל ההתבגרות בסביבה חדשה ולא מוכרת תוך אינטגרציה והשתלבות הדרגתית ונורמטיבית בחברה הישראלית ולמנוע את התדרדרותם של המתבגרים העולים למצבי ניתוק, חוסר הסתגלות ונשירה.

מטרות התוכנית

1. צמצום ומניעת נשירה, ניתוק, מצוקה וסיכון בהם שרויים בני נוער עולים רבים.
2. מניעה מפני הידרדרות לשוליים חברתיים, נשירה ממסגרות לימודיות והתנהגות מסכנת.
3. סיוע לבני נוער עולים בהתמודדותם עם קשיי המשבר המשולב של גיל ההתבגרות ועלייה.
4. הידברות ופיתוח תוכניות אינטגרטיביות עבור נוער עולה בקהילה.
5. חיזוק הקשר בין הנוער לבין הוריהם.
6. גיבוש זהות אישית ותרבותית בקרב נוער עולה.

אוכלוסיית היעד

בני נוער עולים מאתיופיה, מחבר העמים, מצרפת ואחרים בטווח גילאי 13-18. החל מנוער בסיכון המתמודד עם קשיי היום יום של גיל ההתבגרות ועד לבני נוער במצבי ניתוק ומשבר.

תיאור התוכנית

התוכנית הבין תרבותית בנויה ממגוון מודלים (אותם ניתן להפעיל כל אחד בנפרד או במקביל בכל מרכז) וכוללת:

1. רכז לנוער עולה

עובד נוער המתמחה בעבודה רב-תרבותית עם נוער עולה (מחבר העמים, מאתיופיה ודוברי צרפתית), בהתאם למאפייני האוכלוסייה לה מיועדת התוכנית. עובדים אלה דוברים את שפתם של בני-הנוער, מכירים את התרבות ממנה הם מגיעים. למעשה, הם משמשים כמגשרי-תרבות, המסייעים לנוער עולה להשתלב בחברה ולהתמודד טוב יותר עם דילמות וקשיים מרכזיים בחיי היומיום שלהם. עובדים אלו יפעלו להערכת צרכים ולבנייה והפעלה של תוכניות מותאמות ברמה האישית והקבוצתית.

תפקיד הרכז כולל –

- **מתן מידע** עדכני נגיש ומותאם תרבות אודות שירותים בקהילה, שעות פנאי וכו'.
- **הפעלת קבוצות מידע ותמיכה** במגוון נושאים הקשורים להסתגלות, תכנון עתיד, מניעת סיכונים ועוד.
- **מתן תמיכה וייעוץ פרטני** לנוער עולה בכל נושאי גיל ההתבגרות, תוך דגש על קשיי קליטה וזהות, יחסים עם הורים ההורים, נשירה ממסגרות, התחברות לקבוצות שוליים וכו'.
- **שירות תיווך וגישור** לבתי הספר ושירותים בקהילה.
- יצירת חיבור בין נוער עולה ובין נוער ותיק.

2. עבודה קבוצתית עם נוער עולה במרכזי נוער:

התוכנית מציעה בנייה והפעלה של מגוון קבוצות נוער עולה – קבוצות לנערות, נערים וקבוצות מעורבות, בנושאי זהות אישית ותרבותית, קבוצות תמיכה, תכנון עתיד ומניעת התמכרויות, התמודדויות גיל ההתבגרות, יחסים בינאישיים, קשר עם ההורים, אהבה וזוגיות, התנהגות מינית, תרומה לקהילה וכו'. כל קבוצה מיועדת לכ 20 בני נוער שילוו במקביל גם ברמה האישית לאורך שנת פעילות.

3. הכשרה וליווי צוותי עבודת נוער לעבודה רב תרבותית ובניית תוכניות:

התחום הרב תרבותי בעלם מפתח תוכניות רבות לנוער עולה כגון: תוכנית נערות יוצאות אתיופיה וחבר העמים בסיכון, עבודה עם משפחות של נוער עולה, פיתוח מנהיגות נוער, מרכזי טיפוליים חברתיים וחינוכיים לנוער עולה ועוד. במקביל לבניית התוכניות אנו מציעים מערך רחב של הכשרות וליווי מקצועי לעובדים המפעילים תוכניות לנוער עולה, ממטה מקצועי מנוסה ומומחה בעבודת נוער רב תרבותית. עלות ההכשרות והליווי תלויים בתוכנית שתבנה.

תקציב ועלויות

1. עלות הפעלת הרכז והדרכתו – 70,000 ₪ לשנה.
2. עלות הפעלת וליווי קבוצה – 35,000 ₪ לשנה.
3. עלות ההכשרות והליווי תלויים בתוכנית שתבנה.

כתובת לפנייה

גב' שרה כהן - מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה – sarac@moia.gov.il,
02-6752744.

התערבות קבוצתית מודולרית לבני נוער מנותקים ו/או משפחותיהם

סמל התוכנית: 1040126

תיאור התוכנית

התערבויות קבוצתיות מגוונות עם כלים משתנים. כל ישוב מעצב את ההתערבות הקבוצתית בהתאם למאפיינים הייחודיים של קבוצת בני הנוער והמשפחות והמשאבים השונים שיש לרשותו (אנשי מקצוע, מבנים, כספים). הצוות המתכנן צריך לבחור את הממדים המתאימים להתערבות בקבוצה הספציפית מתוך ממדי ההתערבות המגוונים הבאים:

- התערבות משימתית / הדרכתית.
- קבוצות שההתערבות בהן היא בעיקר בשיחה לעומת קבוצות חוויה (חיות, דרמה, מוסיקה).
- גישה מקצועית: גישה פסיכודינמית, גישה קוגניטיבית- התנהגותית, גישה תמיכתי.
- קבוצות עם משתתפים קבועים לאורך חיי הקבוצה לעומת קבוצות הפתוחות לקבל משתתפים חדשים ולהיפרד ממשתתפים במהלך חיי הקבוצה.
- משך זמן קצר לעומת משך זמן של שנתיים שלוש.
- קבוצות של בני אותו הגיל או אותו התפקיד (כמו: קבוצת בני נוער, קבוצת הורים) או קבוצות.
- מעורבות (בני נוער והורים).
- מפגש טיפולי עם המטופלים רק בשעת הקבוצה לעומת קבוצות בהן המטופלים מקיימים התערבויות נוספות אישיות.

מטרות התוכנית

קידום הענות בני נוער בסיכון להתערבות טיפולית, לשמש מקור לתמיכה ושותפות, סיוע בהתפתחות קשר עם עובד נ"צ כבסיס להשתלבות במערך טיפולי אישי או משפחתי.

אוכלוסית היעד

בני נוער מנותקים בגילאי 14-18 ומשפחותיהם.

היקף הפעילות

מספר מטופלים בקבוצה: כ- 15 נפשות.

המטופלים:

סוג הקבוצה, גודלה ומערך ההתערבות הטיפולי, מכוונים למערכים שונים של מטופלים: שני מטופלים מהמקצועות הטיפולים, שילוב של סמך מקצועי ואיש מקצוע טיפולי, שלושה מטופלים וכו'.

מקצועם של המטופלים נקבע בהתאם לתוכנית הספציפית: עו"סים, פסיכולוגים, מטופלים בחיות, מטופלים בדרמה, מדריכים וכו'.

התערבויות והפרויקטים הטיפוליים הקבוצתיים דורשים מערך תומך: ציוד משרדי, טלפון, כיבוד, אבזרים לטיפול, הדרכה, השתלמויות ועוד.

תיאור התהליך

משך ההתערבות/הפרויקט:

בהתאם לסוג ההתערבות או הפרויקט ממס' חודשים עד מספר שנים.

דרכי הפעלה:

המחלקה לש"ח תכתוב תוכנית מפורטת ותקציב מתוכנן עבור כל התערבות/פרויקט קבוצתי.

התוכנית תכלול פירוט של: אוכלוסית יעד, מטרות, משך התערבות, דרכי ותוכן התערבות, מספר מטופלים, מספר המטופלים ומקצועם, פירוט מערך תומך (אבזרים, ציוד, כיבוד וכו') ודרכים להערכת תוצאות ההתערבות.

כח אדם

עו"סים, פסיכולוגים, מטופלים בחיות, מטופלים בדרמה, מדריכים וכו'.

תקציב ועלויות

משך ההתערבות, סוגי המטופלים והמערך התומך מכתיבים תקציב שונה לכל התערבות.

כתובת לפניה

דינה שלום – מפקחת ארצית השרות לנוער וצעירים dinasha@molsa.gov.il

טיפול קבוצתי לנערים / צעירים ומשפחותיהם

סמל התוכנית: 1040127

תיאור התוכנית

קבוצה טיפולית שמטרתה לשפר את דפוסי הקשר בין ההורים לבין הנערים. מעין מעבדה להתנסות בדפוסי תקשורת. מתן וקבלת משוב וחיזוקים חיוביים.

מטרות התוכנית

- טיפול קבוצתי לנערים וצעירים בסיכון + משפחותיהם שיתמקד בבעיות בתפקוד המשפחתי והשלכותיהם על נערים וצעירים המצויים בסיכון גבוה.
- ניסיון להבין את עולמם של נערים בהקשר המשפחתי והבנת דפוס המערכת הרגשית של המשפחה, שיפור התקשורת הבינאישית, הערכה וטיפול בסימפטומים משפחתיים ואישיים.

אוכלוסית היעד

נערים וצעירים בסיכון גילאי 13-18.
הורי הנערים והצעירים.

היקף פעילות

2 קב' טיפולית בישוב.
הפעילות תכלול הנחיית קבוצות + פעילות העשרה.

כח אדם

2 עו"ס מנחה ברמה ארצית

תקציב ועלויות

2 עו"ס מנחה ברמה ארצית 240,000 ₪
עלות קבוצות העשרה למתבגרים ובני משפחותיהם 30,000 (טיפול באמצעות בעל חיים, אומנות, ספורט) לקבוצה בישוב.

כתובת לפניה

דינה שלום – מפקחת ארצית השרות לנוער וצעירים dinasha@molsa.gov.il

תוכניות לטיפול קבוצתי והעשרה עבור נערות במצוקה

סמל התוכנית : 1110128

תיאור התוכנית

תוכנית קבוצתית לנערות במצוקה הניתנת להפעלה במוקדים שונים הנותנים מענה לנערות. ניתנת אפשרות לבחירת תוכן הקבוצה מתוך מאגר נושאים.

מטרות התוכנית

מניעת התנהגות סיכונית, באמצעות קבוצה טיפולית. מתן אלטרנטיבות וכלים לתמיכה והעצמה, הקניית מיומנויות חברתיות ומיומנויות לפתרון בעיות, שיפור הדימוי והביטחון העצמי והעשרה כללית.

אוכלוסיית היעד

10-12 נערות במצוקה בכל קבוצה.

היקף הפעילות

את התוכניות ניתן להעביר במועדון טיפולי, בבית חם, בעד"י, וכן לקיים קבוצות טיפול נפרדות ללא קשר לאחד מהמסגרות הקיימות בקהילה עבור נערות. משך הזמן של קבוצה יקבע ע"י עובדת נערות וצעירות ומנחה הקבוצה.

תקציב ועלויות

העלויות המופיעות ליד הקבוצות הן עבור כ- 15 מפגשים. להלן התוכניות המוצעות ועלותן :

נושא	עלות באש"ח
1. סדנא למניעת תקיפה מינית	12
2. מניעת שימוש באלכוהול וסמים	12
3. קבוצת אמהות לנערות בטיפול	10
4. אתגרים בים – פעילות ימית	45
5. העצמה והעלאת הדימוי העצמי	15
6. תקשורת בינאישית וכישורי חיים	12
7. מניעת נשירה ממסגרות חינוך	12
8. טיפול באמצעות אומנויות :	20
דרמה, ציוד, פיסול, צילום וידאו, קולנוע, אנימציה, מחול ותנועה, ביבליותרפיה	
9. תזונה נכונה למניעת הפרעות אכילה ובישול	10

20	10. קייטנות קיץ לנערות
12	11. חברות זוגיות ומיניות
10	12. תדמית וטיפוח אישי
10	13. טיפול באמצעות בעלי חיים
18	14. רכיבה טיפולית על סוסים
9	15. לימוד שחיה ופעילות ספורטיבית
12	16. סדנת ריקודי בטן
20	17. פסיכודרמה
20	18. הגנה עצמית
12	19. קורס בסיסי הכרה ושימוש במחשב

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

<u>פלאפון</u>	<u>מחוז</u>	<u>שם המפקחת</u>
050-6223039	ירושלים	ריקה אלקיים
050-6223469	ב"ש	רבקה תבל
050-6223513	ת"א	שוש קרק
050-6223502	ת"א	חנה שטקלר
050-6223166	צפון (מגזר ערבי)	נואל אבו – חטום
050-6223174	צפון (מגזר יהודי)	אתי פסי

לצבוע את החיים הפנים והפנים" – סדנת תדמית לנערות בסיכון

סמל התוכנית: 5530131

תיאור התוכנית

עבודה של עובדת סוציאלית/מחנכת המשתמשת בטכניקת האיפור ככלי טיפולי. השימוש בשפת האיפור, היצירה ומרחב ההבעות הוויזואלי, דרך שימוש בצבעים וחומרים מגוונים חושפת רבדים רגשיים עמוקים ומאפשרת התבוננות עצמית וחוויתית.

מטרות התוכנית

חשיפת מסכות החיים וטיפוחם דרך כלי האיפור. חיבור בין שפת האיפור לשפה המילולית כדרך להתנסות חווייתית במטרה לקדם תהליכים אישיים. שיפור המודעות וההערכה העצמית של הנערות.

אוכלוסיית יעד

כ-14 נערות בסיכון

היקף הפעילות

15 מפגשים של 4.5 שעות.

כוח אדם

מאפרת אשר בהכשרתה מגיעה מעולם החינוך/עבודה סוציאלית.

תקציב ועלויות

₪ 16,700

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

הערה: המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

"משאלה חוויתית" – מניעת אלימות בקרב נוער בסיכון

סמל התוכנית: 5530133

תיאור התוכנית

התמודדות עם נוער בסיכון על בסיס עבודה קבוצתית אינטנסיבית במתנ"סים ופיתוח מנהיגות.

מטרות התוכנית

מניעת שוטטות, אלימות, נשירה ואיתור נוער בסיכון, שיפור המודעות וההערכה העצמית של הנערים.

אוכלוסיית יעד

כ-15 בני נוער בסיכון.

תיאור התהליך

עבודה קבוצתית פעמיים בשבוע בנושאי מניעת אלימות, עבריינות, שימוש בחומרים פסיכו אקטיביים ולימוד חוק ומשפט. שילוב של רכיבה על סוסים/ מטווח/ קורס צלילה/ סנפלינג/ טיולי גיבוש. בסוף התקופה נערך אירוע שיא.

היקף הפעילות

פעמיים בשבוע, סה"כ 320 שעות.

כוח אדם

2 מדריכים מלווים מקצועיים.

תקציב ועלויות

32,000 ₪

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

קבוצות מניעה לנוער והורים עולים חדשים

סמל התוכנית: 1030134

תיאור התוכנית

קליטה של בני נוער והורים עולים חדשים לקבוצות ייחודיות אשר יעלו את המודעות לסכנת השימוש בחומרים וכן יפחית את הסיכויים שלהם להיות בסיכון לשימוש והידרדרות.

מטרות התוכנית

זיהוי וקליטה של אוכלוסייה בסיכון לטיפול.
זיהוי הסכנה בשימוש בחומרים.
מניעת השימוש וההידרדרות
דיאלוג הורים נוער בנושא

אוכלוסיית היעד

בני נוער והורים עולים חדשים מחבר העמים ועולי אתיופיה.

היקף פעילות

בני הנוער יגויסו ע"י העו"סים ברשויות המקומיות.
קבוצות של 25 מפגשים יופעלו ע"י עמותה בשיתוף כל הגורמים ובלווי ועדת היגוי מקומית.
המפגשים המובנים יתקיימו אחת לשבוע בהנחיית שני מנחים (אחד יהיה עולה חדש).

תקציב ועלויות

69 אש"ח לזוג קבוצות נוער והורים.

הדרכה והכשרה

המנחים ישתתפו בהכשרה קצרה לתוכנית וכן בהדרכות קבועות, המימון מהתיקצוב הרשום.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שרות הרווחה המשרד לקליטת עליה. 02-6752624
איריס פלורנטין, מנהלת השירות לטיפול בהתמכרויות
משרד הרווחה, רחוב יד חרוצים 10 ירושלים, טלפון: 02-6708174

קבוצת תמיכה לנערות עולות חדשות – למניעת שימוש בסמים

סמל התוכנית: 1030135

תיאור התוכנית

קבוצת תמיכה לנערות הכוללת התייחסות לתכנים ייחודיים לנערות בגיל ההתבגרות, שימוש בסמים ובאלכוהול, תהליכי קבלת החלטות, יחסים שבינו לבינה וחיזור אליים ובקשת עזרה. התוכנית בשיתוף פעולה עם מועדון נוער עולה וקידום נוער בעיר.

מטרות התוכנית

יצירת דיאלוג פתוח בנושא שימוש בסמים ובאלכוהול בגיל ההתבגרות, פיתוח מיומנויות המסייעות לקבלת החלטות, פיתוח מיומנויות תקשורת בינאישית וזוגית, הקבוצה כמקור תמיכה לנערות, איתור נערות המשתמשות בסמים ואלכוהול ופרישת האלטרנטיבות הטיפוליות.

אוכלוסיית היעד

נערות בגילאי 14-18, המתאפיינות בקשיי הסתגלות למערכת החינוכית, קשיים במערכת היחסים החברתית והמשפחתית, משפחות חד הוריות ומעמד סוציו אקונומי נמוך.

היקף פעילות

12 מפגשים בני שעתיים, אחת לשבוע.

תיאור התהליך

קבוצה שבועית, למשך 12 שבועות, תוך התאמת תכנים ספציפיים לגורם המזמין. תכנית

לדוגמא:

מפגש 1	יצירת מוטיבציה להשתתפות, אפשרות באמצעות איתור הנערות על ידי מפגש עם מכורה נקייה המשתפת בסיפור אישי
מפגש 2	הכרות ותאום ציפיות, עיבוד המפגש עם המכורה הנקייה
מפגש 3	אמונות ועמדות בנושא סמים ואלכוהול
מפגש 4	תהליך קבלת החלטות
מפגש 5	קבלת החלטות – המשך
מפגש 6	יחסים שבינו לבינה
מפגש 7	חיזור אליים
מפגש 8	התמודדות עם לחצים חברתיים והתייחסות לשימוש בסמים ואלכוהול
מפגש 9	פיתוח מיומנויות אסרטיביות (בתחום של יחסים בין אישיים ושימוש בסמים

ואלכוהול)

מפגש 10	פיתוח מיומנויות אסרטיביות - המשך
מפגש 11	אחריות חברתית ובקשת עזרה
מפגש 12	סיכום ופרידה

כח אדם

שתי מנחות.

הדרכה מקצועית למנחות

שותפויות : משרד הקליטה, מועדון נוער עולה, קידום נוער.

תקצבי ועלויות

14,000 ₪ (לא כולל ביטול זמן ונסיעות)

מקורות מידע

אתר אל סם באינטרנט www.alsam.org.il.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה

02-6752624, sarac@moia.gov.il

איריס פלורנטין, מנהלת השירות לטיפול בהתמכרויות, רקפת בן גיא, סגנית מנהלת השירות לטיפול בהתמכרויות, משרד הרווחה, רחוב יד חרוצים 10 ירושלים, טלפון: 02-

6708174

"קולנוער" – נוער בסיכון יוצר סרטים

סמל התוכנית: 2220136

תאור התוכנית

פרויקט העצמה, המפתח ומעצב כישורים אישיים, קבוצתיים וחברתיים של בני נוער בסיכון דרך תכני פסיכודרמה ויצירה של סרט קולנועי, המחזק את הקשר של בני הנוער למסגרת בה פועל הפרויקט, מעניק להם הזדמנות לשינוי אישי אמיתי בטווח זמן קצר יחסית ומעודד את בני הנוער להשתלבות מחודשת במעגלי הלימודים, העבודה, הצבא והקהילה.

מטרות התוכנית

- הפחתת התנהגויות סיכון: אלימות, עבריינות, שימוש בסמים, אובדנות, הימורים וניצול מיני.
- העצמה וחיזוק כישורים והתנהגויות מיגון: התנדבות, אומנויות וספורט.
- הקניית כלים לפתרון והתמודדות עם קונפליקטים ומשברים אישיים וקבוצתיים בדרכים אלטרנטיביות יצירתיות על בסיס גישור, הבנה ואחריות אישית.
- גיבוש ושינוי תפיסת העצמי של בני נוער לתפיסה ודימוי חיוביים, שאפתיים ובעלי אמונה בעצמם וביכולותיהם.
- חשיפה חוויתית לאומנויות הקולנוע והדרמה, כמנוף להרחבת אופקים, פתיחות, חשיבה יצירתית, צפייה ביקורתית וחיזוק היכולות האישיות של המשתתף.
- חיזוק הכישורים הקבוצתיים והחברתיים של בני הנוער.
- חיזוק תפיסת ה"מערכת" החברתית של בני הנוער כגורם חיובי ומיטיב המאפשר גדילה, לימוד ועשייה (כמו לימודים, צבא, תעסוקה ועוד).
- חיזוק הקשר והמעורבות החברתית של המשתתפים בקהילה והפיכתם לכוח מנהיגות ביישוב.
- הפקת סרטי דרמה קצרים החושפים נושאים חברתיים ותרבותיים מחיי בני הנוער המעשירים את השיח הציבורי בחברה הישראלית.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בגילאי 14-18 המטופלים ביחידות לקידום נוער או במרכזי נוער ומצויים באחד או יותר ממצבי הסיכון הבאים: בנשירה סמויה או גלויה, מתאפיינים בקשיי תפקוד עם

התנהגויות סיכון של שימוש בסמים, הימורים, אלכוהול, עבריינות, הפקרות מינית וכו', משתייכים לקבוצות מיעוט, עולים חדשים, בעלי רקע או במצב של משבר משפחתי ובקשיים כלכליים.

תאור התהליך

התוכנית מבוססת על עובד חינוכי טיפולי מהיחידה לקידום נוער או ממרכז הנוער שבקהילה, המשלב קבוצה של עד 20 בני נוער שבטיפולו בתוכנית מובנת של עמותת להב להפקת סרט קצר.

פרויקט קולנוער כולל כ-15 מפגשים שבועיים, כל מפגש אורך שעתיים, בהנחיית מנחה דרמה ובימאי קולנוע מטעם עמותת להב. אורך הפרויקט כולו, מתחילת המפגשים ועד ארגון הקרנה חגיגת מקומית של הסרט הקבוצתי והקרנה ארצית, הינו כ-7 חודשים. תחילת התהליך בגיבוש קבוצת נערים ונערות מהמרכז בו מתקיים הפרויקט באמצעות שילוב תרגילי דרמה וכלים קולנועיים. המנחים יוצרים מסגרת בה המשתתפים יכולים לספר את סיפורם, באווירה כנה, אינטימית ותומכת, כך שהסיפורים האישיים של המשתתפים מתגבשים לסיפור קבוצתי המהווה בסיס לכתיבה והפקת סרט עלילתי באורך כ-15 דק'. המשתתפים ממלאים תפקידים מרכזיים בתהליך ההפקה ובימי הצילום- בבחירת אתרי צילום, כשחקנים, כעוזרי הפקה וכו'. שיא הפרויקט הינו בשני ימי הצילום האינטנסיביים, אשר כוללים שעות ארוכות של עבודה מאומצת ומאתגרת, הדורשת מהמשתתפים יכולת קשב וריכוז גבוהים, התמדה, אחריות, מסירות ועבודה קבוצתית. לאחר עריכת הסרט מתקיימת צפייה ראשונית ואינטימית של המשתתפים בקבוצה בה שמים דגש על עיבוד רגשי וחוייתי של תהליך העבודה בפרויקט. כמו כן, מיד עם סיום הצילומים מלווה מנחה הדרמה את הקבוצה בארגון ערב הקרנה מקומי. המשתתפים בפרויקט יגדירו את התוכן, מיקום והפקת ההקרנה, ידאגו להזמין מכובדים מהקהילה ומוזמנים נוספים ועוד. תהליך זה יחזק את תחושת השייכות של המשתתפים בקהילה, את מעורבותם החברתית ואת הקבוצה ככוח יוזם ומבצע בעל יכולות תרומה לקהילה. הסרטים נחשפים בפני מאות אלפי ילדים, בני נוער, מחנכים, מדריכים ועוד, במסגרת ערכות עבודה המבוססות על הסרטים המופצות על ידי קידום נוער, בפסטיבלי קולנוע ושידור בטלוויזיה.

פרויקט "קולנוער" מותאם להפעלה במרכזי קידום נוער ומרכזי נוער בקרב קבוצות בני נוער בסיכון בעלות אופי מגוון: נוער עולה, נוער מנותק, קבוצות מהמגזר הערבי והדרוזי, קבוצות רב תרבותיות, נערות ועוד. צוות המנחים של הפרויקט מיומן בעבודה משותפת עם המנחה המקומי מטעם המרכז בו פועל הפרויקט.

כוח אדם

- במאית/ת קולנוע – בוגרי ביי"ס לקולנוע, בעלי יותר מ-3 שנות ניסיון בהפעלת פרויקטים חברתיים קולנועיים
- מנחה/ת דרמה – עם הכשרה בפסיכודרמה ו/או הנחיית קבוצות, בעלי יותר מ-3 שנות ניסיון בעבודה טיפולית קבוצתית בשילוב קולנוע
- מלווה מקצועית תחום קולנוע – בוגרי ביי"ס לקולנוע, במאית ותסריטאי, בעלת יותר מ-5 שנות ניסיון בליווי מנחי דרמה בפעילות חברתית קולנועית
- מלווה מקצועית תחום דרמה – מנחת קבוצות בעלת הכשרה בפסיכודרמה, בעלת יותר מ-5 שנות ניסיון בליווי מנחי דרמה בפעילות חברתית קולנועית
- צוות צילום מקצועי (מפיק/ה, עוזר/ת הפקה, צלם/ת, עוזר/ת צלם, סאונדמן/ית) - בעלי 5 שנות ניסיון בהפקות קולנוע בכלל ובהפקות עם בני נוער בסיכון
- מנהל/ת פרויקט - בעל 5 שנות ניסיון בניהול פרויקטים חברתיים קולנועיים
- מתאם/ת פרויקט - בעל 5 שנות ניסיון בניהול פרויקטים חברתיים קולנועיים

תקציב ועלויות

מספר משתתפים : 20 משתתפים

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
12,500	1,785	85	במאית/ת קולנוע
12,500	1,785	85	מנחה/ת דרמה
2,500	357	20	מלווה מקצועית תחום קולנוע
2,500	357	20	מלווה מקצועית תחום דרמה
2,500	2,500	65	מפיק/ה
1,000	1,000	32	עוזר/ת הפקה
2,400	2,400	32	צלם/ת
2,000	2,000	26	עוזר/ת צלם/ת
2,000	2,000	26	סאונדמן/ית
3,500	500	35	מנהל/ת פרויקט
2,000	286	50	מתאם/ת פרויקט
49,000			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	פירוט	הוצאות
12,000		הפקת שני צילום, נסיעות, משרדיות	תפעול
8,100		מצלמות, קלטות, תאורה, ציוד הקלטה, כלכלה, רכב הפקה,	הצטיידות

		פריטי ארט, חדרי עריכה, העברות ומסטרים	
			הדרכה
			השתלמויות
20,100			סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
70,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

ד"ר אילן שמש

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: ilansh@education.gov.il

"עוצמה" – לימוד מיומנויות שליטה לתלמידים בעלי בעיות התנהגות

סמל התוכנית: 2210137

תיאור התוכנית

תוכנית "עוצמה" היא תוכנית תלת שנתית. במסגרת התוכנית רוכשים זוגות של מורים בחטה"ב כלים ללמד תלמידים במסגרת קבוצתית בין כותלי בית הספר, כיצד לשלוט על התנהגות מפריעה או לא רצויה.

לאורך תקופה של כ- 12 מפגשים לומדים התלמידים, בקבוצות קטנות, מיומנויות לשליטה עצמית בדרך לימוד חווייתית אשר משלבת העברת ידע, תרגול, רישום, הדגמה, משחקי תפקיד, ושיחות. בהמשך, על מנת לשמר ולחזק את מה שנלמד, ממשיכים התלמידים בפגישות בתדירות נמוכה יותר. בשלב מאוחר יותר מקבלים המורים המשתתפים בתוכנית כלים להנחיית הורים ומורים נוספים בביה"ס. התוכנית מלווה בתהליכי הערכה ע"י האוניברסיטה ותהליכי בקרה ע"י האגף לחינוך ע"י (בשיתוף הפיקוח).

מטרות התוכנית

- ללמד, במסגרת קבוצתית, ילדים כיצד לשלוט על התנהגות מפריעה או לא רצויה, להתגבר על רגשות כעס ועוינות, לדחות סיפוקים, ולהתמודד טוב יותר עם קשיים הניצבים מולם. להפחית את ההתנהגויות הנ"ל ב – 80% לפחות
- ללמד את צוות מורי ביה"ס לטפל בתלמידים מאתגרים, בעלי קשיי התנהגות.
- ללמד את ההורים כיצד לתקשר טוב יותר עם ילדיהם
- צמצום הנשירה

אוכלוסיית היעד

תלמידי חטה"ב בעלי מאפיינים של אלימות, התנהגות פרועה, אי מימוש יכולות למידה, על סף נשירה על רקע התנהגותי, בעלי יכולת לחזור למעגל הלמידה לאחר ויסות ההתנהגות.

היקף הפעילות

לבי"ס : 2 שעות תקן לכל מורה שמפעיל קבוצה (מינימום שני מורים)

לקבוצה של 15 בתי"ס : שלוש שנים של השתלמות והדרכה - כ - 450 שעות

תיאור התהליך

שנה ראשונה

- מפגש מנהלים, שהומלצו על ידי הפיקוח, ללמידת התוכנית
- בחירת שני מורים מתאימים מכל בית ספר
- השתלמות מורים שבמהלכה נבחרים תלמידים לתוכנית, מתחילה הפעילות איתם ובמקביל המורים ממשיכים ללמוד ולקבל הדרכה על פעילותם עם התלמידים
- הפעילות עם התלמידים נמשכת כ 12 מפגשים שבועיים בני שעתיים.
- במקביל מתקיימים מפגשים עם הורים, מורים והנהלה
- הערכת התכנית

שנה שנייה

- המשך למידה וקבלת הדרכה
- מעקב אחרי תלמידים משנה קודמת
- עבודה עם קבוצות חדשות של תלמידים
- פעילות יותר מעמיקה עם הורים וצוות חדר המורים

שנה שלישית

- מעקב אחרי תלמידים משנים קודמות
- הכנסת זוג מורים חדשים לתהליך הלמידה והפעלת הקבוצות בסיוע שני המורים הוותיקים (מורה ותיק חונך מורה חדש)
- המשך למידה של המורים הוותיקים לליווי המורים החדשים

כוח אדם

מפעיל תוכנית (תפקידים / מומחים / עמותות / שותפויות וכו')
מורים מצוות ביה"ס הלומדים במסגרת תוכנית עוצמה.
מדריכים

תקציב ועלויות

2 שעות תקן לכל מורה שמפעיל קבוצה (מינימום שני מורים)
1 יום הדרכה לכל שני בתי ספר
56 ש' השתלמות לשנה לכל 15 בתי ספר (ל - 30-25 משתתפים), כאמור מדובר על 3 שנות השתלמות.
סה"כ 300 ש"ח לשעת הדרכה X 90 שעות הדרכה (ל- 6 קבוצות בו זמנית) סה"כ 27,000 ₪

מקורות מידע

נוספים , באוח - באתר של האגף לחינוך על יסודי

כתובת לפנייה

גבי אלה אלגריסי, מפקחת ממונה על תוכניות למניעת אלימות. שפ"י, משרד החינוך

elaal@education.gov.il 02-5603251

תוכנית טיפול בבעלי חיים (רכיבה טיפולית)

סמל התוכנית: 1040138

תיאור התוכנית

תחום זה זכה לאחרונה להתייחסות "חמה" ומיוחדת בגלל הקשרים האישיים והרגשיים שנוצרים בין בני הנוער לבין בעלי החיים. אוכלוסיה זו מבטאה עצמה בתקשורת בלתי מילולית עם בעלי חיים.

מטרות התוכנית

שימוש בחוויה ככלי אבחוני טיפולי.

רכישת קשרי אמון בסיסי לעבודה פרטנית וקבוצתית.

סיוע לנערים ביצירת תקשורת בין-אישית.

רכישת מיומנות ברכיבה ובטיפול בסוסים.

היקף הפעילות

קורס מעין זה נמשך בפגישה שבועית קבועה משך כחצי שנה.

כח אדם

עו"ס מלווה + מדריך מקצועי, טיפולי בעל ניסיון בבעלי חיים ובטיפול בסוסים.

תקציב ועלויות

עו"ס מלווה + מדריך מקצועי + ציוד תלבושות, הסעות וכו' סה"כ 40,000 ₪.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382

דינה שלום, מפקחת ארצית, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 02-6708291

אהרון שבי, מפקח מחוז דרום, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223038

דני פישר, מפקח מחוז ת"א והמרכז, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223508

אמיר הינו, מרכז מחוז חיפה והצפון, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223236

מניעת אלימות בקרב נוער בסיכון באמצעות ספורט ימי

סמל התוכנית: 5530139

תיאור התוכנית

הפעלת קבוצת נוער בפרויקט לספורט ימי

מטרות התוכנית

העלאת מודעות הנוער לספורט ימי וצמצום השוטטות והאלימות תוך כדי ניצול נכון של זמן הפנאי לספורט.
הקניית ערכים לבני נוער המיוחדים לפעילות הימית.

אוכלוסיית יעד

כ-14 בני נוער בסיכון.

היקף הפעילות

36 מפגשים, 4 שעות למפגש.
יומיים – מחנה ימי.

כוח אדם

מדריך/ה מקצועי/ת מלווה
עובד/ת סוציאלית
צוות פעילות ימית

תקציב ועלויות

₪ 25,000

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

מניעת אלימות באמצעות רכיבה על אופניים

סמל התוכנית: 5530140

תיאור התוכנית

הקמת קבוצת רכיבה על אופניים בהדרכת מדריך איכותי ברמה בינלאומית. הפעילות תחל ביסודות הרכיבה ותוביל למקצוענות.

מטרות התוכנית

מניעת התדרדרות הנערים לפשיעה, שיפור המודעות וההערכה העצמית של הנערים.

אוכלוסיית יעד

כ-10 נערים מקצה הרצף

היקף הפעילות

45 מפגשים של שעתיים וחצי.

כוח אדם

מדריך/ה מקצועי/ת לרכיבה על אופניים

תקציב ועלויות

₪ 30,000

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

מניעת אלימות באמצעות רכיבה טיפולית על סוסים

סמל התוכנית: 5530141

תיאור התוכנית

הקניית ידע בתחום הרכיבה המקצועית כולל הכרת עולם הסוסים, הכרת הציוד, וטרינריה וניהול אורווה.

הקניית ערכים ונורמות חברתיות תוך שימת דגש על מניעת אלימות, שליטה עצמית ומשמעת.

בנוסף לכך, יתאפשר לנערים מצטיינים שלב נוסף של הפרויקט בו ילמדו להיות עוזרי מדריך בתחום זה.

מטרות התוכנית

הרכיבה על סוסים מאפשרת שימוש באמצעים לא מילוליים בטיפול ולכן היא מתאימה לאוכלוסיית היעד. השימוש בסוסים מסייע בעקיפה של מחסומים והגנות מאפשר חיזוק דימוי אישי וביטחון עצמי. הסוס, בהיותו רגיש לתגובות והתנהגויות האדם, ובהיותו הרבה יותר גדול מהאדם דורש תפקוד תקין, התייחסות עדינה ושליטה עצמית בזמן הפעילויות. אי לכך, התוכנית מקנה לקיחת בעלות ואחריות של הרוכב, תוך הפגנת שליטה עצמית, משמעת עצמית, ופיתוח דרכי תקשורת, אמפתיה וסובלנות כלפי בעלי חיים, והעלאת הדימוי והביטחון העצמי של הנער/ה.

אוכלוסיית יעד

כ-14 בני נוער בסיכון.

היקף הפעילות

22 מפגשים של שעתיים.

כוח אדם

2 מדריכי רכיבה מקצועיים טיפוליים בעלי ניסיון ברכיבה טיפולית. על החווה להיות בעלת רישיון.

תקציב ועלויות

20,020 ₪

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1 .

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

טיפול באמצעות כלים יצירתיים – תיאטרון קהילתי, מוסיקה

סמל התוכנית: 1040142

תיאור התוכנית

השימוש במוסיקה ותיאטרון וכלים אחרים, מאפשרים דרכי תקשורת בלתי אמצעיים, אפשרות לביטוי עצמי וגישה ספונטאנית.

מטרות התוכנית

1. יצירת קשרים בין-אישיים למתקשים בתקשורת מילולית.
2. אבחון כדי ליצור אפשרות לקשרים טיפוליים.
3. הפעלת מערכת טיפולית תוך כדי התהליך.

היקף פעילות

1-2 פעמים בשבוע לקבוצות קטנות יחסית של 12-15 נערים.

נח אדם

עו"ס מלווה תהליך ומדריכים מקצועיים מנוסים להפעלת אוכלוסיית היעד.

תקציב ועלויות

לפעילות שנתיית כ-150,000 ₪.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
דינה שלום, מפקחת ארצית, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 02-6708291
אהרון שבי, מפקח מחוז דרום, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223038
דני פישר, מפקח מחוז ת"א והמרכז, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223508
אמיר הינו, מרכז מחוז חיפה והצפון, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223236

סיירת נוער

סמל התוכנית: 5530143

תיאור התוכנית

התוכנית מורכבת מסדנת פתיחה: הרצאה על התנדבות ואזרחות, סמינר הכשרה: סדנאות בנושא אלימות סמים ואלכוהול, פעילות אתגרי בשטח- מסע אופניים וגלישת צוקים, סמינר גיבוש ובו סדנא על נהיגה מסוכנת, רכיבה על סוסים. כמו כן, סדנת הכנה לקיץ ומתן מלגות לנוער המשתתף.

מטרות התוכנית

פתיחת מסגרת חברתית חינוכית לקידום אישי, ערכי וחברתי של נוער שוליים דרך הצבתם במסגרות מיוחדות עם מודלים לחיקוי. פיתוח נוער אחראי ומוביל בהיבט הקהילתי. קירוב בין דורי וחיזוק היחסים בין הנוער והבוגרים.

אוכלוסיית יעד

כ-80 בני נוער בסיכון ונורמטיבי

היקף הפעילות

פעילות שוטפת ועקבית של שמירה ופטרול בצוותים:
צוותים קבועים של 3-4 נערים וצעיר בוגר, כאשר כל צוות תורם 3 משמרות בחודש.
משמרות בימי חמישי ושישי - זמני משמרת 00:23 עד 04:30.

כוח אדם

6 מרצים לסדנאות.
רכז מקצועי להפעלת התוכנית.

תקציב ועלויות

₪ 66,850

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

טיפול במתבגרים חשופים לאלימות במשפחתם

סמל התוכנית: 1080144

תיאור התוכנית

מתבגרים שהיו חשופים לאלימות בין הוריהם ולא טופלו מגלים בעיות אלימות ב-2 מישורים:

- אלימות כלפי אמהותיהם הסובלות מאלימות מצד האב, ע"י כך הבן ממשיך ומחקה את התנהגות האב.
- אלימות כלפי בנות זוגן – הצעירות, שוב כדרך חיקוי של התנהגות אלימה שנלמדה בבית.

בנוסף לכל מה שנאמר לגבי ילדים חשופים לאלימות, המצב בקרב מתבגרים נעשה מורכב יותר, בשל שלב החיים בו הם נמצאים, שלב ההתבגרות - המאופיין כשלעצמו בתהפוכות ובהתנהגויות מרדניות וקשות המלוות במתח נפשי, מצבי חרדה, מצבים מרובי סיכון וגירויים. מתבגרים, החיים במשפחות בהן יש אלימות, עוברים תהליך התבגרותי מורכב יותר, ולעיתים, הינם חסרי יכולת וכישורים להתמודד עם משברים התפתחותיים של גיל התבגרות. במשפחות עם אלימות, "התרומה" שמקבל מתבגר ממשפחתו, הינה שימוש באלימות כדרך תקשורת המחזק את כישלונו. למתבגרים אלה אין בסביבתם הקרובה בוגרים שיכולים לשמש להם מודל התנהגותי חיובי, או גוף תמיכתי המאפשר להם להתמודד עם התקופה הסוערת כדי למנוע מהם התפרקות, פגיעה בבריאותם הנפשית וכדי לאפשר להם להתפתח באופן תקין לגילם. אנו סבורים שיש לעזור להם בדרך טיפולית מיוחדת עם גירויים מתאימים ההולמים את גילם ומצבם.

מטרות התוכנית

- מתן מידע וכוח במצבי משבר.
- חיזוק הדימוי העצמי.
- מתן תמיכה וחיזוק רשת חברתית.
- להוות גורם מתווך ומגשר בין בני הנוער לגורמים בקהילה.

יעדי התוכנית:

- לימוד תקשורת לא אלימה תחליפי.
- לימוד פתרון קונפליקטים ועמידה בלחצים.
- לימוד התפקידים של הגינדר בגיל ההתבגרות:
- לגבר – תפקיד הגבר – כח – ללא אלימות.

- לאישה – תפקיד האישה – ללא קבלת תפקיד הקורבן (אישה מוכה).
- לימוד טכניקות לפיתוח סבלנות וסובלנות, ופיתוח גישות ויכולת לדחיית סיפוקים.

אכלוסיית היעד

מתבגרים החשופים לאלימות בבית ואשר אחד או שני ההורים מטופלים או היו בטיפול.

תיאור התהליך

בשל המאפיינים של המתבגרים, ההצעה הינה לעבוד עם המתבגרים בדרכים ייחודיות, המשלבות אלמנט של טיפול נפשי בשילוב טכניקות מעולם "המעשה" של בני נוער, המעוררים סקרנות מצידם ומהווים משיכה חווייתית עבורם כמו: טכניקות פיזיות לשימוש בגוף, טאיצ'י, קפוארה, ג'ודו. שימוש במדיה, מחשב, תיאטרון, קולנוע, טלוויזיה, שימוש בבעלי חיים, רכיבה על סוסים. בכל טכניקה המוזכרת לעיל המתבגר ישתתף בקבוצה המונחית ע"י שני בעלי מקצוע, אחד מתחום הטיפול באלימות במשפחה ושני מאחד התחומים המוזכרים לעיל.

תקציב ועלויות

1 משרה של עו"ס = 140,000 ₪
העשרה למתבגרים כמו: פסיכודרמה, טאיצ'י, קפוארה, פסיכודרמה 30,000 ₪
סה"כ תקציב נדרש 170,000 ₪.
סמל תעריף: 2501 – 1200 ₪ למשתתף לחודש.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק, מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
איילה מאיר מפקחת ארצית לטיפול באלימות במשפחה, השרות לרווחת הפרט והמשפחה,
משרד הרווחה

משרד (ישיר): 02-6703628, מזכירות: 02-6708175/6

נייד: 050-6223061, פקס': 02-6708357, 02-6708306

דוא"ל: ayalama@molsa.gov.il

מנהיגות צעירה לנוער בסיכון - מצ"ע ומד"ס

סמל התוכנית: 2220147

תיאור התוכנית

הכשרת נוער מנותק ונוער בסיכון המטופל בקידום נוער לתפקידי הדרכה והפעלת פרויקטים למען הקהילה.

מטרות התוכנית

1. פיתוח כישורי מנהיגות אישית וקבוצתית לבני הנוער.
2. חינוך להתנדבות ולתרומה לקהילה.

אוכלוסיית יעד

בני נוער גילאי 14-18 מנותקים ממערכת החינוך או בנשירה סמויה, המתאפיינים בקשיי תפקוד והתנהגויות סיכון.

איתור מיון וגיבוש קבוצה של בני נוער מקידום נוער לתוכנית. סמינר מרוכז להכשרה לתפקיד (5 ימים). התנסות מודרכת בהפעלת פרויקטים למען הקהילה כולל התמחויות, הגשמה והתנדבות בקהילה.

כוח אדם

עובד חינוכי-טיפולי לקידום הנוער (לקבוצה של עד 25 בני נוער בסיכון), מוכשר ומיומן בטיפול פרטני וקבוצתי.

תקציב ועלויות

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
120,000 ש"ח	10,000 ש"ח	36 שעות שבועיות	עובד חינוכי טיפולי
120,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
20,000 ש"ח		תפעול (פעילות הגשמה בקהילה)
		הצטיידות
		הדרכה
25,000 ש"ח		השתלמויות הכשרה כולל מחנה
		סה"כ הוצאות
עלות שנתית	עלות חודשית	
165,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

כתובת לפנייה

נח גרינבוים 03-6896193

קידום נוער עולה בסיכון

סמל התוכנית: 2220148

תיאור התוכנית

פיתוח ומתן שירותים חינוכיים-טיפוליים ייחודיים לנוער עולה מנותק ובסיכון, במסגרת היחידות לקידום נוער ברשויות המקומיות. סל השירותים כולל: טיפול פרטני בבעיות אישיות, תוכניות מגוונות לרכישת שפה ולהשלמת השכלה, יעוץ והדרכה להורים, קורסים להכשרה מקצועית ופעילות חינוכית קבוצתית.

מטרות התוכנית

העצמה וחזוק כישורים והתנהגויות מיגון: התנדבות, אומנויות וספורט. חזוק הזהות הישראלית והפחתת התנהגויות סיכון.

אוכלוסיית יעד

בני נוער עולים מחבר המדינות ומאתיופיה, גילאי 14-18, הנמצאים בנשירה סמויה או גלויה, והמתאפיינים בקשיי תפקוד עם התנהגויות סיכון של שימוש בסמים, הימורים, אלכוהול, עבריינות, אובדנות, הפקרות מינית וכו'.

היקף הפעילות

25 בני נוער **

תיאור התהליך

דרכי ההתמודדות והעבודה ביחידות לקידום נוער מתבססים על מודל "ההשתלבות" המאפשר לנוער עולה לקבל שירותים ייחודיים נפרדים, בשפה הרוסית ועל ידי עובד נוער עולה בסיכון (דובר השפה ולרוב עולה בעצמו), יחד עם שירותים המשלבים אוכלוסיות נוער ותיקות. דרכי ההתמודדות והעבודה ביחידות לקידום נוער הנם פונקציה ישירה של מאפייני האוכלוסייה והם כוללים:

- מיפוי, איתור ויישוג של נוער עולה בסיכון (Reaching Out).
- ליווי של עובד קידום נוער עולה בסיכון (לרוב עולה בעצמו).
- מרכז חברתי לפנייה ולפעילות של נוער עולה בסיכון.
- שילוב נוער עולה וותיק במסגרת תוכניות חינוכיות מתאימות.
- מתן שירותי השכלה ומיומנויות מגוונים במסגרת תוכנית היל"ה.
- פעילות חינוכית חברתית ענפה (בעיקר תוכניות זהות ישראלית).
- תוכניות מניעה: סמים, אלימות וניצול מיני.

כוח אדם

עובד חינוכי-טיפולי לקידום נוער עולה בסיכון, מוכשר ומיומן בטיפול פרטני וקבוצתי, ועם יכולת התערבות בראייה משפחתית וקהילתית תואמת תרבות (עדיפות לעובד עולה מאותה תרבות).

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מסי שעות	כוח אדם / תפקיד
120,000 ש"ח	7,500 ש"ח	36 שעות שבועיות	עובד חינוכי טיפולי
120,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
30,000 ש"ח		תפעול (פעילות מעצימה)
		הצטיידות
24,000	2,000 ש"ח	הדרכה 8 ש' חודשיות
12,000 (מתוכם נשארים במשרד החינוך)		
		השתלמויות
54,000 ש"ח		סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
174,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

** במהלך השנתיים הראשונות להפעלת התוכנית ניתן להפעיל חצי יחידה על כל מרכיביה בעלות כוללת של 87,000 ₪ כש- 6000 ₪ נשארים במשרד החינוך לצורכי הדרכה.

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

נח גרינבוים

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: noachgri@education.gov.il

נערי הגן

סמל התוכנית: 4410149

תיאור התוכנית

פעילות בשעות הערב המכוונת ליצירת דיאלוג רגשי משמעותי עם קבוצות בני נוער עולים המשוטטים ברחובות ומפגינים דפוסי שוליים הכוללים אלימות, איום על סביבתם, שימוש מסיבי באלכוהול ובסמים וחוסר אמון בשירותים. עקרונות העבודה מושתתים על זירות התערבות מתחלפות, עבודה במקביל בזירות שונות ועבודה עם הגורמים הפועלים בקהילה.

מטרות התוכנית

הגברת תהליכי היישוג והאיתור של נוער עולה המצוי בסיכון גבוה ואינו מצוי בקשר עם השירותים וגורמי הטיפול והנגשתם באמצעות התערבות רגישת תרבות לשירותים. יצירת קשר ואמון בסיסי של בני הנוער באמצעות מפגש עימם בסביבתם הטבעית ובניית חוזה טיפולי המכוון להחזרת האמון בשירותים והכוונתם לפעילויות נורמטיביות.

אוכלוסיית יעד

בני נוער עולים בטווח גילאי 12-18 המתגבשים לקבוצות בעלות נורמות ודפוסי התנהגות עבריינים המסכנים אותם ואת סביבתם.

תיאור התהליך

הפעילות מתקיימת בזירות בהן מסתובבים בני הנוער: גנים ציבוריים, פארקים. במקומות בהן קיימת נידת "עלם" הפעולה נעשית תוך חבירה לפעילות הניידת. דרכי ההתערבות כוללים יצירת קשר לילי עם הקבוצה ובניית אמון, איסוף מידע מקביל על בני הנוער (כגון האם לומדים? תיקים במשטרה?), הצעת פעילויות חלופיות ספורטיביות, בתחילה בגן ולאחר מכן במגש או במתקן (לצאת מהשוליות לנורמה), יצירת קשר פרטני בנוסף לקשר הקבוצתי, בניית תוכנית אישית, יצירת קשר עם המשפחות, חיבור לגורמים העירוניים המטפלים על פי הצורך, התייחסות מפורשת לפיתוח חוסן אישי (התמודדות עם השימוש באלכוהול ובסמים, ותכנים טיפוליים נוספים כגון ניצול מיני, אלימות), סיוע מתנדבים.

תקציב ועלויות

חצי משרה עד משרה של עובד סוציאלי + תקציב הפעלה. כלומר, 100,000 ₪.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה sarac@moia.gov.il

"גשרים" - קידום נוער למניעת נשירת תלמידים בסיכון גבוה

סמל תוכנית: 2220154

תיאור התוכנית

יצירת רצף חינוכי-טיפולי בין המסגרת הבית ספרית ליחידות לקידום נוער בקהילה, כל זאת למניעת נשירה ושיפור התפקוד של תלמידים בסיכון.

מטרות התוכנית

ברמת בית הספר: הנערים שישתתפו בפרויקט ישפרו את הישגיהם הלימודיים, התנהגותם ותפקודם בבית הספר מבחינת ההסתגלות למסגרת, ההסתגלות למטלות למידה וההסתגלות החברתית (על פי פרמטרים שיטתיים שיוערכו על ידי המורה המונח).

ברמה הקהילתית: הנערים שישתתפו בפרויקט ישתלבו לפחות בפרויקט קבוצתי-חינוכי אחד של היחידה לקידום נוער בקהילה. כל נער/ה בפרויקט יתרמו לקהילה במסגרת תוכנית מנהיגות או התנדבות קהילתית.

ברמה האישית: כל נער/ה יחוו הצלחה משמעותית בתחום עניין ויזכו להערכה על מצוינות. (יבחן על מדדי הצלחה בלימודים, השתתפות ופעילות חברתית, לקיחת אחריות ומחויבות, ייזום פנייה לסיוע ועזרה, אוריינטציית עתיד מובחנת לתחומי עניין ומצוינות אישית מקדמת).

אוכלוסיית יעד

תלמידים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות המתאפיינים בקשיי תפקוד עם בעיות התנהגות, והנמצאים בסיכון לנשירה, לשימוש בסמים ולהתנהגות עבריינית.

היקף הפעילות

25 בני נוער **

תיאור התהליך

התוכנית מתבססת על עובד חינוכי טיפולי מהיחידה לקידום נוער שבקהילה, הפועל חברתית, משפחתית וקהילתית בצמוד לעבודת צוות בית הספר. העובד יצור קשר טיפולי לא פורמאלי עם 25 בני נוער, יתווך וישלב אותם במידת הצורך לשירותים נוספים בקהילה, ויעצים אותם דרך פעולות חינוכיות קבוצתיות. ההתערבות החינוכית-טיפולית משלבת בין בית הספר, משפחת הנער/ה והקהילה.

כוח אדם

עובד חינוכי-טיפולי לקידום הנוער (לקבוצה של עד 25 בני נוער בסיכון), מוכשר ומיומן בטיפול פרטני וקבוצתי, ועם יכולת התערבות בראייה משפחתית וקהילתית.

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
90,000 ש"ח	7,500 ש"ח	36 שעות שבועיות	עובד חינוכי טיפולי
90,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
30,000 ש"ח		תפעול (פעילות מעצימה)
		הצטיידות
12,000	1,000 ש"ח	הדרכה 4 ש' חודשיות (נשאר במשרד החינוך)
		השתלמויות
		סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
132,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

** במהלך השנתיים הראשונות להפעלת התוכנית ניתן להפעיל חצי יחידה על כל מרכיביה בעלות

כוללת של 66,000 ₪ כש- 3000 ₪ נשארים במשרד החינוך לצורכי הדרכה.

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

ד"ר אילן שמש

טל: 03-6896193/4

סדנא לטיפול בחרדת בחינות בקרב מתבגרים הנמצאים בסכנת

נשירה

סמל התוכנית: 2210155

תיאור התוכנית

תופעה מוכרת בקרב תלמידים היא חרדת הבחינות הגורמת לחויית שיתוק וחוסר יכולת להביא לידי ביטוי את ידיעותיהם בזמן מבחן. בני נוער רבים מדווחים על חוויות מסוג זה המתבטאות ב"בלק אאוט" כאשר ניצבים בפני שאלון המבחן. תופעות אלה משפיעות באופן ישיר, ולאורך זמן על הישגי התלמידים ולהם השלכות ארוכות טווח, גם לחייהם הבוגרים של הנערים. לעיתים, חוויה מסוג זה, שלא מטופלת בזמן הינה הצעד הראשון לקראת נשירת הנער ממערכת החינוך. התוכנית שואפת לאפשר לנערים כלים להתמודד עם תופעות מסוג זה ובעקבות כך לחוות חוויות הצלחה שיאפשרו להם להמשיך להיות תלמידים מן המניין.

מטרות התוכנית

- הקניית כלים להתמודדות עם התופעה
- שיפור הישגי התלמידים הסובלים מחרדת בחינות
- העלאת הדימוי העצמי ותחושת מסוגלות
- הפחתת תופעות של נשירה סמויה וגלויה בקרב נערים בסיכון

אוכלוסיית היעד

תלמידים בסיכון בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות המאותרים כסובלים מחרדת בחינות

היקף פעילות

סדנא בת 8 מפגשים של שלוש שעות כל מפגש

תיאור תהליך

- א. איתור תלמידים הסובלים מחרדת בחינות
- ב. בניית קבוצות תלמידים- עפ"י גילאים, חומרת הבעיה וכו'- עד 15 משתתפים בקבוצה
- ג. העברת שאלון דיווח עצמי לפני תחילת הסדנא
- ד. השתתפות בסדנא
- ה. העברת שאלון דיווח עצמי בסיום הסדנא ע"מ לבחון את האפקטיביות של ההתערבות
- ו. מפגש מסי' 8- חודש לאחר סיום הסדנא- לצורך מעקב וחיזוק

כוח אדם

2 פסיכולוגים העובדים בשפ"ח לכל סדנא

תקציב ועלויות

10 שי הכנה (כולל איתור התלמידים, הכנת הסדנא וכו') X 253 ₪ לשעה = 2530 ₪

8 מפגשים בני 3 שעות למפגש X 2 מנחים X 253 ₪ לשעה = 12,144 ₪

סה"כ עלות הפרויקט: 14,674 ₪

כתובת לפנייה

דני ז'ורנו- סגנית הפסיכולוגית הראשית, שפ"י, משרד החינוך danijo@education.gov.il

מניפ"ה – מנוף לחיים באמצעות פרחי הוראה

סמל התוכנית: 2230157

תיאור התוכנית

תוכנית למניעת נשירה, לטיפול מנהיגות וזהות, להעלאת רמת הציונים והתפקוד בבתי הספר ולהחזרת מנותקים למוסדות נורמטיביים. תוכנית אינטר-דיציפלינארית המשלבת אגפים שונים במשרד החינוך- שח"ר, הכשרת מורים והחינוך העל-יסודי. אופייה היחודי של התוכנית- המשלבת צרכי רווחה בחינוך ומאפשרת לתלמידים במשבר עקב פגיעות זמנית או חריגות- להישאר בקהילה נורמטיבית, כל זאת בעזרת צוות בכיר ומורים סטאז'רים. אגף שח"ר מספק ימי הדרכה לליווי הנחיה והשתלמויות.

מטרות התוכנית

1. מניעת נשירה וטיפול בנושרים בגישה אינטר-דיציפלינארית, המשלבת שפה חינוכית וטיפולית.
2. הכשרת מורים להטמעת התוכנית, למנוע נשירה ולטיפול הוליסטי- לימודי ורגשי בתלמידים רב בעייתיים.

אוכלוסיית יעד

1. 15-20 תלמידים מגיל 12-18. חטי"ב ועל יסודי, כל המגזרים, עולים חדשים וותיקים, התוכנית פועלת בכל הארץ. תלמידים בסכנת נשירה נוכחים- נפקדים, רב בעייתיים- ללא מוטיבציה, קשיי תפקוד: תהליכי ניתוק ממסגרת (בעיות התנהגות) או מהבית, או ניתוק עקב בעיות זהות במגזרים שונים. התוכנית מותאמת לתלמידים עם לקויות למידה וקשיי למידה.
2. מורים סטאז'רים, המוכשרים להוראה דיפרנציאלית, ולהוראת תלמידים עם לקויות למידה או רב בעייתיים-הלומדים בכתה רגילה. וכן מורים ותיקים המעוניינים בכלים לשפור הוראה ולמניעת נשירה בשיטות חדשניות.

תיאור התהליך

התוכנית מונחת על ידי צוות בכיר המורכב מאנשי חינוך, טיפול, מורים מומחים בתחומי הידע, מאמנים ויועצים ארגוניים. מודל הוליסטי לתגבור- לימודי, רגשי וחינוכי, בגישה התנסותית, המשתמשת בכלים בלתי- פורמאליים בתוך מסגרות חינוך פורמאליות.

תנאי בסיסי לקבלת התוכנית:

הקצעת שעות נוספות לטובת חינוך הכתה ומוכנות מנהל בייס לניהול כיתה אחר

(Class management)

מחנך הכתה יקבל הכשרה וליווי צמודים וילמד להפעיל כיתה במודל חינוכי יחודי, לטיפול מנהיגות, הצלחה ומצוינות. המחנך יהפוך לדמות משמעותית עבור כל תלמיד, יפעל כמתווך בין התלמיד למוסד, לרשות ובאינטראקציה עם ההורים. המחנך ינהל כיתה על פי מודל מניפי"ה.

בתוכנית מניפה תגבור לימודי (800 שעות), טיפולי (6 ש"ש), סדנאות שטח ייחודיות ועוד כמפורט לעיל.

התוכנית – מיועדת להטמעה בשלבים:

שלב א - על ידי צוות חיצוני למוסד, כתוכנית התערבות, על ידי צוות סטאז'רים וצוות בכיר ומנוסה.

שלב ב - על ידי צוות המוסד החינוכי בהנחיית צוות בכיר ומנוסה אינטר-דציפלינארי כנ"ל. תשומות:

יום הדרכה למורים ולמחנך - ליווי שבועי, הדרכה פדגוגית, חינוכית, בתומי ידע, ורפלקציה- דרך אגף שח"ר.

- חצי יום הדרכה - יעוץ טיפולי-לצוות – עזרה בניהול תיק טיפולי לתלמידים, העצמה ומודעות, הדרכה מקצועית בכירה-דרך אגף שח"ר.
- ניווט לחיים - 4 סדנאות טיפוליות בשטח - סדנאות טיפוליות על ידי אנשי מקצוע מנוסים בתחום, מלווים בהנחית אנשי טיפול. ההתנסות והחוויה בשטח ישולבו בנושאים החינוכיים.
- שעות תגבור לימודי - 800 שעות הוראה: לתגבור בשיטות הוראה חדשניות מותאמות לתלמידים עם קשיי למידה ותפקוד.
- מרכז מדדים והערכה – מיפוי צרכים, בדיקת רמה לימודית, שילוב בין מדד אובייקטיבי למדדים אישיים של התלמיד - בהנחית התוכנית הלאומית.
- מרתונים - מבצעים לימודיים אינטנסיביים .
- טיפול פרטני וקבוצתי- 25% מהתלמידים, אשר ללא טיפול, לא יוכלו להשתלב בלמידה, עקב משבר, פגיעות נפשית או טראומטית.
- סדנא עמלנית (לא חובה)- לעידוד וחווית הצלחה לתלמידים תת-השגיים.

כח אדם

מחנך - 20 ש"ש.

מורים סטאז'רים

מטפל

תקציב ועלויות

תשומות	היקף (ש"ש)	עלות	גורם משלם
הדרכה למורים	8	38,000	שח"ר
הדרכה למטפלים ולמנחים	4	19,000	שח"ר
הוראה	22	45,000	רשות למניפה או למורים.
פותחים שלחן	3	8,000	רשות למניפה-כספק.
ניווט לחיים- סדנאות יום טיפוליות	4 ימים בשנה	24,000	רשות למניפה –כספק.
סדנה קבוצתית	2	20,000	רשות
טיפול פרטני-	2	20,000	רשות
חוג/סדנה עמלנית	3	10,000	רשות
	סה"כ	184,000	

התוכנית מלווה במרכז הערכה ומדידה - מטעם התוכנית הלאומית בתחומי למידה (הישגים, ציוני בגרות וזכאות בגרות, בתחומי התנהגות- צמצום תהליכי ניתוק ועוד.

כתובת לפנייה

משרד החינוך, אגף שחר – תמי פתחיה 02-5603770

אופ"י – אימון ופיתוח יכולות התמודדות - התערבות בית ספרית המיועדת לתלמידים בסיכון לשימוש באלכוהול ובסמים

סמל התוכנית: 2210159

תיאור התוכנית

התערבות קבוצתית בתוך בית הספר עם תלמידים המשתמשים בטבק, אלכוהול או סמים. התכנית נועדה למלא את המרווח בין תכניות המניעה לבין תכניות הטיפול, ומיועדת לתלמידים המצויים באזור הדמדומים שבין ההתנסות הראשונה לבין השימוש הקבוע.

מטרות התוכנית

מטרות על:

- הפחתת השימוש בחומרים מסוכנים חוקיים ובלתי חוקיים.
- שיפור היכולת להתמודד עם מצבי חיים בדרכים מסתגלות.

מטרות אופרטיביות:

- יצירת במה לקבוצת התלמידים לשיחה על בעיות גיל ההתבגרות ולנרמול התחושות והקשיים של המתבגרים.
- בניית קבוצת תמיכה למתבגרים.
- סיוע לתלמידים בהתמודדות עם מצבי חיים בדרכים מסתגלות.
- שיפור יכולת הניהול והשליטה בחייהם, היכולת להציב מטרות ולהשיג אותן, לבקר את עצמם.
- פיתוח הכישורים החברתיים ומיומנויות תקשורת כחלק מפיתוח יכולת ההתמודדות והיכולת להשיג מטרות אישיות.
- הגדלת היכולת של התלמידים לחולל שינויים אמיתיים בחייהם.
- פיתוח מודעות עצמית והכרות עם דפוסים אוטומטיים.
- פיתוח היכולת להתמודד עם מצבי לחץ
- אסרטיביות ומיומנויות סירוב.
- התמודדות עם מעידה
- פיתוח היכולת לפנות לעזרה ולהיעזר.

אוכלוסיית היעד

תלמידים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות המאותרים כמצויים בסיכון לשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים.

היקף הפעילות

10-15 תלמידים בקבוצה

תיאור התהליך

10-12 מפגשים קבוצתיים שבועיים בהנחיית יועץ חינוכי מבית הספר שעבר הכשרה מתאימה. עבודת ההנחיה תלווה בהדרכה (סופרוויזין) של אנשי מקצוע.

כוח אדם

הפעלת הקבוצות ע"י יועצים חינוכיים שעברו הכשרה בתכנית אופ"י.

תקציב ועלויות

10,000 ₪ להפעלת קבוצה בבית ספר לשנת למודים
עלות הכשרה של קבוצה של 25 יועצים חינוכיים כ 75,000 ₪

כתובת לפנייה

גליה שחם, מפקחת ארצית - היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק, שפ"י.

galiash@education.gov.il

נאס"א – נגד אלימות סמים ואלכוהול

סמל התוכנית: 2220160

תיאור התכנית

בבסיס התכנית עומדת התפיסה היוצרת מעטפת יישובית לילדים ובני נוער "מבוקר ועד ערב". התכנית כוללת פעילות מצמיחה, תומכת ומאתגרת בביה"ס ובשעות הפנאי, לאורך כל ימות השבוע ובחופשות. כמו כן מעורבים החניכים בפעילות קהילתית התנדבותית. המדריך החברתי, יוצר קשר אישי עם החניכים ומשפחותיהם ומשולב בפגישות הצוות הפדגוגי בביה"ס. במקביל, מתקיימות סדנאות בנושאי תקשורת וסמכות הורית להורי החניכים.

מטרות התוכנית

- א. צמצום באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות.
- ב. הפחתה משמעותית במעורבות התלמידים ה"מאתגרים", באירועי אלימות בביה"ס ובקהילה.
- ג. חיזוק גורמי חוסן אישיים וחברתיים.

אוכלוסיית יעד

תלמידים בעלי קשיי התנהגות בנשירה סמויה.

היקף הפעילות

הפעלת 4 קבוצות בנות 15 תלמידים, עפ"י שכבות גיל ברשות.

תיאור התהליך

לקראת שנת הלימודים - איתור התלמידים "המאתגרים" ע"י הצוות הבית ספרי. במהלך שנת הלימודים – גיבוש והפעלת קבוצה חברתית בפעילות פנאי מאתגרת תוך שיבוץ במקומות השמה להתנדבות. סה"כ 15 שעות פעילות בשבוע.

כוח אדם

מדריך חברתי במשרה מלאה ל- 4 קבוצות.

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
₪ 80,000		42 ש' שבועיות	מדריך חברתי
₪ 80,000			סה"כ עלות כוח אדם

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול		25,000 ₪
הצטיידות		10,000 ₪
הדרכה מחוזית		
השתלמויות מחוזיות		10,000 ₪
סה"כ הוצאות		

סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)	עלות חודשית	עלות שנתית
		125,000 ₪

כתובת לפנייה

גילי דנה, ממונה על תכנית תמ"ר אס"א – תכניות מניעה רשותיות, במשרד החינוך, מינהל

חברה ונוער. טלפון: 02-5603192 נייד: 0506-283188

כתובת מייל: gilida@education.gov.il

מניעת השימוש בחומרים נדיפים על ידי בני נוער

סמל התוכנית: 3310162

תיאור התוכנית

הערכה בנושא השימוש בחומרים נדיפים מדגישה את הסכנות הטמונות בשימוש בחומרים אלה, תפקידה של תוכנית המניעה לצמצם את הרצון להתנסות בחווית השימוש ולהבין את ההשלכות ההרסניות בחומרים נדיפים. התכנית הינה חלק מתכנית פעולה רחבה המשלבת גורמים שונים בסביבתם החברתית, החינוכית והתרבותית של התלמידים במהלך השינוי.

מטרת התוכנית

העלאת המודעות לנושא השימוש בחומרים. הקניית ידע ומיומנויות חברתיות, שיתוף הורים בנושא.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בכיתות ה' וז' וז' ט'.

היקף הפעילות

כ-10 מפגשים הכוללים אמצעי המחשה.

תיאור התהליך

הפעילות מועברת ע"י המורה / איש מקצוע אחר. כחלק מתכנית כללית והתכנית / ערכה כוללת כ-12 מפגשים. לתכנית נכתבה ערכה / חוברת הכוללת את הפעילויות והסבר עליהן. הערכה כוללת D.V.D – סרטונים תוכניות "מוות מחומרים נדיפים" "להיזהר זה בריא". ותקליטור ובו מצגת על חומרים נדיפים (הרצאה למורים ולהורים).

תקציב ועלויות

הכשרת צוות בנושא העברת הערכה לתלמידים. עבור קבוצה של 15-20 איש, כ-5000 ש"ח. עלות ערכה / החוברת 30 ₪.

מקורות מידע

על-פי תוצאות מחקר אפדימיולוגי 2005, שנערך ע"י הרשות הלאומית למלחמה בסמים, נוכחנו שיש עליה בשימוש בחומרים נדיפים בקרב בני-נוער.

כתובת לפניה

מרכז הדרכה הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול mail@antidrugs.gov.il
או למחלקה להתפתחות הילד ושיקומו במשרד הבריאות, 02 6217385

תוכנית התערבות רגישת תרבות למניעת שימוש לרעה באלכוהול ובסמים לבני נוער עולים והורים

סמל התוכנית: 4410163

תיאור התוכנית

תוכנית התערבות הבנויה על היכרות עם הקודים התרבותיים של קבוצות היעד המשתתפות בה ומכוונת להפחתה ולצמצום השימוש בחומרים ממכרים לסוגיהם: אלכוהול וסמים. התוכנית מופעלת במקביל בקרב בני הנוער העולים והורים. התוכנית פותחה בשיתוף המשרד לקליטת העלייה – המחלקה לשירותי רווחה, משרד הרווחה – השירות להתמכרויות והיחידה לטיפול בנפגעי אלכוהול בעמותת אפשר, בעקבות עלייה בהיקף השימוש בחומרים פסיכו אקטיביים בקרב בני נוער עולים.

מטרות התוכנית

מניעה וצמצום השימוש לרעה באלכוהול ובסמים ברמות שונות בקרב בני נוער עולים.
ברמת בני נוער:

- רכישת והבנה להשפעות השימוש באלכוהול ובסמים
  - הגברת המודעות האישית- תכונות, יכולות, דפוסים, ערכים.
  - חיזוק הדימוי העצמי ותחושת המסוגלות.
  - הקניית מיומנויות חברתיות תוך דגש על מיקוד שליטה פנימי.
  - למידת דפוסי תקשורת בונה וכלים להתמודדות עם מצבי לחץ.
  - ההכרה ביכול הבחירה ולקיחת אחריות לניהול חי.
  - חיזוק הקשר בין בני הנוער והורים.
- ברמת הורים:

- הקניית ידע והבנה להשפעות השימוש באלכוהול ובסמים.
- מודעות לחשיבות התפקוד ההורי והשפעתו על תפקוד הילדים. ההורה כמודל לחיקוי.
- חיזוק ושיפור התפקוד ההורי והקניית דרכי חינוך לשיפור התקשורת, המעורבות ההורית והצבת גבולות.
- חיזוק הקשר בין ההורים לילדיהם המתבגרים.

אוכלוסיית יעד

- בני נוער עולים בגילאי 12-18 (התוכנית מופעלת כיום בקרב יוצאי אתיופיה ובקרב יוצאי חבר המדינות).

- הורי בני הנוער המשתתפים בתוכנית.

היקף הפעילות

התוכנית כוללת 15 מפגשים לקבוצת בני הנוער, 7 מפגשים לקבוצת ההורים, 3 מפגשים משותפים לבני הנוער והוריהם. ההנחה תבצע ע"י שני מנחים - מנחה מתחום התמכרויות ומנחה מקומי הדובר את שפת הקבוצה, בעל ידע בהנחיית קבוצות ובעבודה עם בני נוער.

תיאור התהליך

התוכנית תופעל בקרב קבוצת בני נוער עולים ביישוב. רצוי שהמנחה החברתי הדובר את שפת הקבוצה מצוי עימה בקשר ומלווה את הקבוצה באופן שוטף. הכלים והטכניקות שיפעלו כוללים שימוש בקבוצה ובתהליכים קבוצתיים כמסייעים לתהליכי שינוי אישיים, מגוון הפעלות כגון: משחקי תפקידים, ניתוחי אירוע, תרגילי הפעלה, קלפים טיפוליים, סרטים, שימוש במגוון כלים יצירתיים ועוד. למידה תוך התנסות חוויתית והרצאות.

תקציב ועלויות

עלות הפעלת קבוצות בני נוער והוריהם – 129,150 ₪.

מקורות מידע

חוברות המתעדות את הפעלת התוכנית בקרב יוצאי חבר המדינות ויוצאי אתיופיה, שהוצאו בשיתוף משרד הקליטה, משרד הרווחה ועמותת אפשר. ניתן להשיג בעמותת אפשר.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה

02-6752624, sarac@moia.gov.il

סיכויים

סמל התוכנית: 4410165

תיאור התוכנית

התוכנית מכוונת לליווי, תמיכה וסיוע לבני הנוער עולים עוברי החוק והוריהם סמוך ככל הניתן למועד ביצוע העבירה. ניתן להפעיל את התוכנית בתמהיל של 75% בני נוער עולים ו-25% בני נוער ותיקים.

מטרות התוכנית

מניעת עבריינות חוזרת, הרחקת בני נוער עולים ממעגל הפשיעה ושילובם בקהילה באופן נורמטיבי. מתן מענים יישוביים, קהילתיים וממלכתיים ליצירת "רשת ביטחון", למניעת המשך התדרדרותו של הנוער העולה.

אוכלוסיית יעד

בני נוער בגילאי 13-18 שנחשדו או הורשעו בביצוע עבירה, או נוער עולה הנמצא על סף פשיעה.

היקף הפעילות

במסגרת התוכנית כלולים הרכיבים הבאים:
עמ"י – עובד מלווה יישובי ב-15 ש"ש. העמ"י מרכז את התוכנית ביישוב. תפקידו לפעול בצמוד לגורמים המטפלים, בראשם שירות מבחן לנוער ומחלקת הנוער במשטרת ישראל.
ליווי אישי של הילד והוריו – המלווה היישובי עומד בקשר עם הנער ומשפחתו, מגיע לביקור בית ומסייע למשפחה בהבנת התהליך העומד בפניה.
בניית תוכנית אישית לכל נער – העמ"י מתאים תוכנית אישית לכל נער/נערה המופנה אליו. התוכנית נבנית על צרכיו/יה האישיים של הנער/ה ועל פי מצב הסיכון בו הוא נמצא.
במסגרת התוכנית הנער ישולב ברשת תמיכה עירונית במערכת החינוך, הרווחה והתעסוקה בקהילה. התוכנית עשויה לכלול חונכות אישי ע"י סטודנט, שילוב בסדנא תהליכית של נערי התוכנית, סיוע ועזרה לימודית, שילוב בחוגים לפי עניין, שילוב בקבוצת תיאטרון, שילוב בתעסוקה ועוד. התוכנית כוללת מעקב וליווי תוך תיאום עם שירות מבחן לנוער וגופים הרלוונטיים לתהליך השיקומי של הנער.
חונכות אישית – בהנחיית העמ"י פועלים 10 סטודנטים המשמשים כחונכים אישיים ולמעשה מהווים מודל לחיקוי חיובי לבני הנוער המשתתפים בתוכנית

תיאור התהליך

התוכנית מופעלת בשלושה תחומים עיקריים:

עבודה קהילתית – ארגונית: במסגרת זו פועל העמ"י בשני מישורים עיקריים: פורום שותפים – בכל יישוב מנהל העלמי פורום שותפים המורכב מנציגי המשרד לקליטת העלייה, שירות מבחן לנוער ומשרת ישראל. תפקידה ללוויי ובדיקת התקדמות התוכנית ביישוב.

מיפוי קהילתי – העמ"י יוצר שיתופי פעולה ביישוב עם כלל הגורמים הנותנים מענה לבני הנוער. הובלת קבוצה של 10 סטודנטים – המהווים חונכים לבני הנוער. העמ"י מנחה אותם בהנחיה אישית ומקיים הכשרות חודשיות לכלל החונכים.

עבודה פרטנית – הפעילות מתקיימת בשני מישורים:

המישור הפרטני – לאחר שהנער הופנה ע"י שירות מבחן לנוער או משטרת ישראל, מתאם העמ"י ביקור בית בתוך 24 שעות ובתיאום עם קצין מבחן לנוער. העמ"י בונה לכל נער תוכנית התערבות אישית המבוססת על כוחותיו האישיים של הנער.

הפעלת קבוצות -הפעלת כלים מגוונים ברמה הקבוצתית, כגון קבוצות תיאטרון, פעילות אתגרית, שימוש במוזיקה, תקשורת מקדמת באמצעות קולנוע ועוד.

קיום הכשרות והנחייה לעמ"יים ולחונכים – כוללת הכשרה בתחילת כל שנת פעילות למשך שלושה ימים מרוכזים, והכשרה חודשית ע"י מנהלת התוכנית. בנוסף, מקבל העמ"י הנחייה פרטנית דו-חודשית ע"י מנחה עמקים. הכשרות לחונכים ניתנות ע"י העמ"י אחת לחודש, כולל כנס חונכים ארצי.

ועדת היגוי ארצית – התוכנית מלווה בוועדת היגוי ארצית בראשות מנהלת המחלקה לשירותי רווחה במשרד לקליטת העלייה, ובשיתוף נציגי השותפים.

כוח אדם

עובד מלווה ישובי

10 חונכים

תקציב ועלויות

עלות התוכנית ליישוב, כולל ריכוז ארצי, עמ"י, 10 חונכים, הפעלת קבוצה, הכשרה, השתלמויות, ימי עיון וחמרי הדרכה והצטיידות – 130,000 ₪ לשנה.

מקורות מידע

ניתן לקבל עלון המפרט את התוכנית וכן מידע נוסף באתרי האינטרנט של המשרד

לקליטת העלייה www.moia.gov.il

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה

02-6752624, sarac@moia.gov.il

תוכניות "צדק מאחה בין פוגעים לנפגעים"- קבוצת דיון משפחתית לנוער עובר חוק (ק.ד.ם)

סמל התוכנית: 1100166

תיאור התוכנית

כל נער שמבצע עבירה מופנה לשירות המבחן לנוער על ידי המשטרה על פי חוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) התשל"א - 1971. קצין המבחן לנוער הוא בעל המקצוע מטעם המדינה, איתו עומד הנער בקשר מרגע שהסתיימה החקירה הפלילית במשטרה. קצין המבחן אוסף מידע ומגבש הערכה ממנה ייגזרו תחומי ההתערבות הטיפולית המתאימה, כולל האפשרות של הפנייה לתוכנית "צדק מאחה". גישה זו מאפשרת מפגש פנים מול פנים בין פוגעים לנפגעים, במטרה להגיע להסדר לתיקון ופיצוי. התהליך מלווה בהכנה מתאימה והנחיה נכונה, יכול להוות חלופה מתאימה ומועילה להליך הפלילי שתענה על צורכי המעורבים במעשה עבירה. מהניסיון בעולם ובארץ, בשירות המבחן לנוער, מפגש ישיר בין הנפגע לבין הפוגע, כאשר יש נכונות לכך, הוא התהליך והדרך הרצויים. לפי הגישה, עבירה היא סכסוך בין אנשים והם יכולים להגיע לפתרון רצוי עבורם. תוכנית זו כוללת שני מסלולים אפשריים:

א. קבוצות דיון משפחתית (ק.ד.ם)

ב. גישור בפלילים.

ק.ד.מ. לנוער עובר חוק

ק.ד.מ. לנוער עובר חוק הוא תהליך אשר במרכזו מפגש של המשפחה המורחבת של נער שעבר על החוק יחד עם נפגע העבירה ועם אנשי מקצוע. מטרת מפגש ק.ד.מ. הינן: דיון בעבירה ובתוצאותיה ובניית תכנית תיקון הן לגבי נפגע העבירה והן לגבי הנער עובר החוק. בק.ד.מ. משתתפים: הנער עובר החוק, משפחתו והאנשים המשמעותיים להם (מהמשפחה המורחבת ומהקהילה), נפגע העבירה ותומכיו, קצין המבחן לנוער, קצין הנוער מהמשטרה ואנשי מקצוע אחרים לפי הצורך. לקבלת תוכנית יש צורך בהסכמת כל משתתפי מפגש ק.ד.מ. דחייתה או אי ביצועה מביאים לחידוש ההליך המשפטי.

העקרונות עליהם מבוססת הגישה

ק.ד.מ. מבוסס על זכויות הנער הפוגע וצרכיו ההתפתחותיים וזכויות נפגע העבירה. הוא נשען על גישת הצדק המאחה (Restorative Justice) ועל מושג הבושה המשלבת ("Reintegrative" Shame):

- המערכת המשפחתית הינה מערכת היחסים המשמעותית ביותר להתפתחותו של נער הפוגע ועל כן יש לתמוך במערכת זו ולאפשר לה להתעצם.

- יש להקפיד על מתן כבוד לנער ולהורה, תוך אמונה בסיכויו של כל אחד לצמוח ולהתחזק.
- כל אדם זכאי להשתתף בקבלת ההחלטות הנוגעות לחייו ולחיי בני משפחתו והמשפיעות עליהם.
- האפשרות הניתנת למשפחה הגרעינית והמורחבת להחליט על גורל בניה מחזיר לה את עצמתה, ואת סמכותה החינוכית.
- יש חשיבות מיוחדת להידברות בין מתבגרים להוריהם, להידברות בתוך משפחה מורחבת, בין פוגע לנפגע.
- מפגש ללא פטרוניות בין אנשי המקצוע לבין בני משפחה מאפשר התעצמות המשפחה.
- הידברות בין נפגע העבירה לבין הנער הפוגע ומשפחתו "מחזיר לנפגע את קולו". מאפשר לנפגע לבטא את תחושות הפגיעה ואת ציפיותיו, מאפשר לו להישמע, ופותח פתח לצדק מאחה.
- שמיעת דברי נפגע העבירה, באופן בלתי אמצעי על ידי הנער בנוכחות משפחתו, מפגישה את הנער עם הכאב והבושה שהביאו מעשיו לו עצמו, למשפחתו, לידידיו ולנפגע העבירה, בצורה המאפשרת ביוש אינטגרטיבי, תיקון ושיקום.

מטרות התוכנית

- החזרת האחריות למשפחה לבניית תוכנית מתקנת הן כלפי נפגע העבירה והן לגבי הנער עובר החוק.
- יצירת חלופה טיפולית/שיקומית לתהליך הפלילי לשם מניעת תיוג וסטיגמטיזציה של נער שעבר על החוק.
- השתתפות נפגע העבירה בתהליך קבלת ומאפשרת עשיית צדק עבורו.

אוכלוסיית היעד

קטינים בגיל האחריות הפלילית בגילאים 12-18 אשר נגדם נפתח תיק פלילי והופנו לשירות המבחן לנוער

תיאור התהליך

התכנית מופעלת בשלושה שלבים:

א. ההפניה וההכנה

הפניות למתאם ק.ד.מ נעשות על ידי קציני מבחן לנוער התנאים להפניה לק.ד.מ - הודאת הנער באחריותו לעבירה המיוחסת והסכמת הנער והוריו להשתתף בתהליך. עם קבלת ההפניה, המתאם פונה לנפגע העבירה, לברר את הסכמתו

לתהליך ואת נכונותו לקחת חלק בק.ד.מ. באופן אישי או דרך נציג שימסור את דבריו וציפיותיו. המתאם ידאג לליווי לנפגע (בן משפחה או אדם תומך אחר) ויכניס למפגש. המתאם צריך לעשות עבודת הכנה מקיפה ויסודית עם הנער ומשפחתו. הוא צריך להיפגש איתם, להכניס לפגישה וללמוד דרכם את הרשת המשפחתית הרחבה. עליו ליצור קשר עם האנשים המשמעותיים להם מהמשפחה המורחבת ומהקהילה, להכניס ולהזמין. הוא מזמין את חוקר הנוער במשטרה, את קצין המבחן של הנער, מכניס למפגש ומזמין אנשי מקצוע אחרים הקשורים למשפחה לפי הצורך.

ב. מפגש ק.ד.מ.

שלב זה מורכב משלושה חלקים:

• מפגש משותף והעברת מידע

המתאם פותח את המפגש, דואג להצגת המשתתפים, מציג את מטרות הדיון ואת כלליו. חוקר הנוער מסביר במה מואשם הקטין ומהי מידת חומרתה של העבירה. הנער מתבקש לחזור על הודאתו באחריותו לעבירה בפני המשתתפים כדי להמשיך בתהליך. (במידה והקטין חוזר בו מהודאתו נפסק ק.ד.מ. ומחודש ההליך המשפטי).

נפגע העבירה מוזמן לתאר לפני הקטין ומשפחתו את הפגיעה שגרמה לו העבירה, והתומכים שלו מתארים את הפגיעה מנקודת ראייתם. לנער ניתנת הזדמנות להגיב לדברי נפגע העבירה ותומכיו. אנשי המשפחה מוזמנים להגיב גם הם. נפגע העבירה נשאל לציפיותיו מתוצאות המפגש וכך גם הנער ומשפחתו נשאלים.

אנשי המקצוע משתפים את המשפחה במידע שבידם לגבי המצב של הנער, לגבי ההליך המשפטי שק.ד.מ. הוא תחליף לו, ולגבי שירותים ומשאבים שיכולים להיות רלוונטיים לתכנית שהמשפחה תנסה לבנות.

• "הזמן הפרטי" של המשפחה

בשלב זה פורשים מהדיון נפגע העבירה, תומכיו, אנשי המקצוע והמתאם ומשאירים את המשפחה להמשיך לדון בעצמה. המשימה של המשפחה היא לתכנן תוכנית המתייחסת לדברים שנאמרו בחלק הראשון של המפגש: לצרכים השיקומיים של הנער ולצורך בתיקון הפגיעה.

המשפחה צריכה להגיע להסכמה על התכנית, על דרכי היישום, הפיקוח והבקרה הנדרשים למימושה וכן על לוח הזמנים לביצוע התכנית. התוכנית יכולה לכלול מרכיבים כגון: הבעת חרטה והתנצלות; השתתפות בתכנית חינוכית-שיקומית; עבודה לתועלת הציבור; פיצוי נפגע העבירה.

• הסכמה על התכנית

עם השלמת בניית התכנית על ידי המשפחה חוזרים ומצטרפים לדיון - המתאם, נפגע העבירה ותומכיו ואנשי המקצוע. כל המשתתפים במפגש צריכים להסכים לתוכנית המוצעת. כמו כן, עליהם להסכים על דרכי הפיקוח, הבקרה ולוח הזמנים. המתאם, המנחה את הדיון המשותף, דואג לכתיבת התכנית וחתומים עליה. התוכנית

המוסכמת מקבלת תוקף של חוזה והמתאם שולח העתק מהתכנית לכל משתתף. אם אין הסכמה כללית לתכנית על המשתתפים לבחור בין כינוס ק.ד.מ נוסף לבין חידוש ההליך המשפטי.

ג. שלב הביצוע והמעקב

לפי המסוכם בק.ד.מ הביצוע והפיקוח נשענים על חברי המשפחה ואנשי המקצוע הרלוונטיים.

המשפחה חייבת לדעת למי לפנות במקרה והתכנית או חלקים ממנה לא יוצאים לפועל. קצין המבחן לנוער מוודא עם האחראים על כך מקרב המשפחה את השלמת ביצוע התכנית. אם הקטין לא ביצע את התכנית, קצין המבחן לנוער שוקל עם חוקר הנוער במטרה אם לכנס ק.ד.מ. נוסף או לחדש את ההליך המשפטי.

בועדת היגוי לתוכנית שותפים:

- משרד הרווחה והשירותים החברתיים שרות המבחן לנוער
- הייעוץ המשפטי
- משטרת ישראל
- הייעוץ המשפטי
- הייעוץ המשפטי
- הייעוץ המשפטי
- הייעוץ המשפטי לממשלה
- פרקליטות המדינה
- המרכז הארצי לגישור ולישוב סכסוכים
- אשלים
- העמותה לתכנון ולפיתוח שירותים לילדים ובני נוער בסיכון ומשפחותיהם

תקציב ועלויות

עלות ק.ד.מ 3,116 ₪ לנוער.

פיתוח נוסף מתוך גישת הצדק המאחה הנה קבוצת הדיון המשפחתית לבניית חלופת מעצר, ללא הפגשה עם נפגע העבירה.

כתובת לפניה

אפי ברור, מפקח ארצי, שירות המבחן לנוער, efib@molsa.gov.il

"דלת פתוחה" למתבגרים בסיכון או להורים למתבגרים בסיכון

סמל התוכנית: 2210169

תיאור התוכנית

"דלת פתוחה" הינה במסגרת נורמטיבית ולא מאיימת המאפשרת מענה מקצועי ראשוני לבני נוער ו/או להורים על ידי אנשי מקצוע בנושאים המטרידים אותם. המסגרת תסייע באיתור והפניית הנערים ו/או הורים למסגרת טיפולית בקהילה. יחידה אחת של המענה תפנה לבני נוער אנ להורים. יישוב שיבחר לפנות לשתי אוכלוסיות אלה יפעיל שתי יחידות. השרות יכול להתקיים רק במסגרות חינוך בהן לא ניתן שרות פסיכולוגי ברמה א' עפ"י חוזר מנכ"ל מתווה השרות הפסיכולוגי חינוכי.

מטרות התוכנית

מטרות לבני הנוער:

- יצירת מסגרת וכתובת טיפולית, מקצועית, ובלתי אמצעית לבני נוער בסיכון לייעוץ ראשוני.
- איתור בני נוער בסיכון לנשירה
- הפנייה להמשך טיפול בהתאם לצורך

מטרות להורים:

- כתובת זמינה להתייעצות עבור הורים למתבגרים בסיכון
- שיפור יחסי הורה ילד
- איתור מתבגרים בסיכון

אוכלוסיית היעד

- א. נערים ונערות בסיכון בגילאי 13-18 הנמצאים בסכנת נשירה סמויה או גלויה אנ
- ב. הוריהם למתבגרים בסיכון

היקף פעילות

א. עד 5 מפגשים לכל נער הפונה ל"דלת הפתוחה"

אנ

ב. עד 5 מפגשים לכל הורה/ משפחה הפונה ל"דלת הפתוחה".

תיאור תהליך

המענה מספק מסגרת וכתובת טיפולית, מקצועית, ובלתי אמצעית לבני נוער בסיכון ו/או להורים למתבגרים בסיכון. מדובר במסגרת נורמטיבית ולא מאיימת. במסגרת התוכנית מאתרים נערים ומשפחות הנמצאים בסיכון (בדגש על אלה המראים התנהגות של נשירה סמויה) אשר אינם מקבלים התייחסות מקצועית כלשהי ובכך מרחיבים את המענה המקצועי ואת הפעולות לאיתור נערים בסיכון.

במענה ניתן ייעוץ להורים החשים מבולבלים ואובדי עצות לאור השינויים המתרחשים לנגד עיניהם בכל הקשור להתייחסות לבנם/ בתם, בנושאים המטרידים אותם (מאפייני גיל ההתבגרות, קשר הורה- ילד, חינוך, חשיפה לחומרים מסוכנים, שעות פנאי ועוד). במסגרת הדלת הפתוחה תינתן להורים ההזדמנות להעלות סוגיות ודילמות שונות בתפקידם כהורים ואף יתאפשר להם להכיר את הגורמים השונים אליהם ניתן לפנות בקהילה ומחוצה לה.

שלבי התהליך

- א. פרסום השרות בכל מסגרות החינוך בעיר, במחלקה לקידום נוער, במתנ"סים, במוסדות קהילה נוספים, במקומונים וכו', כולל דרכי הפניה
- ב. קבלת הפניות לשפ"ח – פניות ישירות של בני נוער בסיכון, הוריהם ו/או של אנשי מקצוע המפנים את הנערים ו/או את ההורים.
- ג. נערים ו/או הורים עם קשיים מורכבים יותר יופנו לטיפול מתאים במוסדות השונים בקהילה

כוח אדם

רכז התוכנית בשפ"ח- 3 ש"ש

פסיכולוגים העובדים בשפ"ח- בהתאם למספר הנערים הפונים

תקציב

רכז : 3 ש"ש X 253 ₪ לשעה X 52 שבועות = 39,468 ₪

פסיכולוגים- 253 ₪ לשעה, בהתאם להיקף השרות הניתן וגודל הרשות.

הערכה כללית ל- 150 שעות יעוץ בדלת פתוחה : 37,950 ₪ + 39,468 ₪ = 77,418 ₪

כתובת לפנייה

חווה פרידמן- פסיכולוגית ראשית, שפ"י, משרד החינוך chavafr@education.gov.il

דני ז'ורנו- סגנית הפסיכולוגית הראשית, שפ"י, משרד החינוך danijo@education.gov.il

תהלי"ה לבגרות

סמל התוכנית: 2230172

תיאור התכנית

תוכנית אשר מאפשרת במהלך שנה שלמה (כיתה יג') לצורך השלמה לבגרות מלאה תוך דחיית השרות הצבאי לשנה או מחציתה עפ"י הצורך.

מטרות התוכנית

- השלמת יחידות לימוד בגרותיות לקראת זכאות לבגרות מלאה.
- צמצום הנשירה מבתי הספר.
- הגברת המוטיבציה לגיוס לצה"ל.
- מתן מענה הולם לקראת המשך לימודים גבוהים.
- הפחתת תחושת הניכור של התלמידים, וטיפול האקלים החינוכי החיובי בביה"ס.

אוכלוסיית היעד

תלמידים בוגרי מרכזי חינוך וכיתות אתגר, שיעמדו בקריטריונים הבאים:

- התלמיד יעמוד בהצלחה בבחינות הבגרות במקצוע מורחב עד סוף כיתה יב'.
- מס' המקצועות החסרים לזכאות לא יהיה יותר מחמישה
- מס' היחידות החסרות לזכאות לא יעלה על 10 כולל היחידות, שבהן עלול התלמיד להיכשל עד סוף לימודיו בכיתה יב'.
- במקרים חריגים יתקבלו לפרויקט גם תלמידים, שיש להם מקצוע אחד נוסף על האמור לעיל על פי החלטות ועדת הקבלה.

היקף הפעילות

התוכנית פועלת ב-6 כיתות המצויות ב-6 מוסדות שונים. סה"כ התלמידים הלוקחים חלק בפעילות הם כ- 167 תלמידים.

תיאור התהליך

התוכנית מבוססת על ההנחה שחלק מהתלמידים זקוקים, מסיבות שונות, לזמן נוסף כדי להתכונן לבחינות במקצועות לימוד אחדים, החסרים להם לצורך השלמת הזכאות לבגרות מלאה. הודות לתוכנית זו ביה"ס יוכל לתכנן בגמישות ובהתחשבות את מסלול הלימודים של התלמידים שמתקשים בלימודיהם כבר בכיתה יא'. כך יצומצם מס' התלמידים הנושרים מבית הספר התיכון. משתתפי התוכנית יחלו את לימודי ההשלמה במסגרת

התוכנית, מיד עם תום לימודיהם בכיתה י"ב, בפגרת הקיץ. מועדי הבחינות יתפרשו במועדי קיץ וחורף, כך שהתלמידים יוכלו להשלים את כל חובותיהם עד תום כיתה י"ג. מוצע לתלמידים לגשת לבחינות במקצועות מתמטיקה ולשון או הבעה במועד חורף, ובמקצוע האנגלית לגשת לבחינות בסוף כיתה יג' במועד קיץ. יש לארגן לתלמידים את פריסת בחינות הבגרות, תוך ניצול מועדי חורף בכיתה יג' ומועדי הקיץ, כך שישלימו את כל חובותיהם, לקראת הזכאות המלאה עם סיום הלימודים בכיתה יג'.

כוח אדם

מורה שירכז את התוכנית מראשיתה ועד סיומה. מורים מנוסים בהגשה לבחינות בגרות.

תקציב ועלויות

200 אלף ₪ לקבוצה בנוסף להשתתפות התלמידים.

מקורות מידע

חוברת "הזדמנות שנייה - שנה שלמה כיתה יג'" - משרד החינוך, אגף שח"ר, המחלקה למרכזי נוער וכיתות אתגר.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

ד"ר חיים נבון – מנהל המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר

רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים, 91911. טל' 02-5603617/8 פקס : 02-5603788.

תהלי"ה טכנאים והנדסאים

סמל התוכנית: 2230173

תיאור התכנית

תוכנית שנועדה להשלים את בחינות הבגרות בהיקף של 14 יח"ל (7 יחידות טכנולוגיות + 7 יחידות עיוניות) המתחייבות מתנאי הקבלה למסלול טכנאים. תוכנית זאת מאפשרת, השלמת תנאי הקבלה לכניסה למכללה טכנולוגית לקראת דיפלומה של טכנאי או הנדסאי תוך כדי לימודים בכיתה יג' של המכללה.

מטרות התוכנית

- בדרג מקצועי גבוה בשירות הצבאי השלמת יחידות לימוד בגרותיות בהיקף של 14 יחידות (תעודה טכנולוגית בעלת 7 יח"ל לפחות + 7 יחידות עיוניות) – השלמה הנדרשת בתנאי הקבלה למסלול טכנאים.
- הכשרה טכנולוגית לקראת תעודת טכנאי הנדסאי או b-tech
- העלאת הדימוי העצמי של תלמידים הלומדים במגמות הטכנולוגיות.
- צמצום הנשירה מבתי הספר.
- חיזוק המוטיבציה הלימודית בקרב אוכלוסיית תלמידים נוספת
- הפחתת תחושת הניכור של התלמידים וטיפול האקלים החינוכי החיובי בבתי הספר.

אוכלוסיית היעד

תלמידים בוגרי כיתות אתגר בבתי הספר המקיפים ובמרכזי חינוך, שנבחנו ועמדו בהצלחה ב-7 יח' טכנולוגיות, הזכאים לתעודה טכנולוגית במגמה הרלוונטית, שבה הם מבקשים להמשיך את לימודיהם, וחסרות להם 1-7 יחידות לימוד במקצועות העיוניים לפי החלוקה הבאה: 3 יח"ל במתמטיקה, 3 יח"ל באנגלית, 1 יח"ל בלשון/ חיבור עברי. במקרים חריגים מתקבלים לפרויקט גם תלמידים שחסרים להם מקצוע עיוני אחד ומקצוע טכנולוגי אחד.

היקף הפעילות

התוכנית פועלת ב-5 כיתות בחמישה מוסדות שונים. סה"כ התלמידים הלוקחים חלק בפעילות הם כ-150 תלמידים.

תיאור התהליך

משתתפי התוכנית יתחילו את לימודי ההשלמה במקצועות העיוניים במסגרת התוכנית, מייד עם תום לימודיהם בכיתה יב' בפגרת הקיץ עוד בטרם תחילת לימודיהם בכיתה יג'. התלמידים יתחילו את לימודיהם במסלול טכנאים, באחד בספטמבר כפי שמקובל, והם

יתקבלו על תנאי עד שישלימו את בחינות הבגרות (בהיקף של 14 יחידות בגרות) ויעמדו בתנאי הקבלה כנדרש. תוך כדי לימודיהם במסלול טכנאים, התלמידים ימשיכו ללמוד במנות קטנות את המקצועות החסרים לבגרות, לצורך השלמת תנאי הקבלה לכיתה י"ג כנדרש.

ההנחיה היא לגשת לבחינות במקצועות מתמטיקה ולשון או הבעה במועד חורף ובמקצוע האנגלית בקיץ, לאחר סיום כיתה יג'. לאחר גמר הבחינות העיוניות והטכנולוגיות של הטכנאים הנערכות בחודש מרץ יוכלו התלמידים להמשיך ללמוד את המקצועות העיוניים החסרים עד מועדי קיץ של בחינות הבגרות, וייגשו לבחינות החסרות כמוצע.

כוח אדם

מורה שירכז את התוכנית מראשיתה ועד סיומה. מורים מנוסים בהגשה לבחינות בגרות.

תקציב ועלויות

160 אלף ₪ לקבוצה.

מקורות מידע

חוברת "הזדמנות שנייה - יג' טכנאים" - משרד החינוך, אגף שח"ר
המחלקה למרכזי נוער וכיתות אתגר.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

ד"ר חיים נבון – מנהל המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר

רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים, 91911. טל' 02-5603617/8

פקס : 02-5603788.

תל"ם

סמל התוכנית: 2230177

תיאור התוכנית

התכנית מציעה העצמת תלמידים חלשים בתחנתם האחרונה לפני תיכון והכנתם להשתלבות בכתות לבגרות מלאה בתיכון, זאת בהתבסס על התפיסה פסיכו-חברתית שבגיל 14 (כתה ח'–ט') נפתח חלון הזדמנויות אחרון לתלמידים להפנים באמצעות דמות משמעותית ערכי חיים, והתנהגויות של בוגר מיומן. הכוונה לזמן מפגש ייחודי ואיכותי בין התלמידים לבין המורה המחנך וצוות המורים המלמדים בכתה. המפגש הייחודי יתורגם בשיעורים בדרכי עבודה ייחודיות המותאמות לכל תלמיד, בפעולות העצמה ובהבנית מרחב תמיכה ומעקב של כל המעורבים בחינוך הילד. עם סיום הלימודים בחטיבת הביניים ימשיך בוגר כתת תל"ם ללימודים בתיכון.

מטרת התוכנית

אפס נשירה בין חטה"ב לתיכון, 100% בוגרי כתת תל"ם ישולבו בתיכון בכתות לבגרות מלאה (21 יחידות לפחות).

אוכלוסיית היעד

- א. תלמידי כתות ח'–ט'
- ב. תלמידים הלומדים בחט"ב שעשירון הטיפוח בין 5 ל 10
- ג. התלמידים מאובחנים כנושרים סמויים בעלי יכולת למידה
- ד. לתלמידים הישגים נמוכים בין 5 ל 6 שליליים במיומנויות יסוד : אנגלית, לשון, מתמטיקה ועוד 2-3 שליליים במקצועות אחרים
- ה. לתלמידים אין בעיות משמעת וחריגות התנהגותיות

היקף פעילות

לבי"ס ל 2 כתות. לשנה"ל תשי"ע : 250 כתות.

תיאור התהליך

- הליך מקדים : תבחינים לבניית כתת תל"ם
- הכשרת המורים המלמדים בכיתת תל"ם
  - הדרכת המורים המלמדים בכיתת תל"ם
  - הדרכת צוות הניהול בבית הספר
  - מעקב אחר הישגי התלמידים

- התערבות מותאמת להישגים
הליך מסכם: מעקב אחר התפלגות התלמידים בחטיבה עליונה
לו"ז:
קיץ – לפני פתיחת כתות תל"ם:
יוני: 2 ימי עיון במסגרת ארצית לכל מחנכי תל"ם
יולי/אוגוסט: הנהלת ביי"ס בשיתוף שח"ר בונים את הכתה
ספטמבר-דצמבר: השתלמויות בפסגות למחנכים ולמורים בתל"ם
ינואר-יוני: קבוצות עניין במחוזות בשיתוף מדריכים ומפקחים
ספטמבר – יוני: הדרכת מורים בבתי הספר

כוח אדם

מפעיל תוכנית: אחראי תכנית, רכז פדגוגי, רכז ארגוני
מומחים: יועץ ארגוני, יועץ פדגוגי-דידקטי, פסיכולוג, מומחה לניהול אתרי
אינטרנט
שותפויות: רשויות מקומיות
(תפקידים / מומחים / עמותות / שותפויות וכו')

תקציב ועלויות

מדובר בכתה בת כ 30 תלמידים הכתה הינה כיתה תיקנית כחלק ממערכת הבית ספרית
לכתה זו יש תוספת של כ 14 שעות תקן מסל טיפוח מחוזי ובנוסף תקציב של כ 45000 ₪
עבור מתרגלים לכתה.

מקורות מידע

חוברת תל"ם מהדורה שנייה שנה"ל תשס"ט. אתר אינטרנט (נמצא בהקמה)

כתובת לפנייה

רפי בטיט -אחראי: אגף שח"ר 0506283534 רחוב השלושה 2 ת"א
rafiba@education.gov.il
אורנה שפירר-ריכוז פדגוגי: אגף שח"ר 05056283529 רחוב השלושה 2 ת"א
ornash@education.gov.il
אורנה קורנבוים- ריכוז הדרכה: אגף שח"ר 0505404881 אבא אחימאיר 20 גדרה
ornakorenboim@bezeqint.net
מרים רז- ריכוז פיקוח: אגף שח"ר 0522222243 רחוב השלושה 2 ת"א
miriamraz2401@gmail.com
שלום מוחא – ממונה מחוז ירושלים כנפי נשרים 22 ירושלים
shalommo@education.gov.il
אפרים אברהם – ממונה מחוז ת"א השלושה 2 ת"א efraimav@education.gov.il

הזדמנות ראשונה חורף / קיץ

סמל התוכנית: 2230181

תיאור התכנית

תגבור לימודי הניתן לתלמידי המב"ר במקצוע בו ניגשים לבחינות בגרות במועד הקרוב.

מטרות התכנית

* הגדלת מספר התלמידים המצליחים בבחינות בגרות.

* הגדלת מספר זכאי תעודת בגרות.

אוכלוסיית היעד

תלמידים מרקע סוציו-אקונומי נמוך הזקוקים לתגבור לימודי במקצוע אחד או שניים הלומדים בכתות י"ב' מב"ר והניגשים לבחינות הבגרות במועד הקרוב.

היקף פעילות

בתייה"ס בהם פועלות כתות מב"ר.

תיאור התהליך

מנחה שחר במחוז פונה לבתייה"ס בהצעה לתגבור תלמידי מב"ר לקראת בחינות הבגרות. ביה"ס שולח את רשימות התלמידים, המקצוע ותכנית העבודה. הלמידה מתבצעת בקבוצה קטנה.

כח אדם

המורים המלמדים בבתייה"ס ומיומנים בהוראה דיפרנציאלית לתלמידי מב"ר.

תקציב פעילות

בי"ס המפעיל את התכנית יתוקצב בתוספת של 1 ש"ש = 40 שעות בודדות למקצוע, בסה"כ כ- 250 ש"ש לשנת לימודים.

מקורות מידע

אתר - www.education.gov.il/shachar

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר. יואל לוי, מנהל המחלקה לשחר, 02-5603785/6.

טיוב תעודת הבגרות

סמל התוכנית: 2230182

תיאור התכנית

תגבור לימודי במקצועות המתמטיקה והאנגלית במשך 1-3 שנים כדי להגיש את תלמידי המב"ר ל-4-5 יח"ל.

מטרות התכנית

להעלות את איכות תעודת הבגרות כדי לאפשר לתלמידי המב"ר ללמוד באוניברסיטאות.

אוכלוסיית היעד

תלמידי כתות י' מב"ר עם ציון 80 ומעלה באנגלית, בעלי מוטיבציה ונכונות למאמץ לימודי.

הקף הפעילות

כ- 150 ש"ש לשנה"ל תשס"ז.

תיאור התהליך

איתור תלמידים מועמדים לתכנית ע"י ביה"ס. הצגת התכנית בפני ההורים. תוספת שעות במערכת בשעות קצה. הכנת תכנית עבודה לקידום התלמידים מ- 3 יח"ל ל- 4-5 יח"ל.

כח אדם

מורי ביה"ס.

תקציב ועלויות

3 ש"ש לכל קבוצה המונה כ- 10 תלמידים.

מקורות מידע

אתר - www.education.gov.il/shachar

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

יואל לוי, מנהל המחלקה לשחר, טלפון: 02-5603785/6.

תוכנית אופק לבגרות

סמל התוכנית: 2230183

תיאור התוכנית

מטרתה המרכזית של תוכנית אופק לבגרות, היא להעלות את שיעור הזכאות לתעודת בגרות ככלל ותעודת בגרות המקנה כניסה למוסדות להשכלה גבוהה בפרט. זאת בקרב אוכלוסיות עולים ובני עולים הזקוקות למינוף. התוכנית הינה תוכנית כוללת הפועלת כתוכנית לתגבור לימודי בצד העצמה אישית וחברתית. מעגלי הפעולה של התוכנית כוללים:

- א. בניית תוכנית לימודים אישית לכל תלמיד בהתאם לצרכיו וליכולתו.
- ב. בניית תוכנית לימודית מתאימה לחיזוק התכנים הנלמדים בחטיבת הביניים ובתיכון כולל הכנה לקראת בחינות הבגרות. זאת באמצעות למידה בקבוצות קטנות.
- ג. הכשרת המורים בשיטות הוראה המתאימות לאוכלוסיות היעד.
- ד. הכשרת המורים לעבודה בסביבה רבת תרבותית.
- ה. חיזוק הקשר בין הורים לילדיהם יחד עם חיזוק הקשר בין ההורים למערכת החינוכית.
- ו. פעילות חברתית חינוכית - לתלמידים המשתתפים בתוכנית.

מטרות התוכנית

תגבור לימודי, העלאת ההישגים הלימודיים והעלאת שיעור הזכאות לתעודת בגרות, מניעת נשירה מבי"ס.

אוכלוסיית היעד

היקף הפעילות: תלמידים מכיתה ז' עד י"ב – בקרב אוכלוסיית עולים ובני עולים (שהוריהם עלו לארץ מ – 1989 ואילך), בסיכון או בפוטנציאל לסיכון, בהתאם להגדרתם בתוכנית הלאומית.

היקף הפעילות

בדרך כלל הכניסה היא ליישוב שלם – שבו ממפים את כלל התלמידים ביישוב שזקוקים לתוכנית ומכנים תוכנית אישית לכל תלמיד ותלמיד בהתאם לצורך שלו. מספר התלמידים שמשותפים תלוי בהקצאה הכספית.

תיאור התהליך

כניסה ליישוב, דרך וועדת היגוי עירונית, גיוס רכז פדגוגי, כניסה לבי"ס, התחלת מיפוי, ובניית תוכנית לימודים לכל תלמיד, במקביל גיוס רכזים חברתיים ומורים שילמדו בתוכנית.

תהליך המיפוי מתחיל בחודש יוני – יולי, תחילת עבודה בתחילת ספטמבר או לאחר החגים.

כוח אדם

בתוכניות קיימות 3 פונקציות מרכזיות:

1. רכז פדגוגי – שמנהל את התוכנית ברמת היישוב ובי"ס.
2. רכזים חברתיים – יצרת קשר אישי עם כל תלמיד, ברמה האישית מתקיימות שיחות אישיות, ביקורי בית, מעקב אחר ביקור סדיר בבי"ס ובתוכנית, ברמה הקבוצתית – סדנאות שקשורות בזהות, שייכות, גיל התבגרות והשכלה גבוהה.
3. מורים – ללמידה מועסקים מורים טובים במקצועות הלמידה, בעדיפות למורי בי"ס, במידה ולא נמצאו מורים אזי פונים לגיוס מורים חיצוניים.

תקציב ועלויות

עלות כוללת לתלמיד (כולל כל ההוצאות) כ – 300 ₪ לחודש.

כתובת לפנייה

המשרד לקליטת העלייה, אגף בכיר לקליטה בקהילה, גבי אתי אהרון,
ettia@moia.gov.il, טלפון 02-6752718.

פל"א - פעילות למידה אחרת

מל התוכנית: 4410186

תיאור תוכנית

תוכנית לתגבור לימודי והעצמה אישית וחברתית לעולים ובני עולים, בחטיבות הביניים ובחטיבה העליונה, במסגרת החינוך הלא פורמאלי.

מטרות התוכנית

לקדם ולמנף את מבנה ההזדמנויות הלימודי-חברתי של המשתתפים בתוכנית, ולהבטיח על ידי כך את הצלחתם במערכת החינוך בהווה ואת השתלבותם המיטבית בשוק העבודה ובחברה בעתיד. זאת ע"י העלאת שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב אוכלוסיית עולים ובני עולים ככלל (שאחוז זכאותם נמוך משמעותית בהשוואה ל'יוותיקים'), ואת שיעור הזכאים לתעודת בגרות 'איכותית' (המאפשרת כניסה למוסדות להשכלה גבוהה) בפרט.

אוכלוסיית יעד

תלמידים עולים ובני עולים בסיכון ממדינות אתיופיה, קווקז, בוכרה ואמל"ט שיש לה קושי בהשתלבות במערכת החינוך הפורמלית וככאלה נמצאים בפרוטנציאל סיכון גבוה לנשירה גלויה וסמויה, ולפיתוח התנהגות לא נורמטיבית. האוכלוסייה הזכאית היא: יוצאי אתיופיה, עולים ובני עולים מקהילות יוצאי קווקז בוכרה וגאורגיה שהם או הוריהם עלו לארץ משנת 1989 ואילך, בני המנשה, עולי תימן, יוצאי אמל"ט שהם או הוריהם הגיעו לארץ בעשר השנים האחרונות, וכן עולים ותושבים חוזרים בעלי וותק של עד חמש שנים בארץ מכל קהילה אחרת.

היקף הפעילות

תגבור לימודי של שבע שעות שבועיות במגוון מקצועות ליבה ומקצועות רבי מלל, ובתוספת לכך- שתי שעות שבועיות של העצמה אישית וחברתית הכוללת. מתן 'ארגז כלים' להתמודדות עם חומרי לימוד ותכניות העשרה חברתית. הלמידה מתבצעת בקבוצות המונות 13 תלמידים. התוכנית פועלת ברציפות במשך 10 חודשי הלימוד וכוללת גם מרתונים לקראת מועדי הבגרויות.

תקציב ועלויות

עלות כוללת לתלמיד (כולל כל ההוצאות) כ- 400 ₪ לחודש.

גב' אתי אהרון – אגף בכיר לקליטה בקהילה- המשרד לקליטת העלייה.

ettia@moia.gov.il

קורס הוראה מותאמת בקריאה לתלמידים מתבגרים עם קשיים וליקויי קריאה

סמל התוכנית: 2230187

תיאור התוכנית

הניסיון המצטבר מראה על כך, שתלמידים אשר לא רכשו את הקריאה עד גיל ההתבגרות וחוו ניסיונות כושלים רבים במשך השנים, צוברים תסכול וחוסר אמון ביכולתם, בעוד שלמערכת לא היו הכלים לעזור להם ללמוד לקרוא. בקורס, יוכשרו מורים ומורות בהוראה מותאמת בקריאה למתבגרים, במטרה לסייע לתלמידים עם קשיים וליקויי למידה בגיל ההתבגרות, להתגבר על קשייהם ולהשתלב בחברה.

מטרות התוכנית

ברמת המורה

- להקנות למורי המפתנים ידע תיאורטי בנושא של התפתחות קריאה תקינה ובלתי תקינה.
- להכשיר את מורי המפתנים להוראת קריאה למתבגרים. ברמת התלמיד
- בניית סביבה לימודית תומכת ואמפתית לתלמידים, בתהליך הוראת קריאה ושפה.
- פיתוח דרכי הוראה וחומרי למידה מותאמים לגיל ההתבגרות.
- שיקום ושיפור הדימוי העצמי של התלמידים.
- שיפור ההישגים במקצועות היסוד וקידום לקראת ההגשה למבחני בגרות.

אוכלוסיית היעד

- תלמידים עולים מחבר העמים, מתבגרים שלא למדו בכיתת אולפן.
- תלמידים עם קשיי למידה ולקויות למידה שלא רכשו את הקריאה בכיתות היסוד.

כוח אדם

מורים כוללים העובדים במפתנים עם ותק של 15 – 30 שנה, שלא עברו השתלמות בנושא זה במשך תקופת עבודתם במערכת.

תקציב

112 שי שנתיות בעלות של כ- 35.000 ₪.

ליווי של מדריכים לליקויי למידה של האגף בהיקף של 3 ימי הדרכה לכל המפתנים (3 מחוזות גדולים).

כתובת לפניה

ממונים מחוזיים לשחר, רחל בר ניר – מפקחת ארצית על המפתנים ובתי"ס במעבר
rachelba@education.gov.il

מרכז למידה לנוער בסיכון

סמל התוכנית: 2230188

תיאור התכנית

הפעלת מרכזי למידה לנוער בסיכון ומרכזי השלמה לקראת תעודה משמעותית אחרי השירות הצבאי לתלמידי האתגר ומרכזי חינוך.

מטרות התוכנית

השלמת תעודת בגרות ויחידות חסרות, לקראת תעודה משמעותית אחרי השרות הצבאי.

אוכלוסיית היעד

בוגרי כיתות אתגר ומרכזי חינוך.

תיאור התהליך

הקמת מרכזים בשיתוף בעלויות ורשתות חינוך.

כוח אדם

מורים, מרכז.

תקציב ועלויות

80,000 ₪ למרכז.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

ד"ר חיים נבון – מנהל המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר

רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים, 91911. טל' 02-5603617/8

פקס: 02-5603788.

מרכזי למידה שכונתיים

סמל התוכנית: 2230189

תיאור התוכנית

מרכז הממוקם בשכונה במרכז בתוכו מורים במקצועות היסוד ומקצועות רבי מלל.

מטרות התוכנית

לאפשר לתלמידים מתקשים / מאותרים לקבל שיעורי עזר בכל מקצוע לו הם נזקקים, ע"מ לקדםם ולצמצם את הפערים הלימודיים בהם הם נמצאים.

אוכלוסיית היעד

תלמידים מחטי"ב ובתי"ס העו"ס, מבתי ספר בשכונות רווחה ושיקום שכונות. למעלה מ-100 תלמידים.

תיאור התהליך

התלמידים מופנים ע"י ביה"ס, כשנשמר קשר הדוק בין מורי המרכז למורי האם בבית הספר תוך מעקב מתמיד אחר התקדמות התלמידים.

כח-אדם

מורים מקצועיים עפ"י הצורך העולה מהשטח.

תקציב ועלויות

כ-150,000 ₪ למרכז. ישנה גביה סמלית מהתלמידים.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

תמר פתחיה – רווחה ושיקום, 02-5603770.

תוכנית "מגן"

האגף לחקירות ולמודיעין/ חטיבת החקירות/ מחלקת הנוער

סמל התוכנית: 5520193

תיאור התוכנית

סיורים משותפים של פקחני (בלשי) הנוער יחד עם מתנדבי משא"ז בתחום ביה"ס לצורך איתור מבצעי עבירות, מתן מענה מהיר לקריאות מנהלים וע"י כך להגביר את תחושת הביטחון בקרב תלמידים, מנהלים ומורים.

מטרות התוכנית

הפרויקט נועד לתת מענה לבעיית האלימות בתוך ביה"ס וסביבתו, על ידי הגברת תחושת הביטחון בקרב התלמידים והמורים. מדדי הצלחה: שביעות רצון מנהלי בתי הספר מהמענה לפנייתיהם

היקף פעילות

שותפים: אגף החינוך ברשות המקומית, גורמי אקדמיה מקומיים, הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול, המשרד לביטחון פנים/ "מצילה", משטרה/ יחידות הנוער בתחנה.

אחריות הפעלה: במשטרה יחידת הנוער

ייעוץ מקצועי: משטרה/ האגף לחקירות ולמודיעין/ חטיבת החקירות/ מחלקת נוער.

תקציב ועלויות

עלות סיור אחד = משמרת של שוטר, 6 ימים בשבוע במשך 10 חודשי שנת הלימודים = 220 אש"ח לסיור.

בנוסף עלות רכב שכור + דלק ל- 10 חודשים (אם רכב אינו מוקצה מהמועצה) = כ- 42 אש"ח לשכירה וכ- 27 אש"ח לדלק. סה"כ כ- 70 אש"ח לסיור.

התקצוב הנדרש הוא מול כל מועצה המבקשת להשתתף בתוכנית, על פי מספר הצוותים הנדרש בתיאום עם תחנת המשטרה המקומית (ערים גדולות לרוב יידרשו ל- 2 צוותים).

כתובת לפניה

רפ"ק גלית זיו, טלפון: 02-5429299

"עין ערך אני ישראלי"

גיבוש זהות אזרחית ישראלית ופולורליסטית של נוער בסיכון

סמל התוכנית: 2220196

תיאור התוכנית

תוכנית זו באה לעודד את הלימוד והעיון ולפתח את היצירתיות בנושאים הקשורים להיסטוריה, למורשת ולדמוקרטיה הישראלית. היא מרחיבה ומעמיקה את הידע בערכים הלאומיים, התרבותיים והאנושיים ומחזקת את בסיס הזהות האישית, את האזרחות במדינה, ואת הידע בתולדות העמים והעדות החיים בה. העמקת הידע תאפשר לנערים להפנים ולהעמיק את זהותם האישית ואת היכולת להתמודד עם עתידם במדינה.

מטרות התוכנית

מטרות לימודיות: למידת 100 ערכים פולורליסטים הקשורים לנושאי תרבות ומורשת, דמוקרטיה והיסטוריה. הרחבת הידע האישי הכללי באמצעות למידה לחידון. העמקת הקשר למדינה באמצעות סיורים לימודיים בהקשר לנושאי המושגים בתוכנית. יצירת עניין ומוטיבציה לימודיים בתרבות הפולורליסטית של החברה בישראל. ידע והכרות עם המסורת התרבות וההיסטוריה של העמים החיים במדינת ישראל, באמצעות למידה מגוונת וחווייתית. העמקת הרקע בנושאי מורשת, דמוקרטיה והיסטוריה באמצעות למידה לחידון.

מטרות חברתיות: מפגש עם ערכים תרבותיים הקשורים לחברה בישראל שהם גם ערכים תרבותיים ולאומיים של העדות במדינה. טיפוח אווירה המעודדת אחריות של הפרט לקבוצה וההפך באמצעות למידה אישית וקבוצתית. טיפוח תחושה מוטיבציה ומסוגלות אישית. מפגש והכירות בין תרבותיים בין תלמידי היחידות השונות במחוז. העמקת הקשר להיסטוריה של העמים החיים במדינה, תוך יצירת אווירה של קבלה וסובלנות. הכרות עם אתרים היסטוריים באמצעות סיורים פעילים.

אוכלוסיית יעד

בני נוער בגילאי 14-18 מנותקים ובסיכון (נשירה סמויה) המטופלים בקידום נוער.

תיאור התהליך

תוכנית הלימודים מחולקת לחלק אישי, חלק קבוצתי, סיורים לימודיים ויום שיא. התוכנית כוללת למידה של 100 מושגי יסוד העוסקים בנושאים כמו: מורשת תרבותית של העדות החיות בישראל (יהודים, מוסלמים, נוצרים ודרוזים) - חגים, מנהגים, אישים,

כתבים. הדמוקרטיה בישראל - נושאים באזרחות. היסטוריה - תולדות עם ישראל וארץ ישראל משנות השמונים של המאה התשע עשרה ועד היום.

החלק האישי: כל תלמיד בתכנית ילמד 76 מושגים (משלב א'). הלמידה תסתיים במבחנים אישיים ובמילוי שאלון אישי- (מבחן הצלחה), בשאלון האישי יופיעו כ-30 שאלות. על התלמיד לצבור לפחות 90 נקודות. כל מבחן מהווה חלק מניקוד קבוצתי שתצבור היחידה.

משימה קבוצתית: כל מורה ותלמידיו, יבחרו ערך (מושג) אחד לפחות (עד שלושה ליחידה) ויפתחו בצורה יצירתית ל"מרכז למידה" קצר (ערכה ללימוד המושג) שתוגש על דיסקט מחשב. מרכזי הלמידה שיפתחו התלמידים יועברו לשאר היחידות המשתתפות בחידון ויתפרסמו באתר מינהל חברה ונוער. בנוסף, כל קבוצה תקיים מספר סיורים באתרים קרובים או מרוחקים המשלבים ביקור ולמידה של מספר מושגים מן הרשימה.

תוכנית סיורים: היחידות בוחרות מראש שלושה ימי סיורים על פי מיקוד המדגיש את הערך של האתר ההיסטורי/תרבותי בהקשר עם נושאי הלמידה. המחוז יאשר את תוכנית הסיורים. סיור נוסף (רביעי) בירושלים יזכה את היחידה בתוספת ניקוד. לכל סיור כזה יהיה משוב לימודי שיקנה ניקוד לקבוצה. על התלמידים המשתתפים יהיה להגיש דו"ח סיור.

יום שיא - סיום החידון: המחוז יתקיים יום שיא הכולל משחק משימות שיוקדש ללמידה של ערכים הקשורים באזור נבחר. בסיור יוכלו להשתתף כל באי היחידה. תוך כדי סיור ימלאו המשתתפים משימות. כל משימה יוקצב ניקוד שיעמוד לזכות היחידה. באותו יום בשעות אחה"צ יתקיים חידון מרכזי, שיוקדש לנושאים שנלמדו, מתוך דגש על המושגים המופיעים ברשימה והקשורים לאזור בו יתקיים.

כוח אדם

מדריך לקידום נוער, מורה, מדריך שלי"ח, תקציב לסיורים (כולל מאבטח ומגיש עזרה ראשונה) ותקציב לפעילות שיא.

פירוט תקציבי

(לקבוצה של 20 בני נוער). **אמצעים נדרשים** (לקבוצה של 15 תלמידים):

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
6,000 ש"ח		60 שעות	עובד חינוכי טיפולי
3,600 ש"ח		30 שעות	מורה היל"ה
3,600 ש"ח		30 שעות	מדריך שלי"ח
13,200 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול (ימי שיא, סיורים, מאבטח וכו')		14,000 ש"ח
הצטיידות		
הדרכה פרטנית או צוותית - 2 ש' חודשיות במשך 6 חודשים	500 ש"ח	3,000
השתלמויות		
סה"כ הוצאות		17,000 ש"ח

	עלות חודשית	עלות שנתית
סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)		30,200 ש"ח

הלמידה מבוססת על הגדרות מושגים המופיעים באתר אוה של משרד החינוך. רשימת המושגים והתוכן מופיעים באתר מינהל חברה ונוער : www.education.gov.il

כתובת לפנייה :

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

נח גרינבוים

טל : 03-6896193/4

כתובת מייל : noachgri@education.gov.il

קשר שואה תקומה (קש"ת)

סמל התוכנית: 2220197

תיאור התוכנית

תוכנית קשר שואה תקומה פותחה בקידום נוער סביב נושא השואה המקרב את בני הנוער להיסטוריה היהודית-ישראלית ולגורלנו המשותף, ועל תשתית מסעות בני נוער לפולין של מינהל חברה ונוער.

מטרות התוכנית

מטרות התוכנית נשענות בבסיסן על מטרות המסע לפולין כפי שהן מפורסמות בחוזר מנכ"ל. לנוער בסיכון מהווה התוכנית גורם מזמן משמעותי ליצירת תהליכי שינוי חינוכיים-טיפוליים. בהתאם לכך כוללים בתוכנית קש"ת ארבע מטרות נוספות הנגזרות מאופי האוכלוסייה וצרכיה הייחודיים:

1. חיזוק הזהות היהודית והישראלית.
2. העצמת הנוער להגשמה ותרומה בקהילתם.
3. ליבון ערכי מוסר הומאניים (כבוד האדם).
4. כיבוד הסבא והסבתא - דור שלישי לשואה.

אוכלוסיית היעד

בנים ובנות גילאי 16–18, המטופלים ביחידות לקידום נוער לפחות חצי שנה. בבניית הקבוצה יש לתת עדיפות לבני נוער מנותקים (אשר נפלטו ממערכת החינוך הפורמאלית) ולבני נוער ממגוון תרבויות (עולים מחב"מ, יוצאי אתיופיה ומגזר ערבי).

תיאור התהליך

התוכנית מחולקת לשלושה שלבים: לפני המסע, בזמן המסע ואחרי המסע.

1. שלבי הכנה (לפחות שישה חודשים לפני היציאה למסע לפולין).
2. תוכנית לימודים ממלחמת העולם השנייה ועד הקמת המדינה.
3. השתתפות במסע לפולין (בהתאם לחוזר מנכ"ל בנושא)
4. הגשמה בקהילה כחלק מתהליך ההעצמה.

- לפני המסע:** הליכי הכנה לקבוצת בני הנוער הכרחיים להצלחת התוכנית ויש להשקיע בהם לפחות שישה חודשים לפני היציאה למסע לפולין. לאחר מיון המשתתפים, יש להתחיל בתהליך ההכנה הקבוצתי של בני הנוער שיכלול מספר מרכיבים
- ◆ פעילויות גיבוש והכנה חברתית-רגשית כולל: המסע פנימה, דיוני דילמה, משימות אתגריות, יציאות וסיורים.
  - ◆ תוכנית לימודים חוייתית שתכלול סיורים במכוני שואה, עבודת חקר בקהילה, מצגת, עבודת תיעוד ועבודת סיכום כפרויקט אישי. מסלול הלימודים יגובש עם תוכנית היל"ה וקידום נוער לצורך הכרה פורמאלית.
  - ◆ שיתוף כל אחד מחברי הקבוצה באחריות למסע כחלק מתהליך של מנהיגות והעצמה.
  - ◆ תכנון והתחלה של פעולות העצמה ותרומה של בני הנוער לקהילה.
  - ◆ הכנות למסע – חוזה קבוצתי, צוותי משימה, הכרת המסלול, הכנת טכסים, הכרות עם אנשי עדות ומפגשים עם המדריך המקצועי לפולין.
  - ◆ הכנת הורי החניכים לתוכנית – שיתוף ההורים בתוכנית, איתור של סיפורים אישיים הכנת תמיכתם בילדיהם.
- בזמן המסע** – קבוצת קידום נוער תשתלב במשלחת רגילה של בתי ספר באוטובוס נפרד. לקבוצה יבחר מדריך מקצועי מתאים לפולין אשר יתחבר ויכיר את הקבוצה עוד בתהליכי ההכנה. הקבוצה תיקח חלק מלא בכל המפגשים והטכסים המתוכננים למשלחת. חשוב להטיל משימות על חברי המשלחת ולשתפם באחריות. המדריכים המלווים מקידום נוער יערכו עם הקבוצה (לפחות אחת ליומיים) מפגשי אוורור וליבון של סוגיות העולות מהמסע. יש לשאוף לכך שקבוצות קידום נוער ישמשו דוגמה לקבוצות האחרות.
- אחרי המסע** – בסיום המסע לפולין חוזרים בני הנוער לקהילה. זה השלב שבו עוברים לחיזוק תחושת התקומה קרי, חיזוק הזהות הישראלית. בשלב זה יש לפעול להגשמת תוכניות התנדבות בקהילה ומומלץ לשלב את בני התוכניות חינוכיות כגון הכנה לצה"ל וסמינרים ציוניים.

כוח אדם

מדריכי קידום נוער מלווים

תקציב

האמצעים הנדרשים כוללים שעות הוראה והכנה, תקציב פעילות חברתית ותמיכה אישית במימון המסע לפולין לבוגרי המסלול. פרוט התקציב הוא לקבוצה (30 בני נוער מנותקים ובסיכון).

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
46,000 ש"ח	5,760 ש"ח	8 ש"ש למדריך	3 מדריכים מלווים
46,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
30,000 ש"ח		תפעול (מחנה הכנה)
136,000 ש"ח		הצטיידות : השתתפות בהוצאות המסע לפולין
		הדרכה
6,000	1,000	השתלמויות לימוד הנושא
		סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
218,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

כתובת לפניה

דר אילן שמש - משרד החינוך 03/6896191/3 ilansh@education.gov.il

חיים להב – משרד החינוך chaimla@education.gov.il

תוכנית להקניית לימודי השואה לנוער מנותק

סמל התוכנית: 1040198

מטרות התכנית

- הקניית ערכי ציונות וחיזוק הזהות היהודית לבני נוער חסרי מסגרת.
  - שינוי נורמות התנהגות
  - תחושת שייכות לעם היהודי.
- הכוונה שנערים ישתתפו במשלחות של המדינה הנוסעות לפולין, גרמניה ואף ארצות אחרות.

אוכלוסיית היעד

פרויקט זה מיועד לנערים מנותקים בגילאי 14-18, שאינם תלמידי תיכון, כדי לאפשר להם חוויה ייחודית כמו לשאר ילדי ישראל. מדובר בנערים שאינם נמצאים במסגרות קבועות.

היקף הפעילות

נסיעה של 5-6 ימים המלווה בהכנה אינטנסיבית ממושכת של מספר חודשים. הכנה כוללת הדרכה, קיום סדנאות, גיבוש הרצאות ודיונים מוקדמים.

כח אדם

2 עו"ס לקבוצה של 15 נערים.

תקציב ועלויות

30,000 ₪ לקבוצה.

הערה: לא כולל עלות הנסיעה שבה יש תורמים והשתתפות עצמית מינימלית של הנערים.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
דינה שלום, מפקחת ארצית, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 02-6708291
אהרון שבי, מפקח מחוז דרום, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223038
דני פישר, מפקח מחוז ת"א והמרכז, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223508
אמיר הינו, מרכז מחוז חיפה והצפון, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223236

שליחי קטנוע סמל התוכנית: 1040202

מטרות התוכנית

- הקניית הרגלי נהיגה מקובלת כחוק.
- מתן רישיון נהיגה חוקי באופן לגיטימי.
- הקניית הרגלי צוות לחוק.
- מניעה או הפחתה של גניבת אופנועים.
- הפחתת הקטל בדרכים.
- סיוע במציאת עבודה לאחר סיום הקורס כגון: שליחויות בתחום חלוקת עיתונים, פיצה, ושאר שליחויות והעברת חומרים.

אוכלוסיית יעד

תוכנית זו מיועדת לבני נוער מגיל 16-18 שבו הם זכאים להוצאת רישיון נהיגה. המדובר בנערים משוטטים וחסרי מקצוע שחלקם אף הסתבכו בנהיגה ללא רישיון.

היקף הפעילות

קורס של מס' חודשים הכולל הקניית ידע תיאורטי ומעשי ובעקבותיו מבחן נהיגה. השלמת שיעורי השכלת יסוד באמצעות הילה (השכלת יסוד לנערים). הקורס ניתן בקבוצות קטנות של 15 נערים.

כח אדם

עו"ס מלווה + עלות שיעורי נהיגה באמצעות מורי נהיגה מיומנים

תקציב ועלויות

40,000 ₪ לקבוצה.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
דינה שלום, מפקחת ארצית, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 02-6708291
אהרון שבי, מפקח מחוז דרום, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223038
דני פיישר, מפקח מחוז ת"א והמרכז, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223508
אמיר הינו, מרכז מחוז חיפה והצפון, השרות למתבגרים צעירות וצעירים, 050-6223236

כשירות חברתית

סמל התוכנית: 2230206

תיאור התכנית

תוכנית זו מרכזת מאמץ לקדם את כשירות המחנכים בתחום ההתייחסות האנושית, הרגשית והחברתית שלהם כלפי עמיתים ותלמידים. התוכנית רואה בדאגה לאדם את מוקד הפעילות, רואה את החיוב באדם, מטפחת את הטוב והיפה שבאדם, ומדגישה את האנושי והמוסרי שבו. לשם כך, משולבים המחנכים בתהליך של טיפוח אינטליגנציות רגשיות וחינוך רגשי, על מנת להקנות להם כלים, תכנים ומתודות, המותאמים לצרכיהם, בתחומי פעילותם החינוכית במעגלי החיים שונים. המתודה של "משחק ושיח" הנהוגה בתוכנית זו, מאפשרת להתאים את התכנים ואת הפעילות החווייתית לצרכים של בני – אדם, בגילים שונים, ובשלבי התפתחות שונים.

מטרות התוכנית

לתלמיד:

- רכישת מיומנויות יסוד – הקשבה, דיבור התייחסות עניינית ויישומן.
- הישגים לימודיים – עמידה במבחנים הנדרשים לרמות לימוד מוגדרות.
- פיתוח היכולת להבין את הזולת, לגלות כלפיו אמפטיה, התחשבות ויחס כבוד.
- פיתוח כשירויות חברתיות, יישומן וחתירה להישגים בתפקידי חיים השונים.

למורה:

- פיתוח מיומנויות תקשורת וגישות ביחסי אנוש.
- שיפור אקלים צוות מחנכים במוסד החינוכי על ידי התייחסות לאירועים אישיים וטיפוח שיתוף פעולה בקרב הצוות.
- שיפור יכולת ההנחיה בסדנאות, על ידי הכנה משותפת של חומרי למידה ואמצעי עזר לפעילות בסדנה, הכנת מערכי שיעור והתנסות משותפת בהנחיה בסדנה.
- הקניית יסודות, גישות וטכניקות הנחייה בקבוצה.
- התנסות במתודיקה של מיקוד הפעילות וניסיונות חיים בסוגיות קונקרטיות ובעיות אקטואליות.

אוכלוסיית היעד

מחנכים ותלמידי כיתות יי-יב' בכיתות אתגר.

היקף פעילות

שעה שבועית לכיתה.

תיאור תהליך

בתוכנית זו מופעלות שלוש מסגרות הכשרה:

הכשרת מחנכים: קורס ארצי מרוכז בתנאי פנימייה למשך 6 ימים. הקורס מתקיים כסדנה אינטנסיבית, המשלבת התנסות בהנחיה. קורס מחוזי מרוכז ללא פנימייה, למשך 7 ימים, הקורס מתקיים כסדנה אינטנסיבית, המשלבת התנסות בהנחיה. השתלמות מוסדית, המתקיימת בימים מרוכזים ובמפגשים תקופתיים, במשך שנה"ל. ההשתלמות מבוצעת במסגרת סדנה המשלבת התנסות בהנחיה.

הכשרת מנחים: קורס המנחים נועד להכשיר מנחים לסדנאות, שבהן מכשירים מחנכים לתוכנית זו, ומנחים מוסדיים למוסדות החינוך. הקורס מתקיים במסגרת אקדמית, בהיקף 5 ש"ש, 170 ש"ש, במשך שנת לימודים אקדמית הקורס מתקיים במסגרת סדנאית, שבה מתנסים בעיבוד מתודי, ובהנחיה של נושאים וסוגיות יסוד.

הדרכת מחנכים מוסדית: יופעלו מנחים מוסדיים שהוכשרו בקורס מנחים של תוכנית זו, המיועדים להדריך את צוות המחנכים בעבודתם החינוכית. יופעלו מנחים אזוריים, המופקדים על הדרכת מחנכים במספר מוסדות חינוך, במסגרת ימי הדרכה של מורים מנחים.

הפעלת סדנאות לתלמידים: התוכנית תופעל במסגרת שכבתית, במשך שנת לימודים שלמה, בתוכנית תלת שנתית.

כוח אדם

מנחי כשירות חברתית להשתלמות, מנחים המלווים את המורים בבתי הספר.

תקציב ועלויות

השתלמויות, ימי הדרכה ושעות במערכת.

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

ד"ר חיים נבון – מנהל המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר

רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים, 91911. טל' 02-5603617/8

פקס: 02-5603788.

תוכנית הכנה לצה"ל וכושר קרבי לנוער מנותק

סמל התוכנית: 5510207

מטרות התוכנית

הקניית מסגרת לנוער מנותק, העלאת שיעור המתגייסים לצה"ל בכלל וליחידות קרביות בפרט.

אוכלוסיית היעד

נוער מנותק

היקף הפעילות

בני הנוער משתתפים ארבע פעמים בשבוע בפעילות אתגרית, שטח והישרדות וקורס הכנה לצה"ל.

מדדי הצלחה: שילוב הנערים במסגרת חינוכית, התנדבות לפעילות במתנ"ס המקומי, השלשת מספר המתגייסים לצה"ל ועליה משמעותית במספר המתגייסים ליחידות קרביות.

תקציב ועלויות

₪ 220,000

כתובת לפניה

שמואל אלבז, מנהל אזור הצפון, אגף קהילה ומניעת פשיעה. טלפון: 0506-272084.

הכנה לצה"ל

סמל התוכנית: 1040208

תיאור התוכנית

קבוצת הכנה לצה"ל

מטרות התוכנית

הגברת שיעורי הגיוס בקרב אוכלוסיות הנחשבות חלשות.

מטרות נוספות:

- ניצול זמן פנוי באופן חיובי.
- שחרור אנרגיות של תוקפנות לכיוון קונסטרוקטיבי.
- שיפור דימוי עצמי באמצעות הצטיינות בפעילות ספורטיבית.
- התמודדות מניעתית כנגד תופעות של עבריינות סמים, אלימות וכו'.

אוכלוסיית היעד

נערים עם קשיי התנהגות, אך בעלי מוטיבציה לשרות צבאי, מרביתם משכונות שיקום, עיירות פיתוח ופרברים עירוניים. השירות בצה"ל עבורם הוא מעין "כרטיס כניסה" לחברה הישראלית הנורמטיבית.

תיאור התהליך

התוכנית הכוללת מס' אלמנטים:

- תוכנית חברתית – חינוכית ששמה דגש על כישורי חיים, עמידה במצבי לחץ, התמודדות עם מצבי משבר, נושאי גיל ההתבגרות וכו'.
- תוכנית קדם צבאית הכוללת קבלת תכנים מקצועיים, סיורים במחנות צבאיים, שיחות עם מפקדים, קצינים ולוחמים, טיולים וסיורים בעקבות לוחמים, תרגול גיוס בלשכת גיוס וכו'.
- בתוכנית יעשה ניסיון לשילוב הורים באמצעות עבודת הכנה קבוצתית קהילתית.

כוח אדם

עובד סוציאלי מלווה + מדריכת גדני"ע.

תקציב ועלויות

30,000 ₪ לנסיעות, סיורים פגישות הדרכה, יציאה למחנה גדני"ע 2-3 ימים.

כתובת לפניה

ציפי נחשון גליק – מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים – 050-6223382
דינה שלום, מפקחת ארצית, השרות למתבגרים צעירות וצעירים , 02-6708291
אהרון שבי, מפקח מחוז דרום, השרות למתבגרים צעירות וצעירים , 050-6223038
דני פישר, מפקח מחוז ת"א והמרכז, השרות למתבגרים צעירות וצעירים , 050-6223508
אמיר הינו, מרכז מחוז חיפה והצפון, השרות למתבגרים צעירות וצעירים , 050-6223236

"אחריי! לצבא" – קורס הכנה לצה"ל

סמל התוכנית: 2220288

תאור התוכנית

פרויקט הליבה של "אחריי!" הוא קורס ההכנה לצה"ל המשלב הכנה פיזית ומנטלית לשירות הצבאי בצד הכשרה של מנהיגות צעירה. הקורס פועל מאז שנת 1997 וזוכה להצלחה רבה בקרב בני הנוער ולהערכה מצד הגורמים המקומיים.

מטרת התוכנית

- הגברת שיעורי הגיוס לשירות משמעותי בקרב אוכלוסיות הנחשבות "חלשות".
- הכשרת מנהיגות צעירה והעלאת נוער בסיכון על נתיב ההצלחה, תוך העצמה אישית, הגברת תחושת השייכות חברתית, פיתוח רכישת מיומנויות רגשיות ועל ידי זאת מניעת הסיכון הפיזי והרווחתי אליו הם חשופים.
- טיפוח מודעות לדמוקרטיה, סובלנות, ציונות ואהבת הארץ חינוך ועידוד של הנוער לאזרחות פעילה ולמעורבות בקהילה ועל ידי כך עידוד הנערים שבהגיעם לגיל 18 משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית.

אוכלוסיית היעד

קהל היעד הינם בני נוער בגילאים 16-18, הסובלים מקשיי התנהגות, נושרים מהמערכות השונות, החיים במצבי סיכון, גם בסביבת משפחתם וגם בסביבתם החברתית, עולים חדשים, נוער עבריין המופנה ע"י קציני מבחן לנוער. אל קהל היעד מתלווים בני נוער נורמטיביים אשר מסייעים בהובלת הקבוצה והתהליך החינוכי.

היקף הפעילות

שני מפגשים בשבוע בימים ובזמנים קבועים כל מפגש כשעתיים. בנוסף מתקיימות מספר התנדבויות בקהילה, פעילויות גיבוש קבוצתיות וסדרות שטח – סה"כ עשרה ימי שטח בשנה (2 אירועים מחוזיים באוקטובר ובמאי- כל אירוע יום, סדרת מדבר בתנוכה – שלושה ימים, משלוחי מנות לחיילים בפורים – יום, סדרת מנהיגות בפסח – יומיים, אירוע סוף שנה בי-ם – יומיים).

סה"כ שעות פעילות שנתיות – 475 שעות.

תאור התהליך

הפרויקט פועל לאורך שנה שלמה ספטמבר עד אוגוסט: שני מפגשים בשבוע בימים ובזמנים קבועים. בשני המפגשים עוסקים בהכנה פיזית ומנטלית עפ"י סרגל מאמצים. מפגש אחד בשבוע כולל שיעורי כיתה, דיונים והרצאות עפ"י התכנים המופיעים בספר ההדרכה.

בתחילת התהליך מבוצע איתור וזיהוי של התנהגויות הסיכון השונות אצל הנערים ועל בסיס אפיון זה מותאמת תוכנית אישית וקבוצתית לפעילות השנתית. כל אחד מהשלבים נמדד באופן כמותי ובאופן איכותי:

המדד הכמותי: השתתפות של 10 עד 45 חניכות וחניכים בפעילויות השונות במשך השנה וכן מספר היוזמות ההתנדבויות בקהילה שנעשו.

המדד האיכותי: הצלחה חינוכית בהתאם לשלבים השונים במהלך השנה, חיזוק בזהות וביכולת בני הנוער לעסוק בעיסוק נורמטיבי, חיזוק בני הנוער לקחת חלק במסגרת חברתית כלשהי, חיזוק בני הנוער ביכולות בנוגע לעתידם האישי והקטנת התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות, וחיזוק הרגשת שייכותם למדינה.

כוח אדם

לכל קבוצה שני מדריכים - מדריך ראשי ומדריך משני במידה וגודל הקבוצה עולה על 20 חניכים אזי לקבוצה מדריך משני נוסף (שלושה מדריכים). מדריכי הקבוצות הם הציר סביבו מתנהלת פעילות העמותה. מקצועיותם והזדהותם עם הערכים מאפשרים להוציא מן הכוח אל הפועל את הפרויקטים השונים. המדריכות והמדריכים נבחרים בקפידה, והמשותף לכולם הוא יכולתם לסחוף אחריהם קבוצה של חניכים ובלב שלם להגיד להם: "אחריי!". המדריכים עוברים קורס הכשרת מדריכים בתחילת שנה בנוסף למספר ימי עיון במהלך השנה. המדריכים הם סטודנטים, לוחמים ומפקדים בצה"ל ולצדם עוזרי מדריך, מלגאי הישג ומלגאי אימפקט. התמיכה המקצועית מסופקת על ידי רכזים מחוזיים, יועץ פסיכולוגי, רכזת טיפול בבעיות חניכים ורכזי כושר גופני.

תקציב ועלויות

50,000 ₪ עלות שנתית לקבוצה.

כתובת לפנייה

נח גרינבוים - מפקח ארצי, תחום קידום נוער מינהל חברה ונוער טל: 03/6896193 פקס 03/6896632 מייל: noachgri@education.gov.il

פיתוח חוסן נפשי לתלמידי כיתה י"ב

סמל התוכנית: 2230210

תיאור התכנית

תוכנית זו עוסקת בהכנה פסיכולוגית – מנטלית שמהווה מרכיב משמעותי בתהליך הכנת התלמידים לקראת השירות הצבאי. התוכנית מציגה גישה אינטגרטיבית חדשה לתהליך ההכנה הנפשית לשירות.

מטרות התוכנית

- היכרות עם החוקיות והכללים הפורמאליים והבלתי פורמאליים לפיהם פועל הצבא, והבנתם.
- זיהוי הקשיים, המשברים והלחצים העיקריים לפני הטירונות ובמהלכה, ומתן כלים להתמודדות אפקטיבית עימם.
- בירור דילמות ערכיות בסיסיות לפני הגיוס ובמהלכו
- יצירת תכלית ומשמעות מעבר לקושי וללחץ הספציפיים
- רכישת עמדות חיוביות של התלמיד כלפי הגיוס ורכישת תחושת הערכה, שייכות והזדהות עם צה"ל
- הגברת המוטיבציה בקרב התלמידים להשתייך לחילות השדה והמערך הלוחם.

אוכלוסיית היעד

תלמידי יב' בכיתות אתגר ומרכזי חינוך.

היקף פעילות

בתיאום עם ביה"ס.

תיאור תהליך

התוכנית מבוססת על "יום הכנה מרוכז", ומטרתה חיזוק החוסן הנפשי- המנטלי של התלמידים והכנתם להתמודדות מוצלחת עם המצבים הקשים והלוחצים של השירות הצבאי. התוכנית מועברת במליאה לקבוצות בנות 40-100 תלמידים ובנויה לגובה העיניים של גילאי 17-18. התוכנית כוללת צפייה מודרכת בקטעי סרטים רבים, משחקי תפקידים, דיונים פתוחים והתנסות המשתתפים בסימולציות צבאיות אופייניות. הפעלת מודל זה מבוצעת ע"י אנשי מקצוע מיומנים, בעלי היכרות והבנה לעומק של התהליכים (פורמאליים ולא פורמאליים), והתופעות בצבא.

כוח אדם

מד"נים, יועצים חינוכיים.
תקציב

כתובת לפנייה

ממונים מחוזיים לשחר.

ד"ר חיים נבון – מנהל המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר
רח' דבורה הנביאה 2 ירושלים, 91911. טל' 02-5603617/8 פקס : 02-5603788.

מפעל תעסוקה לבני נוער על רצף הסיכון

סמל התוכנית: 1050213

מטרות התכנית

שיקום בני נוער על קצה רצף הניתוק באמצעות שילובם בפרויקט של יזמות עסקית מאתגרת ואטרקטיבית תוך הדמיה של עולם העבודה כפלטפורמה לשילובם בעולם התעסוקה.

יעדים:

- מתן הזדמנות לבני הנוער לרכישת הרגלים, מיומנויות וערכים של עולם התעסוקה.
- מתן הזדמנות לבני הנוער לקבלת שכר מעמל כפיהם.
- יצירת קשר משמעותי של בני הנוער עם מבוגרים מיטיבים ובנית אמון מחודש בעצמם ובעולם המבוגרים.
- פיתוח מיומנויות חברתיות ויכולת לעבודה בצוות.
- מניעת שוטטות הידרדרות להתנהגות א-סוציאלית.
- העצמת בני הנוער והכשרתם כיזמים צעירים.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בין הגילים 15-18 אשר נשרו מכל המערכות ונמצאים ללא מסגרת של לימודים ועבודה.

בני הנוער מאופנים בהזנחה פיסית, רגשית וחינוכית מתמשכת ונמצאים במצבים של עזובה, שוטטות, התנהגות אסוציאלית ובסכנה להידרדרות לעבריינות.

תיאור התהליך

- למפעל יופנו בני הנוער באמצעות הפניה של שרותי הטיפול בקהילה ולאחר ראיון קבלה לעבודה.
- המפעל ינוהל כעסק כלכלי וככזה צריך לממן את עצמו.
- תחום העיסוק צריך להיות כזה שישפק לנערים עבודה סדירה ויומיומית ושהצלחתו הכלכלית תהיה מובטחת.
- מפעל התעסוקה יפעל במהלך כל השנה מלבד בחול המועד פסח וחול המועד סוכות. במגזר הלא יהודי יתואם הנושא עם הרשות המקומית.
- מפעל התעסוקה יפעל שישה ימים בשבוע בין השעות 18:00 – 8:00 במבנה קבוע אשר ישמש את המפעל.
- במפעל יתקיים סדר יום מובנה ומתוכנן המדמה את עולם העבודה בשוק החופשי.

- המפעל יאפשר לבני הנוער התנסות בשלבים השונים של תהליכי העבודה והיצור, החל מתכנון המוצר, היצור, השיווק והמכירה.
- המפעל יאפשר לבני הנוער חשיפה לתכניות העשרה בתחומים של יזמות עסקית.
- המפעל יעשה לפיתוח מיומנויות חברתיות ויכולת לעבודה בצוות.

מבנה וציוד :

- יש צורך במבנה אשר יהיה מותאם לתחומי היצור של המפעל.
- הציוד הנדרש יהיה עפ"י תחומי היצור.

כח אדם

את המפעל יוביל צוות רב מקצועי אשר יכלול: מנהל, מנהל עבודה בעל אוריינטציה טיפולית, מדריך מקצועי בתחום הייצור של המפעל ומתנדבים. את המפעל ילווה עו"ס בחלקיות משרה אשר ישמש מקשר בין המפעל לגורמי טיפול בקהילה.

תקציב ועלויות

למרות שהיזומה העסקית מתבססת על כדאיות כלכלית, יש צורך בהשקעה ראשונית לצורך רכישת ציוד ותשלום משכורות לבני הנוער ולצוות. את המימון הראשוני להקמת המפעל ניתן לגייס גם באמצעות:

- קרנות ועמותות.
- חברות כלכליות ואנשי עסקים המעוניינים לתרום לקהילה.
- רשויות מקומיות.

התעריף יקבע עפ"י הקף ההפעלה

<u>תעריף</u>	<u>סמל תעריף</u>
1278 לחניך לחודש	4103
3351 לחניך לחודש	4104

כתובת לפניה

יהודית קדרון, מנהלת השירות לשיקום נוער, 02-6708144/3

"נוער למען הקהילה" – פרויקט תעסוקה לנוער עולה בסיכון

מל התוכנית: 4410214

תיאור התוכנית

במסגרת תכנית הקיץ יופעל פרויקט שמטרתו העסקת בני נוער לאורך תקופת החופש (חודשים יולי אוגוסט).

מטרות התוכנית

מטרת התוכנית לתת תעסוקה לבני נוער תוך האפשרות לחברם לתכנים ונושאים הקשורים לאיכות הסביבה ולטיפוח ושימור שכונת המגורים שלהם. הפעילות תתקיים בבקרים תוך ליווי של רכז בוגר.

היקף הפעילות

תכנית הפעילות כוללת העסקת סה"כ כ-40 בני נוער בשתי קבוצות בכל קבוצה: כ-20 בני נוער למשך 14 יום במגוון עבודות הקשורות לשיפור פני השכונה (עבודה במרחבים ציבוריים בשכונה ובמבני ציבור תוך צביעה, גינון, שיפוץ ועוד) כל זאת תמורת מלגות. הפעילות בקיץ 2006 כללה למעלה מ-20 בני נוער עולים בסיכון אשר לקחו בשיפוץ, ניקיון וצביעה של בתי קשישים ועבודה בשטחים ציבוריים בשכונה.

תקציב ועלויות

מלגות (1,000 X 40 מלגות) (דרך קידום נוער והמינהל הקהילתי)	₪ 40,000
ציוד (כובעים, מים, כפפות)	
שתילים, צבעים, ציוד גינון וצביעה עבור 30 ימי פעילות	₪ 10,000
(4,000 ₪ במימון המינהל הקהילתי)	
ליווי מקצועי מטעם העירייה והמינהל	₪ 4,000
סה"כ תקציב	₪ 54,000

לגבי המלגות – זהו הסטנדרט והתעריף המשולם לנערים בקידום נוער.

כתובת לפניה

עו"ס סטלה קורבלניקוב- המשרד לקליטת העלייה- מחוז ירושלים והדרום
stelak@moia.gov.il 02-6214549 , 050-6214587

יזמות עסקית לבני נוער בסיכון

סמל התוכנית: 5530219

תיאור התוכנית

יזמות עסקית והעצמת חברתית לנוער בסיכון בדרכים מגוונות: למשל, ע"י הפעלת מזנון היכל התרבות/קפיטריה במכללה/אוניברסיטה, ע"י תחזוקת גינות ברחבי הישוב, ע"י שלוט חוצות.

מטרות התוכנית

השבת בני הנוער למערכת לימודית, הקניית הרגלי עבודה ומוסר עבודה תוך שימת דגש על פיתוח אישי וחברתי. העצמת נוער בסיכון באמצעות יזמות עסקית.

אוכלוסיית יעד

כ-13 בני נוער בסיכון.

היקף הפעילות

תוכנית שנתית, בכל ימי השבוע, במרבית שעות היממה.

כוח אדם

1 מדריך/ה מקצועית/מלווה.

תקציב ועלויות

₪ 48,000

כתובת לפנייה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

קורסים להכשרה מקצועית (מיומנויות בקידום נוער)

סמל התוכנית: 2220178

תיאור התוכנית

התוכנית מאפשרת לנערים לעבור הכשרה מקצועית לעיסוק או עבודה ולהתנסות בתחומי עניין חדשים. התוכנית מאפשרת פיתוח של כישורים ומרחיבה את מגוון האפשרויות העומדות בפני בני הנוער בעתיד.

מטרות התוכנית

כל נערה/ת בתוכנית ירכוש ידע וניסיון בתחום עניין, יחווה הצלחה משמעותית בתחום העניין ויזכה להערכה על מצוינותו.

אוכלוסיית יעד

1. נערים/ות מנותקים המטופלים ביחידות לקידום נוער העונים להגדרת זכאי תוכנית היל"ה.
2. נערים/ות שאינם מנותקים (בסיכון) המטופלים בקידום נוער.
3. נערים/ות בעלי מוטיבציה, יכולת התמדה, מיומנויות למידה, המסוגלים להשתלב בפעילות קבוצתית או אישית אינטנסיבית ממושכת.

תיאור התהליך

התוכנית מכילה שלושה מרכיבים השווים בחשיבותם: למידה עיונית פונקציונאלית, התנסות מעשית ותהליך העצמה אישי-קבוצתי. המקום הפיזי לביצוע ההכשרה יהיה מותאם להפעלת לימודים איכותית, מצויד באמצעים טכנולוגיים-מדעים המתאימים למקצועות הנלמדים ומאפשרים בטחון ובטיחות לנערים/ות. הלימודים יופעלו על ידי צוות מורים ומדריכים מקצועיים ומוסמכים למקצועות רלוונטיים. המיומנות מופעלת במסגרת היחידה קידום נוער ברשות באחריות מקצועית ישירה של היחידה, או במקום אחר באחריות הגורם המבצע. מדריך/חונך אישי/ קבוצתי ילווה את המיומנות במהלך כל שעות הפעילות.

היקף הפעילות

התוכנית הינה בהיקף של 120 שעות. הפעילות נמשכת בין 3 ל-8 חודשים.

כוח אדם

- א. מורים ומדריכים מקצועיים ומוסמכים להכשרה מקצועית.
 ב. מדריך/חונך מלווה לכל שעות הפעילות.

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מסי שעות	כוח אדם / תפקיד
9,600 ש"ח	1,600 ש"ח	60 שעות	מדריך מלווה
19,200 ש"ח	3,200 ש"ח	60 שעות	מדריך מקצועי לנושא ההכשרה
28,800 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
		תפעול
		הצטיידות
3,000	500 ש"ח	הדרכה 2 ש' חודשיות במשך 6 חודשים (נשאר במשרד החינוך)
		השתלמויות
		סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
31,800 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

כתובת לפנייה:

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

חיים להב

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: chaimla@education.gov.il

ח"ן ברחוב - לחבורות נוער עולה מתגודד

סמל התוכנית: 2220294

תיאור התוכנית

תוכנית להפעלת מדריכי רחוב בשעות הערב והלילה, בקרב בני נוער עולים, המתגודדים בחבורות של תרבות המוצא, והמתגוררים ביישובים/בשכונות עתירי עולים, מדובר בייזום ובהנגשה של פעילות חינוכית פעילויות פנאי המותאמים לרקע התרבותי ולמאפיינים אחרים של החבורה, בייעוץ ובהתערבויות פרטניות בהתאם לצורך.

מטרות התוכנית

- טיפוח וחיזוק גורמי חוסן אישיים וקבוצתיים
- טיפוח הקשר עם הקהילה וחיזוק מגמות של סולידריות ונטיות השתלבות בחברה הישראלית הרחבה.
- מניעת נשירה וצמצום התנהגויות מסכנות.

אוכלוסיית יעד

בני נוער עולים גילאי 14-18 המתגודדים ב"רחוב" בשעות הערב והלילה בקבוצות של מוצא תרבותי.

היקף הפעילות:

התוכנית מופעלת כתוכנית שנתית. עיקר הפעילות של המדריך "ח-ן ברחוב" הינה בהיקף של 20 שעות שבועיות, והיא מתבצעת במהלך השבוע בין השעות : 19:00-23:00 או בין השעות 20:00-24:00 בהתאם לעניין ולצרכי היישוב. בנוסף 2 שעות עבודה שבועיות מול גורמים בקהילה, ושעה שבועית של הכשרה, הנחייה והשתלמויות.

מודל ההפעלה של "ח-ן ברחוב" מחייב הפעלת מדריכים בצמדים של מדריך ומדריכה הפועלים בזירת הרחוב כצוות, כל אחד בהיקף משרה של 23 שעות שבועיות

תיאור התהליך

מדריכי "ח-ן ברחוב" מופעלים במסגרת היחידה לקידום נוער ברשות המקומית בפקוח ובהנחייה של האגף לקידום נוער במנהל חברה ונוער במשרד החינוך. התהליך כולל את השלבים הבאים:

- ביצוע סיורים ביישוב וזיהוי ה"זירות" שבהן מתגודדות חבורות ויצירת קשר ראשוני עימן.
- מיפוי היכרות ויצירת קשר עם הגורמים הקהילתיים הרלוונטיים.
- ביצוע תהליך של "חבירה-joining" לחבורה וביסוס הקשר עם החבורה.
- ביסוס הקשרים הפרטניים עם הפרטים בחבורה.
- ייזום והנגשה של פעילויות חינוכיות-חברתיות ושל פנאי לחבורה, בהתאם לצרכים מאובחנים.
- מתן ייעוץ פרטני, התערבויות ותיווך לשירותים ולגורמים בקהילה בהתאם לצרכים מאובחנים.

כוח אדם

מודל ההפעלה של "ח-ן ברחוב" מחייב כאמור הפעלת המדריכים בצמדים של מדריך ומדריכה, הפועלים בזירת הרחוב כצוות. המדריכים בפרוייקט יעברו תהליכי מיון, הערכה והכשרה לתפקיד בקידום נוער.

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מסי שעות	כוח אדם / תפקיד
90,000 ש"ח	7,500 ש"ח	23 שעות שבועיות	עובד חינוכי טיפולי
90,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית		הוצאות
8,000 ש"ח			תפעול (פעילות מעצימה)
			הצטיידות
12,000	1,000 ש"ח		הדרכה 4 ש' חודשיות (נשאר במשרד החינוך)
			השתלמויות
			סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
110,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

מקורות מידע

לובוב.ס, (2009). נוער עולה דובר רוסית: פרויקט "ציפורי לילה" כמודל התערבות למניעת הידרדרות של נוער המשוטט בשעות החשיכה, דו"ח מחקר. האגודה הישראלית למען ילדים עולים.

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

נח גרינבוים

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: noachgri@education.gov.il

"קידום נוער לעולם התעסוקה"

סמל התוכנית: 2220223

תיאור התוכנית

התוכנית תאפשר לבני הנוער להשתלב במסגרת נורמטיבית, מאתגרת ואטרקטיבית תוך למידה מעשית והתנסות בלקיחת אחריות אישית וקבוצתית, בקבלת החלטות, ובהשתלבות בעולם העבודה האמיתי. התוכנית תעודד הקמה של יוזמות עסקיות הממוקדות בקבוצות של בני נוער מנותקים ובסיכון.

מטרות התוכנית

הכשרה מקצועית, הכנה לעולם התעסוקה והתנסות מוצלחת בעבודה של בני נוער מנותקים ובסיכון.

אוכלוסיית יעד

בני נוער גילאי 14-18 מנותקים ממערכת החינוך או בנשירה סמויה, המתאפיינים בקשיי תפקוד והתנהגויות סיכון.

היקף הפעילות

25 בני נוער**

תיאור התהליך

הקמת מיזם עסקי המבוסס על שני בעלי תפקיד: רכז טיפולי ורכז עסקי. על המיזם לכלול הכשרה מקצועית, תוכנית הכנה לעולם העבודה והעסקה בשכר לתקופה של לפחות חצי שנה. בני הנוער שבמיזם ישולבו בלימודים בהיל"ה בנושאים שיתרמו לעבודתם בעסק ובהמשך בחייהם.

כוח אדם

רכז חינוכי-טיפולי מוכשר ומיומן בטיפול פרטני וקבוצתי, המכיר את עולם התעסוקה לנוער. רכז עסקי מתחום מינהל העסקים המיומן בהקמה והפעלה של מיזם עסקי לנוער.

תקציב ועלויות

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
120,000 ש"ח	10,000 ש"ח	36 שעות שבועיות	עובד חינוכי טיפולי
120,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח אדם

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול (פעילות מעצימה)		15,000 ש"ח
הצטיידות		
הדרכה 4 ש' חודשיות (נשאר במשרד החינוך)	1,000 ש"ח	12,000 ש"ח
השתלמויות הכשרה מקצועית לנוער		25,000 ש"ח
סה"כ הוצאות		

עלות שנתית	עלות חודשית	עלות שנתית
סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)		172,000 ש"ח

**במהלך השנתיים הראשונות להפעלת התוכנית ניתן להפעיל חצי יחידה על כל מרכיביה בעלות כוללת של 86,000 ₪ כש- 3,000 ₪ נשארים במשרד החינוך לצורכי הדרכה.

כתובת לפנייה

ד"ר אילן שמש ilansh@education.gov.il

"תעשייחד"

סמל התוכנית: 2270224

תיאור התוכנית

התוכנית מזמנת שיתוף פעולה בין שתי קבוצות של תלמידים קבוצה אחת של תלמידים מהחינוך הרגיל וקבוצה שנייה של תלמידים מהחינוך המיוחד. שתי הקבוצות מתאחדות סביב נושא משותף "יזמות אישית תעשייתית". התלמידים מתחלקים לקבוצות עבודה משותפות ומפתחים מוצר תעשייתי חדש פרי המצאתם. כל משתתף תורם את חלקו בהתאם לאופיו ויכולותיו. העיסוק המשותף מאפשר לתלמידים לקיים הכרות עמוקה ושוויונית.

מטרות התוכנית

- לקרב בין תלמידים מהמערכת הרגילה לבין תלמידים הלומדים במסגרות של החינוך המיוחד סביב היזמות במסגרת פעילות אטרקטיבית, קונקרטיה המדברת אל ליבם ושכלם של כל המשתתפים ומחייבת עבודת צוות.
- התנסות תלמידים בעבודת צוות בחשיבה יצירתית ובהמצאה של מוצר.
- חשיפת התלמידים לעולם המחייב גישה בין תחומית בחיבור בין התעשייה לבין מערכת החינוך המזמן פיתוח חשיבה, הטמעת ערכים, טיפוח גישה יזמית, הנעה ללומד.

אוכלוסיית היעד

צעירים בעלי צרכים מיוחדים בגילאי 14-18 הלומדים במסגרות החינוך המיוחד וצעירים הלומדים במסגרות לחינוך רגיל (לעיתים במסגרת מחויבות אישית) בגילאי 14-18.

היקף פעילות

שתי קבוצות התלמידים נפגשות בבית ספר לחינוך מיוחד אחת לשבוע למפגש בין 2 שעות. סה"כ 20 מפגשים שנתיים.

תיאור תהליך

במהלך המפגש המשותף לומדים ומתנסים קבוצות התלמידים בעבודת צוות משותפת בהנחיית מדריך מקצועי בתהליכי פיתוח מוצר, משלב הרעיון ועד הייצור, השיווק והמכירה.

כוח אדם

תקציב ועלויות

עלות תוכנית שנתית 10,000 ₪ לבי"ס הכולל את שתי קבוצות הלומדים.

מקורות מידע

www.think.org.il

כתובת לפנייה

דליה טל מפקחת ארצית ממונה על תכנון פדגוגי אגף חינוך מיוחד, משרד החינוך.
רונית שרביט מפקחת חינוך העל יסודי, משרד החינוך.

שור ברק ליאורה מדריכה ארצית אגף חינוך מיוחד liorasb@bezeqint.net

טל' 050-6288961

מכינה לחיים – "מכינת כנפיים"

סמל התוכנית: 1090226

תיאור התוכנית

תכנית מעבר מבית הספר לחיים בוגרים עבור צעירים בני 18 ומעלה, עם נכות מוטורית ו/או לקות ראייה, אשר היו משולבים במערכת החינוך הרגילה. צעירים אלה עוברים להתגורר כקבוצה מחוץ לבית הוריהם, בסמוך למכללה בה הם לומדים, ובמקביל הם מתרגלים ולומדים כישורי חיים ומשרתים בשירות הלאומי. בשנה השנייה של התכנית עוברים הצעירים להתגורר בדירות בקהילה, וממשיכים בתכנית הלימודים, ההתנדבות וכישורי החיים.

מטרות התוכנית

- א. פיתוח כישורי חיים לתפקוד יומיומי עצמאי, בתוך הבית ומחוצה לו.
- ב. פיתוח כישורים אישיים: שיפור מיומנויות חברתיות ויכולות אישיות, רכישת מיומנויות תעסוקתיות, פיתוח עצמאות ואוטונומיה אישית, פיתוח אחריות ויכולת נפרדות מההורים, שיפור הדימוי העצמי וטיפול מודעות עצמית.
- ג. רכישת השכלה ו/או הכשרה אשר יסייעו ברכישת מקצוע ובהשתלבות תעסוקתית בעתיד, והתנסות מעשית כחלק מהכנה לתעסוקה ופיתוח קריירה וחיים עצמאיים בקהילה.

אוכלוסיית היעד

אוכלוסיית היעד הטבעית לתכנית זו הם בני נוער בעלי צרכים מיוחדים, בוגרי כיתות י"ב, שהיו משולבים בבתי – ספר תיכוניים רגילים, ואשר מחמת חומרת הלקות שלהם, או מסיבות נוספות, אינם מסוגלים להשתתף בתוכניות נורמטיביות אחרות של בני גילם. במסגרת הפיילוט מיועדות המכינות עבור בני נוער בעלי לקויות פיזיות וחושיות.

היקף הפעילות

נכון להיום קיימות 2 מכינות ארציות: כנפיים צפון – בסמוך למכללת הגליל המערבי. מגורים: בבוסתן הגליל ובדירות בנהרייה. מכינת כנפיים דרום – בסמוך למכללת ספיר. מגורים: בשדרות ובאזור המכללה.

תיאור התהליך

ההפעלה כוללת מערך כוללני של שני מחזורים פעילים במקביל, במשך שנתיים מלאות. בכל אחד מהמחזורים כ – 12 משתתפים. המכינה פותחת קבוצה חדשה כל שנה בתחילת ספטמבר.

כוח אדם

מנהל המכינה, עובד סוציאלי מלווה, מדריכים, יועצים. כנפיים צפון מופעלת על ידי עמותת כיוונים. כנפיים דרום מופעלת על ידי עמותת גוונים.

תקציב ועלויות

עלות חניך/ה במכינה כ – 8,000 ₪ לחודש.

כתובת לפנייה

אגף שיקום , משרד הרווחה ושירותים החברתיים

שותפים:

אגף השיקום במשרד הרווחה, המוסד לביטוח לאומי הקרן למפעלים מיוחדים, המוסד לביטוח לאומי הקרן לפיתוח שירותים לנכים, ביטוח לאומי אגף השיקום, משרדי החינוך והרווחה (לגבי תקני השירות הלאומי), עמותת כיוונים, עמותת גוונים.

הדו"ם – הדרכה ומעורבות הורים

סמל התוכנית: 2210228

תיאור התוכנית

יצירת מסגרת בביה"ס באמצעותה יוכלו הורים להכיר טוב יותר את עולמם של ילדיהם המתבגרים ולרכוש כלים לנהל עימם דיאלוג בונה. דרך דיאלוג כזה יוכלו הורים להשפיע יותר על עמדות הילדים ואף לעזור להם להימנע מהתנהגויות סיכוניות.

מטרות התוכנית

- אימון ההורים ביצירת שיח רלוונטי עם ילדיהם.
- יצירת שיתוף פעולה פורה בין הורים ומורים לטובת חינוך הילדים.
- הקטנת הסיכון להתנהגויות שליליות ולשימוש בחומרים ממכרים ע"י המתבגרים.

אוכלוסיית היעד

- הורים לילדים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות שילדיהם נמצאים בסיכון לשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים.
- מורים בבתי הספר של אותם תלמידים.

היקף הפעילות

כ- 2-3 קבוצות הורים בכל ביה"ס במהלך השנה. כ- 15 הורים בקבוצה.

תיאור התהליך

כ- 15 מפגשים בין יועץ חינוכי להורים בהם ירכשו הורים כלים להקשבה לילדיהם כדי להעצים את ההשפעה החיובית על התלמידים. במקביל, יעבוד היועץ החינוכי עם המורים בסוגיית שיתוף הפעולה עם ההורים. בתום המפגשים יהיה ליווי להורים ולמורים תוך שימת דגש על תפקוד הילדים.

כוח אדם

הפעלת הקבוצות ע"י יועצים חינוכיים

תקציב ועלויות

15,000 ₪ להפעלת קבוצה בבית ספר

כתובת לפנייה

היחידה למניעת סמים, אלכוהול וטבק, שפ"י. גליה שחם – מפקחת ארצית

; galiash@education.gov.il

hadaspi@education.gov.il הדס פילצר – מדריכה ארצית

תוכנית הגישור (המקי"ף) להורים עולים

סמל התוכנית: 1070229

מטרת התכנית

- איתור ההורים להם ילדים הלומדים וחיים בפנימיות עליית הנוער והרווחה עם דגש על יוצאי אתיופיה.
- עבודה פרטנית או קבוצתית לטיפול תפקידם ומעורבותם בפועל של ההורים, תוך כדי לימוד אודות תפיסת ההורות בחברה הישראלית ומציאת הדרך לשילוב דפוסי הורות מארץ המוצא עם דפוסי הורות בארץ, במיוחד שהילדים חיים בפנימייה.
- עידוד ההורים לשמירה על קשר עם הגורמים הפנימייתים, כגון אב/אם בית ועו"סים, המטפלים בילדיהם.
- עידוד התקשורת בין ההורים לילדיהם הלומדים וחיים בפנימיות, כולל תרגום עבור ההורים ודאגה לך שלהורים יהיה המידע הבסיסי על הפנימייה, שם, מיקום, שם המדריך ומספרי טלפון. כמו כן דאגה לכך שההורים יבקרו בפנימייה לפחות פעם בחצי שנה.
- ארגון פעולות בחופשים לחיבור בני הנוער להוריהם בקהילה, כולל איתור מקומות בילוי ועבודה לבני הנוער בחופשים.
- בניית פעולות משותפות להורים ולבני הנוער הלומדים בפנימיות, בשכונות המגורים, תוך דגש על שילוב בין התרבות הישראלית לתרבות המוצא של בני הנוער, במהלך השנה.

אוכלוסיית היעד

הורים לבני נוער עולים הלומדים וחיים בפנימיות עלית הנוער והרווחה, המתקשים בתפקוד ההורי, בשל משבר העלייה, ובעיות שפה.

תיאור התהליך

איתור עובד סוציאלי ומדריך לתוכנית.
מיפוי שמי של בני הנוער העולים והוריהם לפי הפנימיות של עלית הנוער והרווחה עם דגש על יוצאי אתיופיה.
דגש יינתן לאיתור מדריך דובר עברית ושפת קבוצת ההורים הדומיננטית, אשר חווה את אופן הלימודים בפנימייה. אדם יוזם ומקובל בקהילה שמסוגל ליצור יחסי אמון, עם ההורים ובני הנוער מכיר את השירותים ומערכות החינוך ומסוגל להדריך קבוצת ההורים.

המדריך יזום קשר עם כל הורה והורה, יברר מה מידת הקשר שבין ההורים לבין ילדיהם הלומדים בפנימייה. כמו כן יציג בפניהם את התוכנית ויבנה קבוצות הורים בשיתוף עם העו"ס.

המדריך יזום קשר עם הפנימיות והסגל המקצועי ויבקר את כל אחד מבני הנוער לפחות פעם בשנה.

המדריך מקבל הדרכה שבועית על ידי העובד/ת הסוציאלית/ת המטפלת/ת במשפחות, כולל בקרה ודיווח.

למדריך ולעובד/ת הסוציאלית/ת ניתן קורס מבוא לתפקיד וכן הדרכה באמצעות בית הספר המרכזי, במפגשים אזוריים בהתאם לצורך.

אחת לשלושה עד ארבעה חודשים מתקיימת ועדת היגוי יישובית לתוכנית, ביוזמת הפיקוח המחוזי, בשיתוף נציג ההורים, הקב"ס היישובי, נציג עליית הנוער וגורמים נוספים בקהילה הקשורים לתוכנית.

תקציב ועלויות

הקצאת 25% זמן עו"ס לעבודה קבוצתית עם כ- 20 הורים על פי תעריפי המשרד. העסקת עובד סמך מקצועי דובר שפת קבוצת ההורים הדומיננטית ועברית בחצי משרה על פי תעריפי המשרד.

סעיף תקציבי: פעולות קהילתיות + פיצול 1073221 או ילדים עולים – 103946 בתכנון מוקדם ובאישור הפיקוח המחוזי והארצי. – דיווח על פי טז' 17 כפי שזה נעשה עד היום היקף המשרה 22 ש"ש: 12 שעות לשבוע, ביקור בפנימיות. 4 ש"ש להדרכה והשתלמויות, 4 ש"ש למפגשים קבוצתיים, או פרטניים עם האבות. (עוד 2 ש"ש בהתאם לצורך לאיתור בני נוער שברחו, ליווי הורים לפנימייה, הפעלות בזמן החופשים ועוד).

הערות	עלות שנתית	עלות חודשית	תקן	כוח אדם:
לפי עלות שכר מטפלת	46,362	3,864	50%	מדריך (סמך)
עבודה סדנאית קבוצתית	26,550	2,213	25%	עו"ס
				הוצאות:
הסעות קבוצתיות של ההורים מהיישוב לפנימייה	1,700	142		השתתפות בהסעות
	74,612	6,218		סה"כ
		124		תעריף לנפש לפי 50 בקבוצה

הדיווח הוא על פי ההורים.

כתובת לפניה

דפני מושיוב, מפקחת ארצית לטיפול בעולים במסגרת שירותי הרווחה, משרד הרווחה
והשירותים החברתיים, ירושלים, טלפון: 050-6223738

מוקד הורים לנוער עולה בסיכון

סמל התוכנית: 4410230

תיאור התוכנית

פיתוח מוקד שיסייע בהתמודדות עם משברי הקליטה ומשברי גיל ההתבגרות של ילדיהם, כל זאת תוך חשיפתם של ההורים למגוון הפעילויות המוצעות לבני הנוער בשכונה, חשיבות רבה של המוקד הינה בחיזוק יכולות אישיות של ההורים בהתמודדות עם עולם המתבגרים כל זאת בדגשים של חיזוק סמכות הורית והבנת חשיבותה בעזרה לבני הנוער המתבגרים בהתמודדות עם קשיים הכרוכים בקליטה ובגיל ההתבגרות.
* במהלך שנת הפעילות קיימו קבוצות הורים אשר היו משמעותיות ומוצלחות.

מטרות התוכנית

- א. הגברת מעורבות הורים בחיי ילדיהם
- ב. לקיחת אחריות
- ג. מתן כלים להורים להתמודדות עם בעיות וקשיים
- ד. שיפור וחיזוק הקשר בין ההורים למתבגרים
- ה. חיזוק הקשר בין ההורים למערכת החינוך הפורמלית והבלתי פורמלית

אוכלוסיית יעד

התכנית מיועדת להורים ולנערים עוברי חוק (באמצעות חיבור לשרות מבחן לנוער ועובד תכנית סיכויים) ולהורים לבני נוער עולה תושבי השכונה.

היקף הפעילות

- מפגשים שבועיים עם מנחה במסגרת קבוצתית סביב נושאים הקשורים לבני הנוער ולגיל ההתבגרות.
- מפגשים פרטניים של הורים עולים עם פסיכולוגית דוברת רוסית.
- מפגשי הכרות וחשיפה של הורים שילדיהם משתתפים בפעילות המרכז, בתכני הפעילות והכרות עם הצוות.

תקציב ועלויות

עלות מפגש קבוצתי (300 ₪) – 2 סדנאות בת 12 מפגשים – 7,200 ₪
חומרי עבודה ופעילות – 1,500 ₪
מפגשים פרטניים – 4 שעות שבועיות X 400 ₪ X 4 = לחודש = 1,600

₪ 19,200

סה"כ ל- 12 חודשים (ינואר – דצמבר)

₪ 27,900

סה"כ תקציב מוקד הורים:

כתובת לפניה

עו"ס סטלה קורבלניקוב- המשרד לקליטת העלייה- מחוז ירושלים והדרום

stelak@moia.gov.il 02-6214549

משפחה תומכת - ליווי הוריהם של בני נוער עולים עוברי חוק

סמל התוכנית: 4410231

תיאור התוכנית

התוכנית פותחה בשיתוף המשרד לקליטת העלייה, שירות מבחן לנוער ועמותת פורום הורים עולים כדי לתת מענה למציאות בה הורים עולים שילדיהם עברו על החוק ונמצאים בפיקוח קצין מבחן לנוער, אינם מוצאים את הכוחות להתמודד עם המצב ואינם משתפים פעולה עם קציני המבחן, כל זאת על רקע עלייה משמעותית בשיעור הפגיעה של נוער עולה.

מטרות התוכנית

סיוע וחיזוק ההורים ובני המשפחה של נוער עולה עובר חוק, כדי שיוכלו להיות מערכת משפחתית תומכת לנער שעבר עבירה, וזאת לצורך שיקומו והשתלבותו באופן נורמטיבי בקהילה. מטרות משנה:

- סיוע למשפחות לעבור את תקופת המבחן בהצלחה.
- הגברת חוסן המשפחה וכישורי המשפחה לתמוך בנער/ה בסיכון ושיפור את היחסים בתוך המשפחה.
- ליצור מערכת תמיכה קהילתית למשפחות שילדיהם נמצאים בפיקוח קצין מבחן לנוער.
- הנגשת מידע להורים כדי להגביר את יכולתם להתמצא בסביבתם הקהילתית והארגונית הרלוונטית לשיקום הנער.

אוכלוסיית יעד

משפחות עולים, יוצאי חבר המדינות, משנות ה-90, שילדיהם ביצעו עבירות ונפתחו להם תיקים במשטרה, והם מצויים בפיקוח קצין מבחן לנוער.

תיאור התהליך

ליווי אישי של משפחות הנערים באמצעות מלווה דובר את שפת המשפחה. מלווה בחצי משרה ילווה כ-20-15 משפחות. במקרי הצורך משולבים סטודנטים כחונכים למשפחות. אופן הפעלת התוכנית: כל משפחה נמצאת בליווי צמוד ובקשר טלפוני של פעם בשבוע או יותר, על פי הצורך. כמו כן מתקיימות פגישות אישיות עם המלווה, בהתאם למצב ולצרכים.

תקציב ועלויות

עלות התוכנית ליישוב עומדת ע"ס כ-60,000 ₪. העלות כוללת ריכוז מקצועי, הכשרה, ליווי וייעוץ. מפרט מלא של התוכנית ניתן לקבל באמצעות הארגון המפעיל.

כתובת לפנייה

שרה כהן, מנהלת שירות הרווחה, המשרד לקליטת העלייה

02-6752624, sarac@moia.gov.il

בית ספר קהילתי להורים

סמל התוכנית: 5530232

תיאור התוכנית

בית ספר להורים ברמה היישובית אשר מעביר תכנים למניעת שימוש בסמים ובאלימות ע"י העצמת הסמכות ההורית. בית הספר להורים מהווה מקום שאפשר לשתף בו התלבטויות, לקבל תמיכה, לטעות וללמוד מטעויות, לתרגל כישורים ולהתעמת באופן ישיר ואמיתי עם "קטעים קשים" בחיים.

אוכלוסיית היעד

15 הורים

מטרת התוכנית

הפעלת קבוצות הורים לשיקום הסמכות ההורית תוך גיבוש עמדה שלילית לגבי שימוש באלימות, סמים ואלכוהול.

תקציב ועלויות

עלויות: ₪ 4,000

שותפים: "מצילה", הרשות המקומית

כתובת לפניה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה – מצילה, המשרד לביטחון הפנים. טלפון: 03-06073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

סיירת הורים

סמל התוכנית: 5530233

מטרות התוכנית

- פיקוח על מכירת אלכוהול לקטינים תוך יצירת גורם המרתיע בעלי עסקים ובני נוער.
- צמצום האלימות בקרב בני הנוער (מעצם נוכחות ההורים במקומות בילוי).
- יצירת מעורבות הורים בתרבות הבילוי של ילדיהם.
- יצירת שיתוף פעולה בין תושבים לגורמי אכיפה ומניעה.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בסיכון והוריהם

תיאור התהליך

- גיוס הורים מתנדבים לתוכנית
- גיוס ההורים למשמר האזרחי.
- הכשרת המתנדבים:
- הרצאה בנושא סמכויות השוטר, סמכויות המתנדב.
- הכשרה בנושא התייחסות המשטרה לעבירות, סמים, אלכוהול, אלימות ורכוש, בדגש על עבריינות נוער.
- הכשרה בנושא סוגי סמים, השפעות ונזקים.
- הכשרה בתחום גיל ההתבגרות, תרבות הבילוי של בני הנוער.
- תדרוך במשטרה ע"י פקחן נוער בהתאם למיפוי פשיעה.
- יציאה לסיורי שטח בסופי שבוע בשעות 00:23 - 00:30.
- אירועים מהשטח מועברים לטיפול הגורמים העירוניים הרלוונטיים, בתי ספר, אגף הרווחה, שירות מבחן וכו'.

תקציב ועלויות

עלויות הפעלה לשנה : 40,000 ₪

שותפים : מצילה, הרשות המקומית, משטרת ישראל

כתובת לפניה

רונאל חרמץ, ר' תחום מניעה קהילתית ופיתוח ידע, אגף קהילה ומניעת פשיעה. טלפון:
03-6073529/0/1.

הערה

המפרט סטנדרטי ונכון ל-2009. ייתכנו שינויים בעלויות בהתאם לאזור הגיאוגרפי ולרמת המדריך/ה. תוכניות מצילה יופעלו אך ורק בישובים בהם פועלת מצילה (מצ"ב רשימת ישובי מצילה בנספח ד').

איתור צעירים בסיכון אבדני באמצעות הכשרת מטפלים בגישות לאיתור, התערבות וטיפול

סמל התוכנית: 3320234

תיאור התוכנית

התאבדות היא תוצר סופי של שלושה גורמים: גורמי סיכון אינדיבידואליים: דיכאון, שימוש בסמים וכד'. גורמי דחק סביבתיים וחברתיים, כישלון, פרידה וכד' זמינות אמצעי ההתאבדות: תרופות, כלי נשק וכד'. סוגי ההתנהגות האובדנית: מחשבות התאבדות מחוות התאבדות איומי התאבדות, ניסיונות התאבדות והתאבדות. הגורמים המגנים מפני התאבדות: כישורים לפתרון בעיות אמונות דתיות הישגים אקדמיים תמיכה וקירבה משפחתית תמיכה מגורמים טיפוליים תמיכה ותחושת קירבה לחברים ולגורמי ביה"ס.

מטרות התוכנית

להכשיר מטפלים שיוכלו לאתר ולטפל בנוער הסובל מהמצוקות שתוארו לעיל ב – 2 שיטות טיפול ייעודיות ועדכניות שהוכחו בעולם בהקשר לנוער בסיכון עם פוטנציאל אבדני.

אכלוסיית היעד

כל מי שנמצא בקבוצת גורמי הסיכון כלהלן: זמינות האמצעים להתאבדות, הפרעה נפשית, שימוש בסמים ואלכוהול (קשר לעישון ולפירסינג) ניסיונות התאבדות קודמים חשיפה להתנהגות אובדנית (תקשורת, סביבה) חוסר תקווה, תחושת חוסר ערך עצמי תקיפה מינית ופיסית, פרפקציוניזם וקושי להתמודד עם כישלון רמות סרוטונין גבוהות בריחות מהבית, בעיות עם החוק, "הברזות" מבי"ס ומקבל תרופות אנטי דיכאוניות.

תקציב ועלויות

מוצע לכן לקיים קורס להכשרת מטפלים בשיטת DBT ו-CBT כלהלן:

קורס DBT ל-30 משתתפים בן 42 שעות בתוספת 12 מפגשים ל-4 קבוצות בעלת מיומנות קודמת בתחום בנות עד 8 משתתפים פעם בשבועה ל-1 1/2 שעות + שנת הדרכה (33 מפגשים) X 4 קבוצות בנות 8 משתתפים פעם בשבוע ל-1 1/2 שעות סה"כ 312 שעות = 87,360 ₪ (בחישוב עפ"י תעריף נש"מ 241 ₪ + מ.ע.מ.).

קורס CBT ל-32 משתתפים בקורס בן 56 שעות + שנת הדרכה (16 מפגשים) ב-4 קבוצות בנות 8 משתתפים פעם בשבועיים ל-4 שעות. סה"כ 312 שעות = 87,360 ₪ (בחישוב עפ"י תעריף נש"מ 241 ₪ + מ.ע.מ.). **עלות כל קורס כ- 90,000 ₪.**

כתובת לפניה

אגף בריאות הנפש, משרד הבריאות

קידום נוער בסיכון

סמל התוכנית 2220145

תיאור התוכנית

העצמה ופיתוח כישורים של בני נוער לצורכי מיגון ומניעת התנהגויות סיכון. הפעילות המעצימה תשלב תכני מניעה יחד עם פיתוח כישורים מעולם האומנויות (קולנוע, תיאטרון ומוסיקה), והספורט.

מטרות התוכנית

הפחתת התנהגויות סיכון: אלימות, עבריינות, שימוש בסמים, אובדנות, הימורים וניצול מיני.

העצמה וחזוק כישורים והתנהגויות מיגון: התנדבות, אומנויות וספורט

אוכלוסיית יעד

בני נוער גילאי 14-18 הנמצאים בנשירה סמויה או גלויה, המתאפיינים בקשיי תפקוד עם התנהגויות סיכון של שימוש בסמים, הימורים, אלכוהול, עבריינות, הפקרות מינית וכו'.

היקף הפעילות

25 בני נוער**

תיאור התהליך

התוכנית מתבססת על עובד חינוכי טיפולי מהיחידה לקידום נוער שבקהילה, היוצר קשר טיפולי לא פורמאלי עם בני נוער בסיכון, ומשלבם בפעילויות מעצימות בקהילה. התוכנית המעצימה חייבת לשלב תכני מניעה (מידע עובדתי, בירור עמדות ודרכי התמודדות) בנושאי הסיכון, יחד עם תוכנית מעצימה מעולם האומנויות, הספורט, המעורבות החברתית וכו'.

כוח אדם

עובד חינוכי-טיפולי לקידום הנוער (לקבוצה של עד 25 בני נוער בסיכון), מוכשר ומיומן בטיפול פרטני וקבוצתי, ועם יכולת התערבות בראייה משפחתית וקהילתית.

תקציב

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מסי' שעות	כוח אדם / תפקיד

עובד חינוכי טיפולי	36 שעות שבועיות	10,000 ש"ח	120,000 ש"ח
סה"כ עלות כוח אדם			120,000 ש"ח

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול (פעילות מעצימה)		30,000 ש"ח
הצטיידות		
הדרכה 8 ש' חודשיות	2,000 ש"ח	24,000 (מתוכם 12,000 נשארים במשרד החינוך)
השתלמויות		
סה"כ הוצאות		

עלות שנתית	עלות חודשית	סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)
174,000 ₪**		

**במהלך השנתיים הראשונות להפעלת התוכנית ניתן להפעיל חצי יחידה על כל מרכיביה בעלות כוללת של 87,000 ₪ כש 3,000 ₪ נשארים במשרד החינוך לצורכי הדרכה .

כתובת לפנייה:

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

ד"ר אילן שמש

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: ilansh@education.gov.il

העשרה אינסטרומנטלית קלאסית לחטיבת הביניים

סמל התוכנית: 2220289

תיאור התכנית

מיומנויות חשיבה ואסטרטגיות למידה והגברת כושר ההשתנות של הלומד :

- תיקון מיומנויות חשיבה לקויות, האחראיות על קשיי למידה והעדר השתנות.
- ציוד הלומד בתכנים מילוליים ומושגיים, הדרושים לו בתהליכי הלמידה שלו.
- יצירה וביסוס של הרגלי עבודה והרגלי חשיבה תקינים.
- יצירת תובנה ומודעות באשר לתהליכים המעורבים בלמידה.
- יצירת מוטיבציה אצל הלומד לביצוע המשימות.
- עיצוב מודעותו של הלומד ודימויו העצמי כיוצר ידע על בסיס מידע קיים, בניגוד ללומד הפולט ידע שהתקבל ללא תהליכי עיבוד כלשהם.
- הפיכתו ללומד עצמאי.

אוכלוסיות יעד

תלמידי חטיבת הביניים ז'-ט':

- תלמידים בעלי קשיי למידה.
- תלמידים בעלי צרכים מיוחדים.
- תלמידים בעלי בעיות התנהגות.
- תלמידים שוני תרבות הזקוקים לפיתוח מיומנויות חשיבה ואסטרטגיות למידה.

היקף הפעילות

שלוש שנים

תיאור תהליך

התכנית מחייבת הנחייה מרוכזת לצוות של 20-15 מורים, בהיקף של 112 שעות, אותן ניתן לפצל לשנתיים.

הפעלה והנחייה במהלך השנה : הקצאת שעתיים שבועיות לכל קבוצה/כיתה + ליווי והנחייה בהיקף של שעתיים אחת ל-3 שבועות לכל מורה, למשך שנת ההפעלה הראשונה. בשנה השנייה והשלישית תינתן הנחייה קבוצתית. לאחר שלוש שנים הידע מוטמע אצל המורה, והיא יכולה לעבוד באופן עצמאי.

תהליך ההפעלה בכיתות : המורה עובדת עם כיתה/קבוצת ילדים בסיכון ומקבלת הנחייה צמודה.

כוח אדם

טבלת כ"א מומחה שמפעיל את התכנית תצורף כנספח א' לכל התכניות.

תקציב ועלויות

הנחייה מרוכזת לצוות : $250 \times 112 = 28,000$ ₪.

הנחייה וליווי בשנת ההפעלה הראשונה : 200×2 ש"ש $\times 12$ שבועות = $4,800$ ₪ לשנה.

הנחייה קבוצתית בשנה השנייה והשלישית : 8×2 שעות $\times 200 = 3,200$ ₪ לשנה.

חוברות עבודה : 3 חוברות למידה לתלמיד למשך שנה"ל- $3 \times 15 = 45$ ₪ לילד לשנה.

מקורות מידע

התוכנית היא פרי פיתוחו של פרופ' ראובן פוירשטיין, חתן פרס ישראל בחינוך לקט מקורות מידע, מאמרים ותקצירי מחקרים יצורפו כנספח לכל התכניות.

כתובת לפנייה

חיים הלפרין – מנהל היחידה לתכניות משלימות למידה במשרד החינוך. טלפון : 02-

560375961 כתובת דוא"ל : chaimha@education.gov.il

סופס

סמל התוכנית: 2220253

תיאור התוכנית

"פסיפס" הינה תכנית לפיתוח כישורי הדברות וסובלנות הדדית בקבוצה רב-תרבותית. מדובר בסדנא חוויתית עבור קבוצה מעורבת – עולים וותיקים, שלומדים בכתה אחת. התכנית כוללת הדרכה להורי הנערים ולצוות ב"ס.

מטרות

1. לבנות גשר בין נערים עולים לחברה הקולטת תוך שימת דגש על סובלנות וקבלה הדדית. היא מתמקדת בפיתוח מוקד שליטה פנימי ובתהליך גיבוש זהות עצמית תוך קבלה של זהותו של האחר.
2. לאפשר דיאלוג בין שווים בכתה רב תרבותית.
3. לפתח אצל בני נוער אמפטיה ורגישות לזולת.
4. ליצור אווירה של סובלנות וקבלה הדדית בכתה.

אוכלוסיית היעד

עד 20 בני נוער בסיכון, עולים וותיקים יחד. הפעילות מיועדת לבני נוער בסיכון ברשויות המקומיות ולתלמידים בסיכון בכתות (או חצאי כתות) שבהן יש ייצוג שווה של נערים עולים או בני עולים ואוכלוסיה ותיקה.

היקף הפעילות

תכנית כוללת 12 מפגשים קבוצתיים לבני נוער, 8 מפגשים להורים, ו-4 מפגשים למורים. את מפגשי המורים וההורים ניתן לקיים כהשתלמות מרכזית אחת בכל בית ספר.

תיאור התהליך

הפעילות נמשכת כשלושה חודשים ובמהלכה שלושת הקבוצות (תלמידים, הורים ומורים) עובדות במקביל. בשלב ראשון התכנית עובדת על העצמה האישית של הנערים. במפגשים ראשונים מדברים על זהות אישית ותרבותית, על דימוי עצמי ועל מעברים בגיל ההתבגרות. בשלב מאוחר יותר תכנית עובדת על שבירת סטריאוטיפים הדדיים ועל פיתוח סבלנות וקבלת האחר. פירוט של המפגשים, כולל תכנים, מצורף בנספחים.

כוח אדם

מנחים

פסיכולוגית המדריכה את המנחים

בנוסף ניתן להעסיק גם את אנשי הצוות החינוכי בתפקידים של ריכוז קבוצות. במידה והתכנית תופעל במספר רב של מסגרות יש צורך גם בהעסקה של מרכז כללי של התכנית.

תקציב ועלויות

10,200	פעילות חברתית לנערים
6,380	פעילות הורים
3.300	השתלמות למורים
19,880	סה"כ

ניתן להפעיל כל מרכיב בנפרד .

כתובת לפניה

ד"ר אילן שמש, משרד החינוך, מינהל חברה ונוער email: ilansh@education.gov.il

מקורות מידע

גב' אסתר שוורץ – מפקחת על קליטת עליה מחוז מרכז

התערבויות דרך שטח לנוער בסיכון ובמצבי סיכון

סמל התוכנית: 2220263

תיאור התוכנית

- הפעלת "רצפים" של התערבויות חינוכיות-טיפוליות באמצעות פעילויות אתגר בשטח :
- **העשרה/חוויה** : רצף המכוון להעשרה/חוויה לדוגמת פעילות גיבוש תנועתית, פעילות ירוקה בנושא סביבה וכו'
  - **חינוכי/התנסותי** : רצף המכוון למתן מענה לצרכים לימודיים/חינוכיים/ערכיים מוגדרים. לדוגמא חוג סיור, קבוצת הכנה לצה"ל, הכשרת מנהיגות צעירה וכדומה
  - **חינוכי/טיפולי** : רצף המשלב תכנון וחשיבה "טיפוליים" ואלמנטים של ייעוץ והכוונה, המכוון להרחבת ה-"מעגל האישי" - השגת מטרות ויעדים קוגניטיביים- התנהגותיים- רגשיים מוגדרים ברמת הפרט והקבוצה.
  - **תהליך טיפולי בשטח** : רצף המשלב "מסע" כמטפורה, כמציאות וכתהליך טיפולי מרפא המחולל שינוי אצל המשתתפים יבדרך לצמיחה ולהגשמה עצמיים..
- ה"רצפים" משלבים גישות ושיטות חינוכיות- טיפוליות מגוונות עם פעילויות והפעלות של o.d.t. (Out Door Training), מחנאות, טיפוס וגלישה מצוקים, תוח"ה-תושיית שדה, חילוץ והישרדות, מסעות וניווטים רגליים ורכובים, ופעילות ים-יבשה .
- אופי הפעילות והתנאים הבלתי שגרתיים שבהם היא מתקיימת מחייבים את המשתתפים בין השאר ללמידה ולהטמעה של ידע ומיומנויות חדשים, לעבודת צוות ועזרה הדדית, למשמעת ולפיתוח תודעת בטיחות, לנטילת אחריות, להסתגלות למצבים ולסביבה לא מוכרים ולמנהיגות.
- הפעילות המתקיימת מחוץ לאזור המגורים הרגיל מפגישה את קהל היעד עם אתגר משמעותי תוך התמודדות עם קשיים ועם הטבע בישראל, כתוכנית מובנית. התוכנית כוללת בין השאר חניכה אישית, ומעקב התקדמות אחר החניך/ה.

מטרות התוכנית

- קידום והעצמה של בני נוער בסיכון ובמצבי סיכון - למנהיגות ולמעורבות חברתית בקהילה .
- חיזוק גורמי חוסן ברמת כל פרט ובקרב קבוצת השווים- מתן כלים וכישורי חיים להתמודדות עם מצבי חיים אמיתיים תוך הרחבה של טווחי הקשב וההתבוננות.

- מניעה/צמצום בתופעות של התנהגויות סיכון ברמת כל פרט ובקרב קבוצת השווים, ירידה בהיקף ובחומרת התנהגויות אלה בקרבם כגון: שימוש באלכוהול, שימוש בסמים, אלימות, עבריינות, שוטטות וכדומה.

אכלוסיית היעד

בני נוער בסיכון גילאי 14-18/20 המשתייכים למסגרות / שירותים פורמאליים ובלתי פורמאליים בקהילה ו/או המאותרים באמצעותם.

היקף הפעילות

קיים טווח של אפשרויות לפעילויות השטח השונות :

- פעילות חד פעמית: מפגש בן מספר שעות מחוץ לחדר, ברמות קושי ואינטנסיביות שונות, בדרך כלל בסביבה אורבנית.
- פעילות חד פעמית אינטנסיבית קצרה: פעילות בת יום או יותר, המפגישה את קהל היעד עם הטבע תוך התמודדות עם קשיים ואתגרים ברמות קושי ואינטנסיביות שונות ובתנאי שטח שונים.
- פעילות חד פעמית אינטנסיבית ארוכה: פעילות בת כמה ימים (לא פחות מ 4 ימים) ועד כמה חודשים בשטח קיצוני, כתכנית טיפולית לגילוי כוחות גוף ונפש דרך התמודדות וקושי, בכוונה לחולל שינוי בדפוסי התנהגות.
- פעילות מתמשכת: סדרת פעילויות שטח ואתגר רציפה, לאורך מספר חודשים. הפעילות יכולה לכלול פעילויות בנות יום או יותר לצד סדרות שטח אינטנסיביות, בתוואי שטח מורכב ובתנאי שטח משתנים.

תיאור התהליך

"ממובל... למוביל"- הפעלה, חניכה וליווי של בני נוער במסגרת "רצף" של פעולות אתגר בשטח. במהלך הפעילות רוכשים בני הנוער מיומנויות שדה ושטח חדשות ומתנסים בתהליכים של פתרון בעיות ושל קבלת החלטות. אופני ההתמודדות של הפרט ושל הקבוצה עם האתגרים הפיזיים והמנטאליים וההתנסות במצבים חברתיים מורכבים, עוברים תהליך של עיבוד ושל הכללה ובהמשך התהליך, מסייע הצוות החינוכי-טיפולי לקבוצה ולפרטים שבתוכה לשמר ואף לפתח את הישגי התהליך ולהטמיעם ביומיום שלהם.

כוח אדם

הגורמים המפעילים אשר פרטיהם מצוינים למטה מחויבים לאיכות, לעקרונות ולסטנדרטים בהיבטים של כוח האדם החינוכי-טיפולי ושל ההדרכה בשטח ובהתאם להוראות חוזרי מנכ"ל הרלוונטיים.

תקציב ועלויות

העלות בתוכניות השונות נקבעת בהתאם למרכיבים השונים הנדרשים לעבודה עם בני הנוער. יש לקבל הצעות מחיר מהגורמים המפעילים השונים.

ככלל עלות פעילות השטח תכלול את המרכיבים הבאים: תכנון, הכנה, ניהול (מנהל ומפקד מסע, למשל), הדרכה (מדריך שטח בכיר), איש טיפול שטח, חובש ומלווה בנשק, מנהלן, רכב ליווי 4X4, כלכלה, ציוד בישול ואכילה, ציוד אישי, חוליית וקבוצתי, מכשירי קשר, ביטוח, הסעות.

הערה: גודל קבוצת הדרכה מיטבי יקבע מול הגורם המפעיל בהתאם למאפייני הפעילות ואוכלוסיית היעד.

להלן מספר מודלים:

מודל א'

שעות עבודה קבוצתיות: 225 אינטנסיביות (21 ימי שטח), מעל 200 שעות בפעילות מתמשכת. (2 מפגשים בשבוע, כל מפגש שעתיים, מעל 50 שבועות בשנה). מתוכם שעות רבות אישיות.

מס' חניכים – כ 15 בקבוצה. יחס חניכה לפחות מדריך לכל חמישה חניכים.

עלות התוכנית: עלות קבוצה שנתית 65,000 ₪.

מחיר לשעת עבודה לחניך: 10 ₪. (65,000 ₪ לחלק ב 425 שעות לחלק 15 חניכים)

העלות כוללת ביטוח, הסעות, ציוד, שכר עבודה, תקורות ומזון.

מודל ב'

עלות לחניך ליום של מסע טיפולי ארוך טווח במדבר (פעילות חד פעמית אינטנסיבית ארוכה) 660 ₪.

העלות כוללת: תכנון, הכנה, מנהל ומפקד מסע, מדריך שטח בכיר, איש טיפול שטח, אם שטח, מנהל טיפול גופני בתנאי קיצון (בהתאמה לפרויקט), חובש ומלווה בנשק, מנהלן, רכב ליווי 4X4, כלכלה מלאה כולל ציוד בישול ואכילה, ציוד אישי, חוליית וקבוצתי, מכשירי קשר, ביטוח.

מודל ג'

תבנה תוכנית ייחודית לכל קבוצה בהתאם למטרות שהמסגרת החינוכית מציבה לפרויקט.

עלות רצף מפגשים (בין 13-20) 3 שעות עד 15 משתתפים : 1500 ש"ח למפגש.
כולל שני מדריכי מוסמכים (אופניים/שייט/פארק חבלים ומשימות אתגר) ציוד לפעילות + ביטוח
עלות סדנת שטח רציפה (מיומיים עד שבוע בשטח) עד 20 משתתפים בקבוצה : 3800 ש"ח
ליום שטח (כולל לילה) כולל מוביל מסע + צוות מסייע + רכב ליווי, ציוד, אוכל וחובש מלווה.

מודל ד'

משך הפעילות 4 ימים ומעלה. מסע בן 4 ימים עם כ- 12 בני נוער הכולל עלויות הסעות, כלכלה, חובש-מאבטח, עלויות הלוגיסטיקה (הלינה תתקיים בחניונים כלינת שטח).
סה"כ 22,500 ש"ח

מודל ה'

עלות חניך ליום של מסע טיפול במדבר 283 ₪.
העלות כוללת: תכנון, הכנה, מדריך שטח בכיר, איש טיפול שטח, חובש ומלווה בנשק, מנהלן, רכב ליווי 4X4, כלכלה מלאה כולל ציוד בישול ואכילה, ציוד אישי, חוליית וקבוצתי, מכשירי קשר, ביטוח.

מודל ו'

1. פעילות רצף בתחום האתגר (חבלים אופניים ושטח)

כוח אדם: שני מדריכים

גודל הקבוצה: עד 15 נערים ונערות

עלות: 1,500 ₪ לפעילות של 3 שעות

2. פעילות רצף בחווה

כוח אדם: שני מדריכים

גודל הקבוצה: עד 15 נערים ונערות

עלות: 1,300 ₪ לפעילות של 3 שעות

3. יום פעילות אתגרי חד פעמי בחווה או מחוצה לה

כוח אדם: שני מדריכים

גודל הקבוצה: עד 20 נערים ונערות

עלות: 2,400 לפעילות של יום מלא

4. יום טיולסדנת שטח

כוח אדם: שני מדריכים + מנהלן

גודל הקבוצה: עד 15 נערים ונערות

עלות: 3,600 ₪ ליום שטח עבור ההדרכה והמנהלן בלבד (לא כולל מזון)

מודל ז'

מפגש בין 3-4 שעות לקבוצה עד 15 משתתפים (כולל ציוד לפעילות):

1,100 ₪ - מדריך מוסמך

* מותנה בתוספת מדריך אורגני/ישיר של הקבוצה.

1,500 ₪ - 2 מדריכים מוסמכים.

מפגש בין 3-4 שעות לקבוצה עד 40 משתתפים (כולל ציוד לפעילות):

4,000 ₪ - מנהל הסדנה ומדריך מוסמך לכל קבוצה בת 10 משתתפים.

* מותנה בתוספת מדריך אורגני/ישיר של הקבוצה.

גיחת לילה - יומיים עם לינה בשטח (כולל ציוד שטח למשתתפים, ציוד לפעילות, רכב

חילוץ):

5,000 ₪ עד 15 משתתפים בקבוצה

* לא כולל הסעות למשתתפים

כתובת לפנייה

משרד החינוך: נח גרינבוים, מפקח ארצי קידום נוער- טלי 03-6896193/4

דואר אלקטרוני noachgri@education.gov.il

מרכז מידע וייעוץ לבני נוער

סמל התוכנית: 2220274

תיאור התוכנית

המודל של מרכז המידע וייעוץ פותח ע"י עמותת עלם ומתמחה במתן שירותי מידע, ייעוץ והכוונה של בני נוער בתפיסה סוציו-חינוכית. המרכזים עוסקים במניעה ובעבודת נוער בסביבה טיפולית בלתי פורמאלית. המרכזים מעוצבים כבתי קפה ומציעים למתבגרים, אוזן קשבת, מידע וייעוץ בנושאים רבים: לימודים, עבודה, גיוס לצה"ל, מיניות ואהבה, בריאות, מניעת שימוש בסמים ואלכוהול, זהות והשתייכות, יחסים עם הורים ועוד. הסיוע למתבגרים ניתן באופן פרטני ובמסגרת פעילות קבוצתית ומכוון לאיתור ומניעת החרפת תופעות כמו התנהגות אלימה של בני נוער, התנהגות עבריינית, שימוש בסמים והתדרדרות לשוליים חברתיים. כחלק מהפעילות מתקיימת גם עבודת יישוג מחוץ למרכזים - בבתי הספר, במסגרות החינוך הבלתי פורמאליות, ברחוב ועוד, על מנת להגיע לאוכלוסיות יעד נוספות.

בני הנוער לוקחים חלק בהפעלת המרכזים ופעילות נוער מתנדב מתרחשת במרכז עצמו ובקהילה.

מטרות התוכנית

- א. לאתר בני נוער הנמצאים במצבי סיכון ומצוקה שונים וליצור עימם קשרים מסייעים.
- ב. לקיים מרחב להידברות עבור בני נוער בו יוכלו לקבל סיוע בבעיות חברתיות, רגשיות, אישיות, משפחתיות ואחרות המעסיקות אותם.
- ג. לספק מגוון שירותי מידע, ייעוץ, תמיכה והכוון לנוער במצבי הזדקקות, סיכון ומשבר שונים.
- ד. לחזק את פעולות ההתערבות והמניעה המתחילות במסגרות פורמאליות וממשיכות במרחבי הרחוב והבילוי של בני הנוער במטרה למנוע התדרדרותם של בני נוער למצבי סיכון ומצוקה.
- ה. לחזק מיומנויות תקשורת בין ותוך אישית ולפתח יכולות הידברות, היוועצות וקיום דו שיח מכבד בקרב בני הנוער הפונים.
- ו. להרחיב נגישותם של בני הנוער לגורמים שונים ושירותים מקצועיים בקהילה, זאת על ידי הפנייה, תווך ומתן מידע על שירותים.
- ז. לאתר צרכים בלתי מסופקים של בני נוער, ולפעול לפיתוח מענים קהילתיים מתאימים.

השירותים הניתנים במרכזים

- **איתור ויישוג בני נוער במצבי סיכון** – במרכז עצמו ובפעילויות יישוג במוקדי נוער שונים בעיר בשעות הערב והלילה והפעלת התערבויות למניעת התדרדרותם לשוליים חברתיים בשיתוף השירותים הקיימים בקהילה.
- **מתן שירותי מידע** רחבים, מקיפים ונגישים בנושאים שונים הנוגעים לבני נוער באמצעות שיחות עם צוותים מקצועיים, ספריית מידע וקישור לגורמי מידע רלוונטיים.
- **ייעוץ והכוונה** - אוזן קשבת, סיוע בפתרון בעיות וקבלת החלטות. במרכז ניתנת גם עזרה ראשונית לנוער המצוי במצבי מצוקה ומשברים אקוטיים. הייעוץ הניתן שם דגש על סיוע לבני נוער עולים ומקבוצות תרבותיות שונות, תוך העצמת זהות. דגש מושם גם על עזרה בפתרון קונפליקטים באמצעות הידברות והבנה.
- **הפניה, תווך וליווי מתבגרים** להמשך טיפול בשירותים בקהילה.
- **פעילות קבוצתית ומניעתית** - פעילות זו שזורה בפעילות השוטפת הן כפעילות ספונטנית והן במסגרת קבוצות ממוקדות לנוער. בנוסף לקבוצות מופעלות במרכז סדנאות מידע ותוכניות מניעת סיכונים (אלימות, התמכרויות, זוגיות וכו') ופיתוח מיומנויות חברתיות ובין אישיות. במרכזים מתקיימת גם פעילות הפגתית והעשרתית.
- **התנדבות נוער** – בכל מרכז פועלת קבוצה של בני נוער מתנדבים. בני הנוער לוקחים חלק בהפעלת המרכז עצמו ובמקביל עוברים תהליך העצמה אישי וקבוצתי בליווי רכו מקצועי. בני הנוער יוזמים ומשתתפים בפעילויות התנדבות מגוונות למען הקהילה גם מחוץ למרכז עצמו.
- **התערבות משפטית** - מתן מידע על זכויות ועזרה במימושן באמצעות ייעוץ או ייצוג משפטי.

אוכלוסיית היעד

השירותים הניתנים במרכזי מידע וייעוץ לנוער מיועדים לבני נוער בגילאי 13-18, במצבי תפקוד וסיכון שונים. השרות הניתן מותאם הן לבני-נוער מתפקדים המתמודדים עם קשיים האופייניים לגיל ההתבגרות וזקוקים לשירותי ייעוץ ותמיכה והן לבני-נוער השרויים במצבי משבר קשים או במצבי ניתוק ועזובה שונים. דלתותיהן "הרחבות" של המרכזים פתוחות לבני נוער מקבוצות תרבותיות שונות: עולי חבר המדינות, יוצאי אתיופיה, יוצאי צרפת ובני נוער ישראלים ותיקים ובכללם בני נוער מקבוצות מיעוט תרבותיות וצוותי המרכז מתמחים בעבודת נוער רגישת תרבות.

היקף פעילות

המרכז פתוח לכלל בני הנוער ברמה היישובית. כל מרכז משרת בממוצע כ 400 בני נוער בשנה, במגוון התערבויות. כ 50 בני נוער מלווים בתוכניות התערבות ממוקדות וצמודות

יותר בהתאם למאפייניהם וצרכיהם האישיים, בתיאום עם גורמי הטיפול בקהילה. היקפי הפעילות בכל יישוב יקבעו בהתאמה לצרכי היישוב הספציפי.

תיאור התהליך

מרכזי מידע וייעוץ לנוער פתוחים כ 5 - 4 ימים בשבוע בשעות אחה"צ והערב, במשך כל ימות השנה כולל חגים וחופשות ובני הנוער מגיעים אליהם לרוב באופן עצמאי ווולונטרי ומוזמנים להשתלב בפעילות. לאחר ההיכרות הראשונית, אופיו הגמיש של המרכז, מאפשר התאמת התערבות לכל מתבגר, תוך הפעלת מיומנויות של אבחון לא פורמאלי לאיתור צרכים. הסיוע למתבגרים ניתן באופן פרטני בשיחות ייעוץ והכוונה, במסגרת פעילות קבוצתית ספונטנית או מובנת, סדנאות ועוד. בני נוער הזקוקים לכך מופנים להמשך ליווי וטיפול בשירותים בקהילה.

כוח אדם

צוותי המרכזים מורכבים ממנהל מקצועי, עובדי נוער מגשרי תרבות ורכז מתנדבים. הצוות מתמחה בעבודת נוער בתחומי הייעוץ והמניעה ומלווה בהדרכה מקצועית. כמו כן פועלים במרכזים יועצים מומחים בתחומים ספציפיים כמו תזונה, סמים, ייעוץ משפטי ועוד. במרכזים פועלים גם מתנדבים- בוגרים ובני נוער בתפקידים שונים ומגוונים כחלק בלתי נפרד מעבודת המרכז, בליווי צמוד הכשרה והדרכה. הפעלת המרכזים מתאפשרת במסגרת שותפויות ארציות ומקומיות.

תקציב

2 משרות – עובדי נוער – 240,00 ₪ לשנה
60,000 ₪ - תקציב פעילות לשנה
סה"כ עלויות – 300,000 ₪ לשנת פעילות.

**** הקצאת מבנה מתאים ותחזוקה שוטפת במימון ואחריות הרשות המקומית.

כתובת לפנייה

ד"ר אילן שמש – מפקח ארצי קידום נוער, מנהל חברה ונוער משרד החינוך

03-6896193 ilansh@education.gov.il

מקורות מידע

ביוני 2005 הוציאה לאור עלם את החוברת "הפוך במילים" המתארת את התיאוריה והפרקטיקה של התערבות מקצועית עם בני נוער, בסביבה טיפולית בלתי פורמאלית שפותחה בסיוע ובמימון הקרן למפעלים מיוחדים של ביטוח לאומי.

מחקרי הערכה המלווים את התוכנית מצביעים כי המרכזים מצליחים להתגבר על התנגדותם הראשונית של בני הנוער ומעוררים בהם את הצורך והרצון בשינוי. עוד עלה כי המרכז נתפס על ידי בני הנוער כמספק מענה ייחודי ושונה, באווירה לא פורמלית היוצרת לגיטימציה לעבודה על מגוון רחב של נושאים ותוך שימוש באסטרטגיות חדשניות ואטרקטיביות.

כתובת לפנייה

לירון טויזר – משרד החינוך – אגף שח"ר – טל : 02-5603771/3

דואר אלקטרוני : lironts@education.gov.il

יישוג בקהילה

מל תוכנית: 1040305

תאור התוכנית

הפעלת עובדים מאתרים ברחוב ובמקומות בלוי של בני הנוער לאיתור נערים ונערות בסיכון ובמצוקה.

מטרות התוכנית

שיקום אישי של נערים ונערות במצוקה.
איתור אוכלוסיית בני נוער במצוקה בזירת פעילות הטבעית.
הקניית כישורי חיים.
השלמת השכלה.
שיפור תפקוד לימודי ומקצועי.
שילוב במסגרות נורמטיביות.

אוכלוסיית יעד

נערים ונערות בגילאי 13-18 המצויים במצוקה, סיכון וניתוק חברתי אשר להם קשיים מהותיים בהסתגלות למסגרת נורמטיבית, בעלי דימוי עצמי נמוך, סף תסכול נמוך ויחסים בין אישיים לקויים.

תיאור התהליך

מדריכים מאתרים יעסקו באיתור זיהוי ויצירת קשר עם אוכלוסיית נערים בסיכון במרחב פתוח ובסביבת פעילותם הטבעית.
תיווך וליווי של נערים וצעירים אל מסגרת לימוד ואל מסגרות של תעסוקה והכשרה בדגש על שילובם במסגרת טיפול של נוער וצעירים.
במוקד עבודת המדריך המונחה על ידי עו"ס נוער וצעירים עומדת פעילות איתורם של בני נוער וצעירים בסיכון. האיתור נעשה תוך סיור רגלי וחיפוש אקטיבי אחר בני נוער משוטטים.

תפקיד המדריך/ה:

ביצוע איתור, יישוג ויצירת קשר עם בני נוער בסיכון, בסביבת פעילות הטבעית. מתן יעוץ, תיווך וליווי האוכלוסייה למסגרת לימודים ו/או הכשרה.

תפקיד העו"ס:

ביצוע תהליך חבירה ויצירת קשר ראשוני עם נוער בסיכון במקומות המפגש שלהם. אבחון והערכת מצב בני הנוער בשטח, ביצוע התערבות טיפולית בשעת משבר וטיפול ראשוני בשטח, לקידום מצב המטופל. הפניה למסגרת טיפול ארוך טווח בקהילה.

היקף הפעילות

מדריך ומדריכה פועלים כל אחד 3 ימים בשבוע 10 שעות שבועיות.

כח אדם

מדריכה מאתרת $\frac{1}{4}$ משרה – 15,000 ש"ח

מדריך מאתר $\frac{1}{4}$ משרה - 15,000 ₪.

עו"ס נוער וצעירים $\frac{1}{4}$ משרה - 30,000 ₪.

תקציב ועלויות

60,000 ₪.

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים.

שבי אהרון – סגן מנהלת השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

פלאפון - 050-6223038.

מועדון חינוכי טיפולי

סמל תוכנית: 1040307

תאור התוכנית

הפעלת מועדון חינוכי טיפולי לנערים בסיכון ובמצוקה.

מטרות התוכנית

שיקום אישי של נערים במצוקה.
איתור אוכלוסיית בני נוער במצוקה בזירת פעילות הטבעית.
הקניית כישורי חיים.
השלמת השכלה.
שיפור תפקוד לימודי ומקצועי.
שילוב במסגרות נורמטיביות.

אוכלוסיית יעד

נערים בגילאי 13-18 המצויים במצוקה, סיכון וניתוק חברתי, אשר להם קשיים מהותיים בהסתגלות למסגרת נורמטיבית, בעלי דימוי עצמי נמוך, סף תסכול נמוך ויחסים בין אישיים לקויים.

היקף הפעילות

מספר משתתפים 25 נערים בסיכון ובמצוקה.
המוקד יפעל 3 ימים בשבוע בשעת אחה"צ.
10 שעות שבועיות.

תיאור התהליך

עבודה קבוצתית, קבוצות העשרה, פעילות חינוכית וחברתית, קבוצת למידה, דגש על סיוע אישי ליווי ותמיכה מקצועית. איתור בקהילה של בני נוער במצוקה ושילובם במועדון.

כח אדם

מדריך מאתר 1/2 משרה 20,940 ש"ח

תקציב

17,000 ש"ח

סדנאות חינוכיות בתחומי אומנויות ספורט
טיפול בבעלי חיים
רכישת מזון וציוד להפעלה

37,940 ₪.

כתובת לפניה:

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים.
שבי אהרון – סגן מנהלת השרות למתבגרים צעירות וצעירים
פלאפון - 050-6223038.

עמ"ן – עיר מתנדבת נוער

סמל התוכנית: 1040308

תיאור התוכנית

תוכנית התנדבות נערות או נערים בסיכון למען הקהילה במטרה לחזק את האמונה ביכולתן/ם לתת ולהוביל שינוי. זאת לאחר רכישת מיומנויות בתחומים שונים כמו: ליצנות רפואית, מספרי סיפורים, עריכת מסיבות וימי הולדת ועוד. התוכנית מתקיימת בקבוצות של נערות או נערים בנפרד.

מטרת התוכנית

העצמת הנערות והנערים
חינוך והכשרת הנערות והנערים לנתינה והתנדבות.
גישור בין הנערות והנערים לקהילה.

תיאור התהליך

הנערות רוכשות מיומנויות בתחומים שונים כמו: ליצנות רפואית, מספרי סיפורים, עריכת מסיבות וימי הולדת ועוד.
למידה זו מתקיימת על פני 4-5 מפגשי הכשרה, כל מפגש בין 4 שעות.
בתום ההכשרה, הנערות מתנדבות בקהילה לקהל יעד המותאם לנשוא ההכשרה שקיבלו הנערות, למשל בבתי חולים, בתי אבות, גני ילדים מרכזים קהילתיים ועוד.

אוכלוסית היעד

15 נערות או נערים בגילאי 15-18 המטופלות בשרות למתבגרים צעירות וצעירים. הקבוצות מתקיימות בהפרדה מגדרית.

היקף הפעילות

4-5 מפגשי רכישת מיומנויות בתחום נשוא ההתנדבות.
פעילות התנדבותית בקהילה לקהל יעד מותאם לנשוא ההתנדבות.
עו"ס מלווה את הנערות במהלך התנדבותן

כח אדם

עו"ס ¼ משרה

תקציב עלויות

עלות לתוכנית ההכשרה עד 8,000 ₪ בהתאם לנושא תוכנית ההכשרה וההתנדבות.
עו"ס ¼ משרה – 30,000 ₪
סה"כ כ-38,000 ₪ לשנה.

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

ווייך מרים, מפקחת ארצית - 050-6223241

<u>שם המפקחת</u>	<u>מחוז</u>	<u>פלאפון</u>
ריקה אלקיים	ירושלים	050-6223039
רבקה תבל	בי"ש	050-6223469
חנה שטקלר	תי"א	050-6223502
נואל אבו – חטום	צפון (מגזר ערבי)	050-6223166
אתי פסי	צפון (מגזר יהודי)	050-6223174

תוכנית הכנה לשרות צבאי

מל התוכנית: 1040309

תיאור התוכנית

השרות הצבאי בישראל מהווה צומת דרכים בחיי כל צעיר/ה בישראל והינו מפתח לשילוב חברתי. תוכנית זו הינה תוכנית הכנה לנוער בסיכון לתהליכי הגיוס ולשירות עצמו.

מטרות התוכנית

- לחבר את הנערות ו/או הנערים לעולם התוכן של חיי הצבא.
- להכין את הנערות ו/או הנערים לתהליכי הטרם גיוס בלשכות הגיוס.
- להגביר מוטיבציה להתגייס לצה"ל.
- להקל על תהליך החיול והמעבר מחיים אזרחיים לחיים צבאיים רבי משמעת וקפידה.

אוכלוסיית היעד

15-20 נערות ו/או נערים המטופלים ביחידות העירוניות לטיפול במתבגרים. גילאי 16-18 לקראת קבלת צו ראשון או שקבלו ומתקשים לשתף פעולה עם הצבא.

תיאור התהליך

הנערות/ים ישתתפו בתוכנית מובנית של 10 פגישות שבועיות, 3 שעות על פגישה. תכני המפגשים:

- הכנת בני הנוער למבחני הגיוס בלשכות הגיוס.
- הכנת בני הנערות לחיי הצבא: משמעת, סמכות, אחריות, זכויות וחובות.
- מפגש עם נציגי צבא: מפקדים/ות וחיילים.
- בקורים בלשכת גיוס ובסיס צבאי לדוגמא.
- שיתוף ההורים בתהליך ההכנה לגיוס.

כח אדם

עו"ס לטיפול במתבגרים, צעירות וצעירים.

עלויות

40,000 ₪ למימון הסעות, כיבוד, מרצים

30,000 עו"ס ברבע משרה.

סה"כ 70,000 ₪.

כתובת לפניה

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

שבי אהרון – סגן מנהלת השרות למתבגרים, צעירות וצעירים

פלאפון - 050-6223038.

מרים וויך – מפקחת ארצית – 050-6223241

נ.מ.ש – נערות מובילות שינוי

סמל התוכנית: 1040310

תיאור התוכנית

תוכנית העצמת נערות ופיתוח גרעיני מנהיגות נשית צעירה. התוכנית יוצקת תכנים מגדריים לעולם התוכן של הנערות תוך מתן מענים לצרכים היחודיים של אוכלוסיה זו. התוכנית הינה בעלת אופי סדנאי תוך השתתפות פעילה של הנערות.

מטרות התוכנית

- העצמת נערות וצעירות בסיכון.
- פיתוח גרעיני מנהיגות נשית צעירה.
- הרחבת רפרטואר המתנדבים בקרב נערות בסיכון.

אוכלוסיית היעד

נערות המטופלות בקהילה ו/או הנמצאות במסגרת הבתים החמים של השרות למתבגרים צעירות וצעירים. בגילאי 17-18 .

תיאור התוכנית

התוכנית מועברת כסדנה בת 15 מפגשים שבועיים, כל מפגש שעתיים תוך השתתפות פעילה של המשתתפות. תכני הסדנה: הפסיכולוגיה החדשה של האישה, מיגדר, תפקיד האישה, כוח וסמכות נשית, מנהיגות, יזמות עסקית ועוד...

תוצרי הסדנה למנהיגות

- שילוב הנערות בפעילות התנדבותית, בבתי החמים, ככוח מוביל וכדמויות להזדהות.
- העברת הרצאות של הנערות המנהיגות הצעירות במסגרות השונות.

תקציב ועלויות

40,000 ₪ עבור: מרכזת לתוכנית, מרצים בקורס הכשרה, סיורים וכיבוד.

כתובת לפניות

השרות למתבגרים, צעירות וצעירים
ווייך מרים – מפקחת ארצית 050-6223241.

"פרויקט 'מלאכים בכחול'"

סמל התוכנית: 5520311

תיאור התוכנית

עבריינות הנוער מהווה גורם משמעותי במרקם החברתי. הצורך להתמודדות מערכתית לצמצומה הינו אבן בוחן לכל העוסקים בתחומי המניעה, הטיפול, האכיפה והשיקום. משטרת ישראל רואה בטיפול בבני נוער בכלל ובנוער בסיכון בפרט משימה ערכית, לאומית וחברתית, שילוב זרועות של כל גורמי המשטרה יחד עם גורמים חוץ משטרתיים, יביאו לאיגום משאבים ולפעולה מערכתית.

ככלל בני נוער מעל גיל האחריות הפלילית אשר מבצעים עבירות פליליות נחקרים על ידי שוטרים מוסמכים ממשדד הנוער. כנגדם נפתחים תיקי פ"א קרי רישום פלילי ותיקי ט"מ קרי הליך של טיפול מותנה שמתבטא במתן תקופת ניסיון בשת"פ עם שרות מבחן לנוער שממליץ לגורמי המשטרה האם להמשיך בהליך הפלילי או לחילופין על הליך שיקומי טיפולי.

הפרויקט אשר נבחר להיקרא "מלאכים בכחול" מוביל רצון מצד גורמי המשטרה בשת"פ גורמי הקהילה ליצור הליך מניעה הדרכתית וחברתי ייחודי נוסף על הקיים וזאת לצורך פתיחת צוהר מחשבתי חדש ומתן הזדמנות שיקומית לאותם נערים.

התוכנית תפעל בשיתוף פעולה וסיוע מקצועי של שירות מבחן לנוער, תכלול ליווי שוטף של נציג מטעם העירייה וליווי מקצועי הכולל פירוח ובקרה על כלל הפרויקט של קצין נוער יישובי.

מטרות התוכנית

- א. הקניית ערכים של אהבת הזולת, אחריות אישית, רצון לתרום לקהילה, מוסר אישי, הכרת האחר, ערך ההתנדבות.
- ב. מתן כלים להתמודדות עם מצבים שונים בדגש על הימנעות מביצוע עבירות פליליות.
- ג. קירוב הקהילה לארגון המשטרה בדגש על הכרת עבודתה.
- ד. הקניית כלים לצורך שילובם כשגרירים מובילים בקהילה.
- ה. סיוע לגורמי הקהילה והרשות העירונית בהליך שיקומם.

אוכלוסיית היעד

20 בני נוער בעלי אחריות פלילית בשת"פ שרות מבחן לנוער, בעלי אחריות פלילית (ללא הבדל של מין בשת"פ עם שרות מבחן לנוער), אשר ביצעו עבירה פלילית ראשונה וכנגדם נפתח תיק ט"מ (טיפול מותנה) אשר משפיעה באופן ישיר על ביטחונם ושלומו של הקטין והחברה.

תיאור התהליך

1. איתור וגיוס בני נוער
2. פעילות קבוצתית בתדירות של מפגש בשבוע, במשך 3 חודשים (סה"כ 13 מפגשים) הכוללת מתן הרצאות והדרכות בנושאי משטרה וחברה בשת"פ גורמים מקצועיים של משרד הנוער, שרות מבחן לנוער, הרשות למלחמה בסמים וגורמים בקהילה. המפגשים יתקיימו במקום **אשר תקצה לכך העירייה** (ראה נספח פירוט לו"ז מפגשים ותכנים). במסגרת מפגשים אלו יתקיים מפגש פתיחה יחד עם הורי הנערים, כלל הפונקציות המקצועיות וגורמי פיקוד משטרה והנהגה רשות מקצועית הנוגעות ומפגש סיום דומה.
3. סיום פרויקט בטקס חלוקת תעודת גמר והמלצה על סיום הליך הטי"מ הקבוע בחוק לסגירת התיק (בשיתוף שירות מבחן לנוער). הטקס יתקיים בנוכחות ההורים, גורמי פיקוד משטרה והנהגת רשות מקומית

כח אדם

התוכנית מופעלת על ידי קצין הנוער יישובי.

תקציב ועלויות

התהליך הקבוצתי כולל ההרצאות הנעשות על ידי גורמים בקהילה ללא תשלום מפגש העשרה – תשלום למנחה חיצוני – 1000 ₪
אוטובוסים לשני ימי טיול 3,150 ₪
סבסוד ארוחת צהריים ביום הטיול 500 ש"ח
הצטיידות - מחשב נייד 4,000 ש"ח
סבסוד כניסה לאתרים ביום הטיול 300 ₪
סבסוד אוכל ל 13 מפגשים 1,800 ₪ כולל שתייה.
סה"כ עלות הפרויקט לשנה הראשונה : 10,750 ש"ח

בשנה השנייה, תקציב ההצטיידות מתבטל מה שמאפשר הרחבת מפגשי ההעשרה או טיולים.

כתובת לפנייה

ויקי אלעמארי, משטרת ישראל ראש חוליית מניעה והסברה מחלקת הנוער במטה הארצי,

vickyalimari@gmail.com, 050-6275432

קצין נוער יישובי

דוגמאות לתכנים :

להלן דוגמא לתכנים על בסיס תוכנית שגיבשה יחידת הנוער בפתח תקווה שיזמה את הפרויקט :

מפגש	תכנים
1	מפגש פתיחת פרויקט עם ההורים וכלל הגורמים השותפים
2	עבירה פלילית, אחריות פלילית, רישום פלילי, תעודת יושר.
3	הכרת משרד הנוער, חיפושים, חקירה, בית משפט.
4	אלימות נוער
5	סמים הרצאה/סדנה/ביקור במרכז רטורנו-אפשרות ע"י מתאם המלחמה בסמים ובאלכוהול
6	הרצאה בנושא אלכוהול
7	הלשנה מול דיווח
8	ערכים ומוסר- אפשרות ע"י רב הישוב
9	יום סיור לימודי שיטור ימי ת"א.
10	שרות מבחן לנוער
11	אחריות אישית
12	יום כיף - -סיור מורשת קרב בצפון.
13	טקס סיום, חלוקת תעודות והקרנת מצגת הפרויקט.

תוכנית אלכוהול list

מל התוכנית: 5520312

תיאור התוכנית

תוכנית אלכוהול list נועדה לשם איתור נוער בסיכון, בדגש על בני נוער עם דפוסי שתיית אלכוהול מסוכנים ודיווח עליהם לגורמי רווחה מתוך הבנה שאיתור מוקדם יביא לידי טיפול מוקדם שיש בו כדי למנוע הידרדרות הנער במכלול ההיבטים, לרבות הידרדרות לפעילות עבריינית, והחזרתו למסלול התקין. בנוסף, טיפול בתופעת שתיית האלכוהול ואיתור בני נוער במרחבים הציבוריים (מקומות בילוי, גנים ציבוריים וכד') כשהם שותים אלכוהול, יש בה כדי למנוע אירועים אלימים וכפועל יוצא מכך חיזוק תחושת הביטחון בקהילה.

מטרות התוכנית

- א. איתור מוקדם של נוער בסיכון.
- ב. הפניית הנער מהר ככל שניתן לגורמים הרלוונטיים לצורך הליך טיפולי.
- ג. התערבות למניעת פגיעה בקטין.
- ד. מניעת הידרדרות הקטין לפעילות עבריינית.
- ה. מניעת אירועי אלימות ואירועים חריגים אחרים.
- ו. העברת מסר לבני הנוער בשוב לגבי צריכת אלכוהול.
- ז. הגברת נוכחות ובולטות המשטרה במוקדים רגישים.
- ח. חיזוק תחושת הביטחון האישי בקהילה וכפועל יוצא מכך חיזוק הקשר של המשטרה עם הקהילה.

אוכלוסיית היעד

נוער בסיכון

תיאור התהליך

1. עובד יחידת הנוער במסגרת המשמרת שלו יסייר בנקודות רגישות במקומות ציבוריים בזירת התחנה ויאתר בני נוער ששותים אלכוהול, ישפוך אלכוהול ויאתר במידת האפשר את מוכר האלכוהול
2. כאשר המשקה נדרש כראיה בשל עבירה הוא לא יושמד. לעניין סעיף זה ככלל הטיפול יהיה כמותו בהנחיות אח"מ ליישום חוק המאבק בשכרות שהופצו לשטח.
3. עובד הנוער יבצע רישום של בני נוער שצורכים אלכוהול באופן מופגן במקומות ציבוריים ומצויים במצבים שונים של שכרות (יוגדרו בהמשך)

4. שמות בני הנוער יועברו לגורמי טיפול (לפקיד הסעד) שעפ"י החוק ניתן להעביר להם מידע אודות קטינים (תבחינים לצורך הפניה ואולי אף להגעת פק"ס למקום במקרים המתאימים תקבע במשותף עם משרד הרווחה).
5. במסגרת הועדות היישוביות של התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון ידווח ק" הנוער על כמויות ומאפיינים (גילאים, מוצא, אזורים מועדים וכיוצא בזה, וכן על מקומות הריכוז).
6. עובד הנוער יפעל תוך שימוש באמצעים שיועמדו לרשותו.

אמצעים

ניידות: רכב שיאפשר לכוח אדם מבצעי ניידות שלא על חשבון המשימות השגרתיות של התחנה.

תיעוד: מחשב נייד ופלאפון שיאפשר רישום ותיעוד של הקטין.

תקציב עלויות

התקציב מחושב לפי עלות של ניידת אחת לכל תחנת משטרה ביישוב

השכרת רכב: 2,650 ₪ לחודש

דלק: 2,000 ₪ לחודש

מחשב נייד: 3,500 ₪ לשנה

מחשב נייד- 4,000 ₪ לשנה

פלאפון: 1,000 ₪ לשנה

סה"כ הוצאה שנתית: 64,300 ₪ לשנה הראשונה

בשנה השנייה והשלישית, במידה ואין צורך ברכישת מחשבים נוספים, ניתן לנצל את הסכום שנועד למיחשוב לפעולות כפוף לאישור אשת הקשר.

כתובת לפנייה

ויקי אלעמארי, משטרת ישראל ראש חוליית מניעה והסברה מחלקת הנוער במטה הארצי,

vickyalimari@gmail.com, 050-6275432

נספח: טבלת רישום ודיווח

מס' סידורי	תאריך	שעה	מקום האירוע	תאור האירוע	פעילות השוטר	שם הנער	כתובת הנער	הערות

הל"ב - השכלה לנוער בסיכון

סמל התוכנית: 2220313

תיאור התוכנית

תוכנית לימודים אישית וקבוצתית עבור נערים ונערות שמעוניינים ומסוגלים ללמוד ולסיים מסלולי השכלה תיכוניים, בסיוע של היחידה לקידום נוער.

מטרות התוכנית

מתן הזדמנות נוספת לנוער בסיכון לתגבור לימודי לקראת השלמת השכלה תיכונית פורמאלית. מתן הזדמנות לנוער מנותק - לקבל תעודת גמר תיכונית במסגרת תוכנית היל"ה.

אוכלוסיית היעד

נערים/ות מנותקים ובסיכון, המטופלים ביחידות לקידום נוער, גילאי 14-18, שאינם עומדים בתנאי הזכאות הפורמאלית או בני נוער הזקוקים לתגבור נוסף מעבר לזכאות הבסיסית. בעלי מוטיבציה ויכולת התמדה במסלול לימודים אישי וקבוצתי, אינטנסיבי וממושך.

תיאור התהליך

התוכנית מבוססת על תוכנית לימודים ממוקדת לקראת בחינה, תוך יצירת הצלחה מהירה בתחילת התוכנית להעלאת הדימוי העצמי והמוטיבציה. מסלול הלמידה הינו אישי וקבוצתי (לפחות 4 נערים בקבוצה). במסגרת התוכנית ניתן ליווי חינוכי-טיפולי למשתתפי הקבוצה הכולל: קשר עם המשפחה, ליווי תהליך הלימוד ועוד.

כוח אדם

עובד חינוכי-טיפולי לכל קבוצה שבאחריותו ללוות את הקבוצה ולהפעיל את התוכנית החברתית טיפולית. מורים בעלי ניסיון בתחום ההכנה לבחינות בגרות (עפ"י מקצועות הלימוד).

תקציב ועלויות

לקבוצה בת 4-8 בני נוער.

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מסי שעות	כוח אדם / תפקיד
50,000 ש"ח	1,600 ש"ח	60 שעות	מדריך מלווה
80,000 ש"ח	3,200 ש"ח	60 שעות	מורים בשעות
130,000 ש"ח			סה"כ עלות כוח

			אדם
--	--	--	-----

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
20,000 ש"ח		תפעול (פעילות חינוכית-חברתית)
		הצטיידות
12,000 ש"ח	1,000 ש"ח	הדרכה 4 ש' חודשיות (נשאר במשרד החינוך)
		השתלמויות
32,000 ש"ח		סה"כ הוצאות

עלות שנתית	עלות חודשית	
162,000 ש"ח		סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

חיים להב

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: chaimla@education.gov.il

המכון להעצמה חינוכית

סמל התוכנית: 2230314

תאור התוכנית

התוכנית להעצמה חינוכית, הפועלת בשיתוף פעולה עם בתי הספר, באה לענות על קשיים גשיים ולימודיים של תלמידים בעלי הישגים נמוכים באמצעות ליווי התלמידים המתקשים לאורך 3 שנים בכיתות ז-ט. התוכנית מורכבת משלושה מעגלים, שמטרתם לשפר את כישוריהם הלימודיים והחברתיים של התלמידים ולהתמקד בתפקיד שממלאים ההורים בתהליכי הלמידה של ילדיהם.

במעגל הלימודי - צמצום פערים מואץ במקצועות הלימוד מתמטיקה, עברית ואנגלית **המעגל החברתי** – סדנאות קבוצתיות שבועיות להעצמת בני הנוער **המעגל המשפחתי** 10 מפגשי סדנא להורים. התוכנית שמה למטרה את העצמת בני הנוער הללו; לאפשר להם לממש את היכולת שלהם לעמוד בזכות עצמם ולהצליח בלימודיהם בבית הספר, כל זאת, באמצעות הדרכה ותמיכה באופן שמביא אותם 'צעד אחר צעד' להבנה שהצלחתם היא דבר אפשרי שניתן להגשימו ולממשו.

מטרת התוכנית

מניעת נשירה סמויה וגלויה
לאפשר למשתתפי התוכנית לממש את היכולת שלהם לעמוד בזכות עצמם ולהצליח בלימודיהם בבית הספר
צמצום פערים לימודי מואץ
העצמת בני הנוער - שיפור הדימוי העצמי של התלמיד וחיזוק האמונה ביכולת העצמית.
חיזוק וטיפול הכשרים אישיים וחברתיים של התלמיד ועידוד מנהיגות בקבוצה.
העצמה והדרכת ההורים בטיפול הקשרים המשפחתיים.

אוכלוסיית היעד

התוכנית מיועדת לילדים ונוער בסיכון ובעלי ההישגים הנמוכים בשכבה בכיתות ז-ט.

תיאור התהליך

המכון פועל בשלושה מעגלים: לימודי, חברתי ומשפחתי המביאים את התלמיד להצלחה לימודית וחברתית.

בכל ביי"ס נבחרים 26 תלמידים בעלי ההישגים הנמוכים משכבה אחת תחת רכז חינוכי בסיוע של 2 מורים, 2 מתרגלים, 2 מדריכים חברתיים, 1 מנחה מקצועי, 1 מנחה סדנאות הורים.

פעילות הקבוצה מתחילה בסוף יום הלימודים במוצע 2 ימים בשבוע שכל מפגש 4 שעות. הפעילות כוללת ארוחה, האצה לימודית, ופעילות חברתית.

הלמידה היא בקבוצות קטנות בין 10-12 תלמידים (במסלול זה יפעלו 2 קבוצות).

התחום הלימודי:

התכנית שמה דגש על צמצום פערים ע"י האצה לימודית בתחומי הדעת: מתמטיקה, לשון ואנגלית. תחום זה בנוי משני שלבים:

1. מבצע לימודי הנמשך כששה שבועות עד שמונה - התלמידים נפגשים בכל שבוע לשלושה מפגשים אחר הצהרים למשך 4 שעות. בסוף התקופה יתקיימו ימי מרתון, סה"כ שעות לימוד בתקופה זו בין 70-80 שעות.

2. שימור: עם תום המבצע הלימודי נפגשים התלמידים עד סוף השנה, פעם בשבוע, בהיקף של 4 שעות לשימור והאצה לימודית.

במהלך 2-3 שנות הלימוד התלמיד יעבור 3 מבצעים לימודיים ותכנית שימור עד סוף השנה.

התחום החברתי:

התלמידים נפגשים בכל שבוע למפגש של 2 שעות במוצע 20-25 מפגשים בשנה. התכנית נוגעת בשלושה מעגלים, המעגל האישי- הקבוצתי, מעגל המשפחה ומעגל הקהילתי המסתיים במיזם קבוצתי, בנוסף לפעילות החברתית יתקיימו ימי שיא ופעילות קהילתית.

לקראת סוף השנה השנייה/שלישת יכשיר המכון את התלמידים לקראת תכנית מדריכים צעירים "כוח דוד", אשר מטרתה לתת ולתרום לקהילה, לשמש שותפים ותומכים בעזרה לימודית וחברתית לתלמידים חדשים בתכנית.

התחום המשפחתי:

לאחר ביקורי הבית של הרכז, וכן מהשיחות האישיות עם ההורים יעמיד המכון סדנת למידה להורים.

בשנה הראשונה יתקיימו 10 מפגשים ובשנה השנייה 5 מפגשים.

המפגשים יעסקו בנושאים הנוגעים בהורות, אימון באינטראקציות הורה-מתבגר, תוך הנחיה בשימוש במתודות ישירות להצבת גבולות והפעלת סמכות.

במהלך השנה ההורים יהיו שותפים בארבעה מפגשים משותפים של ילדים והורים.

כח אדם

מנחה-מנהל -אחראי על הפעלת התכנית בשוב על ההיבטים הפדגוגיים והמנהלתיים רכז קבוצה המפעיל את התכנית - תפקידו להיות המתאם בין התלמיד הבודד לבין הגורמים השונים. אחראי מבחינה פדגוגית ומנהלית על קבוצת התלמידים מורה - בעלי ידע ובקיאיות בחומר, בעלי ניסיון בהקניית מיומנויות למידה. מתרגל - המסייעים למורים ובאחריות המורים, מנחה דיסציפלינארי- שולט בחומר הלמידה, מסייע בקביעת תוכנית לימודים - היקפה וחלוקתה ברמת נושאים ושעות מדריך חברתי – בעל ידע וניסיון בהפעלת תכנית חברתית, עפ"י תכני המכון. מנחה הורים – מומחה ובעל ידע וניסיון בהפעלת סדנאות הורים

הכשרת הצוות החינוכי

- השתלמות רכזים וצוותי ההוראה והחברתי ע"י המכון.
- הכרת התהליכים אותם עוברים התלמידים בקבוצה, ולאופן בו יכול המורה לסייע לתלמיד ליישם בשיעור את מטרות השינוי.
- הדרכה, לזווי והנחיה של המורים, המדריכים החברתיים ומנחה ההורים

תקציב ועלויות

עלות לקבוצת לימוד 26 תלמידים 129,000 ₪ (קבוצה המתחלקת לשתי קבוצות קטנות) העלות כוללת את כל המרכיבים הבאים: שכר רכז, מורים, מנחים מקצועיים, מדריכים חברתיים, מנחה הורים, ארוחת צהרים, נסיעות, הכשרה, השתלמויות, הנחייה, ימי שיא.

עלות שנתית	כוח אדם
21,425 ש"ח	רכז קבוצה
32,125 ש"ח	מורה
19,475 ש"ח	מתרגל
3,250 ש"ח	מנחה מקצוע מתמ' דיסציפלינארי
3,250 ש"ח	מנחה מקצוע לשון דיסציפלינארי
19,169 ש"ח	מדריך סדנאות תלמידים
5000 ש"ח	מנחה סדנאות הורים
103,694 ש"ח	סה"כ כוח אדם
	הוצאות
3,000 ₪	נסיעות תלמידים

10,260 ₪	ארוחות
3,000 ₪	הצטיידות וציוד משרדי
2,000 ₪	גיבוש תלמידים
2500 ₪	השתלמות
25,760 ₪	סה"כ שוטפות
129,454 ₪	סה"כ הוצאות

כתובת לפניה

משרד החינוך, אגף שחר – תמי פתחיה 02-5603770

תוכנית קידום וחינוך לבריאות למתבגרים והוריהם

סמל התוכנית: 3330315

תיאור התוכנית

העשור של גיל ההתבגרות מאופיין בשינויים התפתחותיים רבים הגורמים לעיתים לקשיים בהתמודדות עם הדחפים המיניים המתעוררים בגיל זה. הסיכונים הקשורים להתנהגות מינית הם בעיקר משני סוגים: סיכוני הריון לבני זוג שאינם בשלים או מוכנים לכך והסיכונים הקשורים להעברת מחלות מין כולל מחלת האיידס. על מנת לעזור לבני הנוער להתפתח בהדרגה לבוגרים בריאים רצוי להדריך אותם ואת הוריהם, בתקופה זו אודות מהות התהליכים העוברים עליהם.

מטרות התוכנית

לאפשר למתבגרים ולהורים שבאוכלוסיית היעד לדעת, להבין ולהפנים את תהליכי גיל ההתבגרות מההיבטים הפיזיולוגיים, נפשיים והחברתיים. לפתח מודעות והעצמה להתמודדות עם דילמות וקונפליקטים.

יעדים:

1. להקנות ידע למתבגרים ולהורים אודות תהליכי גיל ההתבגרות.
2. לעבד תהליכי תקשורת נורמטיבית בין אישית, בין זוגית וקשר הורה ילד.
3. לעבד ולהבין משמעות גבולות ובסמכות הורית.
4. לאפשר לבני הנוער ולהוריהם לעבד סטריאוטיפים מיניים.
5. להקנות ידע ולהעלות את מודעותם של בני הנוער והוריהם על חשיבות התזונה הנכונה.
6. להעמיק ידע לבני הנוער והוריהם ולהבין משמעות התנהגויות סיכוניות והתמודדות עם לחץ חברתי.
7. ללמד את בני הנוער והוריהם להבין, לעבד ולהטמיע תהליכי אסרטיביות.
8. לאפשר להכיר תהליכים רגשיים הנובעים מפתוח קשר, מסיומו והבנת תהליכי פרידה.
9. ללמד ולהעצים את בני הנוער לעבד תהליכי פתרון קונפליקטים.

אוכלוסיית היעד

נערות ונערים בסיכון והוריהם

תיאור התהליך

התכנית תועבר במהלך השנה בשיתוף עם מחלקת הרווחה של הרשות, מחלקה לקדום נוער ומרכזים הולסטיים, בהנחיתו של צוות רב מקצועי המומחים בנושאים הנ"ל: רופאים, אחיות, דיאטנית, עובדת סוציאלית, מנחת קבוצות, מגשרת לקבוצות ההורים / במרכזים הוליסטיים.

התכנית תכלול 15 מפגשים שיתקיימו אחת לשבוע במועדוני הנוער בשכונות, מתוכם 10 מפגשים למתבגרים, 4 מפגשים להורים בנפרד ומפגש סיום משותף.

תקציב ועלויות

שכר מרצים	₪ 11.000
גישור ותרגום שפתי ותרבותי	₪ 1.000
אמצעי המחשה	₪ 500
שי לבני הנוער	₪ 1.000
שונות	₪ 400
סה"כ	₪ 13.900

כתובת לפנייה

לשכת הבריאות המחוזית/נפתית

נערות בעלייה

סמל התוכנית: 4410316

תאור התוכנית

תוכנית סיוע וליווי רגישי תרבות לנערות עולות המצויות בשוליות ובמצבי סיכון

מטרות התוכנית

- הקטנת אחוז הנערות העולות המפגינות התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי
- הקטנת אחוז הנערות העולות שמדווחות על מצבים קיצוניים
- ירידה באחוז הנערות העולות המפגינות התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות

אכלוסיית היעד

א. נערות עולות או אלו שנולדו בישראל למשפחות שעלו לישראל החל משנת 1990, בגילאי 12-18 והסובלות מהבעיות הבאות:

- השתייכות למשפחה :
נערות עולות שיש בעיות קשות בקשר בינן לבין הוריהן.
נערות עולות שלהוריהן יש קושי רציני להתמודד עם התנהגותן ולהציב להן גבולות
- רווחה ובריאות רגשית :
נערות עולות המפגינות התנהגויות המעידות על קשיים רגשיים
- השתייכות והשתלבות חברתית :
נערות עולות המתקשות בהסתגלות וביצירת קשר עם אחרים
- הגנה מפני התנהגויות סיכון :
נערות עולות המגלות סימנים של שימוש באלכוהול או בסמים
נערות עולות המפגינות התנהגות מינית לא תקינה

ב. אמהות לנערות עולות המשתתפות בתוכנית

תיאור התהליך

התוכנית משמשת כתוכנית השלמתית, תוספתית ומיועדת לאיתור, זיהוי ומתן סיוע לנערות עולות המצויות במצבי הסיכון לעיל, בדגש על חילוצן ממעגל השוליות ומתן אפשרות לחיים נורמטיביים יצרניים בקהילה.

המענה מכוון לחיזוק הקשר עם המשפחה והאם כבסיס ליצירת תחושת שייכות לחברה ולקהילה ולראיית המשפחה כעוגן משמעותי להתמודדות עם הקשיים.

- התוכנית תכלול 20 נערות עולות ואמהותיהן
- העובדת הסוציאלית תהיה דוברת שפתן של הנערות והאמהות
- הפעילות תתקיים תחת המטרייה המקצועית של השרות לנערות וצעירות ביישוב.
- היישוב יעמיד מרחב נערות ייעודי ייחודי בו תוכלנה הנערות העולות לקיים את הפעילות (לדוגמא: מרחב נערות בבית החם, מרחב נערות בבית הספר בתיאום עם מערכת החינוך, או מרחב נערות במסגרת מרכז נוער).
- התוכנית תכלול טיפול פרטני וקבוצתי על פי הצורך.
- לכל נערה בתוכנית תיבנה תוכנית התערבות אישית המבוססת על כוחותיה ויכולותיה תוך חיזוק התחומים בהם היא מתקשה.
- תקציב הפעילות יכול להיות מיועד למתן מענים השלמתיים חינוכיים, תרבותיים וחברתיים תוך הלימה לצרכי הנערות, כפרט וכקבוצה.
- אמהותיהן של הנערות מוגדרות כקבוצת יעד להתערבות במקביל לעבודה עם הנערות.
- התוכנית היא תוספתית. הנערות העולות תשתתפנה בפעילות הייעודית לפחות 3 פעמים בשבוע. בנוסף, הנערות תהיינה זכאיות גם לסיועים הניתנים לכלל הנערות המטופלות ביישוב בהתאם למצבן.

כוח אדם

עובדת סוציאלית דוברת שפה רלוונטית לאוכלוסיית היעד
 ההדרכה וההכשרה של העובדת הסוציאלית תיעשה באמצעות השרות המקצועי הרלוונטי לעבודתה ברשות המקומית (דוגמא: היחידה לנערות וצעירות). האחריות לקיום ההדרכה וההכשרה חלה על אחראי המענה ביישוב.

תקציב ועלויות

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
₪ 65,000	₪ 5416	חצי משרה	עובדת סוציאלית
₪ 65,000	₪ 5416		סה"כ עלות כוח אדם

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול ¹ - פעילויות חברתיות וחינוכיות שונות : כגון, העשרה ותגבור לימודי, חוגים, קורסים, פעילויות פנאי, סדנאות בנושאי מיניות ומניעת התמכרויות, פעילות עם האמהות ו/או הורי הנערות	₪ 3000	₪ 36,000
הצטיידות		
הדרכה - ע"י היחידה לנערות וצעירות ביישוב		
השתלמויות – העובדת הסוציאלית בתוכנית תשולב במערך ההשתלמויות של השרות לנערות וצעירות ביישוב		
סה"כ הוצאות	₪ 3000	₪ 36,000

עלות שנתית	עלות חודשית	
₪ 101,000	₪ 8416	סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

מקורות מידע

פינה בלב- בית חם ויוצר – מצוי באתר האינטרנט של המשרד לקליטת העלייה :

שרות הרווחה, www.moia.gov.il

<http://www.moia.gov.il/NR/rdonlyres/3F6716C0-F3BD-48A4-B154-E75F0DE8996D/0/BaitHAmVeYozer.pdf>

כתובת לפנייה

משרד ממשלתי : המשרד לקליטת העלייה

אגף מפקח : שרות הרווחה

שם המפקח : שרה כהן, מנהלת שרות הרווחה

טלפונים : 02-6752624, 02-6752744, פקס : 02-6750323

כתובות מייל : sarac@moia.gov.il

¹ בעת הגשת התוכנית התקציבית לאישור המשרד לקליטת העלייה יש להגיש פירוט מלא של התכנים והעלויות של כל אחת מהפעולות הנכללות בסעיף זה.

נערות עולות במרחב הפנאי

סמל התוכנית: 4410317

תאור התוכנית

יצירה והפעלת מרחב פנאי ייחודי המיועד לנערות עולות במסגרת פעילות מרכז נוער כוללני הפועל ביישוב.

מטרות

הבטחת מרחב פנאי רגיש תרבות לנערות עולות במצוקה ובסיכון כאלטרנטיבה לסכנות הרחוב

יעדי התוכנית:

- הקטנת אחוז הנערות העולות המפגינות התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי
- הקטנת אחוז הנערות העולות שמדווחות על מצבים קיצוניים
- ירידה באחוז הנערות העולות המפגינות התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות
- צמצום אחוז הנערות העולות המגיעות לגיל 18 ללא תעודה, כישורים או מיומנויות
- שילוב אנשי מקצוע ותפיסות טיפוליות העונות על צרכים ייחודיים של אוכלוסיות ייחודיות

אוכלוסיית היעד

א. נערות עולות או אלו שנולדו בישראל למשפחות שעלו לישראל החל משנת 1990, בגילאי 13-18 והסובלות מהבעיות הבאות:

- השתייכות למשפחה:
נערות עולות שיש בעיות קשות בקשר בינן לבין הוריהן.
נערות עולות שלהוריהן יש קושי רציני להתמודד עם התנהגותן ולהציב להן גבולות
- רווחה ובריאות רגשית:
נערות עולות המפגינות התנהגויות המעידות על קשיים רגשיים
- השתייכות והשתלבות חברתית:
נערות עולות המתקשות בהסתגלות וביצירת קשר עם אחרים
- הגנה מפני התנהגויות סיכון:
נערות עולות המגלות סימנים של שימוש באלכוהול או בסמים
נערות עולות המפגינות התנהגות מינית לא תקינה

ב. אמהות לנערות עולות המשתתפות בתוכנית

תיאור התהליך

פעילות ייחודית לנערות עולות המצויות במצבי הסיכון לעיל במסגרת מרכז נוער כוללני הפועל בשעות הפנאי.

המענה מכוון ליצירת מרחב ייחודי שיפעל 5 ימים בשבוע ובסה"כ 25 שעות שבועיות. התוכנית תאפשר רכישת מיומנויות התקשרות באמצעות עבודה קבוצתית על תכנים כגון זהות אישית ותרבותית, אסרטיביות, פתרון קונפליקטים, חיזור אלים, מיניות ועוד. מרחב הפנאי מהווה מענה מוגן המאפשר שימוש בקבוצה ככלי לפיתוח והעצמת כוחות פנימיים של הנערות, תוך חיזוק הקשר בין הנערות להוריהן וצמצום הפער הבין דורי. הקבוצה תכלול 25-30 נערות. תמהיל הקבוצה יאפשר 70% נערות עולות ו-30% נערות וותיקות.

יש לתת את הדעת לקבוצות גיל שונות של הנערות: הצעירות והבוגרות במקום כדי לאפשר השתתפות הנערות הנזקקות. במידת הצורך תופעלנה שתי קבוצות תוך חלוקת הזמן והמרחב לצרכיהן.

התוכנית תאפשר התייחסות משולבת פרטנית וקבוצתית לכל אחת מהנערות העולות שבתוכנית.

התוכנית תכלול פעילויות העשרתיות, בדגש על הקניית מיומנויות תעסוקתיות, בעלות אוריינטציה טיפולית כגון:

- קבוצת מנהיגות המפעילה בני נוער אחרים במרכז.
- קבוצת מחשבים
- סדנאות להקניית מיומנויות תעסוקתיות
- קורסים המאפשרים קבלת תעודת עיסוק במקצועות המבוקשים ע"י הנערות
- סדנאות להפעלת חגיגות ימי הולדת, פעילויות פנאי לילדים צעירים ועוד.
- סדנאות בישול
- סדנאות לחיזוק הקשר בין האמהות לבנות

כוח אדם

עובדת סוציאלית דוברת השפה העברית ושפת הנערות
מדריכה דוברת השפה העברית ושפת הנערות

תקציב ועלויות

מספר משתתפים : 30 נערות עולות

כוח אדם / תפקיד	תקן או מס' שעות	עלות חודשית	עלות שנתית
עובדת סוציאלית	75% משרה	8333 ₪	100,000 ₪
מדריכה	50% משרה	4160 ₪	50,000 ₪
סה"כ עלות כוח אדם		12,493	150,000 ₪

הוצאות	עלות חודשית	עלות שנתית
תפעול : מיועדות להפעלת פעילויות העשרתיות , סדנאות, חוגים, קורסים כולל חומרים.	8333	100,000 ₪
הצטיידות והוצאות תחזוקת המקום- ע"ח הרשות המקומית		
הדרכה והכשרה	8 שעות חודשיות * 290 ₪ = 2320 ₪	27,840 ₪
השתלמויות – ע"ח הגוף המפעיל את התוכנית (רשות או גוף מפעיל)		
סה"כ הוצאות	10,653 ₪	127,840 ₪

עלות שנתית	עלות חודשית	סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)
311,639 ₪	33,799	

כתובת לפנייה

משרד ממשלתי : המשרד לקליטת העלייה
 אגף מפקח : שרות הרווחה
 שם המפקח : שרה כהן, מנהלת שרות הרווחה
 טלפונים : 02-6752624 , 02-6752744 , פקס : 02-6750323
 כתובות מייל : sarac@moia.gov.il

מעגלים

סמל התוכנית: 2230318

תאור התוכנית

תוכנית מעגלים הינה תוכנית כוללנית למניעת נשירה אשר מיועדת לתלמידי התיכון אשר מתקשים להשתלב במסגרת החינוכית ונמצאים בסיכון גבוה לנשירה. התוכנית מבוססת על מודל כוללני - במסגרת התוכנית ניתן מענה לתחום הלימודי, לתחום הרגשי-חברתי, לתחום המקצועי-תעסוקתי וכן לשיתוף המשפחה בתהליך. התוכנית מציעה לבני הנוער למידה משמעותית במקצועות הליבה לצד הכשרה מקצועית ספציפית וכן העצמה רגשית והקניית כישורי חיים.

מטרות ויעדי התוכנית

מניעת הנשירה הגלויה והנשירה הסמויה, שיפור ההישגים הלימודיים, חיזוק תחושת המסוגלות והדימוי העצמי והכנה למעבר לעולם העבודה. לולא התערבות זו עלולים לסיים בני הנוער את לימודיהם ללא השכלה תיכונית מלאה, ללא תעודות פורמאליות כלשהן וללא כישורים שיאפשרו להם השתלבות מוצלחת בשוק העבודה ובחיים בכלל.

יעדי תוצאה (כפי שמוגדרים על ידי התוכנית הלאומית)

- הקטנת אחוז בני הנוער שאינם נמצאים במסגרת כלשהי או שנמצאים במסגרת אך הם "נושרים סמויים" ממנה.
- צמצום אחוז בני הנוער המגיעים לגיל 18 ללא תעודה, כישורים ומיומנויות המאפשרים את השתלבותם בשוק העבודה.
- ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות וירידה בהיקף התנהגויות אלה בקרבם.
- הורדת אחוז בני הנוער שבהגיעם לגיל 18 אינם משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית.

אוכלוסיית היעד

התוכנית מיועדת לתלמידי התיכון (י-יב') הנמצאים בסטאטוס של נשירה סמויה ובסיכון גבוה לנשירה גלויה מביה"ס. תלמידים אלו מאופיינים בהיעדרויות רבות, הישגים נמוכים, בעיות חברתיות בבית הספר, תחושות של ניכור ובעיות התנהגות.

תאור התהליך

תוכנית מעגלים לנוער בסיכון נותנת מענה לתחום הרגשי- חברתי, לתחום הלימודי ולאופק המקצועי-תעסוקתי. התוכנית שמה דגש על העצמה רגשית, שיפור המוטיבציה וההישגים הלימודיים, הצלחה במקצוע עניין עם גוון תעסוקתי וקשר אקטיבי וצמוד של מחנך הקבוצה

עם התלמיד ומשפחתו.

התוכנית על כל מרכיביה, כולל המרכיב התעסוקתי, מתקיימת בתוך מתחם בית הספר המקיף ומשתלבת במערך הלימודי. בנוסף, הצוות החינוכי בבית הספר מקבל ליווי מקצועי ומשתתף בהכשרה לקבלת ידע וכלים לעבודה עם נוער בסיכון, הכשרה זו תשפיע גם על עבודתו העתידית של הצוות עם בני נוער נוספים.

התוכנית מיועדת לכיתה/קבוצה של 25 תלמידים וכוללת את המרכיבים הבאים:

- **מחנך מוביל** - מחנך הקבוצה ימונה ע"י מנהל ביה"ס מתוך צוות המורים. המחנך הינו דמות מרכזית עבור כל המעורבים בתוכנית פסיפס – התלמידים, הצוות החינוכי וההורים. הוא מהווה דמות חינוכית משמעותית ומובילה בתוכנית, ולכן עליו להיות בעל יכולת הנהגה ונכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות. המחנך פועל 4 שעות שבועיות לעבודה פרטנית לביקורי בית, עבודה מול מורים אחרים בבית הספר
- **תגבור לימודי** – הובלת התלמידים להצלחה לימודית משמעותית באמצעות יעד מוגדר על בסיס תוכנית לימודים אינטנסיבית ומאתגרת. שיטת העבודה תתבסס על לימודים מואצים של שניים או שלושה מקצועות בקבוצות קטנות של 12 תלמידים במטרה להגיש את התלמידים לבחינת הבגרות באותם המקצועות.
- **העצמה רגשית** – פעילות קבוצתית (12 תלמידים בקבוצה) להעצמת התלמידים, לחיזוק דימויים העצמי ולפיתוח תחושת המסוגלות שלהם. כל תלמיד בתוכנית משתתף בשעתיים שבועיות של העצמה רגשית בהובלת מנחה קבוצות בעל הכשרה בתחום.
- **הכשרה תעסוקתית /פיתוח מיומנויות מקצועיות (שעות הוראה + הצטיינות) -** במסגרת התוכנית משתתפים התלמידים בקורסים מקצועיים שבסופם יקבלו תעודה פורמאלית משמעותית כדוגמת צילום דיגיטלי, טכנאות מחשבים, מוסיקה ויצירה בסביבת עבודה ממוחשבת ועוד.
- **הזנה** – התלמידים יקבלו ארוחת צהריים חמה בימי הפעילות, 2-3 פעמים בשבוע.
- **פעילות חברתית** - פעילות הפגתית שמטרתה לגבש וללכד את חברי הקבוצה. התוכנית כוללת 2 ימי פעילות חווייתיים.
- **שותפות ההורים** - למשפחה מקום מרכזי בחיי בני הנוער וככזאת יש להעניק לה מקום ולהפוך אותה לשותפה מלאה בתהליך. במהלך התוכנית מחנך הקבוצה יערוך ביקורי בית וישמור על קשר קבוע עם ההורים. בנוסף, ישתתפו ההורים בסדנה בה יקבלו כלים להתמודדות עם מצבים שונים מחיי היום יום, בעיקר בכל הקשור לגיל ההתבגרות. במהלך השנה יתקיימו לפחות 6 מפגשים בני שעתיים – שלוש.
- **ליווי והכשרת מורים** - אחד האתגרים המרכזיים של הצוות הפדגוגי בבית הספר הוא להמיר את תחושת התסכול והכישלון של התלמידים בסיכון בתחושות תקווה ומוטיבציה. במסגרת התוכנית ישתתף צוות המורים המלמדים את כיתת מעגלים (8-10

מורים) בהכשרה על מנת לקבל כלים לקידום התמודדות יעילה עם אוכלוסיית הסיכון בבית הספר. ניתן להוסיף מורים נוספים מצוות בית הספר

- **תהליך מעקב** - נערכת בחינה והערכה כללית של שיפור/שינוי תפקוד התלמידים בהיבטים השונים. אחת לחודשיים מתבקש מחנך הקבוצה להעביר דוח מעקב אחר תפקודם של כל אחד מהתלמידים בהיבטים הקשורים לביקור הסדיר, להתנהגות, להכשרה תעסוקתית ומתן חוות דעת כללית. בנוסף מועבר שאלון משוב בקרב משתתפי התוכנית לצורך הערכה מעצבת.

כוח אדם

- ראש פרויקט - ניהול תפעול והערכה של הפרויקט – קשר עם הנהלת בית הספר על מערכת הלימודים, קשר עם צוות טיפולי, הנחייה של המחנכת המרכזת ומפעילה את התוכנית בבית ספר, בקרה – כל חודשיים מקבלים מיפוי אישי על כל תלמיד,
- מחנך מוביל מתוך סגל בית הספר - דמות חינוכית משמעותית לתלמידים ולהובלת התוכנית בבית הספר. יעבור הכשרה וליווי לאורך שנה על ידי הגוף המפעיל
- מנחה מקצועי מתחום החינוך התעסוקתי.
- מנחה קבוצת העצמה וכישורי חיים, בעל הכשרה וניסיון בתחום.
- מנחה סדנת הורים.
- ליווי מקצועי של התוכנית מטעם הגוף המפעיל
- צוות מוביל בית ספרי - בראשות מנהלת/ת ביה"ס מלווה את התוכנית

תקציב ועלויות

עלות הפעלת התוכנית לשנת פעילות אחת עבור 25 תלמידים

עלות שנתית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
10,000	20% משרה	ראש פרויקט - כולל נסיעות –
26,000	4 ש"ש	מחנך מוביל ומנהיג קבוצתי
15,000	4 שעות שבועיות (שעתיים לכל תלמיד)	מורים מקצועיים
15,000	4 שעות שבועיות (שעתיים לכל תלמיד)	תגבורים - שכר הוראה
35,000	4 שעות שבועיות (שעתיים לכל	מנחה העצמה רגשית

	תלמיד)	
101,000		סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	הוצאות
15,000	הצטיידות להכשרה תעסוקתית (תוכנה/חומרה/סטודיו וכו') * מימוש ההצטיידות כפוף להנחיות החשב הכללי של משרד החינוך
7,000	פעילויות חברתית, הפגה וגיבוש
4,000	סדנת הורים/פעילות הורים – תלמידים
16,000	הזנה - ארוחה חמה כ - 3 פעמים בשבוע (לא חובה)
42,000	סה"כ הוצאות

עלות שנתית	
143,000	סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)

* שנה שניה ושלישית – עלות הפעלת התוכנית ל- 25 תלמידים יורדת ל- 141,580 ₪ לשנה בשל צמצום מרכיב ההצטיידות.

כתובת לפנייה

יפה פס yaffapa@education.gov.il

תוכנית קמ"פ - קבוצות מדע פעיל

סמל התוכנית: 2220319

תיאור התוכנית

שילובם של בני הנוער במסגרת קבועה המציעה פעילויות מדעיות מעשיות, מאתגרות וחקרניות המותאמות לאופיים ותכונותיהם של בני נוער בסיכון ונוער מנותק. בכל מפגש מושם דגש על חיבור בין הנושא המדעי לחיי היומיום של בני הנוער "קישור לחיים". בסיומה של כל יחידה מכינים בני הנוער פרויקט סיום המוצג בכנס מיוחד בפני קהל. התוכנית "פ מופעלת בשיתוף עם תוכנית היל"ה של משרד החינוך והיחידות לקידום נוער ברשויות המקומיות.

מטרות התוכנית

- לחזק את הביטחון והדימוי העצמי של התלמידים, ולהעלות את תחושת המסוגלות האישית במגוון תחומים.
- לחשוף תלמידים ללמידה וחשיבה מדעית דרך התנסות מעשית פעילה ומאתגרת.
- לפתח יכולות חשיבה רציונאליות הבנויות על שלבי חשיבה מדעית מובנים כגון: הנחות יסוד, עובדות, מסקנות, הסבר, סיבה ותוצאה.
- לפתח יכולות חברתיות דרך עבודת צוות הנשענת על חוויות למידה משותפת.
- להדגיש את הקשר בין התכנים המדעיים לבין התחושות והחוויות האישיות של התלמיד/ה וחיי היום יום שלו/ה.
- לעודד השתלבות תלמידים ותלמידות במסגרת לימודית, תוך שיפור הישגיהם ומעמדם.

אוכלוסיית היעד

התכנית מיועדת לבני נוער בסיכון ולבני נוער מנותקים, בגילאי 15-18.

היקף פעילות

כל קבוצה מונה עד 20 משתתפים. התוכנית מחולקת ליחידות לימודיות חצי שנתיות. כל יחידה עוסקת בנושא רב תחומי הקשור למדע וטכנולוגיה. התוכנית כוללת את היחידות הבאות: מדעי המשחק, הסביבה ואנחנו, מדע ומוסיקה, אמנות המדידה, אסטרונומיה וחקר החלל, אור, צל, צבע וצילום. בכל יחידת לימוד מתקיימים 10-14 מפגשים.

תיאור תהליך

פגישת תאום עם המסגרות המטפלות בנוער בסיכון (הגורם המזמין), חתימה על חוזה, קביעת סטנדרטים להפעלה וחלוקת תפקידים, בחירת איש קשר מטעם המסגרת המטפלת, קביעת יום ושעת פעילות, איתור בני הנוער בשיתוף עם צוות המסגרת המטפלת. הצגת התוכנית בפני בני הנוער על ידי פעילות חשיפה. המפגשים מתקיימים אחת לשבוע. משך מפגש עד שלוש שעות. בכל מפגש מושם דגש על חיבור בין הנושא המדעי לחיי היומיום של בני הנוער - "קישור לחיים". לדוגמה בפעילות של צילום מהיר, בה מצלמים בלון בעת פיצוץ, מתפתחת שיחה על היכולת "לתפוס את הרגע" ועל רגעים משמעותיים בחיים. המפגש נחלק לשלושה חלקים:

- הצגת הנושא באמצעות מצגת ודיון תיאורטי סביב המושגים הנלמדים.
- בניית דגם/מודל או פעילות חקירה מדעית.
- דיון סיכום הכולל "קישור לחיים".

בסיום כל מפגש יוצאים בני הנוער עם דגם/מודל הממחיש עיקרון מדעי או טכנולוגי. בסיומה של כל יחידת לימוד מכינים בני הנוער פרויקט סיום המוצג בכנס מיוחד בפני עמיתים, מורים, מדריכים, בני משפחה וחברים. במסגרת ההפעלה הנוכחית בתוכנית היל"ה, בני הנוער המסיימים את התוכנית זכאים ליחידת לימוד במסגרת עשר ושתיים עשר שנות לימוד. סביבת ההפעלה: מעבדה באשכול פיס או מעבדה בית ספרית המצוידות בשקעים, כוור, מחשבים תקינים, מקרן מסך, מסך, ומחשב מורה. התוכנית עושה שימוש רב בציוד מתקדם, כלי עבודה משוכללים וחומרים מיוחדים ומגוונים כגון - מצלמות דיגיטאליות, מלחמים, מגנטים, פנסים, תאי שמש, רכיבים אלקטרוניים ועוד.

כוח אדם

כל קבוצה מונחית על ידי שני מדריכים מקצועיים. המדריכים, שהוכשרו ברוח הגישה החינוכית-מדעית של התוכנית, מקבלים הדרכה ע"י הגוף המפעיל, רכזים אזוריים, רכז פיתוח והדרכה, יועצת הערכה ומנהל התוכנית. כמו כן תלויה הקבוצה בעובד/ת קידום נוער מטעם היחידה לקידום נוער ברשות המקומית.

תקציב ועלויות

עלות כוללת של קבוצה 90,000 ש"ח

העלויות כוללות:

- חשיפות בני הנוער וצוות היחידה לקידום נוער.
- עד 13 מפגשים ליחידת לימוד.
- שתי יחידות לימוד בשנה.

- מפגש במשך כ- 3 שעות.
- סיור אחד בשנה במכון ויצמן למדע (כולל הסעה).
- שני מדריכים מקצועיים.
- השאלת כל הציוד והחומרים הנדרשים מלבד מחשבים ומקרן מסך.
- ליווי חינוכי-דידקטי מטעם מכון דוידסון.

העלויות המתוארות אינן כוללות :

- כיבוד לתלמידים.
- הסעות למקום הפעילות.
- שכר עובד מלווה במידה וצריך (בקידום נוער – שכר עובד קידום נוער מלווה).

מקורות מידע

גישת המדע הפעיל מוכרת בעשייה החינוכית כ- "Hands on Activity", בה לימוד מושג או עקרון מדעי מלווה בהמחשה דרך פעילויות מעבדה וניסויים מעשיים. בקמ"פ המשמעות של מושג זה רחבה יותר, הכוונה ל"Active Science" - "מדע פעיל". בגישה זו המדע והטכנולוגיה משמשים ככלי חינוכי- חברתי לשם העצמתו האישית של כל תלמיד, פיתוח וחיזוק הביטחון והדימוי העצמי ופיתוח יכולות חשיבה רציונאלית תוך רכישת מיומנויות מגוונות כגון עבודת צוות, תקשורת, חקירה, למידה וחשיבה ביקורתית.

תוכנית קמ"פ פועלת מזה שבע שנים ברציפות במכון דוידסון לחינוך מדעי שבמכון ויצמן ברחובות עם נערים מהרשויות המקומיות: רחובות, לוד, יבנה, רמלה, נס-ציונה, ראשון לציון. ובישובים רבים גם מחוץ למכון דוידסון, לדוגמא: באר שבע, אשקלון, אשדוד, דאלית אל כרמל, חדרה, טירת הכרמל, טמרה, נתניה, קריית גת. תוכנית קמ"פ מלווה בהערכה מעצבת שתפקידה לשפר ולתת מענה מידי לצרכים העולים מהשטח. הערכה מתבססת על תצפיות, ראיונות, דוחות, שאלונים ומפגשי ועדת היגוי.

כתובת לפנייה

ד"ר אילן שמש משרד החינוך, מינהל חברה ונוער אגף קידום נוער.
03-6896193, 050-6283171

מרכז מתבגרים הורים — מודל 60 נפשות

מל התכנית: 1010296

תיאור התוכנית

מרכז טיפולי למתבגרים (18–11) והוריהם בקהילה, המבוסס על אותם עקרונות של מרכז מתבגרים הורים אך מיועד ל-60 נפשות, מתבגרים והורים (ולא 100). תוכנית זו מתאימה לרשויות בינוניות שהיקף האוכלוסייה המטופלת במרכז היא 60 נפשות. מענה זה בקהילה מאפשר לתת טיפול שיצמצם את מצבי הסיכון של המתבגרים, יבטיח את התפתחותם התקינה, יפעל לשיפור התפקוד ההורי ויסייע בשמירת שלמות המשפחה בקהילה.

המרכז יפעל בהתאם לתע"ס וההנחיות של הפעלת מרכזי מתבגרים הורים

מטרות התוכנית

- צמצום מצבי סיכון של מתבגרים
- שיקום היחסים בין הילדים לבין הוריהם ושיפור תפקוד ההורים סביב הטיפול וההתייחסות למתבגר
- טיפול בבעיות הרגשיות וההתנהגותיות של המתבגרים על מנת לאפשר התפתחות נורמטיבית והשתלבות תקינה במסגרות השונות
- סיוע בשמירת שלמות המשפחה בקהילה (מניעת סידור חוץ ביתי)
- גיוס שירותים נוספים בקהילה (חינוך, בריאות, מתנ"ס וכו') לטיפול במתבגרים והוריהם
- לשמש משאב מקצועי לאנשי מקצוע בשירותים לילדים בסיכון בקהילה

אוכלוסיית היעד

- מתבגרים בגילאי 18–11 עם קשיים רגשיים ו/או התנהגותיים. מתבגרים אלה משולבים במסגרות נורמטיביות (לא נוער מנותק/עברייני)
- הורים המתקשים בתפקוד ההורי אך בעלי פוטנציאל לשיפור אם יקבלו סיוע טיפולי
- קהילת העובדים הסוציאליים המטפלים בילדים בסיכון ואנשי מקצוע משירותים טיפולים אחרים בקהילה

היקף הפעילות

60 נפשות בו-זמנית (מתבגרים והורים).
משך הטיפול במרכז כשנה ולאחר מכן גיבוש תוכנית ההמשך.

תיאור התהליך

- ההפניה לטיפול לאחר ועדה לתכנון טיפול והערכה
- עו"ס המשפחה ממשיכה להיות מנהלת המקרה ומתקיימת איתה שותפות בטיפול לאורך כל התהליך
- תכני הטיפול מתמקדים במערכת היחסים בין המתבגר להוריו. ההתייחסות היא לצרכי כל פרט ולצרכי המערכת הורים – מתבגרים
- מגוון שיטות טיפוליות (טיפול בשיחה, טיפול חוויתי וכו')
- דגש על חשיבות המתודה הקבוצתית (קבוצות מתבגרים, קבוצות הורים) כמתאימה לגיל ההתבגרות וכחשובה למתן תמיכה להורים
- שותפות המתבגרים וההורים בעיצוב התוכנית הטיפולית והערכת השינויים וההתקדמות
- ההרצאות/סדנאות בנושאים רלוונטיים (לאוכלוסיית המרכז ולאחרים) כמו: יחסים בין אישיים, אהבה ומין, לבוש ואופנה, ניהול כספים ועוד
- המרכז בשותפות עם מחלקה לשירותים חברתיים מגייס שירותים נוספים בישוב בהתאם לצרכי המתבגר וצרכי הוריו

מבנה וציוד

על הרשות לדאוג למבנה של 200-250 מ"ר. יש צורך בחדרים לטיפול פרטני, לטיפול במתבגר והוריו, ולטיפולים קבוצתיים. מטבח וחדר משפחה. כל רשות תבחן את האפשרות לשלב את המרכז למתבגרים במבנים קיימים (כמו: מרכז ילדים הורים, מבני ציבור אחרים) או שהרשות תקצה מבנה מותאם לצרכים. המבנה והציוד אינם כלולים בתעריף.

כח אדם

המרכז מפעיל צוות רב-מקצועי: עו"ס, פסיכולוג, מטפלים פארא-רפואיים שונים (בעלי חיים, דרמה, מוסיקה ועוד) ומדריכים

תקציב ועלויות

נכון לספטמבר 2011 - סמל תעריף: 9224

עלות שנתית 467,280 ₪.

עלות לנפש 649 ₪.

מבנה התעריף

	כח אדם
תאור המשרה	היקף משרה
מנהל/עו"ס	0.75
עו"ס	0.6
עובד פרא רפואי/טיפולי	0.6
מדריך	1
מזכירה	0.25
אחות	3 ש"ש
הרצאה מומחה	3 ש"ש
מנקה	4 ש"ש
	סה"כ
	הוצאות
	תפעול והתקנה
	ציוד משרדי
	טלפון
	כיבוד
	תיקונים
	אביזרים לטיפול באומנות
	הוצאות אחרות
	הדרכה, השתלמויות, שונות

כתובת לפנייה

המחלקה לשירותים חברתיים ביישוב

"שערי הישיבה"

סמל התוכנית: 2290326

תיאור התוכנית

התוכנית נותנת מענה להתמודדות עם קשיי גיל ההתבגרות, על ידי מתן כלים נכונים להתמודדות חברתית ורגשית. התוכנית כוללת סדרת מפגשים לילדים ולהורים מקרב נוער בסיכון. המפגשים מונחים ע"י צוות מיומן ממיטב המחנכים בישיבות, שהוכשרו במיוחד למטרה זו. היחודיות בפרויקט הוא שמחנך הכיתה נמצא אף הוא בסדנאות, ומתרגל עם התלמידים בהמשך השבוע לאחר הסדנא את החומר הנלמד ע"י עבודות וטבלאות המותאמות במיוחד לגיל זה. מו"כ נערכים סדנאות משולבות של הורים וילדים יחד, להעצמת התקשורת ומוכנות לגיל ההתבגרות, בד בבד מתקיימים להורי התלמידים המשתתפים סדנאות העשרה לטיפול יעיל בנער מתבגר ודרכי התמודדות עם הילד בזמן המעבר לישיבה. כך שהפרויקט משלב את כל הגורמים העוצמתיים ביותר המשפיעים על נפש הילד, ובכך אנו משלימים את הצלע המשולש של - ילדים - הורים - ומחנך

אוכלסיית היעד

15-20 נערים עם הישגים בינוניים, אך עם פונטציאל, להעצמתם במסגרת הישיבתית, כמו"כ לנערים במצבי סיכון הנמצאים בסכנת נשירה ממסגרות נורמטיביות.

מטרות התוכנית

1. התלמיד יהיה מוכן לקראת המעבר לישיבה.
2. התלמיד יגבש זהות יציבה וחיובית בזמן המעבר מגיל ילדות לגיל ההתבגרות.
3. התלמיד ירכוש "כישורי חיים" בדמות כלים מעשיים להצלחה, בשלוש הנושאים המרכזיים במסגרת הישיבה "ביני לחברי" "ביני לקוני" ו"ביני לעצמי"
4. העצמת הקשר בין הנער המתבגר להוריו, הדרכה והכוונה לחינוך יעיל ובונה בזמן מעבר.
5. בניית אמון וקשר פורה בין הורים - ילדים - מחנכים, בכדי למנוע את הנשירה מהמסגרת הלימודים וממסגרת הבית.

תיאור התהליך

התוכנית כוללת סדרת מפגשים לנערים הלומדים בכיתה הגבוהה בתלמודי תורה המתעתדים לעלות למסגרת הישיבה. סדרת המפגשים לילדים, כוללת 3 סמסטרים, מחולקים לפי עונת השנה.

מחנך הכיתה מתרגל עם התלמידים בהמשך השבועיים הבאים את החומר הנלמד ע"י עבודות וטבלאות ייחודיות.

כמו"כ נערכים סדנאות משולבות של הורים וילדים יחד, להעצמת התקשורת ומוכנות לגיל ההתבגרות, בד בבד מתקיימים להורי התלמידים המשתתפים סדנאות העשרה לטיפול יעיל בנער מתבגר ודרכי התמודדות עם הילד בזמן המעבר לישיבה.

כך שהפרויקט משלב את כל הגורמים העוצמתיים ביותר המשפיעים על נפש הילד, ובכך אנו משלימים את הצלע המשולש של - **ילדים – הורים – ומחנך** סדרת המפגשים לילדים, כוללת 3 סמסטרים, בחילוק לפי עונת השנה:

סמסטר 1 - "ביני לחברי"

בו מקבל הנער ארגז של כלים מעשיים כיצד להצליח בחברה, כמו: כללי חברה, חברה טובה מול חברה רעה והדרך להתנתקות מחברה רעה, הכרת השוני ואופיו של החבר, כיצד מתמודדים עם פגיעות וכיצד לא להתבייש מפני מלעיגים

סמסטר 2 – "ביני לעצמי"

בו לומדים להכיר את עצמינו ולגבש זהות יציבה, כמו: הערכה עצמית – כיצד? כיצד להתמודד עם קשיים, מהו בוגר וכיצד מתבגרים, עבודת המידות, וכיצד משתנים.

סמסטר 3 "ביני לקוני"

בו לומדים על מה שנדרש מבן ישיבה וכיצד להצליח במסגרת הישיבה, כמו: כיצד בונים תוכנית להצלחה בישיבה, דרכי לימוד בישיבה, חברותות, תקשורת בריאה עם צוות, ועוד

מפגשים הורים וילדים - בו לומדים ההורים והילדים מה נדרש מהם בזמן המעבר מגיל ילדות לבגרות וכיצד להעצים את הקשר, כדי לצלוח את המעבר בהצלחה.

היקף הפעילות

24 מפגשי סדנאות הכוללים 72 שעות לכל קבוצה

240 שעות עבודה קבוצתית מונחית ע"י חונך

12 מפגשי סופר ויזין הכוללים 36 שעות לכל קבוצה

כח אדם

הסדנאות מועברות ע"י אנשי חינוך מקרב הישיבות, בעלי נסיון בחינוך נערים בגיל זה, הכוללים ראשי ישיבות, רמ"ם משגיחים, ומשפיעים. צוות המרצים עובר הכשרה מותאמת ליעדים ולמטרת תוכנית זו.

תקציב עלויות

מקום לקיום המפגשים באחריות הרשות המקומית

מרכיב	היקף	עלות שנתית
סדנא	24 מפגשי סדנאות בני 3 שעות כל אחד. (לפי 250 ש"ח לשעה) כולל נסיעות (50 ש"ח למפגש) + עלות מרצים ביום מרוכז	21,460
ניהול וריכוז (כולל פיתוח, שיווק, וידוי פעילות מרצים וחונכים והתקדמות התלמידים, הפקת חומר לימודי, גיוס מרצים, הכשרת המרצים)	10 חודשי עבודה לכל קבוצה ס"ח 28 שעות חודשיות	10,000
מחנך כיתה המשתתף במפגשים	(40 ש"ח לשעה) 3 שעות למפגש, ס"ח 24 מפגשים	2880
חונך אישי (ניתנת עדיפות למורה מהת"ת)	10 שעות לאחר כל מפגש - לכל קבוצה (40 ש"ח לשעה) ס"ח 240 שעות חונכות אישית לכל קבוצה במהלך השנה [סך זה מותאם לפי 20 ילדים בקבוצה, באם יהיה תוספת יתווסף השכר]	9600
מפעיל שטח (ניהול משרדי, הכנת מקום וכיבוד, תיאום זמנים מול תלמידים צוות והנהלה)	10 שעות חודשיות X כ - 10 חודשי עבודה	4000
סופר וויזן והדרכה לרכז מחנך כיתה וחונך בהיקף של 36 שעות לכל קבוצה		4500
סה"כ כ"א		48,980

הוצאות תפעוליות :

מרכיב	עלות שנתית
צורכי למידה (אוגדן, חוברות לימוד ועבודה ספרי הדרכה וכישורי חיים למשך כל הפרויקט)	7000 ₪
שיווק התוכנית (כולל - פרסום ועלונים)	1000
כיבוד* קל למפגשים 24 מפגשים	2500
סה"כ הוצאות תפעול	13,960

מימוש סעיף הכיבוד כפוף להוראות חשב משרד החינוך

סה"כ עלות קבוצה **62,940**

כתובת לפנייה

עמיהוד גלזר – אגף לחינוך המוכר שאינו רשמי – 050-6289272

amihudgl@education.gov.il

בצוותא – פרויקט חונכים אינטנסיבי לנוער

סמל התוכנית : 2290329

תיאור התוכנית

שיקום ושילוב נוער חרדי בסיכון שנשר ממסגרות פורמאליות בחזרה למעגל הלימוד וחיי החברה המתוקנים ומניעת נשירת נערים הסובלים מבעיות חברתיות ולימודיות ממסגרות הלימוד. התוכנית כוללת הצמדת חונך אישי לכל נער, חיבור נוער בסיכון עם נוער איכותי מוביל בכדי לשפר את תדמיתו האישית, שילוב נוער בסיכון בפעילות סיוע לקהילה כך שיהפוך להיות תורם לחברה. שיפור מתועד של המשתתפים בתחום בלימודי החברתי והמשפחתי.

מטרת התוכנית

מניעת נשירה בישיבות ומוסדות תורה
טיפול עמדה חיובית בקרב צעירים בסיכון כלפי השתלבות חוזרת במוסדות פורמאליים.
הענקת חונכות אישית ככלי משקם לנוער בסיכון.
טיפול אהבת הלימוד וערכי היהדות בקרב נוער בסיכון.
הענקת כלים והכשרה לנוער להתמודדות עם לחצים וקשיים לימודיים וחברתיים.
העצמה אישית וטיפול סובלנות כלפי המשברים אותם חווה הנער ברמה האישית והחברתית.
סיוע לימודי וחברתי ע"י חונכי הפרויקט בכדי לשפר את הישגיו הלימודיים והשתלבותו החברתית של הנער, בתאום מלא עם המוסד הלימודי כך שיכול להשתלב שוב במסגרת הפורמאלית.

אוכלוסיית היעד

50 נערים בכל יישוב בעלי קשיים חברתיים, משפחתיים ולימודיים שנשרו ממסגרות לימוד פורמאליות או על סף נשירה בגילאי 13-18. (באופן עקיף התוכנית מופעלת בקרב כ 400 - 300 חברים ובני משפחה).

תיאור התהליך

איתור והכשרת צוות חינוכי מקומי לחונכות תורנית אישית - איתור צוות החונכים נעשה ע"י מנהל התוכנית לאחר פרסום מקומי לראשי המוסדות התורניים להמליץ על חונכים לפרויקט ומותנה בהכרות ראשונית ביום ראיונות מרוכז. הכשרת החונכים: ארבעה ימי הכשרה מרוכזים במהלך השנה (ניתן לקבל את תכני ההכשרה)
הפניית משתתפים - צוות התוכנית מקבל פניות מהרשות המקומיות, מהורים, מבתי הספר העל יסודיים ומישיבות. כל פניה נידונה לגופה בוועדת פנימית.

היכרות ראשונית ומיפוי צרכים לכל נער - מפגש אישי עם רכז החונכים ביישוב לכל משתתף ופתיחת תיק אישי (פנימי) מבוקר לכל נער. רכז היישוב ייפגש עם מנהל המוסד על כל נער כדי לקבל רקע והערכה ראשונית על מצבו הלימודי והחברתי.

ציוות חונך לכל נער ותחילת העבודה - החונכות מתבצעת כל יום למשך שעה אחת במרכזים קהילתיים באזור המגורים של הנער או לחלופין במוסד ממנו נשר. החונך יהיה בקשר רציף עם מחנכיו של הנער במוסד הלימודי, וכן עם הורי הנער, ובמידת הצורך אף עם העו"ס המלווה את המשפחה.

הגשת דו"ח

הגשת דו"חות - התקדמות חודשי ותוכנית המשך טיפול, הדו"ח יוגש ע"י כל אחד מהחונכים והוא ייכתב בסיוע וביוזמת מנהל התוכנית בתיאום מלא עם צוות המוסד בו לומד הנער, לדו"ח יצורף דו"ח מקצועי של עו"ס המלווה את התוכנית.

כוח אדם

50 חונכים, כל חונך מועסק 20 שעות בחודש.

רכז יישובי - מתאם בין החונך לחניך בין מקום הלימודים לחונך, אחראי על ביצוע עבודתם של החונכים, מבצע מפגשים עם החונכים והחניכים על מנת לוודא את הפעילות אחראי על דוחות ואדמיניסטרציה

תקציב ועלויות

סעיף התקציב	פירוט הסעיף	העלות החודשית	עלות שנתית לפי 11 חודש
חונך	50 חונכים 40 ש"ח לשעה 20 שעות חודשיות לחונך	35,000	385,000 (35 ש"ח לחונך לשעה)
רכז – מנהל את התוכנית ביישוב:	חצי משרה	3,150	37,800
מפגש שבועי "תורה ועבודה"	מפגש שבועי ללימוד והשקפה – קבוצתי, במפגש מעבירים הרצאה וניתן כיבוד קל	2,500	30,000 (העלות כוללת מרצה, רכז וכיבוד קל)
הכשרת חונכים	קורס הדרכה והכשרה מקצועית – 10 מפגשים בני 3		20,000 (עד 50 חונכים, אין תשלום לחונכים עבור שעות

ההכשרה)		שעות	
472,800	40,650		סהכ

כתובת לפנייה

עמיהוד גלזר – אגף לחינוך המוכר שאינו רשמי – 050-6289272

amihudgl@education.gov.il

עו"ס רחוב : טיפול במרחב הפתוח בקהילה

סמל התוכנית: 1040332

תיאור התוכנית

פעילות טיפולית סוציאלית במרחב הפתוח הינה מענה יחודי המותאם לצורכיהם של בני נוער מנותקים. במסגרת התוכנית מאתר העו"ס נערים ונערות ברחוב, במקום שהותם בקהילה יוצר עימם קשר תוך נגישות ומידיות, בניסיון לבנות יחסים של שותפות שיובילו בהמשך, לתהליכי הערכה ואבחון מצב בני הנוער ומתן טיפול מותאם לצרכים מידיים.

בני נוער במצוקה מצויים במה שמכונה פער שרות SERVICE GAP - פער הנוצר בין המידה בה הם זקוקים לעזרה לבין המידה בה הם מקבלים עזרה. מירב בני נוער הזקוקים לעזרה לא רואים בשירותי הרווחה כאלו היכולים לתת מענה לצרכיהם. לעיתים, שיטת הטיפול ואספקת השירותים החברתיים המקובלים אינה מתאימה לאוכלוסיית בני נוער בסיכון ובני נוער מנותקים. מירב בני הנוער סובלים מחוסר מודעות למצב הסיכון בו הם נתונים ומגלים תחושות של אדישות ויאוש.

מטרות התוכנית

- איתור וזיהוי בני נוער בסיכון
- צמצום בהתנהגויות סיכון
- שיפור בתפקוד יומיומי
- השמה במסגרות לימודיות ו/או טיפוליות

יעדי התוכנית

- הקטנת אחוז הילדים החיים בנסיבות משפחתיות הפוגעות ברווחתם
- הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער המפגינים התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי
- הקטנת אחוז הילדים שאינם נמצאים במסגרת כלשהי או שנמצאים במסגרת אבל הם "נושרים סמויים" ממנה
- ירידה באחוז הילדים/בני הנוער המגיעים לגיל 18 ללא תעודה, כישורים ומיומנויות המאפשרים את השתלבותם בשוק העבודה
- ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות

- הורדת אחוז בני הנוער שבהגיעם לגיל 18 אינם משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית
- למידה)הגדלת היקף האיתור של ילדים במצבי סיכון (כולל איתור של בעיות התפתחות, בעיות קשב וריכוז וליקויי
- הגדלת היקף הילדים ובני הנוער בסיכון שמקבלים הגנה מיידית הולמת

אוכלוסית היעד

נערים ונערות בגילאי 13-18 המצויים במצוקה ובסיכון, הנמצאים ברמות שונות של ניתוק חברתי ומשפחתי, חלקם מצויים בנשירה סמויה או גלויה ממסגרת למידה, משוטטים במסגרת חברה שולית, מבצעים מעשי וונדליזם עבירות פליליות ושימוש מזדמן בסמים.
בני נוער מפרופיל 1-7.

תיאור התהליך

המענה פועל 12 חודשים בשנה. העו"ס יפעל לאורך ארבעה ימים בשבוע משעות אחר הצהריים עד שעות הלילה כ- 6.5 שעות בכול יום, בין השעות 16:00 - 22:30. פעילותו תהיה בעבודה טיפולית ברחוב ובתיווך וליווי נערים לצוותי הטיפול במרכזי הטיפול של השרות למתבגרים, צעירות וצעירים.
העו"ס יטפל בכ-15 נערים/ות המצויים במצבי ניתוק ומצוקה קשים טיפול קצר מועד בזירות בקהילה. העו"ס יבצע פעולות איתור, ליווי והפניה לטיפול ארוך טווח עם כ 30 בני נוער נוספים המצויים במצבי סיכון ראשוניים.

להלן פירוט הפעולות

1. **איתור בני הנוער והכרות ראשונית** – הגדרה וזיהוי אוכלוסיית בני הנוער, קביעת מקומות האיתור ופעילות העו"ס, הערכה ראשונית של חומרת הסיכון והניתוק החברתי שבו שרויה האוכלוסייה ועריכת הכרות ראשונית עימה. פעילות זו נעשית על ידי מפגשים לא פורמלים ושימוש בגישה ישירה ובלתי אמצעית נטולת גינונים פורמליים וברוקרטיים.
2. **תהליך אבחון ראשוני** - התהליך כולל אבחון פסיכוסוציאלי תוך התרשמות מתהליכים בזמן אמת, הגדרה של כוחות וקשיים, קביעת מסקנות ותיעוד המסקנות הראשוניות.
3. **העלאת מודעות והנעה** - חבירה לאוכלוסיה תוך פיתוח והעלאת של מודעותה באמצעות הסברה וייעוץ. ניסיון לקידום והנעת אוכלוסית בני הנוער לקחת חלק פעיל בשינוי מצבה תוך מתן ייעוץ, חיזוק והסבר.
4. **ליווי, תיווך וסינגור** – תהליכים אלה יכוונו את בני הנוער לבצע פעולות לשינוי מצבם בכוחות עצמם.

5. **טיפול משימתי קצר מועד** - טיפול מוגבל בזמן אשר מתמקד בפתרון בעיות יחודיות. השלמת טיפול זה תתבצע במסגרת מרכזי הטיפול של שרות מתבגרים בישוב או על ידי העו"ס עצמו או על ידי הפניית המטופל/ת לטיפול עו"ס אחר בצוות העובדים במרכזי הטיפול / בתים חמים.

6. **סיוע חומרי** – סיוע זה יינתן בעת הצורך בתחומים כגון: דמי כיס, ביגוד, נסיעות, צרכים רפואיים, דיור זמני, מזון. פעולה זו מתבצעת בהתאם לתוכנית טיפול שנקבעה.

7. **הפנייה לטיפול ארוך טווח** - הפנייה ותיווך למסגרות טיפול בקהילה (יחידת מתבגרים), בהתאם לצורך.

הליך הטיפול ברחוב כולל נוכחות פעילה של העו"ס המהווה מעין מנטור - דמות לחיקוי. העו"ס יוצר סביבה של קבלה וכבוד לבני הנוער, מוסר מידע רלוונטי ומהווה דוגמה אישית.

דגשים בפעילות טיפולית ע"י עו"ס במרחב הפתוח.

* יצירת קשר טיפולי והכרות המטפל עם הנער/ה בקהילה בה הוא חי, תוך יציאה למקומות הבילוי והשוטטות שלו כמו: רחוב, מקלטים וגנים ציבוריים, מועדונים ועוד. בניית קשרי אמון, הבנית והגדרת הקשרים בין הנער/ה והמטפל.

* השיח הטיפולי נסוב סביב ההווה ואופן ההתמודדות הנוכחי של הנער/ה עם מצבו וקשייו.

* הפעילות הטיפולית כוללת הטלת משימות התנהגותיות.

* מתקיים תהליך משותף של הערכת התנהגות הנער/ה, בחינת יכולתו להשגת מטרות ושינוי התנהגותי נורמטיבי.

פעילות תיעוד הכנה ורישום תעשה במסגרת יחידת מתבגרים בישוב

הדרכה: העו"ס יקבל 2 שעות הדרכה אחת לשבועיים מרכז תחום מתבגרים בישוב. בנוסף, במסגרת התפקיד, העו"ס ישתתף בישיבת צוות של יחידת המתבגרים שעתיים אחת לשבועיים.

מתקיים מחקר הערכה על המענה, במסגרת מיזם תפוקות ותוצאות של השרות

כח אדם

66% משרת עו"ס, בעל ותק של שנתיים לפחות, אחראי על הפעלת התוכנית בישוב.

תקציב ועלויות

עו"ס - 6,991 ₪ לחודש, 83,892 לשנה.

סיוע חומרי ינתן, ע"פ הצורך, מתוך תקציבי יחידת שרות מתבגרים בישוב.

כתובת לפנייה

אהרון שבי – סגן מנהלת שרות מתבגרים צעירות וצעירים – משרד הרווחה

0506223038

ניידת "כתובת רחוב"

סמל התוכנית: 1040333

תיאור התוכנית

ניידות כתובת רחוב המופעלת ברשויות המקומיות כוללת צוותי עובדים ומתנדבים המספקים מענים מיידיים בשטח למתבגרים במצבי סיכון, מצוקה וניתוק. עובדי הרחוב הינם עובדי נוער היוצאים אל זירות הפעילות הליליות, פוגשים את בני הנוער ויוצרים עמם קשר, במטרה להנגיש את השירותים וגורמי הטיפול המתאימים, כדי שיוכלו להתחיל בתהליך שיקומי ולחזור למסלול חיים במסגרות נורמטיביות תומכות ומותאמות. היציאה אל השטח מאפשרת לעובדי הרחוב להכיר את המתבגרים בסביבתם הטבעית, ומאפשרת להם ליצור את הקשר עם הצוות לא מעמדה של חולשה אלא ממקום בטוח ומוגן.

צוותי ניידות "כתובת רחוב" מסייעים לבני הנוער בהשגת טיפול רפואי, מזון, מחסה, ליווי בהליכים פליליים וכן, הפניית בני-נוער אל שירותי הטיפול בקהילה. אחרים זוכים לסיוע בשילובם במסגרות לימודיות, במציאת מקומות עבודה או במסגרות הולמות אחרות.

תפיסת העבודה היא שאל הרחוב צריך להגיע כצוות ולא אדם בודד. הצוות מתמחה בעבודת רחוב עם נוער בסיכון ומלווה בהדרכה מקצועית. המתנדבים משמשים חוליה מקשרת בין הממסד לקהילה, ובכך הם עשויים לצמצם את הריחוק ביניהם, להגביר אמון הנערים ביכולת לשינוי ולתרום למתן שירות נגיש יותר.

* ניתן לבחור בתוכנית זו לצורך הרחבת פעילות של לניידת פעילה בישוב.

* תנאי להפעלת התוכנית הינו אספקת הניידת על ידי הגוף המפעיל בהתאם לדרישות

בטיחות שיקבעו על ידי המשרד

מטרות התוכנית

- א. איתור אוכלוסיית היעד, יצירת קשר בינאישי והערכה ראשונית של מצב האוכלוסייה.
- ב. מתן מענים מידיים לצרכים דחופים/ מצבי משבר.
- ג. חיבור של אוכלוסיית נערות ונערים עם שרותי הטיפול בקהילה / ולשרות מתבגרים צעירות וצעירים במשרד הרווחה.

אוכלוסיית היעד

בני נוער בגילאי 13-18, במצבי תפקוד וסיכון שונים המשוטטים או נמצאים ברחוב - באופן קבוע. השרות הניתן מותאם הן לבני-נוער מתפקדים המתמודדים עם קשיים האופייניים

לגיל ההתבגרות וזקוקים לשירותי ייעוץ ותמיכה, והן לבני-נוער השרויים במצבי משבר קשים או במצבי ניתוק ועזובה שונים.

היקף פעילות

ניידת "כתובת רחוב" פועלת לילה או שני לילות בשבוע ביישוב בשעות 20:00 - 00:02 (בחורף החל מ-19:00). צוות הניידת נותן מענה טיפולי ואינטנסיבי לכ-20-15 בני נוער ומענה של איתור, תיווך וליווי ל-50 בני נוער נוספים.

תיאור התהליך

א. **בחירת מרחב פעולה/זירה** - מרחב פעולה/זירה הינו המקום אליו מגיע צוות הניידת ביום ובשעה קבועים, במטרה לפגוש בני-נוער וצעירים ולקיים עמם קשר תהליכי. לפני בחירת הזירה עורכים מיפוי של העיר והבנה של השטח, ופגישות עם גורמים עירוניים על מנת תמונת מצב אודות המקומות בהם משוטטים ומבלים בני נוער בעיר. על סמך המידע שניתן, יוצא צוות הניידת לסייר בעיר, בימים שונים, בשעות הערב והלילה. בהליך הראשוני, הצוות מציג עצמו ואת העבודה שנעשית בעיר, בפני כל חבורה של בני-נוער, או בני-נוער בודדים אותם הוא פוגש. עם הזמן, זמני הזירה משתרשים בקרב בני-הנוער, והם מתחילים להגיע בקביעות. נערים ונערות רבים מחכים לאיש צוות ספציפי עמו יצרו קשר, על מנת לדבר ולהתייעץ עמו.

ב. **איתור ויישוג בני נוער במצבי סיכון** – עבודת היישוג-Out Reach, האיתור מבוצע הן בצורה רכובה על ידי רכבים המיועדים לכך (כלי רכב שהותאמו לשמש בסיס למפגש אישי עם בני הנוער. ברכב פינת ישיבה אינטימית- נעימה, שתייה חמה וכיבוד קל, טלפון, דפי מידע, אמצעי מניעה ועוד) והן באופן רגלי על ידי צוותי עבודת הרחוב. בדרך כלל המפגש עם בני הנוער מתקיים בשטחים פתוחים ברחוב (גינות ציבוריות, מגרשי בית ספר, חוף הים ועוד) אך גם במתחמים סגורים (מקלטים, בתים נטושים). הצוות ניגש לכל נער/ה או חבורה הנראים בטווח הגילאים של קהל היעד. בעקבות ההיכרות והקשר, נוצרים עם הזמן, יחסי אמון בין הצוות לבין בני-הנוער, המאפשרים הפנייה שלהם לגורמי טיפול רלוונטיים בעיר.

ג. **התערבות בשעת משבר** - בעבודת הרחוב צוותי הניידת נדרשים לא אחת להתערבויות בשעת משבר כגון: הפנייה למקום לינה, הפנייה או הסעה למיון כללי או פסיכיאטרי, הזמנת אמבולנס, חובת דיווח (משטרת ישראל, פק"ס), העלאה על מונית/ אוטובוס, שיחה אישית (מניעת/ צמצום התדרדרות ברצף) וכל התערבות אחרת.

ד. **מתן שירותי מידע** רחבים, מקיפים ונגישים בנושאים שונים הנוגעים לבני נוער, באמצעות שיחות עם צוותים מקצועיים וקישור לגורמי מידע רלוונטיים.

ה. **יצירת קשר משמעותי** ע"י הקשבה, הכלה, ייעוץ, הכוונה, מתן מידע והדרכה.

ו. **הפניה, תווך וליווי מתבגרים** להמשך טיפול בשירותים בקהילה.

ז. **עבודה קבוצתית ומניעתית** - פעילות זו שזורה בעבודה השוטפת הן כפעילות ספונטנית והן במסגרת קבוצות ממוקדות לנוער. בנוסף לקבוצות מתקיימות, במידת האפשר, סדנאות מידע ותוכניות למניעת סיכונים (אלימות, התמכרויות, זוגיות וכו') ופיתוח מיומנויות חברתיות ובין אישיות.

ח. **טיפול קצר מועד** - פעילות טיפולית סוציאלית בזירות ובקהילה בניסיון לתת מענה מיידית-טיפול-פרטני לאוכלוסיית בני הנוער.

ט. **הדרכה וליווי** - העו"ס מכשיר את המתנדבים ומדריך אותם באופן שוטף. ההכשרה כוללת 3 מפגשי הכנה בני 3 שעות כל אחד, מפגש הכשרה אחת לחודש בשיתוף אנשי מקצוע נוספים מהקהילה.

בנוסף, העו"ס מדריך את המתנדבים אחת לשבוע באופן שוטף.

העו"ס מקבל הדרכה אזורית וארצית אחת לשבועיים המשלבת גם הרצאות מומחים.

כוח אדם

1. עו"ס נוער וצעירים :

מודל לילה אחד - חצי משרה - 8 שעות סיור בניידת, 12 שעות עבור ריכוז הקשר עם בני הנוער, טיפול קצר מועד ליווי למסגרות בקהילה בתחום תעסוקה ולימודים, הנחיית מתנדבים.

מודל 2 לילות - 75% משרה - 16 שעות סיור בניידת, 14 שעות עבור ריכוז הקשר עם בני הנוער, טיפול קצר מועד ליווי למסגרות בקהילה בתחום תעסוקה ולימודים, הנחיית מתנדבים.

2. מתנדבים

תקציב ועלויות

הגוף המפעיל יספק את הניידת. אין אפשרות להשתמש בכספי התוכנית

הלאומית לצורך מימון הרכב

סה"כ	שני לילות 124,000
עו"ס נוער וצעירים 75% משרה	90,000
השכרת/רכישת רכב	ימומן על ידי הגוף המפעיל
ביטוחים+טסט	6,000
דלק	5,000
אחזקת רכב שוטף - טיפולים,	5,000
כיבוד	3,000
הדרכות	13,000
הכשרת מתנדבים	2,000

לילה אחד	
	הוצאות כוח אדם
60,000	עו"ס נוער וצעירים 50% משרה
	אחזקת רכב
ימומן על ידי הגוף המפעיל	רכישה/השכרת רכב
3,000	ביטוחים+טסט
2,500	דלק
עד 2,500	אחזקת רכב שוטף (טיפולים)
2,000	כיבוד
13,000	הדרכות
1,000	הכשרת מתנדבים
81,500	סה"כ

עלות הרכב לגוף המפעיל: עלות הרכב משתנה בין 280,000 ש"ח הוצאה חד פעמית עבור רכישה והסבת הרכב לצרכי הניידת לבין הוצאה שנתית קבועה עבור ליסינג של כ- 90,000 ש"ח. **סכום זה לא ימומן מכספי התוכנית הלאומית.**

כתובת לפניה

שבי אהרון - סגן מנהלת השרות למתבגרים, צעירות וצעירים
פלאפון - 050-6223038.

מרכז ייעוץ לבני נוער - "דלת פתוחה"

סמל התוכנית: 1040335

תיאור התוכנית

מרכז ייעוץ לבני נוער "דלת פתוחה" בכל הנושאים הקשורים להתבגרות, זוגיות, אהבה, זהות ונטייה מינית, אמצעי מניעה, היריון ומחלות מין (כולל איידס). המרכז מופעל ע"י אנשי מקצוע, מתנדבים (חלקם מומחים בתחום הייעוץ במיניות האדם) וזאת מתוך רגישות תרבותית לאוכלוסיות בני נוער מגוונות. התוכנית כוללת תיווך והפנייה של נערות לרפואת נשים ביישוב בהתאם לצורך.

מטרות התוכנית

- קידום הבריאות, יעוץ וטיפול במתבגרים והוריהם בנושאים השונים של גיל ההתבגרות, מיניות, זוגיות, אהבה, אחריות ובריאות מינית ברמה הפרטנית והקהילתית.
- תמיכה מקצועית להורים ולמטפלים בבני הנוער בתחומים אלה.

יעדי התוכנית הלאומית

1. הקטנת אחוז הילדים החשופים להתעללות ולהזנחה פיזית ובריאותית
2. הקטנת אחוז הילדים החיים בנסיבות משפחתיות הפוגעות ברווחתם
3. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער שמדווחים על מצבים קיצוניים של בדידות וניכור
4. העדר 4. עיסוק משמעותי בשעות הפנאי
5. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער המפגינים התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי
12. ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות
13. הגדלת היקף האיתור של ילדים במצבי סיכון

אוכלוסיית יעד

בני נוער גילאי 13-18 שנה, הורים למתבגרים, אנשי מקצוע המטפלים במתבגרים.

בני נוער מפרופילים 1,2,3,7 :

1. נוער עולה הנמצא במשבר ההגירה ומתמודד עם הפערים התרבותיים בין ארץ המוצא והמציאות הישראלית והלומד להכיר את הקודים להתנהגות המינית בארץ.

2. בני נוער בגיל ההתבגרות אשר נמצאים בעיצומם של תהליכי שינוי פיזיולוגיים ורגשיים לקראת גיבוש זהותם. ממד מרכזי בהתפתחות זו הוא המיניות, הכוללת גיבוש דימוי עצמי, דימוי גוף, יצירת קשרים חברתיים, בחירת בני זוג ועוד.

3. נערות, אשר עושות שימוש במיניותן על מנת לקבל יחס, הכרה, קירבה ומעמד חברתי, כל זאת באופן הפוגע בהן ועשוי להביאן למצבי מצוקה, סיכון וסכנה.

7. בני נוער שנקלעו לעימותים בתוך המשפחה סביב מתירנות מינית, זהות ונטייה מינית.

היקף הפעילות

- כ- 3000 בני נוער מקבלים מענה במהלך שנה אחת.
- המקום פתוח בין 2-3 פעמים בשבוע למשך 3-4 שעות בהתאם לצורך.
- התהליך כולל מתן מידע בטלפון, מפגשים אישיים - עד 3 מפגשים הכוללים אינטימיק, שיחת יעוץ.
- המרכז מקיים קשר עם רופאות נשים בקהילה ובהתאם לצורך מספק ליווי ותיווך לשירות זה בנושאים של אמצעי מניעה, הריון והפסקת הריון.
- סדנאות המתקיימות במרכז עצמו ו/או במסגרות בתי ספר במתנ"סים ובכל מסגרת הרואה צורך בסדנאות בתחום מיניות בריאה. אורך כל מפגש הוא 1.5 שעות. מספר המפגשים נקבע בהתאם לתכנים לאוכלוסייה ולצרכים, למשל:
  - סדנאות בבתי ספר בנות 2-3 מפגשים.
  - סדנאות ומפגשים לנוער בסיכון או עולים חדשים עד 10 מפגשים.
  - סדנאות הכוללות מפגשים עם מחנכים והורים.
  - סדנאות ייחודיות לתלמידים בחברה הערבית.
- מענה להורים :

המענה להורים במרכז ניתן בכמה מישורים :

- מענה לפניית של הורים בטלפון, באינטרנט ובמפגשים אישיים. ההורים מוזמנים ביחד עם הבן/הבת למפגש משותף עם היועץ/צת במרכז לפי הצורך בכפוף להסכמת המתבגרים.
- סדנאות להורים.
- בחברה הערבית מתקיימת פעילות עם ההורים, לפני תחילת הפעילות עם בני הנוער.
- מפגשים של אמהות/ בנות בסיום תכניות הפעילות.

• מענה לאנשי מקצוע:

- הכרות אישית בין אנשי המקצוע בקהילה לבין צוות המרכז מאפשרת הפניית מתבגרים להדרכה בקיום מין בטוח וקבלת אמצעי מניעה, או מתן עזרה להפניה להפסקת היריון בצורה דיסקרטית ומהירה.
- יועצי המרכז מהווים כתובת לשאלות של אנשי מקצוע המתייחסות להבנת מצבים הקשורים במיניות של מתבגרים.
- השתלמויות וימי עיון לאנשי מקצוע בקהילה להעמיק את הידע המקצועי ולהכיר מקרוב גורמי תמיכה וטיפול בקהילה.

הדרכה:

- הכשרת המתנדבים - סדנה בת 28 מפגשים הנערכת על ידי הגוף המפעיל באמצעות אנשי מקצוע בתחום.
- הדרכת הרכז/ת - הדרכה חודשית על ידי אשת מקצוע בתחום מופעלת על ידי הגוף המפעיל.

כוח אדם

- רכזת - עו"ס בעלת ידע בתחום מיניות האדם וניסיון בהנחיית קבוצות, בעבודה עם נוער ובגיוס והנחיית מתנדבים. תפקיד הרכזת: אחראית על צוות המתנדבים, יישוג בקהילה, ייעוץ אישי והנחיית סדנאות קצרות טווח לבני נוער ולאנשי מקצוע.
- לפחות 2-3 מתנדבים, בעדיפות למתנדבים רופאות, אחיות, דיאטניות.

תקציב ועלויות

כח אדם/תפקיד	פירוט	עלות ליחידה (לשנה)
רכזת	חצי משרה	60,000
סדנאות	<u>סדנא לבני נוער</u> : 500 ₪ למפגש של שעתיים. לנוער בסיכון X 10 מפגשים = 1500 ₪. <u>סדנא להורים</u> : 650 ₪ למפגש. <u>סדנא לאנשי מקצוע</u> : 650 ₪ למפגש.	18,000
ציוד קבוע חד פעמי	עזרי הדרכה (דגמים אנטומיים, מפות אנטומיות, ספרים, דיסקים)	10,000
הדרכה לרכזת		5,000
השתלמויות למתנדבים	הכשרת הצוות - סדנא בת 28 שעות	12,000
שיווק ופרסום	(עלונים, סימניות, מדבקות, רולאפ, שילוט)	5,000
סה"כ		110,000 ש"ח

בשנה השנייה ואילך התקציב יעמוד על 100,000 ש"ח.

דרישות נוספות מהרשות המקומית

מבנה נגיש בתוך הישוב שאינו מתויג.
שני חדרים - הפנויים בשעות אחר הצהריים.
קו טלפון, ארון נעול, מחשב עם חיבור לאינטרנט.

** במידת האפשר, יופעל במרכז חדר לבדיקות גינקולוגיות ובו ציוד שיתקבל בתרומה באחריות הגוף המפעיל וע"פ סטנדרטים מקובלים במשרד הבריאות.

כתובת לפנייה

מרים ווייך – מפקחת ארצית – השרות למתבגרים צעירות וצעירים.
טל. 050-6223241.

במידה והמענה יופעל עבור אוכלוסיית עולים חדשים הפיקוח על המענה יהיה משותף למשרד הקליטה באמצעות האגף לשירותי בקהילה: שרה כהן, מנהלת שרות הרווחה

טלפונים : 02-6752624 , 02-6752744 , פקס : 02-6750323

כתובות מייל : sarac@moia.gov.il

נוער מוביל שינוי

סמל התוכנית: 2220336

תאור התכנית

תכנית "נמש" היא תכנית מניעה אשר מהווה מוקד חינוכי חברתי משמעותי עבור בני נוער בסיכון. התוכנית מתמקדת בתכנים המחוללים תהליכי למידה והתפתחות המקדמים העצמה, מאפשרים השתלבות, יוצרים שוויון הזדמנויות ומצמצמים בכך את ההדרה. התוכנית משלבת תכנים של ידע עיוני ומעשי בתחום "שמירת החוק וכיבודו". בנוסף עוסקת התוכנית בשינוי עמדות שליליות כלפי החוק, למען קיום חברה בריאה וצודקת, על ידי לימוד והדרכה הקשורים לביטחון ולשמירת החוק ופעילויות שטח מגוונות משטרטיות. התוכנית יוצרת שיתופי פעולה עם יחידות קידום נוער, משפחת הנער והקהילה. התוכנית עושה שימוש באסטרטגיות להוראה מתקנת חברתית, המקדמת העצמה ככלי טיפול. אסטרטגיות אלה מאפשרים השתלבות, יוצרים שוויון הזדמנויות ומצמצמים בכך את ההדרה.

תכנית זו מאפשרת לבני הנוער לבחור בדרך הנכונה מתוך תפיסה כי אדם בעל שיוך, מחויבות חברתית וסובלנות - נמנע מפשיעה. התהליך שבני נוער עוברים מולידה בהם תחושת אחריות על עצמם ועל אחרים המאפשרת להם לבנות חיים של אחריות מתוך בחירה. כמו כן התוכנית מובילה לשינוי התנהגותי במידת השליטה העצמית, באמון ביכולת העצמית, במעורבות בקהילה ותורמת לשיפור במיומנויות אישיות וחברתיות, אחריות וביטחון עצמי.

התוכנית מרחיבה את מעגל השינוי למשפחה, חברים על-ידי שיתופם בתכנית (הרצאות, הדרכת הורים, יעוץ אישי בעניינים הקשורים להתמודדות עם ילדיהם בנושאים שקשורים למניעת התדרדרות עבריינית).

מטרות התכנית

1. צמצום עבריינות ואלימות
2. פיתוח מיומנויות חברתיות וטיפול ערכים נורמטיביים.
3. פיתוח זהות עצמית: פיתוח דימוי והערכה עצמית (Self esteem) חיובית לגבי נושאים חברתיים. פיתוח אמונה עצמית ופיתוח יכולת לפעול למימושה.
4. פיתוח אדם אוטונומי
5. העלאת המוטיבציה להתגייסות לצבא.

יעדי התוכנית הלאומית:

1. הקטנת אחוז הילדים/בני הנוער המפגינים התנהגויות/מצבים המעידים על בעיות קשות בתחום הרגשי.
2. ירידה באחוז בני הנוער המפגינים התנהגויות סיכון והתנהגויות לא נורמטיביות.
3. הורדת אחוז בני הנוער שבהגיעם לגיל 18 אינם משתלבים במסגרת עיסוק נורמטיבית.
4. הגדלת היקף הילדים ובני הנוער בסיכון שמקבלים הגנה מיידית הולמת.

אוכלוסיית היעד:

10-15 בני נוער המטופלים במסגרת יחידות לקידום נוער הנמצאים בסיכון לנשירה ולניתוק המאופיינים ב: העדר מוטיבציה, מיומנויות והרגלי למידה, הישגים לימודיים נמוכים לאורך זמן, היעדרויות תכופות וממושכות מבית הספר, בעיות התנהגות (בעיות

משמעת, אלימות, עבריינות, שימוש בסמים וכו'), היסטוריה של נשירה ומעברים בין מסגרות, סובלים מלקויות למידה או לקויות חברתיות, דימוי עצמי נמוך. תנאי הכרחי להשתתפות בני הנוער בקבוצה הינו כי הם אינם מעורבים בפעילות עבריינית בזמן התכנית. נערה אשר יהיה מעורב בפעילות עבריינית ת/יאלץ לצאת מהקבוצה.

תחומי הסיכון בהם התוכנית מיועדת לטפל:

- רווחה ובריאות רגשית.
- השתייכות והשתלבות חברתית.
- תחום המשפחה והטיפול בילד.

תיאור התהליך:

הקו המנחה בתכנית הוא שילוב בין חינוך לטיפול. הטיפול מתמקד בזיהוי המניע להתנהגות של כל אחד מחברי הקבוצה. והחינוך מציע דרכים חלופיות להתנהגות ראויה/נורמטיבית, תוך כדי דיון בין חברי הקבוצה. נושאי המפגשים מגוונים והם כוללים בין השאר: שליטה עצמית, דימוי עצמי, מנגנוני הגנה, מעגלי סיכון, שימוש בגורמים חיצוניים כגון סמים, אלכוהול. תרופות וכדומה, סגור עצמי, אחריות ומודעות עצמית ועוד.

לתוכנית שני מרכיבים מרכזיים:

1. שימוש באסטרטגיות להוראה מתקנת חברתית ככלי לטיפול.
2. התנדבות ותרומה לקהילה.

שלב ראשון - הכנה: חשיפת הפרויקט בפני אוכלוסיית בני הנוער והצוות במסגרת היחידה, מיון וגיבוש קבוצה: לכל נערה נערך ראיון אישי שמטרתו שיקוף של הנערה עם עצמו ובניית פרופיל קבוצתי ועל פיו מותאמים התכנים. המשתתפים מתחייבים לנוכחות והתמדה (מותר להעדר עד 20%) תוך יידוע מראש. סה"כ 5 שעות.

שלב שני - הפעלה:

א) 29 מפגשים קבוצתיים אחת לשבוע בני שעתיים-שלוש

מפגשים אלה כוללים בין השאר גם:

1) 5 מפגשים המתקיימים מחוץ ליחידה-

- מפגש עם היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור- ימ"מ,
- ביקור במעבדה לזיהוי פלילי,
- פענוח זירת עבירה,

- פעילות עם סוכנת סמויה לשעבר של המשטרה,
- מפגש עם מפקד מרחב במשטרה.

(2) 8 מפגשים בהיקף של 16 שעות. שיעקרו תרומה לקהילה במסגרת התנדבות

(ב) 8 מפגשים בהיקף של 10 שעות עם הגורמים המקצועיים שאליהם הנער/ה קשורים

כגון: רווחה, שרות המבחן, משטרה, מקומות תעסוקה, צבא. מפגשים אלה מתקיימים במקרים רבים גם עם ההורים.

(ג) הדרכת הורים: 2 מפגשים קבוצתיים ושיחות אישיות עם הורים בעניינים הקשורים

להתמודדות עם ילדיהם במטרה למנוע התדרדרות עבריינית. בהיקף של 4 שעות במקרה הצורך.

(ד) סיכום התהליך: ראיונות אישיים עם בני הנוער. סה"כ 5 שעות.

בטקס הסיום יוענקו למשתתפים בתוכנית תעודות. לטקס יוזמנו כל הגורמים השותפים: נציגי רשויות, משרד החינוך, משטרה, שרות מבחן, הורים ובני הנוער.

הכשרה לצוות:

הכשרת המנחים מתבצעת על ידי מפתחת התוכנית, בפיקוח האגף לקידום נוער. ההכשרה מתמקדת בעבודה עם בני נוער בסיכון ומאפייני האוכלוסייה ודגש על שימוש באסטרטגיות של מיומנות חברתיות - סה"כ 4 מפגשים בני 2.5 שעות (10 ש') לפני תחילת התוכנית. בנוסף מתקיימים 3 מפגשי צפייה (6 שעות).

הדרכה לצוות:

מפגש אחת לחודש בהנחיית מפתחת התכנית (7 מפגשים כל מפגש 2.5-18 ש' במהלך השנה), בפיקוח האגף לקידום נוער.

כוח אדם

- עובד קידום נוער מהיחידה המשתתף בכל המפגשים ומונחה ע"י מנחה מוביל.
- מנחה מקצועי מתחום הקרימינולוגיה.
- למפגשים בנושאים מוגדרים יש אפשרות להזמין מנחה מומחה במקום המנחה הקבוע.

תקציב ועלויות

עלות שנתית	עלות חודשית	תקן או מס' שעות	כוח אדם / תפקיד
	180 שח לשעה	15 שעות לחודש	מנחה קבוצה מתחלף (קרימינולוג/ מדריך מניעת סמים/ מדריכים בתחום

תוכניות לנוער פברואר 2013

			הדעת בהם הם מתמחים).
21,600	2,700		סה"כ עלות כוח אדם

עלות שנתית	עלות חודשית	הוצאות
800	נסיעות	תפעול

עלות שנתית	עלות חודשית	סה"כ עלות (כוח אדם + הוצאות)
ע"ח 22400	ע"ח 2800	

כתובת לפנייה

משרד החינוך מינהל חברה ונוער

אגף קידום נוער

נח גרינבוים

טל: 03-6896193/4

כתובת מייל: noachgri@education.gov.il